៚ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

វិនយបិដកេ

ចូឡវគ្គ-អដ្ឋកថា

១. កម្មក្ខន្ធកំ

តជ្ជនីយកម្មកថា

១. ចូឡវគ្គស្ស បឋមេ កម្មក្ខន្ធកេ តាវ **បណ្ឌុកលោហិតកា**តិ បណ្ឌុកោ ចេវ លោហិតកោ ចាតិ ឆព្ពគ្គិយេសុ ទ្វេ ជនា; តេសំ និស្សិតកាបិ បណ្ឌុកលោហិតកាត្វេវ បញ្ញាយន្តិ។ **ពលវាពលវំ បដិមន្តេថា**តិ សុដ្ឋុពលវំ បដិវទថ។ **អលមត្ថតរា**តិ សមត្ថតរា។

តជ្ជនីយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

អធម្មកម្មទ្វាទសកកថា

៤. **អសម្មុខា កត**ន្តិអាទីសុ សង្ឃធម្មវិនយបុគ្គលសម្មុខានំ វិនា កតំ, ចុទិតកំ អប្បដិបុច្ឆិត្វា កតំ, តស្សេវ អប្បដិញ្ញាយ កតំ។ **អទេសនាគាមិនិយា**តិ បារាជិកាបត្តិយា វា សង្ឃាទិសេសាបត្តិយា វា។ ឯត្ថ បុរិមកេសុ តីសុ តិកេសុ នវ បទា អធម្មេនកតំ វគ្គេនកតន្តិ ឥមេហិ សទ្ធឹ ឯកេកំ គហេត្វា នវ តិកា វុត្តា។ ឯវំ សព្ពេបិ ទ្វាទស តិកា ហោន្តិ។ បដិបក្ខវសេន សុក្កបក្ខេសុបិ ឯតេយេវ ទ្វាទស តិកា វុត្តា។

៦. **អននុលោមិកេហិ គិហិសំសគ្គេហី**តិ បព្ពជិតានំ អននុច្ឆវិកេហិ សហសោកិតាទីហិ គិហិសំសគ្គេហិ។

តិណ្ណំ , ភិក្ខវេ, ភិក្ខូនន្តិអាទិ ឯកេកេនាបិ អង្គេន តជ្ជនីយកម្មំ កាតុំ វដ្ដតីតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ តជ្ជនីយស្ស ហិ វិសេសេន ភណ្ឌនការកត្តំ អង្គំ, និយស្សស្ស អភិណ្ហាបត្តិកត្តំ, បព្ពាជនីយស្ស កុលទូសកត្តំ វុត្តំ។ ឥមេសុ បន តីសុ អង្គេសុ យេន កេនចិ សព្ពានិបិ កាតុំ វដ្ដតិ។ យទិ ឯវំ យំ ចម្បេយ្យក្ខន្ធកេ វុត្តំ – “តជ្ជនីយកម្មារហស្ស និយស្សកម្មំ ករោតិ…បេ…. ឧបសម្បទារហំ អព្ភេតិ; ឯវំ ខោ ឧបាលិ អធម្មកម្មំ ហោតិ អវិនយកម្មំ, ឯវញ្ច បន សង្ឃោ សាតិសារោ ហោតី”តិ ឥទំ វិរុជ្ឈតីតិ។ ឥទញ្ច ន វិរុជ្ឈតិ។ កស្មា? វចនត្ថនានត្តតោ, “តជ្ជនីយកម្មារហស្សា”តិ ឥមស្ស ហិ វចនស្ស កម្មសន្និដ្ឋានំ អត្ថោ។ “តិណ្ណំ, ភិក្ខវេ”តិអាទិវចនស្ស អង្គសម្ភវោ, តស្មា យទា សង្ឃេន សន្និបតិត្វា “ឥទំ នាម ឥមស្ស ភិក្ខុនោ កម្មំ ករោមា”តិ សន្និដ្ឋានំ កតំ ហោតិ, តទា កម្មារហោ នាម ហោតិ។ តស្ស ឥមិនា លក្ខណេន តជ្ជនីយាទិកម្មារហស្ស និយស្សកម្មាទិករណំ អធម្មកម្មញ្ចេវ អវិនយកម្មញ្ចាតិ វេទិតព្ពំ។ យស្ស បន ភណ្ឌនការកាទីសុ អង្គេសុ អញ្ញតរំ អង្គំ អត្ថិ, តស្ស អាកង្ខមានោ សង្ឃោ យថានុញ្ញាតេសុ អង្គេសុ ច កម្មេសុ ច យេន កេនចិ អង្គេន យំកិញ្ចិ កម្មំ វវត្ថបេត្វា តំ ភិក្ខុំ កម្មារហំ កត្វា កម្មំ ករេយ្យ។ អយមេត្ថ វិនិច្ឆយោ។ ឯវំ បុព្ពេនាបរំ សមេតិ។

តត្ថ កិញ្ចាបិ តជ្ជនីយកម្មេ ភណ្ឌនការកវសេន កម្មវាចា វុត្តា, អថ ខោ ពាលស្ស អព្យត្តស្ស អាបត្តិពហុលស្ស តជ្ជនីយកម្មំ ករោន្តេន ពាលអព្យត្តវសេនេវ កម្មវាចា កាតព្ពា ។ ឯវញ្ហិ ភូតេន វត្ថុនា កតំ កម្មំ ហោតិ, ន ច អញ្ញស្ស កម្មស្ស វត្ថុនា។ កស្មា? យស្មា ឥទម្បិ អនុញ្ញាតន្តិ។ ឯស នយោ សព្ពត្ថ។ **អដ្ឋារស សម្មាវត្តនវត្តូនិ** បារិវាសិកក្ខន្ធកេ វណ្ណយិស្សាម។

អធម្មកម្មទ្វាទសកកថា និដ្ឋិតា។

នប្បដិប្បស្សម្ភេតព្ពអដ្ឋារសកាទិកថា

៨. **លោមំ បាតេន្តី**តិ បន្នលោមា ហោន្តិ; ភិក្ខូ អនុវត្តន្តីតិ អត្ថោ។ **នេត្ថារំ វត្តន្តី**តិ និត្ថរន្តានំ ឯតន្តិ នេត្ថារំ; យេន សក្កា និស្សរណា និត្ថរិតុំ, តំ អដ្ឋារសវិធំ សម្មាវត្តនំ វត្តន្តីតិ អត្ថោ។ កិត្តកំ កាលំ វត្តំ បូរេតព្ពន្តិ?

ទស វា បញ្ច វា ទិវសានិ។ ឥមស្មិញ្ហិ កម្មក្ខន្ធកេ ឯត្តកេន វត្តំ បុរិតមេវ ហោតិ។

នប្បដិប្បស្សម្ភេតព្ពអដ្ឋារសកាទិកថា និដ្ឋិតា។

និយស្សកម្មកថា

១១. សេយ្យសកវត្ថុស្មឹ – **អបិស្សុ ភិក្ខុ បកតា**តិ អបិស្សុ ភិក្ខូ និច្ចំ ព្យាវដា ហោន្តិ។ សេសំ តជ្ជនីយេ វុត្ត សទិសមេវ។

និយស្សកម្មកថា និដ្ឋិតា។

បព្ពាជនីយកម្មកថា

២១. អស្សជិបុនព្ពសុកវត្ថុ សង្ឃាទិសេសវណ្ណនាយំ វុត្តំ។

២៧. **កាយិកេន ទវេនា**តិអាទីសុ បនេត្ថ កាយិកោ ទវោ នាម កាយកីឡា វុច្ចតិ។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ **កាយិកោ អនាចារោ** នាម កាយទ្វារេ បញ្ញត្តសិក្ខាបទវីតិក្កមោ វុច្ចតិ ។ សេសទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ **កាយិកំ ឧបឃាតិកំ** នាម កាយទ្វារេ បញ្ញត្តសិក្ខាបទស្ស អសិក្ខនភាវេន ឧបហននំ វុច្ចតិ; នាសនំ វិនាសនន្តិ អត្ថោ។ សេសទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ **កាយិកោ មិច្ឆាជីវោ** នាម បដិក្ខិត្តវេជ្ជកម្មាទិវសេន តេលបចនអរិដ្ឋបច នាទីនិ។ **វាចសិកោ មិច្ឆាជីវោ** នាម គិហីនំ សាសនសម្បដិច្ឆនារោចនាទីនិ។ **កាយិកវាចសិកោ** នាម តទុភយំ។ សេសំ តជ្ជនីយេ វុត្តនយមេវ។

បព្ពាជនីយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

បដិសារណីយកម្មកថា

៣៣. សុធម្មវត្ថុស្មឹ បន – **អនបលោកេត្វា**តិ ន អាបុច្ឆិត្វា។ **ឯតទវោចា**តិ កឹ តេ គហបតិ ថេរានំ បដិយត្តន្តិ សព្ពំ វិវរាបេត្វា ទិស្វា ឯតំ អវោច។ **ឯកា ច ខោ ឥធ នត្ថិ យទិទំ តិលសំគុឡិកា**តិ យា អយំ តិលសក្ខលិកា នាម វុច្ចតិ, សា នត្ថីតិ អត្ថោ។ តស្ស កិរ គហបតិនោ វំសេ អាទិម្ហិ ឯកោ បូវិយោ អហោសិ។ តេន នំ ថេរោ ជាតិយា ខុំសេតុកាមោ ឯវមោហ។ **យទេវ កិញ្ចី**តិ ឯវំ ពហុំ ពុទ្ធវចនំ រតនំ បហាយ កិញ្ចិទេវ តិលសំគុឡិកាវចនំ ភាសិតំ។ កុក្កុដបោតកឧទាហរណេន ឥទំ ទស្សេតិ “យថា សោ នេវ កាកវស្សិតំ ន កុក្កុដ វស្សិតំ អកាសិ, ឯវំ តយាបិ នេវ ភិក្ខុវចនំ ន គិហិវចនំ វុត្ត”ន្តិ។

បដិសារណីយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

អធម្មកម្មាទិទ្វាទសកកថា

៣៧. **អសម្មុខា កត**ន្តិអាទយោ តិកា វុត្តប្បការា ឯវ។

៣៩. អង្គសមន្នាគមោ បុរិមេហិ អសទិសោ។ តត្ថ យថា លាភំ ន លភន្តិ; ឯវំ បរិសក្កន្តោ បរក្កមន្តោ **អលាភាយ បរិសក្កតិ** នាម។ ឯស នយោ អនត្ថាទីសុ។ តត្ថ **អនត្ថោ**តិ អត្ថភង្គោ។ **អនាវាសោ**តិ តស្មឹ ឋានេ អវសនំ។ **គិហីនំ ពុទ្ធស្ស អវណ្ណ**ន្តិ គិហីនំ សន្តិកេ ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ។ **ធម្មិកំ បដិស្សវំ ន សច្ចាបេតី**តិ យថា សច្ចោ ហោតិ, ឯវំ ន ករោតិ; វស្សាវាសំ បដិស្សុណិត្វា ន គច្ឆតិ, អញ្ញំ វា ឯវរូបំ ករោតិ។ **បញ្ចន្នំ ភិក្ខូវ**តិអាទិ ឯកង្គេនបិ កម្មារហភាវទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ សេសមេត្ថ ឧត្តានត្ថញ្ចេវ, តជ្ជនីយេ ច វុត្តនយមេវ។

អធម្មកម្មាទិទ្វាទសកកថា និដ្ឋិតា។

អាបត្តិយា អទស្សនេ ឧក្ខេបនីយកម្មកថា

៤៦. ឆន្នវត្ថុស្មឹ – **អាវាសបរម្បរញ្ច ភិក្ខូវេ សំសថា**តិ សព្ពាវាសេសុ អារោចេថ។

៥០. **ភណ្ឌនការកោ**តិអាទីសុ ភណ្ឌនាទិបច្ចយា អាបន្នំ អាបត្តឹ រោបេត្វា តស្សា អទស្សនេយេវ កម្មំ កាតព្ពំ។ តិកា វុត្តប្បការា ឯវ។

៥១. សម្មាវត្តនាយំ បនេត្ថ តេចត្តាលីស វត្តានិ។ តត្ថ **ន អនុទ្ធំសេតព្ពោ**តិ ន ចោទេតព្ពោ។ **ន ភិក្ខុ ភិក្ខូហី**តិ អញ្ញោ ភិក្ខុ អញ្ញេហិ ភិក្ខូហិ ន ភិន្ទិតព្ពោ។ **ន គិហិទ្ធជោ**តិ ឱទាតវត្ថានិ អច្ឆិន្នទសបុប្ផទសានិ ច ន ធារេតព្ពានិ។ **ន តិត្ថិយទ្ធជោ**តិ កុសចីរាទីនិ ន ធារេតព្ពានិ។ **ន អាសាទេតព្ពោ**តិ ន អបសាទេតព្ពោ។ **អន្តោ វា ពហិ វា**តិ វិហារស្ស អន្តោ វា ពហិ វា។ ន តិត្ថិយាទិបទត្តយំ ឧត្តានមេវ ។ សេសំ សព្ពំ បារិវាសិកក្ខន្ធកេ វណ្ណយិស្សាម។ សេសំ តជ្ជនីយេ វុត្តនយមេវ។ អាបត្តិយា អប្បដិកម្មេ ឧក្ខេបនីយកម្មំ ឥមិនា សទិសមេវ។

៦៥. អរិដ្ឋវត្ថុ ខុទ្ទកវណ្ណនាយំ វុត្តំ។ “ភណ្ឌនការកោ”តិអាទីសុ យំ ទិដ្ឋឹ និស្សាយ ភណ្ឌនាទីនិ ករោតិ, តស្សា អប្បដិនិស្សគ្គេយេវ កម្មំ កាតព្ពំ។ សេសំ តជ្ជនីយេ វុត្តនយមេវ។ សម្មាវត្តនាយម្បិ ហិ ឥធ តេចត្តាលីសំយេវ វត្តានីតិ។

អាបត្តិយា អទស្សនេ ឧក្ខេបនីយកម្មកថា និដ្ឋិតា។

កម្មក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. បារិវាសិកក្ខន្ធកំ

បារិវាសិកវត្តកថា

៧៥. បារិវាសិកក្ខន្ធកេ – **បារិវាសិកា**តិ បរិវាសំ បរិវសន្តា។ តត្ថ ចតុព្ពិធោ បរិវាសោ – អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ, បដិច្ឆន្នបរិវាសោ, សុទ្ធន្តបរិវាសោ, សមោធានបរិវាសោតិ។ តេសុ “យោ, ភិក្ខវេ, អញ្ញោបិ អញ្ញតិត្ថិយបុព្ពោ ឥមស្មឹ ធម្មវិនយេ អាកង្ខតិ បព្ពជ្ជំ, អាកង្ខតិ ឧបសម្បទំ, តស្ស ចត្តារោ មាសេ បរិវាសោ ទាតព្ពោ”តិ (មហាវ. ៨៦) ឯវំ មហាខន្ធកេ វុត្តោ តិត្ថិយបរិវាសោ អប្បដិច្ឆន្នបរិវាសោ នាម។ តត្ថ យំ វត្តព្ពំ តំ វុត្តមេវ។ អយំ បន ឥធ អនធិប្បេតោ។ សេសា តយោ យេន សង្ឃាទិសេសាបត្តិ អាបន្នា ចេវ ហោតិ បដិច្ឆាទិតា ច, តស្ស ទាតព្ពា។ តេសុ យំ វត្តព្ពំ តំ សមុច្ចយក្ខន្ធកេ វក្ខាម។ ឯតេ បន ឥធ អធិប្បេតា។ តស្មា ឯតេសុ យំកិញ្ចិ បរិវាសំ បរិវសន្តា “បារិវាសិកា”តិ វេទិតព្ពា។

បកតត្តានំ ភិក្ខូនន្តិ ឋបេត្វា នវកតរំ បារិវាសិកំ អវសេសានំ អន្តមសោ មូលាយបដិកស្សនារហាទីនម្បិ។ **អភិវាទនបច្ចុដ្ឋាន**ន្តិ យំ តេ អភិវាទនាទី ករោន្តិ, តំ សាទិយន្តិ, សម្បដិច្ឆន្តិ; ន បដិក្ខិបន្តីតិ អត្ថោ។ តត្ថ **សាមីចិកម្ម**ន្តិ ឋបេត្វា អភិវាទនាទីនិ អញ្ញស្ស អនុច្ឆវិកស្ស ពីជនវាតទានាទិនោ អាភិសមាចារិកស្សេតំ អធិវចនំ។ **អាសនាភិហារ**ន្តិ អាសនស្ស អភិហរណំ, អាសនំ គហេត្វា អភិគមនំ បញ្ញាបនមេវ វា។ សេយ្យាភិហារេបិ ឯសេវ នយោ។ **បាទោទក**ន្តិ បាទធោវនឧទកំ។ **បាទបីឋ**ន្តិ ធោតបាទដ្ឋបនកំ។ **បាទកថលិក**ន្តិ អធោតបាទដ្ឋបនកំ បាទឃំសនំ វា។ **អាបត្តិ ទុក្កដស្សា**តិ សទ្ធិវិហារិកានម្បិ សាទិយន្តស្ស ទុក្កដមេវ, តស្មា តេ វត្តព្ពា – “អហំ វិនយកម្មំ ករោមិ, មយ្ហំ វត្តំ មា ករោថ, មា មំ គាមប្បវេសនំ អាបុច្ឆថា”តិ។ សចេ សទ្ធាបព្ពជិតា កុលបុត្តា “តុម្ហេ, ភន្តេ, តុម្ហាកំ វិនយកម្មំ ករោថា”តិ វត្វា វត្តំ ករោន្តិ, គាមប្បវេសនម្បិ អាបុច្ឆន្តិយេវ, វារិតកាលតោ បដ្ឋាយ អនាបត្តិ។ **មិថុ យថាវុឌ្ឍ**ន្តិ បារិវាសិកភិក្ខូនំ អញ្ញមញ្ញំ យោ យោ វុឌ្ឍោ តេន តេន នវកតរស្ស សាទិតុំ។

បញ្ច យថាវុឌ្ឍន្តិ បកតត្តេហិបិ សទ្ធឹ វុឌ្ឍបដិបាដិយា ឯវ។ តស្មា បាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមានេ ហត្ថបាសេ និសីទិតុំ វដ្ដតិ។ មហាបច្ចរិយំ បន “បាឡិយា អនិសីទិត្វា បាឡឹ វិហាយ ហត្ថបាសំ អមុញ្ចន្តេន និសីទិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ បារិសុទ្ធិឧបោសថេ ករិយមានេ សង្ឃនវកដ្ឋានេ និសីទិត្វា តត្ថេវ និសិន្នេន អត្តនោ បាឡិយា បារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតព្ពោ។ បវារណាយបិ សង្ឃនវកដ្ឋានេ និសីទិត្វា តត្ថេវ និសិន្នេន អត្តនោ បាឡិយា បវារេតព្ពំ។ សង្ឃេន យណ្ឌិ បហរិត្វា ភាជីយមានំ វស្សិកសាដិកម្បិ អត្តនោ បត្តដ្ឋានេ គហេតុំ វដ្ដតិ។

ឱណោជនន្តិ វិស្សជ្ជនំ វុច្ចតិ។ សចេ ហិ បារិវាសិកស្ស ទ្វេ តីណិ ឧទ្ទេសភត្តាទីនិ បាបុណន្តិ, អញ្ញា ចស្ស បុគ្គលិកភត្តបច្ចាសា ហោតិ, តានិ បដិបាដិយា គហេត្វា “ភន្តេ, ហេដ្ឋា គាហេថ, អជ្ជ មយ្ហំ ភត្តបច្ចាសា អត្ថិ, ស្វេ គណ្ហិស្សាមី”តិ វត្វា វិស្សជ្ជេតព្ពានិ។ ឯវំ តានិ បុនទិវសេសុ គណ្ហិតុំ លភតិ។ បុនទិវសេ សព្ពបឋមំ ឯតស្ស ទាតព្ពន្តិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ យទិ បន ន គណ្ហាតិ ន វិស្សជ្ជេតិ, បុនទិវសេ ន លភតិ, ឥទំ ឱណោជនំ នាម បារិវាសិកស្សេវ ឱទិស្ស អនុញ្ញាតំ។ កស្មា? តស្ស ហិ សង្ឃនវកដ្ឋានេ និសិន្នស្ស ភត្តគ្គេ យាគុខជ្ជកាទីនិ បាបុណន្តិ វា ន វា, តស្មា សោ “ភិក្ខាហារេន មា កិលមិត្ថា”តិ ឥទមស្ស សង្គហករណត្ថាយ ឱទិស្ស អនុញ្ញាតំ។

ភត្តន្តិ អាគតាគតេហិ វុឌ្ឍបដិបាដិយា គហេត្វា គន្តព្ពំ វិហារេ សង្ឃស្ស ចតុស្សាលភត្តំ, ឯតំ យថាវុឌ្ឍំ លភតិ។ បាឡិយា បន គន្ត្វំ វា ហាតុំ វា ន លភតិ, តស្មា បាឡិតោ ឱសក្កិត្វា ហត្ថបាសេ ឋិតេន ហត្ថំ បសារេត្វា យថា សេនោ និបតិត្វា គណ្ហាតិ, ឯវំ គណ្ហិតព្ពំ។ អារាមិកសមណុទ្ទេសេហិ អាហរាបេតុំ ន លភតិ។ សចេ សយមេវ អាហរន្តិ, វដ្ដតិ។ រញ្ញោ មហាបេឡភត្តេបិ ឯសេវ នយោ។ ចតុស្សាលភត្តេ បន សចេ ឱណោជនំ កត្តុកាមោ ហោតិ, អត្តនោ អត្ថាយ ឧក្ខិត្តេ បិណ្ឌេ “អជ្ជ មេ ភត្តំ អត្ថិ, ស្វេ គណ្ហិស្សាមី”តិ វត្តព្ពំ។ បុនទិវសេ ទ្វេ បិណ្ឌេ លភតីតិ មហាបច្ចរិយំ វុត្តំ។ ឧទ្ទេសភត្តាទីនិបិ បាឡិតោ ឱសក្កិត្វាវ គហេតព្ពានិ។ យត្ថ បន និសីទាបេត្វា បរិវិសន្តិ, តត្ថ សាមណេរានំ ជេដ្ឋកេន ភិក្ខូនំ សង្ឃនវកេន ហុត្វា និសីទិតព្ពំ។

៧៦. ឥទានិ យា អយំ សម្មាវត្តនា វុត្តា, តត្ថ **ន ឧបសម្បាទេតព្ព**ន្តិ ឧបជ្ឈាយេន ហុត្វា ន ឧបសម្បាទេតព្ពំ; វត្តំ និក្ខិបិត្វា បន ឧបសម្បាទេតុំ វដ្ដតិ។ អាចរិយេន ហុត្វាបិ កម្មវាចា ន សាវេតព្ពា, អញ្ញស្មឹ អសតិ វត្តំ និក្ខិបិត្វា សាវេតុំ វដ្ដតិ។ **ន និស្សយោ**តិ អាគន្តុកានំ និស្សយោ ន ទាតព្ពោ។ យេហិបិ បកតិយាវ និស្សយោ គហិតោ, តេ វត្តព្ពា – “អហំ វិនយកម្មំ ករោមិ, អសុកត្ថេរស្ស នាម សន្តិកេ និស្សយំ គណ្ហថ, មយ្ហំ វត្តំ មា

ករោថ, មា មំ គាមប្បវេសនំ អាបុច្ឆថា”តិ។ សចេ ឯវំ វុត្តេបិ ករោន្តិយេវ, វារិតកាលតោ បដ្ឋាយ ករោន្តេសុបិ អនាបត្តិ។

ន សាមណេរោតិ អញ្ញោ សាមណេរោ ន គហេតព្ពោ។ ឧបជ្ឈំ ទត្វា គហិតសាមណេរោបិ វត្តព្ពោ – “អហំ វិនយកម្មំ ករោមិ, មយ្ហំ វត្តំ មា ករោថ, មា មំ គាមប្បវេសនំ អាបុច្ឆថា”តិ។ សចេ ឯវំ វុត្តេបិ ករោន្តិយេវ, វារិតកាលតោ បដ្ឋាយ ករោន្តេសុបិ អនាបត្តិ។ ភិក្ខុនោវាទកសម្មុតិ នាម អាធិបច្ចដ្ឋានភូតាតិ បដិក្ខិត្តា, តស្មា ភិក្ខុសង្ឃស្ស វត្តព្ពំ – “ភន្តេ, អហំ វិនយកម្មំ ករោមិ, ភិក្ខុនោវាទកំ ជានាថា”តិ, បដិពលស្ស វា ភិក្ខុស្ស ភារោ កាតព្ពោ។ អាគតា ភិក្ខុនិយោ “សង្ឃសន្តិកំ គច្ឆថ, សង្ឃោ វោ ឱវាទទាយកំ ជានិស្សតី”តិ វា “អហំ វិនយកម្មំ ករោមិ, អសុកភិក្ខុស្ស នាម សន្តិកំ គច្ឆថ, សោ វោ ឱវាទំ ទស្សតី”តិ វា វត្តព្ពា។

សា អាបត្តីតិ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា បរិវាសេ ទិន្នេ សុក្កវិស្សដ្ឋិ នាបជ្ជិតព្ពា។ **អញ្ញា វា តាទិសិកា**តិ កាយសំសគ្គាទិគរុកាបត្តិ។ **តតោ វា បាបិដ្ឋតរា**តិ បារាជិកាបត្តិ; សត្តសុ ហិ អាបត្តីសុ ទុព្ភាសិតាបត្តិ បាបិដ្ឋា; ទុក្កដាបត្តិ បាបិដ្ឋតរា; ទុក្កដាបត្តិ បាបិដ្ឋា, បាដិទេសនីយាបត្តិ បាបិដ្ឋតរាតិ ឯវំ បាចិត្តិយថុល្លច្ចយសង្ឃាទិសេសបារាជិកាបត្តីសុ នយោ នេតព្ពោ។ តាសំ វត្ថូសុបិ ទុព្ភាសិតវត្ថុ បាបិដ្ឋំ, ទុក្កដវត្ថុ បាបិដ្ឋតរន្តិ បុរិមនយេនេវ ភេទោ វេទិតព្ពោ។ បណ្ណត្តិវជ្ជសិក្ខាបទេ បន វត្ថុបិ អាបត្តិបិ បាបិដ្ឋា។ លោកវជ្ជេ ឧភយម្បិ បាបិដ្ឋតរំ។

កម្មន្តិ បរិវាសកម្មវាចា វុច្ចតិ។ តំ កម្មំ “អកតំ ទុក្កដ”ន្តិអាទីហិ វា “កឹ ឥទំ កម្មំ នាម កសិកម្មំ គោរក្ខកម្ម”ន្តិអាទីហិ វា វចនេហិ ន គរហិតព្ពំ។ **កម្មិកា**តិ យេហិ ភិក្ខូហិ កម្មំ កតំ, តេ វុច្ចន្តិ, តេ “ពាលា អព្យត្តា”តិអាទីហិ វចនេហិ ន គរហិតព្ពា។ **ន សវចនីយំ កាតព្ព**ន្តិ បលិពោធត្ថាយ វា បក្កោសនត្ថាយ វា សវចនីយំ ន កាតព្ពំ, បលិពោធត្ថាយ ហិ ករោន្តោ “អហំ អាយស្មន្តំ ឥមស្មឹ វត្ថុស្មឹ សវចនីយំ ករោមិ, ឥមម្ហា អាវាសា ឯកបទម្បិ មា បក្កាមិ, យាវ ន តំ អធិករណំ វូបសន្តំ ហោតី”តិ ឯវំ ករោតិ។ បក្កោសនត្ថាយ ករោន្តោ “អហំ តេ សវចនីយំ ករោមិ, ឯហិ មយា សទ្ធឹ វិនយធរានំ សម្មុខីភាវំ គច្ឆាមា”តិ ឯវំ ករោតិ; តទុភយម្បិ ន កាតព្ពំ។

ន អនុវាទោតិ វិហារេ ជេដ្ឋកដ្ឋានំ ន កាតព្ពំ។ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន វា ធម្មជ្ឈេសកេន វា ន ភវិតព្ពំ។ នាបិ តេរសសុ សម្មុតីសុ ឯកសម្មុតិវសេនាបិ ឥស្សរិយកម្មំ កាតព្ពំ។ **ន ឱកាសោ**តិ “ករោតុ មេ អាយស្មា ឱកាសំ, អហំ តំ វត្តុកាមោ”តិ ឯវំ បកតត្តស្ស ឱកាសោ ន ការេតព្ពោ, វត្ថុនា វា អាបត្តិយា វា ន ចោទេតព្ពោ, “អយំ បុព្ពេ តេ ទោសោ”តិ ន សារេតព្ពោ។ **ន ភិក្ខូហិ សម្បយោជេតព្ព**ន្តិ អញ្ញមញ្ញំ យោជេត្វា កលហោ ន ការេតព្ពោ។

បុរតោតិ សង្ឃត្ថេរេន ហុត្វា បុរតោ ន គន្តព្ពំ, ទ្វាទសហត្ថំ ឧបចារំ មុញ្ចិត្វា ឯកកេន គន្តព្ពំ។ និសីទនេបិ ឯសេវ នយោ។ **អាសនបរិយន្តោ**តិ ភត្តគ្គាទីសុ សង្ឃនវកាសនំ វុច្ចតិ; ស្វាស្ស ទាតព្ពោ, តត្ថ និសីទិតព្ពំ។ **សេយ្យាបរិយន្តោ**តិ សេយ្យានំ បរិយន្តោ, សព្ពលាមកំ មញ្ចបីឋំ។ អយញ្ហិ វស្សគ្គេន អត្តនោ បត្តដ្ឋានេ សេយ្យំ គហេតុំ ន លភតិ។ សព្ពភិក្ខូហិ វិចិនិត្វា គហិតាវសេសា មង្គុលគូថភរិតា វេត្តលតាទិវិនទ្ធា លាមកសេយ្យា អស្ស ទាតព្ពា។ **វិហារបរិយន្តោ**តិ យថា ច សេយ្យា, ឯវំ វសនអាវាសោបិ វស្សគ្គេន អត្តនោ បត្តដ្ឋានេ តស្ស ន វដ្ដតិ។ សព្ពភិក្ខូហិ វិចិនិត្វា គហិតាវសេសា បន រជោហតភូមិ ជតុកមូសិកភរិតា បណ្ណសាលា អស្ស ទាតព្ពា។ សចេ បកតត្តា សព្ពេ រុក្ខមូលិកា អព្ភោកាសិកា ច ហោន្តិ, ឆន្នំ ន ឧបេន្តិ, សព្ពេបិ ឯតេហិ វិស្សដ្ឋាវាសា នាម ហោន្តិ។ តេសុ យំ ឥច្ឆតិ, តំ លភតិ។ វស្សូបនាយិកទិវសេ បច្ចយំ ឯកបស្សេ ឋត្វា វស្សគ្គេន គណ្ហិតុំ លភតិ។ សេនាសនំ ន លភតិ, និពទ្ធវស្សាវាសិកំ សេនាសនំ គណ្ហិតុកាមេន វត្តំ និក្ខិបិត្វា គហេតព្ពំ។

តេន ច សោ សាទិតព្ពោតិ យំ អស្ស អាសនាទិបរិយន្តំ ភិក្ខូ ទេន្តិ, សោ ឯវ សាទិតព្ពោ។ **បុរេសមណេន វា បច្ឆាសមណេន វា**តិ ញាតិបវារិតដ្ឋានេ “ឯត្តកេ ភិក្ខូ គហេត្វា អាគច្ឆថា”តិ និមន្តិតេន “ភន្តេ, អសុកំ នាម កុលំ ភិក្ខូ និមន្តេសិ, ឯថ តត្ថ គច្ឆាមា”តិ ឯវំ សំវិធាយ ភិក្ខូ បុរេសមណេ វា បច្ឆាសមណេ វា កត្វា ន គន្តព្ពំ។ “ភន្តេ, អសុកស្មឹ នាម គាមេ មនុស្សា ភិក្ខូនំ អាគមនំ ឥច្ឆន្តិ, សាធុ វតស្ស សចេ តេសំ សង្គហំ ករេយ្យាថា”តិ ឯវំ បន បរិយាយេន កថេតុំ វដ្ដតិ។

ន អារញ្ញិកង្គន្តិ អាគតាគតានំ អារោចេតុំ ហរាយមានេន អារញ្ញិកធុតង្គំ ន សមាទាតព្ពំ។ យេនាបិ បកតិយា សមាទិន្នំ, តេន ទុតិយំ ភិក្ខុំ គហេត្វា អរញ្ញេ អរុណំ ឧដ្ឋាបេតព្ពំ, ន ច ឯកកេន វត្ថព្ពំ។ តថា

ភត្តគ្គាទីសុ អាសនបរិយន្តេ និសជ្ជាយ ហរាយមានេន បិណ្ឌបាតិកធុតង្គម្បិ ន សមាទាតព្ពំ។ យោ បន បកតិយាវ បិណ្ឌបាតិកោ តស្ស បដិសេធោ នត្ថិ។

ន ច តប្បច្ចយាតិ “នីហដភត្តោ ហុត្វា វិហារេយេវ និសីទិត្វា ភុញ្ជន្តោ រត្តិយោ គណយិស្សាមិ, គច្ឆតោ មេ ភិក្ខុំ ទិស្វា អនារោចេន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោ សិយា”តិ ឥមិនា ការណេន បិណ្ឌបាតោ ន នីហរាបេតព្ពោ។ **មា មំ ជានីសូ**តិ “មា មំ ឯកភិក្ខុបិ ជានាតូ”តិ ច ឥមិនា អជ្ឈាសយេន វិហារេ សាមណេរេហិ បចាបេត្វា ភុញ្ជិតុម្បិ ន លភតិ។ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសិតព្ពមេវ។ គិលានស្ស បន នវកម្មអាចរិយុបជ្ឈាយកិច្ចាទិបសុតស្ស វា វិហារេយេវ អច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ សចេបិ គាមេ អនេកសតា ភិក្ខូ វិចរន្តិ, ន សក្កា ហោតិ អារោចេតុំ, គាមការាសំ គន្ត្វា សភាគដ្ឋានេ វសិតុំ វដ្ដតិ។

អាគន្តុកេនាតិ កញ្ចិ វិហារំ គតេន តត្ថ ភិក្ខូនំ អារោចេតព្ពំ។ សចេ សព្ពេ ឯកដ្ឋានេ ឋិតេ បស្សតិ, ឯកដ្ឋានេ ឋិតេនេវ អារោចេតព្ពំ។ អថ រុក្ខមូលាទីសុ វិសុំ វិសុំ ឋិតា ហោន្តិ, តត្ថ តត្ថ គន្ត្វា អារោចេតព្ពំ។ សញ្ចិច្ច អនារោចេន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោ ច ហោតិ, វត្តភេទេ ច ទុក្កដំ។ អថ វិចិនន្តោ ឯកច្ចេ ន បស្សតិ, រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។

អាគន្តុកស្សាតិ អត្តនោ វសនវិហារំ អាគតស្សាបិ ឯកស្ស វា ពហូនំ វា វុត្តនយេនេវ អារោចេតព្ពំ ។ រត្តិច្ឆេទវត្តភេទាបិ ចេត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពា។ សចេ អាគន្តុកា មុហុត្តំ វិស្សមិត្វា វា អវិស្សមិត្វា ឯវ វា វិហារមជ្ឈេន គច្ឆន្តិ, តេសម្បិ អារោចេតព្ពំ។ សចេ តស្ស អជានន្តស្សេវ គច្ឆន្តិ, អយញ្ច បន គតកាលេ ជានាតិ, គន្ត្វា អារោចេតព្ពំ។ សម្បាបុណិតុំ អសក្កោន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ យេបិ អន្តោវិហារំ អប្បវិសិត្វា ឧបចារសីមំ ឱក្កមិត្វា គច្ឆន្តិ, អយញ្ច នេសំ ឆត្តសទ្ទំ វា ឧក្កាសិតសទ្ទំ វា ខិបិតសទ្ទំ វា សុត្វាវ អាគន្តុកភាវំ ជានាតិ, គន្ត្វា អារោចេតព្ពំ ។ គតកាលេ ជានន្តេនបិ អនុពន្ធិត្វា អារោចេតព្ពមេវ។ សម្បាបុណិតុំ អសក្កោន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ យោបិ រត្តិំយេវ អាគន្ត្វា រត្តិំយេវ គច្ឆតិ, សោបិស្ស រត្តិច្ឆេទំ ករោតិ, អញ្ញាតត្តា បន វត្តភេទទុក្កដំ នត្ថិ។ សចេ អជានិត្វាវ អញ្ញានំ ករោតិ, អកតមេវ ហោតីតិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ តស្មា អធិកា រត្តិយោ គហេត្វា កាតព្ពំ, អយំ អបណ្ណកបដិបទា។

នទីអាទីសុ នាវាយ គច្ឆន្តម្បិ បរតីរេ ឋិតម្បិ អាកាសេន គច្ឆន្តម្បិ បព្ពតតលអរញ្ញាទីសុ ទូរេ ឋិតម្បិ ភិក្ខុំ ទិស្វា សចេ “ភិក្ខូ”តិ វវត្ថានំ អត្ថិ, នាវាទីហិ វា គន្ត្វា មហាសទ្ទំ កត្វា វា វេគេន អនុពន្ធិត្វា វា អារោចេតព្ពំ, អនារោចេន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ សចេ វាយមន្តោបិ សម្បាបុណិតុំ វា សាវេតុំ វា ន សក្កោតិ, រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ សង្ឃសេនាភយត្ថេរោ បន វិសយាវិសយេន កថេតិ – “វិសយេ កិរ អនារោចេន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច ហោតិ, អវិសយេ បន ឧភយម្បិ នត្ថី”តិ។ ករវីកតិស្សត្ថេរោ “សមណោ អយន្តិ វវត្ថានមេវ បមាណំ, សចេបិ អវិសយោ ហោតិ, វត្តភេទទុក្កដមេវ នត្ថិ, រត្តិច្ឆេទោ បន ហោតិយេវា”តិ អាហ។

ឧបោសថេតិ “ឧបោសថំ សម្បាបុណិស្សាមា”តិ អាគន្តុកា ភិក្ខូ អាគច្ឆន្តិ, ឥទ្ធិយា គច្ឆន្តាបិ ឧបោសថភាវំ ញត្វា ឱតរិត្វា ឧបោសថំ ករោន្តិ, តស្មា អាគន្តុកសោធនត្ថំ ឧបោសថទិវសេ អារោចេតព្ពំ។ បវារណាយបិ ឯសេវ នយោ។ **គិលានោ**តិ គន្តុំ អសមត្ថោ។ **ទូតេនា**តិ ឯត្ថ អនុបសម្បន្នំ បេសេតុំ ន វដ្ដតិ, ភិក្ខុំ បេសេត្វា អារោចាបេតព្ពំ។

អភិក្ខុកោ អាវាសោតិ សុញ្ញវិហារោ; យត្ថ ឯកោបិ ភិក្ខុ នត្ថិ, តត្ថ វាសត្ថាយ ន គន្តព្ពំ។ ន ហិ តត្ថ វុត្ថរត្តិយោ គណនូបិកា ហោន្តិ, បកតត្តេន បន សទ្ធឹ វដ្ដតិ។ ទសវិធន្តរាយេ បន សចេបិ រត្តិយោ គណនូបិកា ន ហោន្តិ, អន្តរាយតោ បរិមុច្ចនត្ថាយ គន្តព្ពមេវ។ តេន វុត្តំ – “អញ្ញត្រ អន្តរាយា”តិ។ នានាសំវាសកេហិ សទ្ធឹ វិនយកម្មំ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ តេសំ អនារោចនេបិ រត្តិច្ឆេទោ នត្ថិ, អភិក្ខុកាវាសសទិសមេវ ហោតិ។ តេន វុត្តំ – “**យត្ថស្សុ ភិក្ខូ នានាសំវាសកា**”តិ។ សេសំ ឧបោសថក្ខន្ធកេ វុត្តនយមេវ។

៨១. ឯកច្ឆន្នេ អាវាសេតិអាទីសុ **អាវាសោ** នាម វសនត្ថាយ កតសេនាសនំ។ **អនាវាសោ** នាម ចេតិយឃរំ ពោធិឃរំ សម្មុញ្ជនិអដ្ដកោ ទារុអដ្ដកោ បានីយមាឡោ វច្ចកុដិ ទ្វារកោដ្ឋកោតិ ឯវមាទិ។ តតិយបទេន តទុភយម្បិ គហិតំ។ ឯតេសុ យត្ថ កត្ថចិ ឯកច្ឆន្នេ ឆទនតោ ឧទកបតនដ្ឋានបរិច្ឆិន្នេ ឱកាសេ ឧក្ខិត្តកោ វសិតុំ ន លភតិ។ “បារិវាសិកោ បន អន្តោអាវាសេយេវ ន លភតី”តិ មហាបច្ចរិយំ វុត្តំ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន “អវិសេសេន ឧទកបាតេន វារិតា”ន្តិ វុត្តំ។ កុរុន្ទិយំ “ឯតេសុ ឯត្តកេសុ បញ្ចវណ្ណច្ឆទនពទ្ធដ្ឋានេសុ បារិវាសិកស្ស ច ឧក្ខិត្តកស្ស ច បកតត្តេន សទ្ធឹ ឧទកបាតេន វារិតា”ន្តិ វុត្តំ។ តស្មា នានូបចារេបិ ឯកច្ឆន្នេ ន វដ្ដតិ។ សចេ

បនេត្ថ តទហុបសម្បន្នេបិ បកតត្តេ បឋមំ បវិសិត្វា និបន្នេ សដ្ឋិវស្សោបិ បារិវាសិកោ បច្ឆា បវិសិត្វា ជានន្តោ និបជ្ជតិ, រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ អជានន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ន វត្តភេទទុក្កដំ។ សចេ បន តស្មិំ បឋមំ និបន្នេ បច្ឆា បកតត្តោ បវិសិត្វា និបជ្ជតិ, បារិវាសិកោ ច ជានាតិ, រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ នោ ចេ ជានាតិ, រត្តិច្ឆេទោវ ន វត្តភេទទុក្កដំ។

វុដ្ឋាតព្វំ និមន្តេតព្វោតិ តទហុបសម្បន្នម្បិ ទិស្វា វុដ្ឋាតព្វមេវ; វុដ្ឋាយ ច “អហំ ឥមិនា សុខនិសិន្នោ វុដ្ឋាបិតោ”តិ បរម្មុខេន ន គន្តព្វំ, “ឥទំ អាចរិយ-អាសនំ, ឯត្ថ និសីទថា”តិ ឯវំ និមន្តេតព្វោយេវ។ នវកេន បន “មហាថេរំ ឱពទ្ធំ ករោមី”តិ បារិវាសិកត្ថេរស្ស សន្តិកំ ន គន្តព្វំ។ **ឯកាសនេ**តិ សមានវស្សិកាសនេ មញ្ចេ វា បីឋេ វា ។ **ន ឆមាយំ និសិន្នេ**តិ បកតត្តេ ភូមិយំ និសិន្នេ ឥតរេន អន្តមសោ តិណសន្ថារេបិ ឧច្ចតរេ វាលិកាតលេបិ វា ន និសីទិតព្វំ, ទ្វាទសហត្ថំ បន ឧបចារំ មុញ្ចិត្វា និសីទិតុំ វដ្ដតិ។ **ឯកចង្កមេ**តិ សហាយេន វិយ សទ្ធឹ ចង្កមន្តោ ឯកស្មិំ ចង្កមេ។

ឆមាយំ ចង្កមន្តន្តិ ឆមាយំ ចង្កមន្តេ, អយមេវ វា បាឋោ។ អយំ បនេត្ថ អត្ថោ – អកតបរិច្ឆេទាយ ភូមិយា ចង្កមន្តេ បរិច្ឆេទំ កត្វា វាលិកំ អាកិរិត្វា អាលម្ពនំ យោជេត្វា កតចង្កមេ នីចេបិ ន ចង្កមិតព្វំ, កោ បន វាទោ ឥដ្ឋកាចយសម្បន្នេ វេទិកាបរិក្ខិត្តេតិ! សចេ បន បាការបរិក្ខិត្តោ ហោតិ ទ្វារកោដ្ឋកយុត្តោ បព្ពតន្តរវនន្តរគុម្ពន្តរេសុ វា សុប្បដិច្ឆន្នោ, តាទិសេ ចង្កមេ ចង្កមិតុំ វដ្ដតិ។ អប្បដិច្ឆន្នេបិ ឧបចារំ មុញ្ចិត្វា វដ្ដតិ។

វុឌ្ឍតរេនាតិ ឯត្ថ សចេ វុឌ្ឍតរេ បារិវាសិកេ បឋមំ និបន្នេ ឥតរោ ជានន្តោ បច្ឆា និបជ្ជតិ, រត្តិច្ឆេទោ ចស្ស ហោតិ វត្តភេទេ ច ទុក្កដំ។ វុឌ្ឍតរស្ស បន រត្តិច្ឆេទោវ ន វត្តភេទទុក្កដំ។ អជានិត្វា និបជ្ជតិ, ទ្វិន្នម្បិ វត្តភេទោ នត្ថិ, រត្តិច្ឆេទោ បន ហោតិ។ អថ នវកបារិវាសិកេ បឋមំ និបន្នេ វុឌ្ឍតរោ បច្ឆា និបជ្ជតិ, នវកោ ច ជានាតិ, រត្តិ ចស្ស ឆិជ្ជតិ, វត្តភេទេ ច ទុក្កដំ ហោតិ។ វុឌ្ឍតរស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ន វត្តភេទោ។ នោ ចេ ជានាតិ, ទ្វិន្នម្បិ វត្តភេទោ នត្ថិ, រត្តិច្ឆេទោ បន ហោតិ។ សចេ ទ្វេបិ អបច្ឆាបុរិមំ និបជ្ជន្តិ, វុឌ្ឍតរស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ឥតរស្ស វត្តភេទោបីតិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ ទ្វេ បារិវាសិកា សមវស្សា, ឯកោ បឋមំ និបន្នោ, ឯកោ ជានន្តោវ បច្ឆា និបជ្ជតិ, រត្តិ ច ឆិជ្ជតិ, វត្តភេទេ ច ទុក្កដំ។ បឋមំ និបន្នស្ស រត្តិច្ឆេទោវ ន វត្តភេទោ។ សចេ បច្ឆា និបជ្ជន្តោបិ ន ជានាតិ, ទ្វិន្នម្បិ វត្តភេទោ នត្ថិ, រត្តិច្ឆេទោ បន ហោតិ។ សចេ ទ្វេបិ អបច្ឆាបុរិមំ និបជ្ជន្តិ, ទ្វិន្នម្បិ រត្តិច្ឆេទោយេវ, ន វត្តភេទោ។ សចេ ហិ ទ្វេ បារិវាសិកា ឯកតោ វសេយ្យុំ, តេ អញ្ញមញ្ញស្ស អជ្ឈាចារំ ញត្វា អគារវា វា វិប្បដិសារិនោ វា ហុត្វា បាបិដ្ឋតរំ វា អាបត្តឹ អាបជ្ជេយ្យុំ វិព្ភមេយ្យុំ វា, តស្មា នេសំ សហសេយ្យា សព្ពប្បការេន បដិក្ខិត្តា។ សេសំ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ។ មូលាយបដិកស្សនារហាទយោ ចេត្ថ បារិវាសិកានំ បកតត្តដ្ឋានេ ឋិតាតិ វេទិតព្វា។

បារិវាសិកចតុត្ថោ ចេ, ភិក្ខវេ, បរិវាសន្តិ ឯត្ថ បារិវាសិកំ ចតុត្ថំ កត្វា អញ្ញស្ស បរិវាសទានាទីនិ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ ឯតេស្វេវាយំ គណបូរកោ ន ហោតិ, សេសសង្ឃកម្មេសុ ហោតិ។ គណេ បន អប្បហោន្តេ វត្តំ និក្ខិបាបេត្វា គណបូរកោ កាតព្វោតិ។

៨៣. ឥមំ បន វត្តកថំ សុត្វា វិនយធរឧបាលិត្ថេរស្ស រហោគតស្ស ឯវំ បរិវិតក្កោ ឧទបាទិ – “ភគវតា ពហុ បារិវាសិកវត្តំ បញ្ញត្តំ, កតិហិ នុ ខោ ឯត្ថ ការណេហិ រត្តិច្ឆេទោ ហោតី”តិ! សោ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា តមត្ថំ បុច្ឆិ។ ភគវា ចស្ស ព្យាកាសិ។ តេន វុត្តំ – **“អថ ខោ អាយស្មា ឧបាលិ...បេ.... រត្តិច្ឆេទា”**តិ។ តត្ថ **សហវាសោ**តិ យ្វាយំ បកតត្តេន ភិក្ខុនា សទ្ធឹ ឯកច្ឆន្នេតិអាទិនា នយេន វុត្តោ ឯកតោ វាសោ។ **វិប្បវាសោ**តិ ឯកកស្សេវ វាសោ។ **អនារោចនា**តិ អាគន្តុកាទីនំ អនារោចនា។ ឯតេសុ តីសុ ឯកេកេន ការណេន រត្តិច្ឆេទោ ហោតិ។

៨៤. ន សក្កោន្តីតិ សង្ឃស្ស មហន្តតាយ តត្ថ តត្ថ គន្ត្វា សព្ពេសំ អារោចេតុំ អសក្កោន្តា សោធេតុំ ន សក្កោន្តិ។ **បរិវាសំ និក្ខិបាមិ, វត្តំ និក្ខិបាមី**តិ ឥមេសុ ទ្វីសុ បទេសុ ឯកេនាបិ និក្ខិត្តោវ ហោតិ បរិវាសោ; ទ្វីហិ សុនិក្ខិត្តោយេវ។ សមាទានេបិ ឯសេវ នយោ។ ឯវំ វត្តំ សមាទិយិត្វា បរិវុត្ថបរិវាសស្ស មានត្តំ គណ្ហតោ បុន វត្តសមាទានកិច្ចំ នត្ថិ, សមាទិន្នវត្តោយេវ ហេស តស្មាស្ស ឆារត្តំ មានត្តំ ទាតព្វំ, ចិណ្ណមានត្តោ អព្ភេតព្វោ។ ឯវំ អនាបត្តិកោ ហុត្វា សុទ្ធន្តេ បតិដ្ឋិតោ តិស្សោ សិក្ខា បូរេត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតីតិ។

បារិវាសិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

មូលាយបដិកស្សនារហវត្ថុកថា

៨៦. មូលាយបដិកស្សនារហា ភិក្ខូ សាទិយន្តិ បកតត្តានន្តិ ឋបេត្វា នវកតរំ មូលាយបដិកស្សនារហំ
អវសេសានំ អន្តមសោ បារិវាសិកាទីនម្បិ។ ឥមេសញ្ហិ បារិវាសិកមូលាយបដិកស្សនារហមានត្តារហមានត្តា
ចារិកព្ភានារហានំ បញ្ចន្នំ ឋបេត្វា អត្តនោ អត្តនោ នវកតរំ, សេសា សព្ពេ បកតត្តា ឯវ។ កស្មា? មិថុ យថាវុឌ្ឍំ
អភិវាទនាទីនំ អនុញ្ញាតត្តា។ តេន វុត្តំ – “អវសេសានំ អន្តមសោ បារិវាសិកាទីនម្បី”តិ។
មូលាយបដិកស្សនារហាទិលក្ខណំ បន នេសំ បរតោ អាវិភវិស្សតិ។ សេសមេត្ថ ឥតោ បរេសុ ច មានត្តារហាទិ
វត្តេសុ បារិវាសិកវត្តេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។

៨៧. មូលាយបដិកស្សនារហចតុត្ថោ ចេតិអាទីសុបិ យថេវ បារិវាសិកោ; ឯវំ ឯតេបិ ឯតេសុ វិនយកម្មេសុ គណបូរកា ន ហោន្តិ, សេសសង្ឃកម្មេសុ ហោន្តិ។

មូលាយបដិកស្សនារហវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

មានត្តចារិកវត្តកថា

៩០. មានត្តចារិកស្ស វត្តេសុ “ទេវសិកំ អារោចេតព្ព”ន្តិ វិសេសោ។

៩២. រត្តិច្ឆេទេសុ **ឩនេ គណេ**តិ ឯត្ថ **គណោ**តិ ចត្តារោ វា អតិរេកា វា; តស្មា សចេបិ តីហិ ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ វសតិ, រត្តិច្ឆេទោ ហោតិយេវ។ មានត្តនិក្ខេបសមាទានេសុ វុត្តសទិសោវ វិនិច្ឆយោ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

មានត្តចារិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

បារិវាសិកក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. សមុច្ចយក្ខន្ធកំ

សុក្កវិស្សដ្ឋិកថា

៩៧. សមុច្ចយក្ខន្ធកេ – **ឆារត្តំ មានត្ត**ន្តិ ឯត្ថ ចតុព្ពិធំ មានត្តំ – អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ, បដិច្ឆន្នមានត្តំ, បក្ខមានត្តំ, សមោធានមានត្តន្តិ។ តត្ថ **អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ** នាម – យំ អប្បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវាសំ អទត្វា កេវលំ អាបត្តិំ អាបន្នភាវេនេវ មានត្តារហស្ស មានត្តំ ទិយ្យតិ។ **បដិច្ឆន្នមានត្តំ** នាម – យំ បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវុត្ថបរិវាសស្ស ទិយ្យតិ។ **បក្ខមានត្តំ** នាម – យំ បដិច្ឆន្នាយ វា អប្បដិច្ឆន្នាយ វា អាបត្តិយា អទ្ធមាសំ ភិក្ខុនីនំ ទិយ្យតិ។ **សមោធានមានត្តំ** នាម – យំ ឱធាយ ឯកតោ កត្វា ទិយ្យតិ។ តេសុ ឥទំ "អប្បដិច្ឆន្នាយ ឆារត្តំ មានត្ត"ន្តិ វចនតោ "អប្បដិច្ឆន្នមានត្ត"ន្តិ វេទិតព្ពំ។ តំ ទេន្តេន សចេ ឯកំ អាបត្តិំ អាបន្នោ ហោតិ, ឥធ វុត្តនយេន ទាតព្ពំ។ សចេ ទ្វេ វា តិស្សោ វា តតុត្តរិ វា អាបន្នោ, យថេវ "ឯកំ អាបត្តិ"ន្តិ វុត្តំ; ឯវំ "ទ្វេ អាបត្តិយោ, តិស្សោ អាបត្តិយោ"តិ វត្តព្ពំ។ តតុត្តរិ បន សចេបិ សតំ វា សហស្សំ វា ហោតិ, "សម្ពហុលា"តិ វត្តព្ពំ។ នានាវត្ថុកាយោបិ ឯកតោ កត្វា ទាតព្ពា, តាសំ ទានវិធិំ បរិវាសទានេ កថយិស្សាម។

ឯវំ អាបត្តិវសេន កម្មវាចំ កត្វា ទិន្នេ មានត្តេ "ឯវមេតំ ធារយាមី"តិ កម្មវាចាបរិយោសានេ មាឡកសីមាយមេវ "មានត្តំ សមាទិយាមិ, វត្តំ សមាទិយាមី"តិ វុត្តនយេន វត្តំ សមាទាតព្ពំ។ វត្តំ សមាទិយិត្វា តត្ថេវ សង្ឃស្ស អារោចេតព្ពំ, អារោចេន្តេន ច ឯវំ អារោចេតព្ពំ –

> "អហំ , ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ អប្បដិច្ឆន្នំ, សោហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា អប្បដិច្ឆន្នាយ ឆារត្តំ មានត្តំ យាចិំ, តស្ស មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា អប្បដិច្ឆន្នាយ ឆារត្តំ មានត្តំ អទាសិ។ សោហំ មានត្តំ ចរាមិ, វេទយាមហំ, ភន្តេ 'វេទយតី'តិ មំ សង្ឃោ ធារេតូ"តិ។

ឥមញ្ច បន អត្ថំ គហេត្វា យាយ កាយចិ ភាសាយ អារោចេតុំ វដ្ដតិយេវ។ អារោចេត្វា សចេ និក្ខិបិតុកាមោ, វុត្តនយេនេវ សង្ឃមជ្ឈេ និក្ខិបិតព្ពំ។ មាឡកតោ ភិក្ខូសុ និក្ខន្តេសុ ឯកស្សបិ សន្តិកេ និក្ខិបិតុំ វដ្ដតិ។ មាឡកតោ និក្ខមិត្វា សតិ បដិលភន្តេន សហគច្ឆន្តស្ស សន្តិកេ និក្ខិបិតព្ពំ។ សចេ សោបិ បក្កន្តោ, អញ្ញស្ស យស្ស មាឡកេ នារោចិតំ, តស្ស អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្ពំ។ អារោចេន្តេន បន អវសានេ "វេទយតីតិ មំ អាយស្មា ធារេតូ"តិ វត្តព្ពំ។ ទ្វិន្នំ អារោចេន្តេន "អាយស្មន្តា ធារេន្តូ"តិ, តិណ្ណំ អារោចេន្តេន "អាយស្មន្តោ ធារេន្តូ"តិ វត្តព្ពំ។ និក្ខិត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បកតត្តដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ។

សចេ អប្បភិក្ខុកោ វិហារោ ហោតិ, សភាគា ភិក្ខូ វសន្តិ, វត្តំ អនិក្ខិបិត្វា អន្តោវិហារេយេវ រត្តិយោ គណេតព្ពា។ អថ ន សក្កា សោធេតុំ, វុត្តនយេនេវ វត្តំ និក្ខិបិត្វា បច្ចូសសមយេ ចតូហិ បញ្ចហិ វា ភិក្ខូហិ សទ្ធិំ បរិក្ខិត្តស្ស វិហារស្ស បរិក្ខេបតោ, អបរិក្ខិត្តស្ស បរិក្ខេបារហដ្ឋានតោ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា មហាមគ្គតោ ឱក្កម្ម គុម្ពេន វា វតិយា វា បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ និសីទិតព្ពំ។ អន្តោអរុណេយេវ វុត្តនយេន វត្តំ សមាទិយិត្វា អារោចេតព្ពំ។ សចេ អញ្ញោ កោចិ ភិក្ខុ កេនចិទេវ ករណីយេន តំ ឋានំ អាគច្ឆតិ, សចេ ឯស តំ បស្សតិ, សទ្ទំ វាស្ស សុណាតិ, អារោចេតព្ពំ។ អនារោចេន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទោ ច។

អថ ទ្វាទសហត្ថំ ឧបចារំ ឱក្កមិត្វា អជានន្តស្សេវ គច្ឆតិ, រត្តិច្ឆេទោ ហោតិ ឯវ, វត្តភេទោ បន នត្ថិ។ អារោចិតកាលតោ បដ្ឋាយ ច ឯកំ ភិក្ខុំ ឋបេត្វា សេសេហិ សតិ ករណីយេ គន្តុម្បិ វដ្ដតិ។ អរុណេ ឧដ្ឋិតេ តស្ស ភិក្ខុស្ស សន្តិកេ វត្តំ និក្ខិបិតព្ពំ។ សចេ សោបិ កេនចិ កម្មេន បុរេអរុណេយេវ គច្ឆតិ, អញ្ញំ វិហារតោ និក្ខន្តំ វា អាគន្តុកំ វា យំ បឋមំ បស្សតិ, តស្ស សន្តិកេ អារោចេត្វា វត្តំ និក្ខិបិតព្ពំ។ អយញ្ហិ យស្មា គណស្ស អារោចេត្វា ភិក្ខូនញ្ច អត្ថិភាវំ សល្លក្ខេត្វាវ វសិ, តេនស្ស ឩនេ គណេ ចរណទោសោ វា វិប្បវាសោ វា ន ហោតិ។ សចេ ន កញ្ចិ បស្សតិ, វិហារំ គន្ត្វា អត្តនា សទ្ធិំ គតភិក្ខូសុ ឯកស្ស សន្តិកេ និក្ខិបិតព្ពន្តិ មហាសុមត្ថេរោ អាហ។ មហាបទុមត្ថេរោ បន "យំ បឋមំ បស្សតិ, តស្ស អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្ពំ; អយំ និក្ខិត្តវត្តស្ស បរិហារោ"តិ អាហ។

ឯវំ ឆារត្តំ មានត្តំ អខណ្ឌំ ចរិត្វា យត្ថ សិយា វីសតិគណោ ភិក្ខុសង្ឃោ, តត្ថ សោ ភិក្ខុ អព្ភេតព្ពោ។ អព្ភេន្តេហិ ច បឋមំ អព្ភានារហោ កាតព្ពោ។ អយញ្ហិ និក្ខិត្តវត្តត្តា បកតត្តដ្ឋានេ ឋិតោ, បកតត្តស្ស ច អព្ភានំ កាតុំ ន វដ្ដតិ, តស្មា វត្តំ សមាទាបេតព្ពោ។ វត្តេ សមាទិន្នេ អព្ភានារហោ ហោតិ។ តេនាបិ វត្តំ សមាទិយិត្វា អារោចេត្វា អព្ភានំ យាចិតព្ពំ។ អនិក្ខិត្តវត្តស្ស បុន វត្តសមាទានកិច្ចំ នត្ថិ។ សោ ហិ ឆារត្តាតិក្កមេនេវ

អព្ភានារហោ ហោតិ, តស្មា សោ អព្ភេតព្ពោ។ តត្រ យ្វាយំ “ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, អព្ភេតព្ពោ”តិ បាឡិយំយេវ អព្ភានវិធិ វុត្តោ, អយញ្ច ឯកាបត្តិវសេន វុត្តោ។ សចេ បន ទ្វេ តិស្សោ សម្ពហុលា វា ឯកវត្ថុកា វា នានាវត្ថុកា វា អាបត្តិយោ ហោន្តិ, តាសំ វសេន កម្មវាចា កាតព្ពា។ ឯវំ អប្បដិច្ឆន្នមានត្តំ ទាតព្ពំ។ បដិច្ឆន្នមានត្តំ បន យស្មា បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវុត្ថបរិវាសស្ស ទាតព្ពំ ហោតិ, តស្មា តំ បរិវាសកថាយំយេវ កថយិស្សាម។

បរិវាសកថា

១០២. “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃោ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ ទេតូ”តិអាទិនា នយេន បាឡិយំ អនេកេហិ អាការេហិ បរិវាសោ ច មានត្តញ្ច វុត្តំ។ តស្ស យស្មា អាគតាគតដ្ឋានេ វិនិច្ឆយោ វុច្ចមានោ បាឡិ វិយ អតិភារំ អាបជ្ជតិ, ន ច សក្កា ហោតិ សុខេន បរិគ្គហេតុំ, តស្មា នំ សមោធានេត្វា ឥធេវ ទស្សយិស្សាម។

អយញ្ហិ ឥធ អធិប្បាយោ បរិវាសោ នាម – បដិច្ឆន្នបរិវាសោ, សុទ្ធន្តបរិវាសោ, សមោធានបរិវាសោតិ តិវិធោ ហោតិ។ តត្ថ បដិច្ឆន្នបរិវាសោ តាវ យថាបដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា ទាតព្ពោ ។ កស្សចិ ហិ ឯកាហបដិច្ឆន្នា អាបត្តិ ហោតិ យថា អយំ ឧទាយិត្ថេរស្ស, កស្សចិ ទ្វីហាទិបដិច្ឆន្នា យថា បរតោ អាគតា ឧទាយិត្ថេរស្សេវ, កស្សចិ ឯកា អាបត្តិ ហោតិ យថា អយំ, កស្សចិ ទ្វេ តិស្សោ តតុត្តរិ វា យថា បរតោ អាគតា, តស្មា បដិច្ឆន្នបរិវាសំ ទេន្តេន បឋមំ តាវ បដិច្ឆន្នភាវោ ជានិតព្ពោ។

អយញ្ហិ អាបត្តិ នាម ទសហាការេហិ បដិច្ឆន្នា ហោតិ។ តត្រាយំ មាតិកា – អាបត្តិ ច ហោតិ អាបត្តិសញ្ញី ច, បកតត្តោ ច ហោតិ បកតត្តសញ្ញី ច, អនន្តរាយិកោ ច ហោតិ អនន្តរាយិកសញ្ញី ច, បហុ ច ហោតិ បហុសញ្ញី ច, ឆាទេតុកាមោ ច ហោតិ ឆាទេតិ ចាតិ។

តត្ថ **អាបត្តិ ច ហោតិ អាបត្តិសញ្ញី ចា**តិ យំ អាបន្នោ, សា អាបត្តិយេវ ហោតិ។ សោបិ ច តត្ថ អាបត្តិសញ្ញីយេវ។ ឥតិ ជានន្តោ ឆាទេតិ, ឆន្នាវ ហោតិ។ អថ បនាយំ តត្ថ អនាបត្តិសញ្ញី, អច្ឆន្នា ហោតិ, អនាបត្តិ បន អាបត្តិសញ្ញាយបិ អនាបត្តិសញ្ញាយបិ ឆាទេន្តេនាបិ អច្ឆាទិតាវ ហោតិ។ លហុកំ វា គរុកាតិ គរុកំ វា លហុកាតិ ឆាទេតិ, អលជ្ជិបក្ខេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បន អច្ឆន្នា ហោតិ។ គរុកំ លហុកាតិ មញ្ញមានោ ទេសេតិ, នេវ ទេសិតា ហោតិ, ន ឆន្នា។ គរុកំ គរុកាតិ ញត្វា ឆាទេតិ, ឆន្នា ហោតិ។ គរុកលហុកភាវំ ន ជានាតិ, អាបត្តឹ ឆាទេមីតិ ឆាទេតិ, ឆន្នាវ ហោតិ។

បកតត្តោតិ តិវិធំ ឧក្ខេបនីយកម្មំ អកតោ – សោ ចេ បកតត្តសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេតិ, ឆន្នា ហោតិ។ អថ “មយ្ហំ សង្ឃេន កម្មំ កត”ន្តិ អបកតត្តសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេតិ, អច្ឆន្នា ហោតិ។ អបកតត្តេន បកតត្តសញ្ញិនា វា អបកតត្តសញ្ញិនា វា ឆាទិតាបិ អច្ឆន្នាវ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“អាបជ្ជតិ គរុកំ សាវសេសំ,
ឆាទេតិ អនាទរិយំ បដិច្ច;
ន ភិក្ខុនី នោ ច ផុសេយ្យ វជ្ជំ,
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា”តិ។ (បរិ. ៤៨១);

អយញ្ហិ បញ្ហោ ឧក្ខិត្តកេន កថិតោ។

អនន្តរាយិកោតិ យស្ស ទសសុ អន្តរាយេសុ ឯកោបិ នត្ថិ, សោ ចេ អនន្តរាយិកសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេតិ, ឆន្នា ហោតិ។ សចេបិ សោ ភីរុកជាតិកតាយ អន្ធការេ អមនុស្សចណ្ឌមិគភយេន អន្តរាយិកសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេតិ, អច្ឆន្នាវ ហោតិ។ យស្ស ហិ បព្ពតវិហារេ វសន្តស្ស កន្ទរំ វា នទឹ វា អតិក្កមិត្វា អារោចេតព្ពំ ហោតិ, អន្តរាមគ្គេ ច ចណ្ឌវាឡអមនុស្សាទិភយំ អត្ថិ, មគ្គេ អជគរា និបជ្ជន្តិ, នទី បូរា ហោតិ, ឯតស្មឹ បន សតិយេវ អន្តរាយេ អន្តរាយិកសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេតិ, អច្ឆន្នាវ ហោតិ។ អន្តរាយិកស្ស បន អន្តរាយិកសញ្ញាយ វា អនន្តរាយិកសញ្ញាយ វា ឆាទយតោ អច្ឆន្នាវ ហោតិ។

បហូតិ យោ សក្កោតិ ភិក្ខុនោ សន្តិកំ គន្តុញ្ចេវ អារោចេតុញ្ច; សោ ចេ បហុសញ្ញី ហុត្វា ឆាទេតិ, ឆន្នា ហោតិ។ សចស្ស មុខេ អប្បមត្តកោ គណ្ឌោ វា ហោតិ, ហនុកវាតោ វា វិជ្ឈតិ, ទន្តោ វា រុជ្ជតិ, ភិក្ខា វា មន្ទា លទ្ធា ហោតិ, តាវតកេន បន នេវ វត្តុំ ន សក្កោតិ ន គន្តុំ; អបិច ខោ ន សក្កោមីតិ សញ្ញី ហោតិ, អយំ បហុ ហុត្វា

អប្បហុសញ្ញី នាម។ ឥមិនា ឆាទិតាបិ អច្ឆាទិតា។ អប្បហុនា បន វត្ថុំ វា គន្តុំ វា អសមត្ថេន បហុសញ្ញិនា វា អប្បហុសញ្ញិនា វា ឆាទិតា ហោតុ, អច្ឆាទិតាវ។

ឆាទេតុកាមោ ច ហោតិ ឆាទេតិ ចាតិ ឥទំ ឧត្តានត្ថមេវ។ សចេ បន ឆាទេស្សាមីតិ ធុរនិក្ខេបំ កត្វា បុរេភត្តេ វា បច្ឆាភត្តេ វា បឋមយាមាទីសុ វា លជ្ជីធម្មំ ឱក្កមិត្វា អន្តោអរុណេយេវ អារោចេតិ, អយំ ឆាទេតុកាមោន ឆាទេតិ នាម។

យស្ស បន អភិក្ខុកេ ឋានេ វសន្តស្ស អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា សភាគស្ស ភិក្ខុនោ អាគមនំ អាគមេន្តស្ស សភាគសន្តិកំ វា គច្ឆន្តស្ស អទ្ធមាសោបិ មាសោបិ អតិក្កមតិ, អយំ ន ឆាទេតុកាមោ ឆាទេតិ នាម, អយម្បិ អច្ឆន្នាវ ហោតិ។

យោ បន អាបន្នមត្តោវ អគ្គិំ អក្កន្តបុរិសោ វិយ សហសា អបក្កមិត្វា សភាគដ្ឋានំ គន្ត្វា អាវិ ករោតិ, អយំ ន ឆាទេតុកាមោវ ន ឆាទេតិ នាម។ សចេ បន សភាគំ ទិស្វាបិ “អយំ មេ ឧបជ្ឈាយោ វា អាចរិយោ វា”តិ លជ្ជាយ នារោចេតិ, ឆន្នាវ ហោតិ អាបត្តិ។ ឧបជ្ឈាយាទិភាវោ ហិ ឥធ អប្បមាណំ អវេរិសភាគមត្តមេវ បមាណំ, តស្មា អវេរិសភាគស្ស សន្តិកេ អារោចេតព្ពា។

យោ បន វិសភាគោ ហោតិ សុត្វា បកាសេតុកាមោ, ឯវរូបស្ស ឧបជ្ឈាយស្សាបិ សន្តិកេ ន អារោចេតព្ពា។ តត្ថ បុរេភត្តំ វា អាបត្តិំ អាបន្នោ ហោតុ បច្ឆាភត្តំ វា, ទិវា វា រត្តិំ វា យាវ អរុណំ ន ឧគ្គច្ឆតិ តាវ អារោចេតព្ពំ។ ឧទ្ធស្តេ អរុណេ បដិច្ឆន្នា ហោតិ, បដិច្ឆាទនបច្ចយា ច ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ។ សភាគសង្ឃាទិសេសំ អាបន្នស្ស បន សន្តិកេ អាវិ កាតុំ ន វដ្តតិ។ សចេ អាវិ ករោតិ, អាបត្តិ អាវិកតា ហោតិ, ទុក្កដា បន ន មុច្ចតិ, តស្មា សុទ្ធស្ស សន្តិកេ អាវិកាតព្ពា។ អាវិករោន្តោ ច “តុយ្ហំ សន្តិកេ ឯកំ អាបត្តិំ អាវិករោមី”តិ វា “អាចិក្ខាមី”តិ វា “អារោចេមី”តិ វា “មម ឯកំ អាបត្តិំ អាបន្នភាវំ ជានាហី”តិ វា វទតុ, “ឯកំ គរុកាបត្តិំ អាវិករោមី”តិអាទិនា វា នយេន វទតុ, សព្ពេហិបិ អាការេហិ អប្បដិច្ឆន្នាវ ហោតីតិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ សចេ បន លហុកាបត្តិំ អាវិករោមីតិអាទិនា នយេន វទតិ, បដិច្ឆន្នា ហោតិ, វត្ថុំ អារោចេតិ, អាបត្តិំ អារោចេតិ, ឧភយំ អារោចេតិ, តិវិធេនាបិ អារោចិតាវ ហោតិ។ ឥតិ ឥមានិ ទស ការណានិ ឧបលក្ខេត្វា បដិច្ឆន្នបរិវាសំ ទេន្តេន បឋមមេវ បដិច្ឆន្នភាវោ ជានិតព្ពោ។

តតោ បដិច្ឆន្នទិវសេ ច អាបត្តិយោ ច សល្លក្ខេត្វា សចេ ឯកាហបដិច្ឆន្នា ហោតិ – “អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ ឯកាហបដិច្ឆន្ន”ន្តិ ឯវំ យាចាបេត្វា ឥធ វុត្តនយេនេវ កម្មវាចំ វត្វា បរិវាសោ ទាតព្ពោ។ អថ ទ្វីហតីហាទិបដិច្ឆន្នា ហោតិ, ទ្វីហបដិច្ឆន្នំ តីហបដិច្ឆន្នំ ចតូហបដិច្ឆន្នំ បញ្ចាហបដិច្ឆន្នំ ឆាហបដិច្ឆន្នំ សត្តាហបដិច្ឆន្នំ អដ្ឋាហបដិច្ឆន្នំ នវាហបដិច្ឆន្នំ ទសាហបដិច្ឆន្នំ ឯកាទសាហបដិច្ឆន្នំ ទ្វាទសាហបអច្ឆន្នំ តេរសាហបដិច្ឆន្នំ ចុទ្ទសាហបដិច្ឆន្នន្តិ ឯវំ យាវ ចុទ្ទស ទិវសានិ ទិវសវសេន យោជនា កាតព្ពា។ បញ្ចទស ទិវសានិ បដិច្ឆន្នាយ បក្ខបដិច្ឆន្នន្តិ វត្វា យោជនា កាតព្ពា។ តតោ យាវ ឯកូនតឹសតិមោ ទិវសោ, តាវ អតិរេកបក្ខបដិច្ឆន្នន្តិ។

តតោ មាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកមាសបដិច្ឆន្នំ ទ្វេមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកទ្វេមាសបដិច្ឆន្នំ តេមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកតេមាសបដិច្ឆន្នំ ចតុមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកចតុមាសបដិច្ឆន្នំ បញ្ចមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកបញ្ចមាសបដិច្ឆន្នំ ឆមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកឆមាសបដិច្ឆន្នំ សត្តមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកសត្តមាសបដិច្ឆន្នំ អដ្ឋមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកអដ្ឋមាសបដិច្ឆន្នំ នវមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកនវមាសបដិច្ឆន្នំ ទសមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកទសមាសបដិច្ឆន្នំ ឯកាទសមាសបដិច្ឆន្នំ អតិរេកឯកាទសមាសបដិច្ឆន្នន្តិ ឯវំ យោជនា កាតព្ពា។ សំវច្ឆរេ បរិបុណ្ណេ ឯកសំវច្ឆរបដិច្ឆន្នន្តិ។ តតោ បរំ អតិរេកឯកសំវច្ឆរ… ទ្វេសំវច្ឆរ… អតិរេកទ្វេសំវច្ឆរ… តិសំវច្ឆរ… អតិរេកតិសំវច្ឆរ… ចតុសំវច្ឆរ… អតិរេកចតុសំវច្ឆរ… បញ្ចសំវច្ឆរ… អតិរេកបញ្ចសំវច្ឆរបដិច្ឆន្នន្តិ ឯវំ យាវ សដ្ឋិសំវច្ឆរ… អតិរេកសដ្ឋិសំវច្ឆរបដិច្ឆន្នន្តិ វា តតោ វា ភិយ្យោបិ វត្វា យោជនា កាតព្ពា។

សចេ បន ទ្វេ តិស្សោ តតុត្តរិ វា អាបត្តិយោ ហោន្តិ, យថា ឥធ ឯកំ អាបត្តិន្តិ វុត្តំ; ឯវំ ទ្វេ អាបត្តិយោ តិស្សោ អាបត្តិយោតិ វត្តព្ពំ។ តតោ បរំ បន សតំ វា ហោតុ សហស្សំ វា, សម្ពហុលាតិ វត្តុំ វដ្តតិ។ នានាវត្ថុកាសុបិ “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ – ឯកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ, ឯកំ កាយសំសគ្គំ, ឯកំ ទុដ្ឋុល្លវាចំ, ឯកំ អត្តកាមំ, ឯកំ សញ្ចរិត្តំ, ឯកាហបដិច្ឆន្នាយោ”តិ ឯវំ គណនវសេន វា “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ នានាវត្ថុកាយោ ឯកាហបដិច្ឆន្នាយោ”តិ ឯវំ វត្ថុកិត្តនវសេន វា, “អហំ,

ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជឹ ឯកាហបដិច្ឆន្នាយោ”តិ ឯវំ នាមមត្តវសេន វា យោជនា កាតព្ពា។

តត្ថ នាមំ ទុវិធំ – សជាតិសាធារណញ្ច សព្ពសាធារណញ្ច។ តត្ថ សង្ឃាទិសេសោតិ សជាតិសាធារណំ, អាបត្តីតិ សព្ពសាធារណំ; តស្មា “សម្ពហុលា អាបត្តិយោ អាបជ្ជឹ ឯកាហបដិច្ឆន្នាយោ”តិ ឯវំ សព្ពសាធារណនាមវសេនបិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ ឥទញ្ហិ សព្ពម្បិ បរិវាសាទិកំ វិនយកម្មំ វត្ថុវសេន គោត្តវសេន នាមវសេន អាបត្តិវសេន ច កាតុំ វដ្ដតិយេវ។

តត្ថ “សុក្កវិស្សដ្ឋី”តិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច។ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ នាមញ្ចេវ អាបត្តិ ច។ “កាយសំសគ្គោ”តិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច។ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ នាមញ្ចេវ អាបត្តិ ច, តត្ថ “សុក្កវិស្សដ្ឋិ កាយសំសគ្គ”ន្តិអាទិនា វចនេនាបិ “នានាវត្ថុកាយោ”តិ វចនេនាបិ វត្ថុ ចេវ គោត្តញ្ច គហិតំ ហោតិ។ “សង្ឃាទិសេសោ”តិ វចនេនាបិ “អាបត្តិយោ”តិ វចនេនាបិ នាមញ្ចេវ អាបត្តិ ច គហិតា ហោតិ។ ឥធ បន ឯកំ អាបត្តឹ អាបជ្ជឹ សញ្ចេតនិកំ “សុក្កវិស្សដ្ឋិ”ន្តិ នាមម្បិ វត្ថុគោត្តានិបិ គហិតានេវ។ យថា ច ឥធ “អយំ ឧទាយិ ភិក្ខូ”តិ វុត្តំ; ឯវំ យោ យោ អាបន្នោ ហោតិ, តស្ស តស្ស នាមំ គហេត្វា “អយំ ឥត្ថន្នាមោ ភិក្ខូ”តិ កម្មវាចា កាតព្ពា។

កម្មវាចាបរិយោសានេ ច តេន ភិក្ខុនា មាឡកសីមាយមេវ “បរិវាសំ សមាទិយាមិ, វត្តំ សមាទិយាមី”តិ វុត្តនយេនេវ វត្តំ សមាទាតព្ពំ ។ សមាទិយិត្វា តត្ថេវ សង្ឃស្ស អារោចេតព្ពំ, អារោចេន្តេន ច ឯវំ អារោចេតព្ពំ –

> “អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តឹ អាបជ្ជឹ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ ឯកាហបដិច្ឆន្នំ, សោហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ យាចឹ, តស្ស មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ អទាសិ, សោហំ បរិវសាមិ – ‘វេទយាមហំ, ភន្តេ, វេទយតី’តិ មំ សង្ឃោ ធារេតូ”តិ។

ឥមញ្ច បនត្ថំ គហេត្វា យាយ កាយចិ ភាសាយ អារោចេតុំ វដ្ដតិយេវ។ អារោចេត្វា សចេ និក្ខិបិតុកាមោ, វុត្តនយេនេវ សង្ឃមជ្ឈេ និក្ខិបិតព្ពំ។ មាឡកតោ ភិក្ខូសុ និក្ខន្តេសុ ឯកស្សាបិ សន្តិកេ និក្ខិបិតុំ វដ្ដតិ។ មាឡកតោ និក្ខមិត្វា សតី បដិលភន្តេន សហគច្ឆន្តស្ស សន្តិកេ និក្ខិបិតព្ពំ។ សចេ សោបិ បក្កន្តោ, អញ្ញស្ស យស្ស មាឡកេ នារោចិតំ, តស្ស អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្ពំ។ អារោចេន្តេន ច អវសានេ “វេទយតីតិ មំ អាយស្មា ធារេតូ”តិ វត្តព្ពំ។ ទ្វិន្នំ អារោចេន្តេន “អាយស្មន្តា ធារេន្តូ”តិ, តិណ្ណំ អារោចេន្តេន “អាយស្មន្តោ ធារេន្តូ”តិ វត្តព្ពំ។ និក្ខិត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បកតត្តដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ។

សចេ អប្បភិក្ខុកោ វិហារោ ហោតិ, សភាគា ភិក្ខូ វសន្តិ, វត្តំ អនិក្ខិបិត្វា វិហារេយេវ រត្តិបរិគ្គហោ កាតព្ពោ។ អថ ន សក្កា សោធេតុំ, វុត្តនយេនេវ វត្តំ និក្ខិបិត្វា បច្ចូសសមយេ ឯកេន ភិក្ខុនា សទ្ធឹ មានត្តវណ្ណនាយំ វុត្តនយេនេវ ឧបចារសីមំ អតិក្កមិត្វា មហាមគ្គា ឱក្កម្ម បដិច្ឆន្នេ ឋានេ និសីទិត្វា អន្តោអរុណេយេវ វុត្តនយេនេវ វត្តំ សមាទិយិត្វា តស្ស ភិក្ខុនោ បរិវាសោ អារោចេតព្ពោ។ អារោចេន្តេន សចេ នវកតរោ ហោតិ, “អាវុសោ”តិ វត្តព្ពំ។ សចេ វុឌ្ឍតរោ, “ភន្តេ”តិ វត្តព្ពំ។ សចេ អញ្ញោ កោចិ ភិក្ខុ កេនចិទេវ ករណីយេន តំ ឋានំ អាគច្ឆតិ, សចេ ឯស តំ បស្សតិ, សទ្ទំ វាស្ស សុណាតិ, អារោចេតព្ពំ; អនារោចេន្តស្ស រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទោ ច។ អថ ទ្វាទសហត្ថំ ឧបចារំ ឱក្កមិត្វា អជានន្តស្សេវ គច្ឆតិ, រត្តិច្ឆេទោយេវ ហោតិ, វត្តភេទោ បន នត្ថិ។

ឧគ្គតេ អរុណេ វត្តំ និក្ខិបិតព្ពំ។ សចេ សោ ភិក្ខុ កេនចិទេវ ករណីយេន បក្កន្តោ ហោតិ, យំ អញ្ញំ សព្ពបឋមំ បស្សតិ, តស្ស អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្ពំ។ សចេ បន កញ្ចិ ន បស្សតិ, វិហារំ គន្ត្វា អត្តនា សទ្ធឹ គតភិក្ខុស្ស សន្តិកេ និក្ខិបិតព្ពន្តិ មហាសុមត្ថេរោ អាហ។ មហាបទុមត្ថេរោ បន “យំ បឋមំ បស្សតិ, តស្ស អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្ពំ, អយំ និក្ខិត្តវត្តស្ស បរិហារោ”តិ អាហ។

ឯវំ យត្តកានិ ទិវសានិ អាបត្តិ បដិច្ឆន្នា ហោតិ, តត្តកានិ តតោ អធិកតរានិ វា កុក្កុច្ចវិនោទនត្ថាយ បរិវសិត្វា សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា វត្តំ សមាទិយិត្វា មានត្តំ យាចិតព្ពំ។ អយញ្ហិ វត្តេ សមាទិន្នេ ឯវ មានត្តារហោ ហោតិ និក្ខិត្តវត្តេន បរិវុត្ថត្តា។ អនិក្ខិត្តវត្តស្ស បន បុន សមាទានកិច្ចំ នត្ថិ, សោ ហិ បដិច្ឆន្នទិវសាតិក្កមេនេវ មានត្តារហោ ហោតិ, តស្មា តស្ស មានត្តំ ទាតព្ពមេវ។ ឥទំ បដិច្ឆន្នមានត្តំ នាម។ តំ ទេន្តេន សចេ ឯកាបត្តិ ហោតិ , បាឡិយំ វុត្តនយេនេវ ទាតព្ពំ។ អថ ទ្វេ វា តិស្សោ វា “សោហំ បរិវុត្ថបរិវាសោ សង្ឃំ ទ្វិន្នំ អាបត្តីនំ តិស្សន្នំ អាបត្តីនំ ឯកាហបដិច្ឆន្នានំ ឆារត្តំ មានត្តំ យាចាមី”តិ បរិវាសេ វុត្តនយេនេវ អាបត្តិយោ ច ទិវសេ ច សល្លក្ខេត្វា យោជនា កាតព្ពា។

អប្បដិច្ឆន្នាបត្តី បដិច្ឆន្នាបត្តិយា សមោធានេត្វាបិ ទាតុំ វដ្ដតិ។ កថំ? បដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ វសិត្វា –

> “អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តឹ អាបជ្ជឹ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ ឯកាហបដិច្ឆន្នំ, សោហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ យាចឹ, តស្ស មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ អទាសិ, សោហំ បរិវុត្ថបរិវាសោ ។ អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អាបត្តឹ អាបជ្ជឹ សញ្ចេតនិកំ សុក្កវិស្សដ្ឋឹ អប្បដិច្ឆន្នំ។ សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ តាសំ អាបត្តីនំ សញ្ចេតនិកានំ សុក្កវិស្សដ្ឋីនំ បដិច្ឆន្នាយ ច អប្បដិច្ឆន្នាយ ច ឆារត្តំ មានត្តំ យាចាមី”តិ។

អថស្ស តទនុរូបំ កម្មវាចំ កត្វា មានត្តំ ទាតព្ពំ។ សចេ បដិច្ឆន្នា ទ្វេ, អប្បដិច្ឆន្នា ឯកា “បដិច្ឆន្នានញ្ច អប្បដិច្ឆន្នាយ ចា”តិ វត្តព្ពំ។ អថ បដិច្ឆន្នា ឯកា, អប្បដិច្ឆន្នា ទ្វេ, “បដិច្ឆន្នាយ ច អប្បដិច្ឆន្នានញ្ចា”តិ វត្តព្ពំ។ សចេ បដិច្ឆន្នាបិ ទ្វេ, អប្បដិច្ឆន្នាបិ ទ្វេ, “បដិច្ឆន្នានញ្ច អប្បដិច្ឆន្នានញ្ចា”តិ វត្តព្ពំ។ សព្ពត្ថ អនុរូបំ កម្មវាចំ កត្វា មានត្តំ ទាតព្ពំ។ ចិណ្ណមានត្តស្ស ច តទនុរូបមេវ កម្មវាចំ កត្វា អព្ភានំ កាតព្ពំ។ ឥធ បន ឯកាបត្តិវសេន វុត្តំ។ ឥតិ យំ បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវាសាវសានេ មានត្តំ ទិយ្យតិ, ឥទំ បដិច្ឆន្នមានត្តំ នាម។ ឯវមេត្ថ ឯកេនេវ យោជនាមុខេន បដិច្ឆន្នបរិវាសោ ច បដិច្ឆន្នមានត្តញ្ច វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ បក្ខមានត្តំ សមោធានមានត្តញ្ច អវសេសបរិវាសកថាវសានេ កថយិស្សាម។

សុទ្ធន្តបរិវាសោ សមោធានបរិវាសោតិ ហិ ទ្វេ បរិវាសា អវសេសា។ តត្ថ **“សុទ្ធន្តបរិវាសោ”** នាម បរតោ អធម្មិកមានត្តចារាវសានេ “តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបន្នោ ហោតិ, អាបត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ, រត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតី”តិ ឥមស្មឹ វត្ថុស្មឹ អនុញ្ញាតបរិវាសោ។ សោ ទុវិធោ – ចូឡសុទ្ធន្តោ, មហាសុទ្ធន្តោតិ។ ទុវិធោបិ ចេស រត្តិបរិច្ឆេទំ សកលំ វា ឯកច្ចំ វា អជានន្តស្ស ច អស្សរន្តស្ស ច តត្ថ វេមតិកស្ស ច ទាតព្ពោ។ អាបត្តិបរិយន្តំ បន ឯត្តកា អហំ អាបត្តិយោ អាបន្នោតិ ជានាតុ វា មា វា, អការណមេតំ។

តត្ថ យោ ឧបសម្បទតោ បដ្ឋាយ អនុលោមក្កមេន វា អារោចិតទិវសតោ បដ្ឋាយ បដិលោមក្កមេន វា “អសុកញ្ច អសុកញ្ច ទិវសំ វា បក្ខំ វា មាសំ វា សំវច្ឆរំ វា តាវ សុទ្ធភាវំ ជានាសី”តិ បុច្ឆិយមានោ “អាម, ភន្តេ, ជានាមិ, ឯត្តកំ នាម កាលំ អហំ សុទ្ធោ”តិ វទតិ, តស្ស ទិន្នោ សុទ្ធន្តបរិវាសោ **“ចូឡសុទ្ធន្តោ”**តិ វុច្ចតិ។

តំ គហេត្វា បរិវសន្តេន យត្តកំ កាលំ អត្តនោ សុទ្ធឹ ជានាតិ, តត្តកំ អបនេត្វា អវសេសំ មាសំ វា ទ្វេមាសំ វា បរិវសិតព្ពំ។ សចេ មាសមត្តំ អសុទ្ធោម្ហីតិ សល្លក្ខេត្វា អគ្គហេសិ បរិវសន្តោ ច បុន អញ្ញំ មាសំ សរតិ, តម្បិ មាសំ បរិវសិតព្ពមេវ។ បុន បរិវាសទានកិច្ចំ នត្ថិ។ អថ ទ្វេមាសំ អសុទ្ធោម្ហីតិ សល្លក្ខេត្វា អគ្គហេសិ, បរិវសន្តោ ច មាសមត្តមេវាហំ អសុទ្ធោម្ហីតិ សន្និដ្ឋានំ ករោតិ, មាសមេវ បរិវសិតព្ពំ។ បុន បរិវាសទានកិច្ចំ នត្ថិ។ អយញ្ហិ សុទ្ធន្តបរិវាសោ នាម ឧទ្ធម្បិ អារោហតិ, ហេដ្ឋាបិ ឱរោហតិ, ឥទមស្ស លក្ខណំ។ អញ្ញស្មឹ បន អាបត្តិវុដ្ឋានេ ឥទំ លក្ខណំ – យោ អប្បដិច្ឆន្នំ អាបត្តឹ បដិច្ឆន្នាតិ វិនយកម្មំ ករោតិ, តស្ស អាបត្តិ វុដ្ឋាតិ។ យោ បដិច្ឆន្នំ អប្បដិច្ឆន្នាតិ វិនយកម្មំ ករោតិ, តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។ អចិរបដិច្ឆន្នំ ចិរបដិច្ឆន្នាតិ ករោន្តស្សាបិ វុដ្ឋាតិ។ ចិរបដិច្ឆន្នំ អចិរបដិច្ឆន្នាតិ ករោន្តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។ ឯកំ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា សម្ពហុលាតិ ករោន្តស្សាបិ វុដ្ឋាតិ, ឯកំ វិនា សម្ពហុលានំ អភាវតោ។ សម្ពហុលា បន អាបជ្ជិត្វា ឯកំ អាបជ្ជិន្តិ ករោន្តស្ស ន វុដ្ឋាតិ។

យោ បន យថាវុត្តេន អនុលោមបដិលោមនយេន បុច្ឆិយមានោបិ រត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ នេវ សរតិ វេមតិកោ វា ហោតិ, តស្ស ទិន្នោ សុទ្ធន្តបរិវាសោ **“មហាសុទ្ធន្តោ”**តិ វុច្ចតិ។ តំ គហេត្វា គហិតទិវសតោ បដ្ឋាយ យាវ ឧបសម្បទទិវសោ, តាវ រត្តិយោ គណេត្វា បរិវសិតព្ពំ។ អយំ ឧទ្ធំ នារោហតិ, ហេដ្ឋា បន ឱរោហតិ។ តស្មា សចេ បរិវសន្តោ រត្តិបរិច្ឆេទេ សន្និដ្ឋានំ ករោតិ, មាសោ វា សំវច្ឆរោ វា មយ្ហំ អាបន្នស្សាតិ មាសំ វា សំវច្ឆរំ វា បរិវសិតព្ពំ។ បរិវាសយាចនទានលក្ខណំ បនេត្ថ បរតោ បាឡិយំ អាគតនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ កម្មវាចាបរិយោសានេ វត្តសមាទានមានត្តអព្ភានានិ វុត្តនយានេវ។ អយំ សុទ្ធន្តបរិវាសោ នាម។

“សមោធានបរិវាសោ” នាម តិវិធោ ហោតិ – ឱធានសមោធានោ, អគ្ឃសមោធានោ, មិស្សកសមោធានោតិ។ តត្ថ **“ឱធានសមោធានោ”** នាម – អន្តរាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា បដិច្ឆាទេន្តស្ស បរិវុត្ថទិវសេ ឱធុនិត្វា មក្ខេត្វា បុរិមាយ អាបត្តិយា មូលទិវសបរិច្ឆេទេ បច្ឆា អាបន្នំ អាបត្តឹ សមោទហិត្វា ទាតព្ពបរិវាសោ វុច្ចតិ។ សោ បរតោ “តេន ហិ ភិក្ខវេ សង្ឃោ ឧទាយឹ ភិក្ខុំ អន្តរា ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា

បញ្ចាហបដិច្ឆន្នាយ មូលាយ បដិកស្សិត្វា បុរិមាយ អាបត្តិយា សមោធានបរិវាសំ ទេតូ’’តិ ឥតោ បដ្ឋាយ វិត្ថារតោ បាឡិយំយេវ អាគតោ។

អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ – យោ បដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវាសំ គហេត្វា បរិវសន្តោ វា មានត្តារហោ វា មានត្តំ ចរន្តោ វា អព្ភានារហោ វា អញ្ញំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា បុរិមាយ អាបត្តិយា សមា វា ឩនតរា វា រត្តិយោ បដិច្ឆាទេតិ, តស្ស មូលាយបដិកស្សនេន តេ បរិវុត្ថទិវសេ ច មានត្តចិណ្ណទិវសេ ច សព្ពេ ឱធុនិត្វា អទិវសេ កត្វា បច្ឆា អាបន្នាបត្តិំ មូលាបត្តិយំ សមោធាយ បរិវាសោ ទាតព្ពោ។ តេន សចេ មូលាបត្តិ បក្ខបដិច្ឆន្នា, អន្តរាបត្តិ ឩនកបក្ខបដិច្ឆន្នា, បុន បក្ខមេវ បរិវាសោ បរិវសិតព្ពោ។ អថាបិ អន្តរាបត្តិ បក្ខបដិច្ឆន្នាវ បក្ខមេវ បរិវសិតព្ពំ។ ឯតេនុបាយេន យាវ សដ្ឋិវស្សបដិច្ឆន្នា មូលាបត្តិ, តាវ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្ពោ។ សដ្ឋិវស្សានិ បរិវសិត្វា មានត្តារហោ ហុត្វាបិ ហិ ឯកទិវសំ អន្តរាបត្តិំ បដិច្ឆាទេត្វា បុនបិ សដ្ឋិវស្សានិ បរិវាសារហោ ហោតិ។

សចេ បន អន្តរាបត្តិ មូលាបត្តិតោ អតិរេកបដិច្ឆន្នា ហោតិ, តត្ថ “កិំ កាតព្ព’’ន្តិ វុត្តេ មហាសុមត្ថេរោ អាហ – “អគេកិច្ឆោ អយំ បុគ្គលោ, អតេកិច្ឆោ នាម អារោចាបេត្វា វិស្សជ្ជេតព្ពោ’’តិ។ មហាបទុមត្ថេរោ បនាហ – “កស្មា អតេកិច្ឆោ នាម, ននុ អយំ សមុច្ចយក្ខន្ធកោ នាម ពុទ្ធានំ ឋិតកាលសទិសោ, អាបត្តិ នាម បដិច្ឆន្នា វា ហោតុ អប្បដិច្ឆន្នា វា សមកឩនតរអតិរេកបដិច្ឆន្នា វា វិនយធរស្ស កម្មវាចំ យោជេតុំ សមត្ថភាវោយេវេត្ថ បមាណំ, តស្មា យា អតិរេកបដិច្ឆន្នា ហោតិ, តំ មូលាបត្តិំ កត្វា តត្ថ ឥតរំ សមោធាយ បរិវាសោ ទាតព្ពោ’’តិ។ អយំ “ឱធានសមោធានោ’’ នាម។

“**អគ្ឃសមោធានោ**’’ នាម សម្ពហុលាសុ អាបត្តីសុ យា ឯកា វា ទ្វេ វា តិស្សោ វា សម្ពហុលា វា អាបត្តិយោ សព្ពចិរបដិច្ឆន្នាយោ, តាសំ អគ្ឃេន សមោធាយ តាសំ រត្តិបរិច្ឆេទវសេន អវសេសានំ ឩនតរបដិច្ឆន្នានំ អាបត្តីនំ បរិវាសោ ទិយ្យតិ។ អយំ វុច្ចតិ អគ្ឃសមោធានោ។ សោបិ បរតោ “តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបន្នោ ហោតិ, ឯកា អាបត្តិ ឯកាហបដិច្ឆន្នា ឯកា អាបត្តិ ទ្វីហបដិច្ឆន្នា’’តិអាទិនា នយេន បាឡិយំ អាគតោយេវ។

យស្ស បន សតំ អាបត្តិយោ ទសាហបដិច្ឆន្នា, អបរម្បិ សតំ អាបត្តិយោ ទសាហបដិច្ឆន្នាតិ ឯវំ ទសក្ខត្តុំ កត្វា អាបត្តិសហស្សំ ទិវសសតបដិច្ឆន្នំ ហោតិ, តេន កិំ កាតព្ពន្តិ? សព្ពំ សមោទហិត្វា ទស ទិវសេ បរិវសិតព្ពំ។ ឯវំ ឯកេនេវ ទសាហេន ទិវសសតម្បិ បរិវសិតមេវ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

> “ទសសតំ រត្តិសតំ, អាបត្តិយោ ឆាទយិត្វាន;
> ទស រត្តិយោ វសិត្វាន, មុច្ចេយ្យ បារិវាសិកោ’’តិ។ (បរិ. ៤៧៧);

អយំ អគ្ឃសមោធានោ នាម។

“**មិស្សកសមោធានោ**’’ នាម – យោ នានាវត្ថុកា អាបត្តិយោ ឯកតោ កត្វា ទិយ្យតិ។ តត្រាយំ នយោ –

> “អហំ, ភន្តេ, សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ ឯកំ សុក្កវិស្សដ្ឋិំ, ឯកំ កាយសំសគ្គំ, ឯកំ ទុដ្ឋុល្លវាចំ, ឯកំ អត្តកាមំ, ឯកំ សញ្ចរិត្តំ, ឯកំ កុដិការំ, ឯកំ វិហារការំ, ឯកំ ទុដ្ឋទោសំ, ឯកំ អញ្ញភាគិយំ, ឯកំ សង្ឃភេទំ, ឯកំ ភេទានុវត្តកំ, ឯកំ ទុព្ពចំ, ឯកំ កុលទូសកំ, សោហំ, ភន្តេ, សង្ឃំ តាសំ អាបត្តីនំ សមោធានបរិវាសំ យាចាមី’’តិ –

តិក្ខត្តុំ យាចាបេត្វា តទនុរូបាយ កម្មវាចាយ បរិវាសោ ទាតព្ពោ។

ឯត្ថ ច សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិំ នានាវត្ថុកាយោតិបិ សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិន្តិបិ ឯវំ បុព្ពេ វុត្តនយេន វត្ថុវសេនបិ គោត្តវសេនបិ នាមវសេនបិ អាបត្តិវសេនបិ យោជេត្វា កម្មវាចំ កាតុំ វដ្ដតិយេវាតិ អយំ មិស្សកសមោធានោ។ សព្ពបរិវាសកម្មវាចាវសានេ បន និក្ខិត្តានិក្ខិត្តវត្តាទិកថា បុរិមនយេនេវ វេទិតព្ពាតិ។

បរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

ឥទានិ យំ វុត្តំ “បក្ខមានត្តញ្ច សមោធានមានត្តញ្ច អវសេសបរិវាសកថាវសានេ កថយិស្សាមា’’តិ, តស្សោកាសោ សម្បត្តោ, តស្មា វុច្ចតិ – “**បក្ខមានត្ត**’’ន្តិ ភិក្ខុនិយា ទាតព្ពមានត្តំ។ តំ បន បដិច្ឆន្នាយបិ

អប្បដិច្ឆន្នាយបិ អាបត្តិយា អឌ្ឍមាសមេវ ទាតព្ពំ។ វុត្តញ្ហេតំ – “គរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នាយ ភិក្ខុនិយា ឧភតោសង្ឃេ បក្ខមានត្តំ ចរិតព្ព”ន្តិ (ចូឡវ. ៤០៣)។ តំ បន ភិក្ខុនីហិ អត្តនោ សីមំ សោធេត្វា វិហារសីមាយ វា វិហារសីមំ សោធេតុំ អសក្កោន្តីហិ ខណ្ឌសីមាយ វា សព្ពន្តិមេន បរិច្ឆេទេន ចតុវគ្គគណំ សន្និបាតាបេត្វា ទាតព្ពំ។ សចេ ឯកា អាបត្តិ ហោតិ ឯកិស្សា វសេន, សចេ ទ្វេ វា តិស្សោ វា សម្ពហុលា វា ឯកវត្ថុកា វា នានាវត្ថុកា វា តាសំ តាសំ វសេន វត្ថុគោត្តនាមអាបត្តីសុ យំ យំ ឥច្ឆតិ តំ តំ អាទាយ យោជនា កាតព្ពា។

តត្រិទំ ឯកាបត្តិវសេន មុខមត្តទស្សនំ, តាយ អាបន្នាយ ភិក្ខុនិយា ភិក្ខុនិសង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា វុឌ្ឍានំ ភិក្ខុនីនំ បាទេ វន្ទិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ – “អហំ, អយ្យេ, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ គាមន្តរំ, សាហំ, អយ្យេ, ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ យាចាមី”តិ។

ឯវំ តិក្ខត្តុំ យាចាបេត្វា ព្យត្តាយ ភិក្ខុនិយា បដិពលាយ សង្ឃោ ញាបេតព្ពោ –

> “សុណាតុ មេ អយ្យេ សង្ឃោ, អយំ ឥត្ថន្នាមា ភិក្ខុនី ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិ គាមន្តរំ, សា សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ យាចតិ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ ទទេយ្យ, ឯសា ញត្តិ។
>
> “សុណាតុ មេ អយ្យេ សង្ឃោ, អយំ…បេ…. ទុតិយម្បិ… តតិយម្បិ ឯតមត្ថំ វទាមិ។ សុណាតុ មេ អយ្យេ សង្ឃោ…បេ…. ទេតិ… ទិន្នំ សង្ឃេន ឥត្ថន្នាមាយ ភិក្ខុនិយា ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ, ខមតិ សង្ឃស្ស, តស្មា តុណ្ហី; ឯវមេតំ ធារយាមី”តិ។

កម្មវាចាបរិយោសានេ វត្តំ សមាទិយិត្វា ភិក្ខុមានត្តកថាយ វុត្តនយេនេវ សង្ឃស្ស អារោចេត្វា និក្ខិត្តវត្តំ វសិតុកាមាយ តត្ថេវ សង្ឃមជ្ឈេ វា បក្កន្តាសុ ភិក្ខុនីសុ ឯកភិក្ខុនិយា វា ទុតិយិកាយ វា សន្តិកេ វុត្តនយេនេវ និក្ខិបិតព្ពំ។ អញ្ញិស្សា បន អាគន្តុកាយ សន្តិកេ អារោចេត្វា និក្ខិបិតព្ពំ។ និក្ខិត្តកាលតោ បដ្ឋាយ បកតត្តដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ។ បុន សមាទិយិត្វា អរុណំ ឧដ្ឋាបេន្តិយា បន ភិក្ខុនីនំយេវ សន្តិកេ វសិតុំ ន លភតិ។ “ឧភតោសង្ឃេ បក្ខមានត្តំ ចរិតព្ព”ន្តិ ហិ វុត្តំ។ តស្មា អស្សា អាចរិយុបជ្ឈាយាហិ វិហារំ គន្ត្វា សង្គាហកបក្ខេ ឋិតោ ឯកោ មហាថេរោ វា ធម្មកថិកោ វា ភិក្ខុ វត្តព្ពោ – “ឯកិស្សា ភិក្ខុនិយា វិនយកម្មំ កត្តព្ពមត្ថិ, តត្រ នោ អយ្យា, ចត្តារោ ភិក្ខូ បេសេថា”តិ។ សង្គហំ អកាតុំ ន លព្ភតិ, បេសេស្សាមីតិ វត្តព្ពំ។ ចតូហិ បកតត្តភិក្ខុនីហិ មានត្តចារិនី ភិក្ខុនី គហេត្វា អន្តោអរុណេយេវ និក្ខមិត្វា គាមូបចារតោ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វា មគ្គា ឱក្កម្ម គុម្ពវតិអាទីហិ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ និសីទិតព្ពំ។ វិហារូបចារតោបិ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតា អតិក្កមិតព្ពា ចតូហិ បកតត្តភិក្ខូហិបិ តត្ថ គន្តព្ពំ។ គន្ត្វា បន ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ ន ឯកដ្ឋានេ និសីទិតព្ពំ, បដិក្កមិត្វា អវិទូរដ្ឋានេ និសីទិតព្ពំ។ កុរុន្ទិមហាបច្ចរីសុ បន “ភិក្ខុនីហិបិ ព្យត្តំ ឯកំ វា ទ្វេ វា ឧបាសិកាយោ ភិក្ខូហិបិ ឯកំ វា ទ្វេ វា ឧបាសកេ អត្តរក្ខណត្ថាយ គហេត្វា គន្តព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ កុរុន្ទិយំយេវ ច ភិក្ខុនុបស្សយស្ស ច វិហារស្ស ច ឧបចារំ មុញ្ចិតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ, គាមស្សាតិ ន វុត្តំ។

ឯវំ និសិន្នេសុ បន ភិក្ខូសុ ច ភិក្ខុនីសុ ច តាយ ភិក្ខុនិយា “មានត្តំ សមាទិយាមិ, វត្តំ សមាទិយាមី”តិ វត្តំ សមាទិយិត្វា ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស តាវ ឯវំ អារោចេតព្ពំ –

> “អហំ, អយ្យេ, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ គាមន្តរំ, សាហំ សង្ឃំ ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ យាចិំ, តស្ស មេ សង្ឃោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា គាមន្តរាយ បក្ខមានត្តំ អទាសិ, សាហំ បក្ខមានត្តំ ចរាមិ, ‘វេទយាមហំ, អយ្យេ, វេទយតី’តិ មំ សង្ឃោ ធារេតូ”តិ។

តតោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯវំ អារោចេតព្ពំ – “អហំ, អយ្យា, ឯកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិំ …បេ…. វេទយាមហំ, អយ្យា, វេទយតីតិ មំ សង្ឃោ ធារេតូ”តិ។ ឥធាបិ យាយ កាយចិ ភាសាយ អារោចេតុំ វដ្ដតិ។

អារោចេត្វា ច ភិក្ខុនិសង្ឃស្សេវ សន្តិកេ និសីទិតព្ពំ, អារោចិតកាលតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខូនំ គន្តុំ វដ្ដតិ។ សចេ សាសង្កំ ហោតិ, ភិក្ខុនិយោ តត្ថេវ ឋានំ បច្ចាសីសន្តិ, ឋាតព្ពំ។ សចេ អញ្ញោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា តំ ឋានំ ឯតិ, បស្សន្តិយា អារោចេតព្ពំ។ នោ ចេ អារោចេតិ, រត្តិច្ឆេទោ ចេវ វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ សចេ អជានន្តិយា ឯវ ឧបចារំ ឱក្កមិត្វា គច្ឆតិ, រត្តិច្ឆេទោវ ហោតិ, ន វត្តភេទទុក្កដំ។ សចេ ភិក្ខុនិយោ ឧបជ្ឈាយាទីនំ វត្តករណត្ថំ បគេវ គន្តុ

កាមា ហោន្តិ, រត្តិវិប្បវាសគណឱហីយនគាមន្តរាបត្តិរក្ខណត្ថំ ឯកំ ភិក្ខុនី ឋបេត្វា គន្តព្ពំ។ តាយ អរុណេ ឧដ្ឋិតេ តស្សា សន្តិកេ វត្តំ និក្ខិបិតព្ពំ។ ឯតេនុបាយេន អខណ្ឌា បញ្ចទស រត្តិយោ មានត្តំ ចរិតព្ពំ។

អនិក្ខិត្តវត្តាយ បន បារិវាសិកក្ខន្ធកេ វុត្តនយេនេវ សម្មា វត្តិតព្ពំ។ អយំ បន វិសេសោ – “អាគន្តុកស្ស អារោចេតព្ព”ន្តិ ឯត្ថ យត្តកា បុរេភត្តំ វា បច្ឆាភត្តំ វា តំ គាមំ ភិក្ខូ វា ភិក្ខុនិយោ វា អាគច្ឆន្តិ, សព្ពេសំ អារោចេតព្ពំ។ អនារោចេន្តិយា រត្តិច្ឆេទោ ច វត្តភេទទុក្កដញ្ច។ សចេបិ រត្តឹ កោចិ ភិក្ខុ តំ គាមូបចារំ ឱក្កមិត្វា គច្ឆតិ, រត្តិច្ឆេទោ ហោតិយេវ, អជាននបច្ចយា បន វត្តភេទតោ មុច្ចតិ។ កុរុន្ទិអាទីសុ បន អនិក្ខិត្តវត្តភិក្ខូនំ វុត្តនយេនេវ កថេតព្ពន្តិ វុត្តំ។ តំ បារិវាសិកវត្តាទីនំ ឧបចារសីមាយ បរិច្ឆិន្នត្តា យុត្តតរំ ទិស្សតិ។ ឧបោសថេ អារោចេតព្ពំ, បវារណាយ អារោចេតព្ពំ, ចតុន្នំ ភិក្ខូនញ្ច ភិក្ខុនីនញ្ច ទេវសិកំ អារោចេតព្ពំ។ សចេ ភិក្ខូនំ តស្មឹ គាមេ ភិក្ខាចារោ សម្បជ្ជតិ, តត្ថេវ គន្តព្ពំ។ នោ ចេ សម្បជ្ជតិ, អញ្ញត្រ ចរិត្វាបិ តត្រ អាគន្ត្វា អត្តានំ ទស្សេត្វា គន្តព្ពំ។ ពហិគាមេ វា សង្កេតដ្ឋានំ កាតព្ពំ – “អសុកស្មឹ នាម ឋានេ អម្ហេ បស្សិស្សសី”តិ។ តាយ សង្កេតដ្ឋានំ គន្ត្វា អារោចេតព្ពំ។ សង្កេតដ្ឋានេ អទិស្វា វិហារំ គន្ត្វា អារោចេតព្ពំ។ វិហារេ សព្ពភិក្ខូនំ អារោចេតព្ពំ។ សចេ សព្ពេសំ សក្កា ន ហោតិ អារោចេតុំ, ពហិឧបចារសីមាយ ឋត្វា ភិក្ខុនិយោ បេសេតព្ពា។ តាហិ អានីតានំ ចតុន្នំ ភិក្ខូនំ អារោចេតព្ពំ។ សចេ វិហារោ ទូរេ ហោតិ សាសង្កោ, ឧបាសកេ ច ឧបាសិកាយោ ច គហេត្វា គន្តព្ពំ។ សចេ បន អយំ ឯកា វសតិ, រត្តិវិប្បវាសំ អាបជ្ជតិ, តស្មាស្សា ឯកា បកតត្តា ភិក្ខុនី សម្មន្និត្វា ទាតព្ពា ឯកច្ឆន្នេ វសនត្ថាយ។

ឯវំ អខណ្ឌំ មានត្តំ ចរិត្វា វីសតិគណេ ភិក្ខុនិសង្ឃេ វុត្តនយេនេវ អព្ភានំ កាតព្ពំ។ សចេ មានត្តំ ចរមានា អន្តរាបត្តឹ អាបជ្ជតិ, មូលាយ បដិកស្សិត្វា តស្សា អាបត្តិយា មានត្តំ ទាតព្ពន្តិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ ឥទំ “បក្ខមានត្តំ” នាម។

“សមោធានមានត្តំ” បន តិវិធំ ហោតិ – ឱធានសមោធានំ, អគ្ឃសមោធានំ, មិស្សកសមោធានន្តិ។ តត្ថ យទេតំ បរតោ ឧទាយិត្ថេរស្ស បញ្ចាហបដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា បរិវាសំ បរិវសន្តស្ស បរិវាសេ ច មានត្តារហដ្ឋានេ ច អន្តរាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា មូលាយបដិកស្សិតស្ស “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃោ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ តិស្សន្នំ អាបត្តីនំ ឆារត្តំ មានត្តំ ទេតូ”តិ មានត្តំ អនុញ្ញាតំ, ឥទំ **“ឱធានសមោធានំ”** នាម។ ឥទញ្ហិ បុនប្បុនំ មូលាយបដិកស្សនេន បរិវុត្ថទិវសេ ឱធុនិត្វា បុរិមាបត្តីហិ សទ្ធឹ សមោធាយ ទិន្នំ, តស្មា ឱធានសមោធានន្តិ វុច្ចតិ។ កុរុន្ទិយំ បន “សមោធានបរិវាសំ វុត្ថស្ស ទាតព្ពំ មានត្តំ សមោធានមានត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ តម្បិ តេន បរិយាយេន យុជ្ជតិ។

អគ្ឃសមោធានំ បន **មិស្សកសមោធានញ្ច** អគ្ឃសមោធានមិស្សកសមោធានបរិវាសាវសានេ ទាតព្ពមានត្តមេវ វុច្ចតិ, តំ បរិវាសកម្មវាចានុសារេន យោជេត្វា ទាតព្ពំ។ ឯត្តាវតា យំ វុត្តំ “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃោ ឧទាយិស្ស ភិក្ខុនោ ឯកិស្សា អាបត្តិយា សញ្ចេតនិកាយ សុក្កវិស្សដ្ឋិយា ឯកាហបដិច្ឆន្នាយ ឯកាហបរិវាសំ ទេតូតិអាទិនា នយេន បាឡិយំ អនេកេហិ អាការេហិ បរិវាសោ ច មានត្តញ្ច វុត្តំ, តស្ស យស្មា អាគតាគតឋានេ វិនិច្ឆយោ វុច្ចមានោ បាឡិ វិយ អតិវិត្ថារំ អាបជ្ជតិ, ន ច សក្កា ហោតិ សុខេន បរិគ្គហេតុំ, តស្មា នំ សមោធានេត្វា ឥធេវ ទស្សេស្សាមា”តិ, តទិទំ អត្ថតោ សម្បាទិតំ ហោតិ។

បដិច្ឆន្នបរិវាសកថា

១០២. ឥទានិ យា តាវ អយំ បដិច្ឆន្នាយ ឯកិស្សា អាបត្តិយា វសេន បាឡិ វុត្តា, សា ឧត្តានត្ថាវ។

១០៨. តតោ បរំ ទ្វីហតីហចតូហបញ្ចាហបដិច្ឆន្នានំ វសេន បាឡឹ វត្វា បញ្ចាហបដិច្ឆន្នាយ បរិវាសតោ បដ្ឋាយ អន្តរាបត្តិ ទស្សិតា។ យស្មា បន តំ អាបត្តឹ អាបន្នោ មូលាយបដិកស្សនារហោ នាម ហោតិ, តស្មាស្ស តត្ថ មូលាយបដិកស្សនំ អនុញ្ញាតំ។ សចេ បន និក្ខិត្តវត្តោ អាបជ្ជតិ, មូលាយបដិកស្សនារហោ ន ហោតិ។ កស្មា? យស្មា ន សោ បរិវសន្តោ អាបន្នោ, បកតត្តដ្ឋានេ ឋិតោ អាបន្នោ, តស្មា តស្សា អាបត្តិយា វិសុំ មានត្តំ ចរិតព្ពំ។ សចេ បដិច្ឆន្នា ហោតិ បរិវាសោបិ វសិតព្ពោ។ យញ្ចេតំ មូលាយបដិកស្សនំ វុត្តំ, តស្មិម្បិ កតេ បរិវុត្ថទិវសា មក្ខិតា ហោន្តិ។ ឥតិ បរិវាសេ អន្តរាបត្តឹ ទស្សេត្វា បុន មានត្តារហស្ស អន្តរាបត្តឹ ទស្សេត្វា មូលាយបដិកស្សនំ វុត្តំ, តស្មិម្បិ កតេ បរិវុត្ថទិវសា មក្ខិតាវ ហោន្តិ។ តតោ បរិវុត្ថបរិវាសស្ស តាសំ តិស្សន្នម្បិ អាបត្តីនំ សមោធានមានត្តំ ទស្សិតំ។ តតោ មានត្តចារិកស្ស អន្តរាបត្តឹ ទស្សេត្វា មូលាយបដិកស្សនំ វុត្តំ។ តស្មឹ បន បដិកស្សនេ កតេ មានត្តចិណ្ណទិវសាបិ បរិវុត្ថទិវសាបិ មក្ខិតាវ ហោន្តិ។ តតោ អព្ភានារហស្ស អន្តរាបត្តឹ ទស្សេត្វា មូលាយបដិកស្សនំ វុត្តំ។ តស្មិម្បិ កតេ សព្ពេ តេ មក្ខិតាវ ហោន្តិ។ តតោ បរំ សព្ពា អន្តរាបត្តិយោ

យោជេត្វា អព្ភានកម្មំ ទស្សិតំ។ ឯវំ បដិច្ឆន្នវារេ ឯកាហបដិច្ឆន្នាទិវសេន បញ្ច, អន្តរាបត្តិវសេន ចតស្សោតិ នវ កម្មវាចា ទស្សិតា ហោន្តិ។

បដិច្ឆន្នបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សមោធានបរិវាសកថា

១២៥. តតោ បរំ បក្ខបដិច្ឆន្នាយ អាបត្តិយា អន្តោបរិវាសតោ បដ្ឋាយ បញ្ចាហបដិច្ឆន្នាយ អន្តរាបត្តិយា វសេន សមោធានបរិវាសោ ច, សមោធានមានត្តញ្ច ទស្សិតំ។ ឯត្ថ ច មានត្តចារិកមានត្តារហកាលេបិ អាបន្នាយ អាបត្តិយា មូលាយបដិកស្សនេ កតេ មានត្តចិណ្ណទិវសាបិ បរិវាសបរិវុត្ថទិវសាបិ សព្ពេ មក្ខិតាវ ហោន្តិ។ កស្មា? យស្មា បដិច្ឆន្នា អន្តរាបត្តិ។ តេនេវ វុត្តំ – “មូលាយ បដិកស្សិត្វា បុរិមាយ អាបត្តិយា សមោធានបរិវាសំ ទត្វា ឆារត្តំ មានត្តំ ទេតូ”តិ។ តតោ បរំ សព្ពា អន្តរាបត្តិយោ យោជេត្វា អព្ភានកម្មំ ទស្សេត្វា សុក្កវិស្សដ្ឋិវត្ថុ និដ្ឋាបិតំ។

សមោធានបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សុក្កវិស្សដ្ឋិកថា ច និដ្ឋិតា។

អគ្ឃសមោធានបរិវាសកថា

១៣៤. តតោ ឯកាបត្តិមូលកញ្ច អាបត្តិវឌ្ឍនកញ្ចាតិ ទ្វេ នយេ ទស្សេត្វា អគ្ឃសមោធានបរិវាសោ ទស្សិតោ។

តតោ សញ្ចិច្ច អនារោចិតាបត្តិវត្ថុំ ទស្សេត្វា សញ្ចិច្ច អជាននអស្សរណវេមតិកភាវេហិ អនារោចិតាយ អាបត្តិយា បច្ឆា លទ្ធិធម្មេ វា ញាណសរណនិព្ពេមតិកភាវេសុ វា ឧប្បន្នេសុ យំ កាតព្ពំ, តំ ទស្សេតុំ “ឥធ បន ភិក្ខវេ”តិអាទិនា នយេន បាឡិ ឋបិតា។ តតោ អជាននអស្សរណវេមតិកបដិច្ឆន្នានំ អប្បដិច្ឆន្នភាវំ ទស្សេតុំ តថេវ បាឡិ ឋបិតា។

អគ្ឃសមោធានបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

ទ្វេមាសបរិវាសកថា

១៣៨. តតោ ទ្វិន្នំ អាបត្តីនំ ទ្វេមាសបដិច្ឆន្នានំ ឯកមាសបរិវាសយាចនវត្ថុំ ទស្សេត្វា អសញ្ចិច្ច អជានន អស្សរណវេមតិកភាវេហិ អនារោចិតេ ឥតរស្មឹ មាសេ បច្ឆា លទ្ធិធម្មាទីសុ ឧប្បន្នេសុ យំ កាតព្ពំ, តំ ទស្សេតុំ អជាននអស្សរណវេមតិកបដិច្ឆន្នស្ស ច អាបន្នភាវំ ទស្សេតុំ បុរិមនយេនេវ បាឡិ ឋបិតា។

ទ្វេមាសបរិវាសកថា និដ្ឋិតា។

សុទ្ធន្តបរិវាសាទិកថា

១៥៦. តតោ “អាបត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតិ, រត្តិបរិយន្តំ ន ជានាតី”តិអាទិនា នយេន សុទ្ធន្តបរិវាសោ ទស្សិតោ។

១៦០. តតោ បរំ បារិវាសិកំ អាទឹ កត្វា វិព្ភមិត្វា បុនឧបសម្បន្នាទីសុ បដិបត្តិទស្សនត្ថំ បាឡិ ឋបិតា។

១៦៥. តត្ថ “**អន្តរា សម្ពហុលា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ បរិមាណា អប្បដិច្ឆន្នាយោ**”តិអាទីសុ អាបត្តិបរិច្ឆេទវសេន បរិមាណាយោ ចេវ អប្បដិច្ឆន្នាយោ ចាតិ អត្ថោ។

១៦៦. **បច្ឆិមស្មឹ អាបត្តិក្ខន្ធេ**តិ ឯកោវ សោ អាបត្តិក្ខន្ធោ, បច្ឆា ឆាទិតត្តា បន “បច្ឆិមស្មឹ អាបត្តិក្ខន្ធេ”តិ វុត្តំ។ **បុរិមស្មិន្តិ** ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។

១៨០. ***វវត្ថិតា សម្ភិន្នា***តិ សភាគវិសភាគានមេវេតំ បរិយាយវចនំ។

សុទ្ធន្តបរិវាសាទិកថា និដ្ឋិតា។

ទ្វេភិក្ខុវារឯកាទសកាទិកថា

១៨១. តតោ បរំ យោ បដិច្ឆាទេតិ, តស្មឹ បដិបត្តិទស្សនត្ថំ “**ទ្វេ ភិក្ខូ**”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ **មិស្សក**ន្តិ ថុល្លច្ចយាទីហិ មិស្សកំ។ **សុទ្ធក**ន្តិ សង្ឃាទិសេសំ វិនា លហុកាបត្តិក្ខន្ធមេវ។

១៨៤. តតោ បរំ អវិសុទ្ធវិសុទ្ធភាវទស្សនត្ថំ “**ឥធ បន, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សម្ពហុលា សង្ឃាទិសេសា**”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ព្យញ្ជនតោ វា អធិប្បាយតោ វា អនុត្តានំ នាម កិញ្ចិ នត្ថិ, តស្មា តញ្ច ឥតោ បុព្វេ អវុត្តញ្ច សព្វំ បាឡិអនុសារេនេវ វេទិតព្វន្តិ។

ទ្វេភិក្ខុវារឯកាទសកាទិកថា និដ្ឋិតា។

សមុច្ចយក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. សមថក្ខន្ធកំ

សម្មុខាវិនយកថា

១៨៦-១៨៧. សមថក្ខន្ធកេ – “អធម្មវាទី បុគ្គលោ”តិអាទីនិ ឆ មាតិកាបទានិ និក្ខិបិត្វា “អធម្មវាទី បុគ្គលោ ធម្មវាទី បុគ្គលំ សញ្ញាបេតី”តិអាទិនា នយេន វិត្ថារោ វុត្តោ។ តត្ថ **សញ្ញាបេតី**តិ ការណបតិរូបកានិ វត្វា បរិតោសេត្វា ជានាបេតិ។ **និជ្ឈាបេតី**តិ យថា សោ តំ អត្ថំ និជ្ឈាយតិ, ឱលោកេតិ; ឯវំ ករោតិ។ **បេក្ខេតិ អនុបេក្ខេតី**តិ យថា សោ តំ អត្ថំ បេក្ខតិ ចេវ បុនប្បុនញ្ច បេក្ខតិ; ឯវំ ករោតិ។ **ទស្សេតិ អនុទស្សេតី**តិ តេសញ្ញេវ បរិយាយវចនានិ។ **អធម្មេន វូបសម្មតី**តិ យស្មា សោ អធម្មមេវ “អយំ ធម្មោ”តិអាទិនា នយេន មោហេត្វា ទស្សេតិ, តស្មា អធម្មេន វូបសម្មតិ នាម។

១៨៨. **ធម្មេន វូបសម្មតី**តិ យស្មា ធម្មវាទី ធម្មមេវ “អយំ ធម្មោ”តិអាទិនា នយេន អមោហេត្វា ទស្សេតិ, តស្មា ធម្មេន វូបសម្មតិ នាម។

សម្មុខាវិនយកថា និដ្ឋិតា។

សតិវិនយកថា

១៩៥. **បញ្ចិមានិ ភិក្ខវេ ធម្មិកានិ សតិវិនយស្ស ទានានី**តិ ឯត្ថ សុទ្ធស្ស អនាបត្តិកស្ស ទានំ ឯកំ, អនុវទិតស្ស ទានំ ឯកំ, យាចិតស្ស ទានំ ឯកំ, សង្ឃេន ទានំ ឯកំ, ធម្មេន សមគ្គទានំ ឯកន្តិ ឯវំ បញ្ច។ ឯតានិ បន ឯកេកអង្គវសេន ន លព្ភន្តិ, តស្មា ទេសនាមត្តមេវេតំ, បញ្ចង្គសមន្នាគតំ បន សតិវិនយទានំ ធម្មិកន្តិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ តត្ថ ច **អនុវទន្តី**តិ ចោទេន្តិ។ សេសំ ឧត្តានមេវ។ អយំ បន សតិវិនយោ ខីណាសវស្សេវ ទាតព្ពោ ន អញ្ញស្ស, អន្តមសោ អនាគាមិនោបិ។ សោ ច ខោ អញ្ញេន ចោទិយមានស្សេវ, ន អចោទិយមានស្ស។ ទិន្នេ ច បន តស្មិំ ចោទកស្ស កថា ន រុហតិ។ ចោទេន្តោបិ “អយំ ខីណាសវោ សតិវិនយលទ្ធោ, កោ តុយ្ហំ កថំ គហេស្សតី”តិ អបសាទេតព្ពតំ អាបជ្ជតិ។

សតិវិនយកថា និដ្ឋិតា។

អមូឡ្ហវិនយកថា

១៩៦. **ភាសិតបរិក្កន្ត**ន្តិ វាចាយ ភាសិតំ កាយេន បរិក្កន្តំ; បរិក្កមិត្វា កតន្តិ អត្ថោ។ **សរតាយស្មា ឯវរូបឹ អាបត្តឹ អាបជ្ជិតា**តិ ឯត្ថ សរតុ អាយស្មា ឯវរូបឹ អាបត្តឹ អាបជ្ជិតា; អាយស្មា ឯវរូបិយា អាបត្តិយាតិ អយមត្ថោ។ អាបជ្ជិត្វាតិ វា បាឋោ, តស្សត្ថោ – បឋមំ អាបជ្ជិត្វា បច្ឆា តំ អាបត្តឹ សរតុ អាយស្មាតិ។

អមូឡ្ហវិនយកថា និដ្ឋិតា។

យេភុយ្យសិកាកថា

២០២. **យេភុយ្យសិកាយ វូបសមេតុ**ន្តិ ឯត្ថ យស្សា កិរិយាយ ធម្មវាទិនោ ពហុតរា, ឯសា យេភុយ្យសិកា នាម។

២០៤. អធម្មិកសលាកគ្គាហេសុ **ឱរមត្តក**ន្តិ បរិត្តំ អប្បមត្តកំ ភណ្ឌនមត្តមេវ។ **ន ច គតិគត**ន្តិ ទ្វេ តយោ អាវាសេ ន គតំ, តត្ថ តត្ថេវ វា ទ្វត្តិក្ខត្តុំ អវិនិច្ឆិតំ។ **ន ច សរិតសារិត**ន្តិ ទ្វត្តិក្ខត្តុំ តេហិ ភិក្ខូហិ សយំ សរិតំ វា អញ្ញេហិ សារិតំ វា ន ហោតិ។ **ជានាតី**តិ សលាកំ គាហេន្តោ ជានាតិ “អធម្មវាទី ពហុតរា”តិ។ **អប្បេវ នាមា**តិ ឥមិនា នីហារេន សលាកាយ គាហិយមានាយ “អបិ នាម អធម្មវាទិនោ ពហុតរា អស្សូ”តិ អយមស្ស អជ្ឈាសយោ ហោតិ។ អបរេសុបិ ទ្វីសុ ឯសេវ នយោ។

អធម្មេន គណ្ហន្តីតិ អធម្មវាទិនោ “ឯវំ មយំ ពហូ ភវិស្សាមា”តិ ទ្វេ ទ្វេ សលាកាយោ គណ្ហន្តិ។ **វគ្គា គណ្ហន្តី**តិ ទ្វេ ធម្មវាទិនោ ឯកំ ធម្មវាទិសលាកំ គណ្ហន្តិ “ឯវំ ធម្មវាទិនោ ន ពហូ ភវិស្សន្តី”តិ មញ្ញមានា។ **ន ច យថាទិដ្ឋិយា គណ្ហន្តី**តិ ធម្មវាទិនោ ហុត្វា “ពលវបក្ខំ ភជិស្សាមា”តិ អធម្មវាទិសលាកំ គណ្ហន្តិ។ ធម្មិក

សលាកគ្គាហេសុ អយមេវត្ថោ បរិវត្តេត្វា វេទិតព្ពោ។ ឯវំ សលាកំ គាហេត្វា សចេ ពហុតរា ធម្មវាទិនោ ហោន្តិ; យថា តេ វទន្តិ, ឯវំ តំ អធិករណំ វូបសមេតព្ពំ, ឯវំ យេភុយ្យសិកាយ វូបសន្តំ ហោតិ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ។ វិត្ថារោ បន បរតោបិ អាគមិស្សតិ។

យេភុយ្យសិកាកថា និដ្ឋិតា។

តស្សបាបិយសិកាកថា

២០៧. អសុចីតិ អសុចីហិ កាយវចីកម្មេហិ សមន្នាគតោ។ **អលជ្ជីតិ** សញ្ចិច្ច អាបជ្ជនាទិនា អលជ្ជិលក្ខណេន សមន្នាគតោ។ **សានុវាទោតិ** សឧបវាទោ។ ឥតិ ឥមេសញ្ច តិណ្ណំ អង្គានំ វសេន តីណិ ករណានិ, សង្ឃេន ករណំ, ធម្មេន សមគ្គេន ករណន្តិ ឥមានិ ច ទ្វេតិ បញ្ច តស្សបាបិយសិកាកម្មស្ស ករណានិ នាម ហោន្តិ។ សេសមេត្ថ តជ្ជនីយាទីសុ វុត្តនយមេវ។ អយំ បនេត្ថ វចនត្ថោ – ឥទញ្ហិ យោ បាបុស្សន្នតាយ បាបិយោ បុគ្គលោ, តស្ស កត្តព្ពតោ “តស្សបាបិយសិកាកម្ម”ន្តិ វុច្ចតិ។

តស្សបាបិយសិកាកថា និដ្ឋិតា។

តិណវត្ថារកាទិកថា

២១២. កក្ខឡត្តាយ វាឡត្តាយាតិ កក្ខឡភាវាយ ចេវ វាឡភាវាយ ច។ **ភេទាយាតិ** សង្ឃភេទាយ។ **សព្ពេហេវ ឯកជ្ឈន្តិ** កស្សចិ ឆន្ទំ អនាហរិត្វា គិលានេបិ តត្ថេវ អានេត្វា ឯកតោ សន្និបតិតព្ពំ។ **តិណវត្ថារកេន វូបសមេយ្យាតិ** ឯត្ថ ឥទំ កម្មំ តិណវត្ថារកសទិសត្តា “តិណវត្ថារកោ”តិ វុត្តំ។ យថា ហិ គូថំ វា មុត្តំ វា ឃដ្ដិយមានំ ទុគ្គន្ធតាយ ពាធតិ, តិណេហិ អវត្ថរិត្វា សុប្បដិច្ឆាទិតស្ស បនស្ស សោ គន្ធោ ន ពាធតិ; ឯវមេវ យំ អធិករណំ មូលានុមូលំ គន្ត្វា វូបសមិយមានំ កក្ខឡត្តាយ វាឡត្តាយ ភេទាយ សំវត្តតិ, តំ ឥមិនា កម្មេន វូបសន្តំ គូថំ វិយ តិណវត្ថារកេន បដិច្ឆន្នំ សុវូបសន្តំ ហោតីតិ ឥទំ កម្មំ តិណវត្ថារកសទិសត្តា “តិណវត្ថារកោ”តិ វុត្តំ។

២១៣. ថុល្លវជ្ជន្តិ បារាជិកញ្ចេវ សង្ឃាទិសេសញ្ច។ **គិហិបដិសំយុត្តន្តិ** គិហីនំ ហីនេន ខុំសនវម្ភនធម្មិកបដិស្សវេសុ អាបន្នំ អាបត្តឹ។

២១៤. ឯវញ្ច បន ភិក្ខវេ តេ ភិក្ខូ តាហិ អាបត្តីហិ វុដ្ឋិតា ហោន្តីតិ ឯវំ តិណវត្ថារកកម្មវាចាយ កតាយ កម្មវាចាបរិយោសានេ យត្តកា តត្ថ សន្និបតិតា អន្តមសោ សុត្តាបិ សមាបន្នាបិ អញ្ញវិហិតាបិ សព្ពេ តេ ភិក្ខូ យាវ ឧបសម្បទមណ្ឌលតោ បដ្ឋាយ ថុល្លវជ្ជញ្ច គិហិបដិសំយុត្តញ្ច ឋបេត្វា អវសេសា អាបត្តិយោ អាបន្នា, សព្ពាហិ តាហិ អាបត្តីហិ វុដ្ឋិតា ហោន្តិ។ យេ បន “ន មេតំ ខមតី”តិ អញ្ញមញ្ញំ ទិដ្ឋាវិកម្មំ ករោន្តិ, តេហិ វា សទ្ធឹ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វាបិ តត្ថ អនាគតា, អាគន្ត្វា វា ឆន្ទំ ទត្វា បរិវេណាទីសុ និសិន្នា, តេ អាបត្តីហិ ន វុដ្ឋហន្តិ។ តេន វុត្តំ – “ឋបេត្វា ទិដ្ឋាវិកម្មំ ឋបេត្វា យេ ន តត្ថ ហោន្តី”តិ។

តិណវត្ថារកាទិកថា និដ្ឋិតា។

អធិករណកថា

២១៥. ភិក្ខុនីនំ អនុបខជ្ជាតិ ភិក្ខុនីនំ អន្តោ បវិសិត្វា។ វិវាទាធិករណាទីនំ វចនត្ថោ ទុដ្ឋទោសវណ្ណនាយំ វុត្តោយេវ។ **វិបច្ចតាយ វោហារោតិ** ចិត្តទុក្ខត្ថំ វោហារោ; ផរុសវចនន្តិ អត្ថោ។ **យោ តត្ថ អនុវាទោតិ** យោ តេសុ អនុវទន្តេសុ ឧបវាទោ។ **អនុវទនាតិ** អាការនិទស្សនមេតំ; ឧបវទនាតិ អត្ថោ។ **អនុល្លបនា អនុភណនាតិ** ឧភយំ អនុវទនវេវចនមត្តមេវ។ **អនុសម្បវង្កតាតិ** បុនប្បុនំ កាយចិត្តវាចាហិ តត្ថេវ សម្បវង្កតា; អនុវទនភាវោតិ អត្ថោ។ **អព្ភុស្សហនតាតិ** “កស្មា ឯវំ ន ឧបវទិស្សាមិ, ឧបវទិស្សាមិយេវា”តិ ឧស្សាហំ កត្វា អនុវទនា។ **អនុពលប្បទានន្តិ** បុរិមវចនស្ស ការណំ ទស្សេត្វា បច្ឆិមវចនេន ពលប្បទានំ។

កិច្ចយតា ករណីយតាតិ ឯត្ថ កិច្ចមេវ កិច្ចយំ, កិច្ចយស្ស ភាវោ កិច្ចយតា, ករណីយស្ស ភាវោ ករណីយតា; ឧភយម្បេតំ សង្ឃកម្មស្សេវ អធិវចនំ។ **អបលោកនកម្មន្តិ**អាទិ បន តស្សេវ បភេទវចនំ។ តត្ថ **អបលោកនកម្មំ** នាម សីមដ្ឋកសង្ឃំ សោធេត្វា ឆន្ទារហានំ ឆន្ទំ អាហរិត្វា សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា តិក្ខត្តុំ សាវេត្វា កត្តព្ពកម្មំ។ **ញត្តិកម្មំ** នាម វុត្តនយេនេវ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា ឯកាយ ញត្តិយា កត្តព្ពកម្មំ។ **ញត្តិ**

ទុតិយកម្មំ នាម វុត្តនយេនេវ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា ឯកាយ ញត្តិយា ឯកាយ ច អនុស្សាវនាយាតិ ឯវំ ញត្តិទុតិយាយ អនុស្សាវនាយ កត្តព្ពកម្មំ។ **ញត្តិចតុត្ថកម្មំ** នាម វុត្តនយេនេវ សមគ្គស្ស សង្ឃស្ស អនុមតិយា ឯកាយ ញត្តិយា តីហិ ច អនុស្សាវនាហីតិ ឯវំ ញត្តិចតុត្ថាហិ តីហិ អនុស្សាវនាហិ កត្តព្ពកម្មំ។

តត្ថ អបលោកនកម្មំ អបលោកេត្វាវ កាតព្ពំ, ញត្តិកម្មាទិវសេន ន កាតព្ពំ។ ញត្តិកម្មម្បិ ឯកំ ញត្តឹ ឋបេត្វាវ កាតព្ពំ, អបលោកនកម្មាទិវសេន ន កាតព្ពំ។ ញត្តិទុតិយកម្មំ បន អបលោកេត្វា កត្តព្ពម្បិ អត្ថិ, អកត្តព្ពម្បិ អត្ថិ។ តត្ថ សីមាសម្មុតិ សីមាសមូហននំ កឋិនទានំ កឋិនុព្ភារោ កុដិវត្ថុទេសនា វិហារវត្ថុទេសនាតិ ឥមានិ ឆ កម្មានិ គរុកានិ, អបលោកេត្វា កាតុំ ន វដ្ដន្តិ។ ញត្តិទុតិយកម្មវាចំ សាវេត្វាវ កាតព្ពានិ។ អវសេសា តេរស សម្មុតិយោ សេនាសនគ្គាហកមតកចីវរទានាទិសម្មុតិយោ ចាតិ ឯវរូបានិ លហុកកម្មានិ អបលោកេត្វាបិ កាតុំ វដ្ដន្តិ។ ញត្តិកម្មញត្តិចតុត្ថកម្មវសេន បន ន កាតព្ពមេវ។ ញត្តិចតុត្ថកម្មំ ញត្តិញ្ច តិស្សោ ច កម្មវាចាយោ សាវេត្វាវ កាតព្ពំ, អបលោកនកម្មាទិវសេន ន កាតព្ពន្តិ អយមេត្ថ សង្ខេបោ។

វិត្ថារតោ បន ឥមានិ ចត្តារិ កម្មានិ “កតិហាការេហិ វិបជ្ជន្តី”តិអាទិនា នយេន បរិវារាវសានេ កម្មវគ្គេ ឯតេសំ វិនិច្ឆយោ អាគតោយេវ។ យំ បន តត្ថ អនុត្តានំ, តំ កម្មវគ្គេយេវ វណ្ណយិស្សាម។ ឯវញ្ហិ សតិ ន អដ្ឋានេ វណ្ណនា ភវិស្សតិ, អាទិតោ បដ្ឋាយ ច តស្ស តស្ស កម្មស្ស វិញ្ញាតត្តា សុវិញ្ញេយ្យា ភវិស្សតិ។

២១៦. វិវាទាធិករណស្ស កឹ មូលន្តិអាទីនិ បាឡិវសេនេវ វេទិតព្ពានិ។

២២០. “វិវាទាធិករណំ សិយា កុសល”ន្តិអាទីសុ យេន វិវទន្តិ, សោ ចិត្តុប្បាទោ វិវាទោ, សមថេហិ ច អធិករណីយតាយ អធិករណន្តិ ឯវមាទិនា នយេន អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។

២២២. អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកតំ, នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសលន្តិ ឯត្ថ សន្ធាយ ភាសិតវសេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ យស្មិញ្ហិ បថវិខណនាទិកេ អាបត្តាធិករណេ កុសលចិត្តំ អង្គំ ហោតិ, តស្មឹ សតិ ន សក្កា វត្តុំ “នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ, តស្មា នយិទំ អង្គប្បហោនកចិត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ឥទំ បន សន្ធាយ វុត្តំ។ យំ តាវ អាបត្តាធិករណំ លោកវជ្ជំ, តំ ឯកន្តតោ អកុសលមេវ, តត្ថ “សិយា អកុសល”ន្តិ វិកប្បោ នត្ថិ។ យំ បន បណ្ណត្តិវជ្ជំ, តំ យស្មា សញ្ចិច្ច “ឥមំ អាបត្តឹ វីតិក្កមាមី”តិ វីតិក្កមន្តស្សេវ អកុសលំ ហោតិ, អសញ្ចិច្ច បន កិញ្ចិ អជានន្តស្ស សហសេយ្យាទិវសេន អាបជ្ជតោ អព្យាកតំ ហោតិ, តស្មា តត្ថ សញ្ចិច្ចាសញ្ចិច្ចវសេន ឥមំ វិកប្បភាវំ សន្ធាយ ឥទំ វុត្តំ – “អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ, សិយា អព្យាកតំ, នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ។

សចេ បន “យំ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ, ឥទំ វុច្ចតិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ វទេយ្យ, អចិត្តកានំ បន ឯឡកលោមបទសោធម្មាទិសមុដ្ឋានានម្បិ កុសលចិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ, ន ច តត្ថ វិជ្ជមានម្បិ កុសលចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ។ កាយវចីវិញ្ញត្តិវសេន បន ចលិតប្បវត្តានំ កាយវាចានំ អញ្ញតរមេវ អង្គំ, តញ្ច រូបក្ខន្ធបរិយាបន្នត្តា អព្យាកតន្តិ។

យំ ជានន្តោតិអាទិម្ហិ បន អយមត្ថោ – យំ ចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ ហោតិ, តេន វត្ថុំ ជានន្តោ “ឥទំ វីតិក្កមាមី”តិ ច វីតិក្កមាការេន សទ្ធឹ ជានន្តោ សញ្ជានន្តោ វីតិក្កមចេតនាវសេន ចេតេត្វា បកប្បេត្វា ឧបក្កមវសេន មទ្ទន្តោ អភិវិតរិត្វា និរាសង្កចិត្តំ បេសេត្វា យំ អាបត្តាធិករណំ វីតិក្កមំ អាបជ្ជតិ, តស្ស ឯវំ វីតិក្កមតោ យោ វីតិក្កមោ, ឥទំ វុច្ចតិ “អាបត្តាធិករណំ អកុសល”ន្តិ។

អព្យាកតវារេបិ យំ ចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ ហោតិ, តស្ស អភាវេន អជានន្តោ វីតិក្កមាការេន ច សទ្ធឹ អជានន្តោ អសញ្ជានន្តោ អាបត្តិអង្គភូតាយ វីតិក្កមចេតនាយ អភាវេន អចេតេត្វា សញ្ចិច្ច មទ្ទនស្ស អភាវេន អនភិវិតរិត្វា និរាសង្កចិត្តំ អបេសេត្វា យំ អាបត្តាធិករណំ វីតិក្កមំ អាបជ្ជតិ, តស្ស ឯវំ វីតិក្កមតោ យោ វីតិក្កមោ, ឥទំ វុច្ចតិ “អាបត្តាធិករណំ អព្យាកត”ន្តិ។

២២៤. អយំ វិវាទោ នោ អធិករណន្តិអាទីសុ សមថេហិ អធិករណីយតាយ អភាវតោ នោអធិករណន្តិ ឯវមត្ថោ វេទិតព្ពោ។

អធិករណកថា និដ្ឋិតា។

អធិករណវូបសមនសមថកថា

២២៨. យាវតិកា ច ភិក្ខូ កម្មប្បត្តាតិ ឯត្ថ ចតុវគ្គករណេ កម្មេ ចត្តារោ, បញ្ចវគ្គករណេ បញ្ច, ទសវគ្គករណេ ទស, វីសតិវគ្គករណេ វីសតិ ភិក្ខូ កម្មប្បត្តាតិ វេទិតព្ពា។

២៣០. សុបរិគ្គហិតន្តិ សុដ្ឋុ បរិគ្គហិតំ កត្វា សម្បដិច្ឆិតព្ពំ។ សម្បដិច្ឆិត្វា ច បន “អជ្ជ ភណ្ឌកំ ធោវាម, អជ្ជ បត្តំ បចាម, អជ្ជេកោ បលិពោធោ អត្ថី”តិ មាននិគ្គហត្ថាយ កតិបាហំ អតិក្កាមេតព្ពំ។

២៣១. អនន្តានិ ចេវ ភស្សានិ ជាយន្តីតិ អបរិមាណានិ ឥតោ ចិតោ ច វចនានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ “ភាសានី”តិបិ បាឋោ, អយមេវត្ថោ។ **ឧព្ពាហិកាយ សម្មន្និតព្ពោ**តិ អបលោកេត្វា វា សម្មន្និតព្ពោ បរតោ វុត្តាយ ញត្តិទុតិយាយ វា កម្មវាចាយ។ ឯវំ សម្មតេហិ បន ភិក្ខូហិ វិសុំ វា និសីទិត្វា តស្សាយេវ វា បរិសាយ “អញ្ញេហិ អសម្មតេហិ ន កិញ្ចិ កថេតព្ព”ន្តិ សាវេត្វា តំ អធិករណំ វិនិច្ឆិតព្ពំ។

២៣៣. តត្រាស្សាតិ តស្សំ បរិសតិ ភវេយ្យ។ **នេវ សុត្តំ អាគត**ន្តិ ន មាតិកា អាគតា។ **នោ សុត្តវិភង្គោ**តិ វិនយោបិ ន បគុណោ។ **ព្យញ្ជនច្ឆាយាយ អត្ថំ បដិពាហតី**តិ ព្យញ្ជនមត្តមេវ គហេត្វា អត្ថំ បដិសេធេតិ។ ជាតរូបរជតខេត្តវត្ថុបដិគ្គហណាទីសុ វិនយធរេហិ ភិក្ខូហិ អាបត្តិយា ការិយមានេ ទិស្វា “កឹ ឥមេ អាបត្តិយា ការេថ, ‘ននុ ជាតរូបរជតបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតី’តិ ឯវំ សុត្តេ បដិវិរតិមត្តមេវ វុត្តំ, នត្ថិ ឯត្ថ អាបត្តី”តិ វទតិ។ អបរោ ធម្មកថិកោ សុត្តស្ស អាគតត្តា ឱលម្ពេត្វា និវាសេន្តានំ អាបត្តិយា អារោបិយមានាយ “កឹ ឥមេសំ អាបត្តឹ រោបេថ, ‘ននុ បរិមណ្ឌលំ និវាសេស្សាមីតិ សិក្ខា ករណីយា’តិ ឯវំ សិក្ខាករណមត្តមេវេត្ថ វុត្តំ, នត្ថិ ឯត្ថ អាបត្តី”តិ វទតិ។

២៣៤. យថា ពហុតរា ភិក្ខូតិ ឯត្ថ ឯកេនបិ អធិកា ពហុតរាវ កោ បន វាទោ ទ្វីហិ តីហីតិ។

អធិករណវូបសមនសមថកថា និដ្ឋិតា។

តិវិធសលាកគ្គាហកថា

២៣៥. សញ្ញត្តិយាតិ សញ្ញាបនត្ថាយ។ **គូឡ្ហក**ន្តិអាទីសុ អលជ្ជុស្សន្នាយ បរិសាយ គូឡ្ហកោ សលាកគ្គាហោ កាតព្ពោ, លជ្ជុស្សន្នាយ បរិសាយ វិវដកោ, ពាលុស្សន្នាយ សកណ្ណជប្បកោ។ **វណ្ណាវណ្ណាយោ កត្វា**តិ ធម្មវាទីនញ្ច អធម្មវាទីនញ្ច សលាកាយោ និមិត្តសញ្ញំ អារោបេត្វា អញ្ញមញ្ញំ វិសភាគា កាតព្ពា។ តតោ តា សព្ពាបិ ចីវរភោគេ កត្វា វុត្តនយេន គាហេតព្ពា។ **ទុគ្គហោតិ បច្ចុក្កឌ្ឍិតព្ព**ន្តិ “ទុគ្គហិតា សលាកាយោ”តិ វត្វា បុន គហេត្វា យាវតតិយំ គាហេតព្ពា។ **សុគ្គហោតិ សាវេតព្ព**ន្តិ ឯកស្មិម្បិ ធម្មវាទិម្ហិ អតិរេកជាតេ “សុគ្គហិតា សលាកាយោ”តិ សាវេតព្ពំ។ យថា ច តេ ធម្មវាទិនោ វទន្តិ តថា តំ អធិករណំ វូបសមេតព្ពន្តិ។ អថ យាវតតិយម្បិ អធម្មវាទិនោវ ពហុតរា ហោន្តិ, អជ្ជ “អកាលោ, ស្វេ ជានិស្សាមា”តិ វុដ្ឋហិត្វា អលជ្ជីនំ បក្ខភេទត្ថាយ ធម្មវាទិបក្ខំ បរិយេសិត្វា បុនទិវសេ សលាកគ្គាហោ កាតព្ពោ។ អយំ គូឡ្ហកោ សលាកគ្គាហោ។

សកណ្ណជប្បកេ បន **គហិតេ វត្តព្ពោ**តិ ឯត្ថ សចេ សង្ឃត្ថេរោ អធម្មវាទិសលាកំ គណ្ហាតិ, សោ ឯវំ អវពោធេតព្ពោ – “ភន្តេ, តុម្ហេ មហល្លកា វយោអនុប្បត្តា, តុម្ហាកំ ឯតំ ន យុត្តំ, អយំ បន ធម្មវាទិសលាកា”តិ អស្ស ឥតរា សលាកា ទស្សេតព្ពា។ សចេ សោ តំ គណ្ហាតិ, ទាតព្ពា។ អថ នេវ អវពុជ្ឈតិ, តតោ “មា កស្សចិ អារោចេហី”តិ វត្តព្ពោ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។ វិវដកោ វិវដត្ថោយេវ។

តិវិធសលាកគ្គាហកថា និដ្ឋិតា។

តស្សបាបិយសិកាវិនយកថា

២៣៨. បារាជិកសាមន្តំ វាតិ ឯត្ថ មេថុនធម្មេ បារាជិកសាមន្តំ នាម ទុក្កដំ ហោតិ។ អទិន្នាទានាទីសុ ថុល្លច្ចយំ។ **និព្ពេឋេន្ត**ន្តិ “ន សរាមី”តិ វចនេន និព្ពេឋយមានំ។ **អតិវេឋេតី**តិ “ឥង្ឃាយស្មា”តិអាទិវចនេហិ អតិវេឋិយតិ។ **សរាមិ ខោ អហំ អាវុសោ**តិ បារាជិកបដិច្ឆាទនត្ថាយ ឯវំ បដិជានាតិ។ បុន តេន អតិវេឋិយមានោ “សរាមិ ខោ”តិ បដិញ្ញំ ទត្វា “ឥទានិ មំ នាសេស្សន្តី”តិ ភយេន **“ទវាយ មេ”**តិអាទិមាហ។ ឯតស្ស តស្សបាបិយសិកាកម្មំ កាតព្ពំ។ សចេ សីលវា ភវិស្សតិ, វត្តំ បរិបូរេត្វា បដិប្បស្សទ្ធឹ លភតិ, នោ ចេ តថា នាសិតកោវ ភវិស្សតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

គស្សបាបិយសិកាវិនយកថា និដ្ឋិតា។

សមថក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. ខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធកំ

ខុទ្ទកវត្ថុកថា

២៤៣. ខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធកេ – **មល្លមុដ្ឋិកា**តិ មុដ្ឋិកមល្លា។ **គាមមុទ្ទវា**តិ ឆវិរាគមណ្ឌនានុយុត្តា នាគរិកមនុស្សា។ គាមមោទ្ទវាតិបិ បាឋោ; ឯសេវត្ថោ។ **ថម្ភេ**តិ ន្ហានតិត្ថេ និខណិត្វា ឋបិតត្ថម្ភេ។

កុដ្ដេតិ ឥដ្ឋកាសិលាទារុកុដ្ដានំ អញ្ញតរស្មិំ។ **អដ្ដានេ ន្ហាយន្តី**តិ ឯត្ថ អដ្ដានំ នាម រុក្ខំ ផលកំ វិយ តច្ឆេត្វា អដ្ឋបទាការេន រាជិយោ ឆិន្ទិត្វា ន្ហានតិត្ថេ និខណន្តិ, តត្ថ ចុណ្ណានិ អាកិរិត្វា មនុស្សា កាយំ ឃំសន្តិ។ **គន្ធព្ពហត្ថកេនា**តិ ន្ហានតិត្ថេ ឋបិតេន ទារុមយហត្ថេន, តេន កិរ ចុណ្ណានិ គហេត្វា មនុស្សា សរីរំ ឃំសន្តិ ។ **កុរុវិន្ទកសុត្តិយា**តិ កុរុវិន្ទកបាសាណចុណ្ណានិ លាខាយ ពន្ធិត្វា កតគុឡិកកលាបកោ វុច្ចតិ, តំ ឧភោសុ អន្តេសុ គហេត្វា សរីរំ ឃំសន្តិ។ **វិគ្គយ្ហ បរិកម្មំ ការាបេន្តី**តិ អញ្ញមញ្ញំ សរីរេន សរីរំ ឃំសន្តិ។ **មល្លកំ** នាម មករទន្តកេ ឆិន្ទិត្វា មល្លកមូលសណ្ឋានេន កតំ មល្លកន្តិ វុច្ចតិ, ឥទំ គិលានស្សាបិ ន វដ្ដតិ។

២៤៤. **អកតមល្លកំ** នាម ទន្តេ អច្ឆិន្ទិត្វា កតំ, ឥទំ អគិលានស្សេវ ន វដ្ដតិ; ឥដ្ឋកាខណ្ឌំ បន កបាលខណ្ឌំ វា វដ្ដតិ។ **ឧក្កាសិក**ន្តិ វត្ថវដ្ដិ; តស្មា ន្ហាយន្តស្ស យស្ស កស្សចិ ន្ហានសាដកវដ្ដិយា បិដ្ឋិំ ឃំសិតុំ វដ្ដតិ។ **បុថុបាណិក**ន្តិ ហត្ថបរិកម្មំ វុច្ចតិ, តស្មា សព្ពេសំ ហត្ថេន បិដ្ឋិបរិកម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ។

២៤៥. **វល្លិកា**តិ កណ្ណតោ និក្ខន្តមុត្តោលម្ពកាទីនំ ឯតំ អធិវចនំ; ន កេវលញ្ច វល្លិកា ឯវ, យំកិញ្ចិ កណ្ណបិឡន្ធនំ អន្តមសោ តាលបណ្ណម្បិ ន វដ្ដតិ។ **បាមង្គ**ន្តិ យំកិញ្ចិ បលម្ពកសុត្តំ។ **កណ្ឋសុត្តក**ន្តិ យំកិញ្ចិ គីវូបគអាភរណំ។ **កដិសុត្តក**ន្តិ យំកិញ្ចិ កដិបិឡន្ធនំ អន្តមសោ សុត្តតន្តមត្តម្បិ។ **ឱវដ្ដិក**ន្តិ វលយំ។ **កាយូរា**ទីនិ បាកដានេវ, អង្គុលិមុទ្ទិកាបិ យំកិញ្ចិ អាភរណំ ន វដ្ដតិ។

២៤៦. **ទុមាសិកំ វា ទុវង្គុលំ វា**តិ ឯត្ថ សចេ កេសា អន្តោទ្វេមាសេ ទ្វង្គុលំ បាបុណន្តិ, អន្តោទ្វេមាសេវ ឆិន្ទិតព្ពា។ ទ្វង្គុលេហិ អតិក្កាមេតុំ ន វដ្ដតិ។ សចេបិ ន ទីឃា, ទ្វេមាសតោ ឯកទិវសម្បិ អតិក្កាមេតុំ ន វដ្ដតិយេវ; ឯវមយំ ឧភយេនបិ ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោវ វុត្តោ, តតោ ឱរំ បន នវដ្ដនភាវោ នាម នត្ថិ។

កោច្ឆេន ឱសណ្ឋេន្តីតិ កោច្ឆេន ឱលិខិត្វា សន្និសីទាបេន្តិ។ **ផណកេនា**តិ ទន្តមយាទីសុ យេន កេនចិ។ **ហត្ថផណកេនា**តិ ហត្ថេនេវ ផណកិច្ចំ ករោន្តា អង្គុលីហិ ឱសណ្ឋេន្តិ។ **សិត្ថតេលកេនា**តិ មធុសិត្ថកនិយ្យាសាទីសុ យេន កេនចិ ចិក្កលេន។ **ឧទកតេលកេនា**តិ ឧទកមិស្សកេន តេលេន។ មណ្ឌនត្ថាយ សព្ពត្ថ ទុក្កដំ, ឧទ្ធលោមេន បន អនុលោមនិបាតនត្ថំ ហត្ថំ តេមេត្វា សីសំ បុញ្ឆិតព្ពំ។ ឧណ្ហាភិតត្តរជសិរានម្បិ អល្លហត្ថេន បុញ្ឆិតុំ វដ្ដតិ។

២៤៧. **ន ភិក្ខវេ អាទាសេ វា ឧទកបត្តេ វា**តិ ឯត្ថ កំសបត្តាទីនិបិ យេសុ មុខនិមិត្តំ បញ្ញាយតិ, សព្ពានិ អាទាសសង្ខមេវ គច្ឆន្តិ។ កញ្ជិយាទីនិបិ ច ឧទកបត្តសង្ខមេវ។ តស្មា យត្ថ កត្ថចិ ឱលោកេន្តស្ស ទុក្កដំ។ **អាពាធបច្ចយា**តិ “សញ្ជវិ នុ ខោ មេ វណោ, ឧទាហុ ន តាវា”តិ ជាននត្ថំ; “ជិណ្ណោ នុ ខោម្ហិ នោ”តិ ឯវំ អាយុសង្ខារំ ឱលោកនត្ថម្បិ វដ្ដតីតិ វុត្តំ។

មុខំ អាលិម្បន្តីតិ វិប្បសន្នឆវិរាគករេហិ មុខាលេបនេហិ អាលិម្បន្តិ។ **ឧម្មទ្ទេន្តី**តិ នានាឧម្មទ្ទនេហិ ឧម្មទ្ទេន្តិ។ **ចុណ្ណេន្តី**តិ មុខចុណ្ណកេន មក្ខេន្តិ។ **មនោសិលិកាយ មុខំ លញ្ឆេន្តី**តិ មនោសិលាយ តិលកាទីនិ លញ្ឆនានិ ករោន្តិ, តានិ ហរិតាលាទីហិបិ ន វដ្ដន្តិយេវ។ **អង្គរាគា**ទយោ បាកដាយេវ។ សព្ពត្ថ ទុក្កដំ។

២៤៨. **ន ភិក្ខវេ នច្ចំ វា**តិអាទីសុ យំកិញ្ចិ នច្ចំ អន្តមសោ មោរនច្ចម្បិ ទស្សនាយ គច្ឆន្តស្ស ទុក្កដំ។ សយម្បិ នច្ចន្តស្ស វា នច្ចាបេន្តស្ស វា ទុក្កដមេវ។ **គីតម្បិ** យំកិញ្ចិ នដគីតំ វា សាធុគីតំ វា អន្តមសោ ទន្តគីតម្បិ “យំ គាយិស្សាមា”តិ បុព្ពភាគេ ឱក្កូជន្តា ករោន្តិ, ឯតម្បិ ន វដ្ដតិ។ សយំ គាយន្តស្សាបិ គាយាបេន្តស្សាបិ ទុក្កដមេវ។ **វាទិតម្បិ** យំកិញ្ចិ ន វដ្ដតិ។ យំ បន និដ្ឋុភន្តោ វា សាសង្កេ វា បិតោ អច្ឆរិកំ វា ផោដេតិ , បាណឹ វា បហរតិ, តត្ថ អនាបត្តិ។ សព្ពំ អន្តរារាមេ ឋិតស្ស បស្សតោ អនាបត្តិ។ “បស្សិស្សាមី”តិ វិហារតោ វិហារំ គច្ឆន្តស្ស អាបត្តិយេវ។ អាសនសាលាយ និសិន្នោ បស្សតិ, អនាបត្តិ។ “បស្សិស្សាមី”តិ ឧដ្ឋហិត្វា គច្ឆតោ អាបត្តិ។ វីថិយំ ឋត្វា គីវំ បរិវត្តេត្វា បស្សតោបិ អាបត្តិយេវ។

២៤៩. សរកុត្តិន្តិ សរកិរិយំ។ **ភង្គោ ហោតី**តិ អលទ្ធំ ឧប្បាទេតុំ ន សក្កោតិ; លទ្ធំ សមាបជ្ជិតុំ។ **បច្ឆិមា ជនតា**តិ អម្ហាកំ អាចរិយាបិ ឧបជ្ឈាយាបិ ឯវំ គាយឹសូតិ បច្ឆិមោ ជនោ ទិដ្ឋានុគតឹ អាបជ្ជតិ; តថេវ គាយតិ។ **ន ភិក្ខវេ អាយតកេនា**តិ ឯត្ថ អាយតកោ នាម តំ តំ វត្តំ ភិន្ទិត្វា អក្ខរានិ វិនាសេត្វា បវត្តោ។ ធម្មេ បន សុត្តន្តវត្តំ នាម អត្ថិ, ជាតកវត្តំ នាម អត្ថិ, គាថាវត្តំ នាម អត្ថិ, តំ វិនាសេត្វា អតិទីឃំ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ ចតុរស្សេន វត្តេន បរិមណ្ឌលានិ បទព្យញ្ជនានិ ទស្សេតព្ពានិ។ **សរភញ្ញ**ន្តិ សរេន ភណនំ។ សរភញ្ញេ កិរ តរង្គវត្តធោតកវត្តគលិតវត្តាទីនិ ទ្វត្តឹស វត្តានិ អត្ថិ។ តេសុ យំ ឥច្ឆតិ, តំ កាតុំ លភតិ។ សព្ពេសំ បទព្យញ្ជនំ អវិនាសេត្វា វិការំ អកត្វា សមណសារុប្បេន ចតុរស្សេន នយេន បវត្តនំយេវ លក្ខណំ។

ពាហិរលោមី ឧណ្ណិន្តិ ឧណ្ណលោមានិ ពហិ កត្វា ឧណ្ណបាវារំ បារុបន្តិ; តថា ធារេន្តស្ស ទុក្កដំ។ លោមានិ អន្តោ កត្វា បារុបិតុំ វដ្ដតិ។ **សមណកប្បកថា** ភូតគាមសិក្ខាបទវណ្ណនាយំ វុត្តា។

២៥១. ន ភិក្ខវេ អត្តនោ អង្គជាតន្តិ អង្គជាតំ ឆិន្ទន្តស្សេវ ថុល្លច្ចយំ។ អញ្ញំ បន កណ្ណនាសាអង្គុលិអាទិយំកិញ្ចិ ឆិន្ទន្តស្ស តាទិសំ វា ទុក្ខំ ឧប្បាទេន្តស្ស ទុក្កដំ។ អហិកីដទដ្ឋាទីសុ បន អញ្ញអាពាធបច្ចយា វា លោហិតំ វា មោចេន្តស្ស ឆិន្ទន្តស្ស វា អនាបត្តិ។

២៥២. ចន្ទនគណ្ឋិ ឧប្បន្នា ហោតីតិ ចន្ទនឃដិកា ឧប្បន្នា ហោតិ។ សោ កិរ ឧទ្ធញ្ច អធោ ច ជាលានិ បរិក្ខិបាបេត្វា គង្គាយ នទិយា កីឡតិ, តស្ស នទីសោតេន វុយ្ហមានា ចន្ទនគណ្ឋិ អាគន្ត្វា ជាលេ លគ្គា, តមស្ស បុរិសា អាហរិត្វា អទំសុ; ឯវំ សា ឧប្បន្នា ហោតិ។ **ឥទ្ធិបាដិហារិយ**ន្តិ ឯត្ថ វិកុព្ពនិទ្ធិបាដិហារិយំ បដិក្ខិត្តំ, អធិដ្ឋានិទ្ធិ បន អប្បដិក្ខិត្តាតិ វេទិតព្ពា។

ន ភិក្ខវេ សោវណ្ណមយោ បត្តោតិអាទីសុ សចេបិ គិហី ភត្តគ្គេ សុវណ្ណតដ្ដិកាទីសុ ព្យញ្ជនំ កត្វា ឧបនាមេន្តិ, អាមសិតុម្បិ ន វដ្ដតិ។ ផលិកមយកាចមយកំសមយានិ បន តដ្ដិកាទីនិ ភាជនានិ បុគ្គលិកបរិភោគេនេវ ន វដ្ដន្តិ, សង្ឃិកបរិភោគេន វា គិហិវិកដានិ វា វដ្ដន្តិ។ “តម្ពលោហមយោបិ បត្តោវ ន វដ្ដតិ, ថាលកំ បន វដ្ដតី”តិ ឥទំ សព្ពំ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ **មណិមយោ**តិ ឯត្ថ បន ឥន្ទនីលាទិមណិមយោ វុត្តោ។ **កំសមយោ**តិ ឯត្ថ វដ្ដលោហមយោបិ សង្គហិតោ។

២៥៣. លិខិតុន្តិ តនុករណត្ថាយេតំ វុត្តំ។ **បកតិមណ្ឌល**ន្តិ មករទន្តច្ឆិន្នកមណ្ឌលមេវ។

២៥៤. អាវដ្ដិត្វាតិ អញ្ញមញ្ញំ បហរិត្វា។ **បត្តាធារក**ន្តិ ឯត្ថ “ទន្តវល្លិវេត្តាទីហិ កតេ ភូមិអាធារកេ តយោ, ទារុអាធារកេ ទ្វេ បត្តេ ឧបរូបរិ ឋបេតុំ វដ្ដតី”តិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន វុត្តំ – “ភូមិអាធារកេ តិណ្ណំ បត្តានំ អនោកាសោ, ទ្វេ ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ ទារុអាធារកទណ្ឌាធារកេសុបិ សុសជ្ជិតេសុ ឯសេវ នយោ។ ភមកោដិសទិសោ បន ទារុអាធារកោ តីហិ ទណ្ឌកេហិ ពទ្ធោ ទណ្ឌកាធារោ ច ឯកស្សបិ បត្តស្ស អនោកាសោ, តត្ថ ឋបេត្វាបិ ហត្ថេន គហេត្វា ឯវ និសីទិតព្ពំ។ ភូមិយំ បន និក្កុជ្ជិត្វា ឯកមេវ ឋបេតព្ព”ន្តិ។

មិឌ្ឍន្តេតិ អាលិន្ទកមិឌ្ឍិកាទីនំ អន្តេ។ សចេ បន បរិវត្តេត្វា តត្ថេវ បតិដ្ឋាតិ, ឯវរូបាយ វិត្ថិណ្ណាយ មិឌ្ឍិយា ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ **បរិភណ្ឌន្តេ**តិ ពាហិរបស្សេ កតាយ តនុកមិឌ្ឍិកាយ អន្តេ។ មិឌ្ឍិយំ វុត្តនយេនេវេត្ថាបិ វិនិច្ឆយោ វេទិតព្ពោ។

ចោឡកន្តិ យំ បត្ថរិត្វា បត្តោ ឋបីយតិ; តស្មឹ បន អសតិ កដសារកេ វា តដ្ដិកាយ វា មត្តិកាបរិភណ្ឌកតាយ ភូមិយា វា យត្ថ ន ទុស្សតិ, តថារូបាយ វាលិកាយ វា ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ បំសុរជាទីសុ បន ខរភូមិយំ វា ឋបេន្តស្ស ទុក្កដំ។ **បត្តមាឡកំ** ឥដ្ឋកាហិ វា ទារូហិ វា កាតុំ វដ្ដតិ ។ **បត្តកុណ្ឌោលិកា**តិ មហាមុខកុណ្ឌសណ្ឋានា ភណ្ឌកុក្ខលិកា វុច្ចតិ។ **យោ លគ្គេយ្យា**តិ យត្ថ កត្ថចិ លគ្គេន្តស្ស ទុក្កដមេវ។ ចីវរវំសេបិ ពន្ធិត្វា ឋបេតុំ ន វដ្ដតិ។ ភណ្ឌកដ្ឋបនត្ថមេវ វា កតំ ហោតុ និសីទនសយនត្ថំ វា យត្ថ កត្ថចិ មញ្ចេ វា បីឋេ វា ឋបេន្តស្ស ទុក្កដំ, អញ្ញេន បន ភណ្ឌកេន សទ្ធឹ ពន្ធិត្វា ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ អដនិយំ ពន្ធិត្វា ឱលម្ពេតុំ វា វដ្ដតិ, ពន្ធិត្វាបិ ឧបរិ ឋបេតុំ ន វដ្ដតិយេវ។ សចេ បន មញ្ចោ វា បីឋំ វា ឧក្ខិបិត្វា ចីវរវំសាទីសុ អដ្ដកឆន្នេន ឋបិតំ ហោតិ, តត្ថ ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ អំសវទ្ធនកេន អំសកូដេ លគ្គេត្វា អង្កេ ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ ឆត្តេ ភត្តបូរោបិ អំសកូដេ លគ្គិតបត្តោបិ ឋបេតុំ ន វដ្ដតិ, ភណ្ឌកេន បន សទ្ធឹ ពន្ធិត្វា វា អដ្ដកំ កត្វា វា ឋបិតេ យោ កោចិ ឋបេតុំ វដ្ដតិ។

២៥៥. បត្តហត្ថេនាតិ ឯត្ថ ន កេវលំ យស្ស បត្តោ ហត្ថេ, សោ ឯវ បត្តហត្ថោ, ន កេវលញ្ច កវាដមេវ បណាមេតុំ ន លភតិ; អបិច ខោ បន ហត្ថេ វា បិដ្ឋិបាទេ វា យត្ថ កត្ថចិ សរីរាវយវេ បត្តស្មឹ សតិ ហត្ថេន វា បាទេន

វា សីសេន វា យេន កេនចិ សរីរាវយវេន កវាដំ វា បណាមេតុំ ឃដិកំ វា ឧគ្ឃិបិតុំ សូចឹ វា កុញ្ចិកាយ អបាបុរិតុំ ន លភតិ។ អំសកូដេ បន បត្តំ លគ្គេត្វា យថាសុខំ អវាបុរិតុំ លភតិ។

តុម្ពកដាហន្តិ លាពុកដាហំ វុច្ចតិ, តំ បរិហរិតុំ ន វដ្ដតិ។ លភិត្វា បន តាវកាលិកំ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ ឃដិកដាហេបិ ឯសេវ នយោ។ **ឃដិកដាហ**ន្តិ ឃដិកបាលំ។ **អភុំ មេ**តិ ឧត្រាសវចនមេតំ។ **សព្ពបំសុកូលិកេនា**តិ ឯត្ថ ចីវរញ្ច មញ្ចបីឋញ្ច បំសុកូលំ វដ្ដតិ, អជ្ឈោហរណីយំ បន ទិន្នកមេវ គហេតព្ពំ។

ចលកានីតិ ចព្ពេត្វា អបវិទ្ធាមិសានិ។ **អដ្ឋិកានី**តិ មច្ឆមំសអដ្ឋិកានិ។ **ឧច្ឆិដ្ឋោទក**ន្តិ មុខវិក្ខាលនោទកំ។ ឯតេសុ យំកិញ្ចិ បត្តេន នីហរន្តស្ស ទុក្កដំ។ បត្តំ បដិគ្គហំ កត្វា ហត្ថំ ធោវិតុម្បិ ន លភតិ។ ហត្ថធោតបាទធោតឧទកម្បិ បត្តេ អាកិរិត្វា នីហរិតុំ ន វដ្ដតិ។ អនុច្ឆិដ្ឋំ សុទ្ធបត្តំ ឧច្ឆិដ្ឋហត្ថេន គណ្ហិតុំ ន វដ្ដតិ, វាមហត្ថេន បនេត្ថ ឧទកំ អាសិញ្ចិត្វា ឯកំ ឧទកគណ្ឌុសំ គហេត្វា ឧច្ឆិដ្ឋហត្ថេន គណ្ហិតុំ វដ្ដតិ។ ឯត្តាវតាបិ ហិ សោ ឧច្ឆិដ្ឋបត្តោ ហោតិ, ហត្ថំ បន ពហិ ឧទកេន វិក្ខាលេត្វា គហេតុំ វដ្ដតិ។ មច្ឆមំសផលាផលាទីនិ ខាទន្តោ យំ តត្ថ អដ្ឋឹ វា ចលកំ វា ឆឌ្ឌេតុកាមោ ហោតិ, តំ បត្តេ ឋបេតុំ ន លភតិ។ យំ បន បដិខាទិតុកាមោ ហោតិ, តំ បត្តេ ឋបេតុំ លភតិ។ អដ្ឋិកកណ្ដកាទីនិ តត្ថេវ កត្វា ហត្ថេន លុញ្ចិត្វា ខាទិតុំ វដ្ដតិ។ មុខតោ នីហដំ បន យំកិញ្ចិ បុន ខាទិតុកាមោ ហោតិ, តំ បត្តេ ឋបេតុំ ន លភតិ។ សិង្គិវេរនាឡិកេរខណ្ឌានិ ឌំសិត្វា បុន ឋបេតុំ លភតិ។

២៥៦. នមតកន្តិ សត្ថកវេឋនកំ បិលោតិកខណ្ឌំ។ **ទណ្ឌសត្ថក**ន្តិ បិប្ផលកំ វា អញ្ញម្បិ វា យំកិញ្ចិ ទណ្ឌំ យោជេត្វា កតសត្ថកំ។

កណ្ណកិតា ហោន្តីតិ មលគ្គហិតា ហោន្តិ។ **កិណ្ណេន បូរេតុ**ន្តិ កិណ្ណចុណ្ណេន បូរេតុំ។ **សត្តុយា**តិ ហលិទ្ទិមិស្សកេន បិដ្ឋចុណ្ណេន។ **សរិតក**ន្តិ បាសាណចុណ្ណំ វុច្ចតិ; តេន បូរេតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ **មធុសិត្ថកេន សារេតុ**ន្តិ មធុសិត្ថកេន មក្ខេតុំ។ **សរិតកំ បរិភិជ្ជតី**តិ តំ មក្ខិតមធុសិត្ថកំ ភិជ្ជតិ។ **សរិតសិបាដិក**ន្តិ មធុសិត្ថកបិលោតិកំ; សត្ថកោសកសិបាដិយា បន សរិតសិបាដិកាយ អនុលោមាតិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ **កថិន**ន្តិ និស្សេណិម្បិ តត្ថ អត្ថរិតព្ពកដសារកកិលញ្ជានំ អញ្ញតរម្បិ។ **កថិនរជ្ជុ**ន្តិ យាយ ទុបដ្ដចីវរំ សិព្ពន្តា កថិនេ ចីវរម្បិ ពន្ធន្តិ។ **កថិនំ នប្បហោតី**តិ ទីឃស្ស ភិក្ខុនោ បមាណេន កតំ កថិនំ; តត្ថ រស្សស្ស ភិក្ខុនោ ចីវរំ បត្ថរិយមានំ នប្បហោតិ, អន្តោយេវ ហោតិ; ទណ្ឌកេ ន បាបុណាតីតិ អត្ថោ។ **ទណ្ឌកថិន**ន្តិ តស្ស មជ្ឈេ ឥតរស្ស ភិក្ខុនោ បមាណេន អញ្ញំ និស្សេណឹ ពន្ធិតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។

ពិទលកន្តិ ទណ្ឌកថិនប្បមាណេន កដសារកស្ស បរិយន្តេ បដិសំហរិត្វា ទុគុណករណំ។ **សលាក**ន្តិ ទុបដ្ដចីវរស្ស អន្តរេ បវេសនសលាកំ។ **វិនន្ធនរជ្ជុ**ន្តិ មហានិស្សេណិយា សទ្ធឹ ខុទ្ទកំ និស្សេណឹ វិនន្ធិតុំ រជ្ជុំ។ **វិនន្ធនសុត្ត**ន្តិ ខុទ្ទកនិស្សេណិយា ចីវរំ វិនន្ធិតុំ សុត្តកំ។ **វិនន្ធិត្វា ចីវរំ សិព្ពេតុ**ន្តិ តេន សុត្តកេន តត្ថ ចីវរំ វិនន្ធិត្វា សិព្ពិតុំ។ **វិសមា ហោន្តី**តិ កាចិ ខុទ្ទកា ហោន្តិ, កាចិ មហន្តា។ **កឡិម្ភក**ន្តិ បមាណសញ្ញាករណំ យំកិញ្ចិ តាលបណ្ណាទឹ។ **មោឃសុត្តក**ន្តិ វឌ្ឍកីនំ ទារូសុ កាឡសុត្តេន វិយ ហលិទ្ទិសុត្តេន សញ្ញាករណំ ។ **អង្គុលិយា បដិគ្គណ្ហន្តី**តិ សូចិមុខំ អង្គុលិយា បដិច្ឆន្តិ។ **បដិគ្គហ**ន្តិ អង្គុលិកោសកំ។

២៥៧. អាវេសនវិត្ថកំ នាម យំកិញ្ចិ បាតិចង្កោដកាទិ។ **ឧច្ចវត្ថុក**ន្តិ បំសុំ អាកិរិត្វា ឧច្ចវត្ថុកំ កាតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ **ឱគុម្ផេត្វា ឧល្លិត្តាវលិត្តំ កាតុ**ន្តិ ឆទនំ ឱធុនិត្វា ឃនទណ្ឌកំ កត្វា អន្តោ ចេវ ពហិ ច មត្តិកាយ លិម្បិតុន្តិ អត្ថោ។ **គោឃំសិកាយា**តិ វេឡុំ វា រុក្ខទណ្ឌំ វា អន្តោកត្វា តេន សទ្ធឹ សង្ឃរិតុន្តិ អត្ថោ។ **ពន្ធនរជ្ជុ**ន្តិ តថា សង្ឃរិតស្ស ពន្ធនរជ្ជុំ។

២៥៨. កដច្ឆុបរិស្សាវនំ នាម តីសុ ទណ្ឌកេសុ វិនន្ធិត្វា កតំ។

២៥៩. យោ ន ទទេយ្យាតិ អបរិស្សាវនកស្សេវ យោ ន ទទាតិ, តស្ស អាបត្តិ។ យោ បន អត្តនោ ហត្ថេ បរិស្សាវនេ វិជ្ជមានេបិ យាចតិ, តស្ស ន អកាមា ទាតព្ពំ។ **ទណ្ឌបរិស្សាវន**ន្តិ រជកានំ ខារបរិស្សាវនំ វិយ ចតូសុ បាទេសុ ពទ្ធនិស្សេណិកាយ សាដកំ ពន្ធិត្វា មជ្ឈេ ទណ្ឌកេ ឧទកំ អាសិញ្ចិតព្ពំ, តំ ឧភោបិ កោដ្ឋាសេ បូរេត្វា បរិស្សវតិ។ **ឱត្ថរកំ** នាម យំ ឧទកេ ឱត្ថរិត្វា ឃដកេន ឧទកំ គណ្ហន្តិ, តញ្ហិ ចតូសុ ទណ្ឌកេសុ វត្ថំ ពន្ធិត្វា ឧទកេ ចត្តារោ ខាណុកេ និខណិត្វា តេសុ ពន្ធិត្វា សព្ពបរិយន្តេ ឧទកតោ មោចេត្វា មជ្ឈេ ឱត្ថរិត្វា ឃដេន ឧទកំ គណ្ហន្តិ។ **មកសកុដិកា**តិ ចីវរកុដិកា វុច្ចតិ។

២៦០. **អភិសន្នកាយា**តិ សេម្ហាទិទោសុស្សន្នកាយា។ **អគ្គឡវដ្ដិ** នាម ទ្វារពាហាយ សមប្បមាណោយេវ អគ្គឡត្ថម្ភោ វុច្ចតិ, យត្ថ តីណិ ចត្តារិ ឆិទ្ទានិ កត្វា សូចិយោ ទេន្តិ។ **កបិសីសកំ** នាម ទ្វារពាហំ វិជ្ឈិត្វា តត្ថ បវេសិតោ អគ្គឡបាសកោ វុច្ចតិ។ **សូចិកា**តិ តត្ថ មជ្ឈេ ឆិទ្ទំ កត្វា បវេសិតា។ **ឃដិកា**តិ ឧបរិ យោជិតា។ **មណ្ឌលិកំ កាតុ**ន្តិ នីចវត្ថុកំ ចិនិតុំ។ **ធូមនេត្ត**ន្តិ ធូមនិក្ខមនឆិទ្ទំ។ **វាសេតុ**ន្តិ គន្ធេន វាសេតុំ។ **ឧទកដ្ឋាន**ន្តិ ឧទកត្ថបនដ្ឋានំ។ តត្ថ ឃដេន ឧទកំ ឋបេត្វា សរាវកេន វឡញ្ជេតព្ពំ។ **កោដ្ឋកោ**តិ ទ្វារកោដ្ឋកោ។

២៦១. **តិស្សោ បដិច្ឆាទិយោ**តិ ឯត្ថ ជន្តាឃរបដិច្ឆាទិ ច ឧទកបដិច្ឆាទិ ច បរិកម្មំ ករោន្តស្សេវ វដ្ដតិ, សេសេសុ អភិវាទនាទីសុ ន វដ្ដតិ។ វត្ថបដិច្ឆាទិ សព្ពកម្មេសុ វដ្ដតិ។ **ឧទកំ ន ហោតី**តិ ន្ហានោទកំ ន ហោតិ។

២៦២. **តុល**ន្តិ បណ្ណិកានំ វិយ ឧទកឧព្ពាហនកតុលំ។ **ករកដកោ** វុច្ចតិ គោណេ វា យោជេត្វា ហត្ថេហិ វា គហេត្វា ទីឃវរត្តាទីហិ អាកឌ្ឍនយន្តំ។ **ចក្កវដ្ដក**ន្តិ អរហដឃដិយន្តំ។ **ចម្មខណ្ឌំ** នាម តុលាយ វា ករកដកេ វា យោជេតព្ពកំ ចម្មភាជនំ។ **បាកដា ហោតី**តិ អបរិក្ខិត្តា ហោតិ។ **ឧទកបុញ្ឆនី**តិ ទណ្ឌមយាបិ វិសាណមយាបិ ទារុមយាបិ វដ្ដតិ, តស្សា អសតិ ចោឡកេនាបិ ឧទកំ បច្ឆុទ្ធរិតុំ វដ្ដតិ។

២៦៣. **ឧទកមាតិក**ន្តិ ឧទកស្ស អាគមនមាតិកំ។ **និល្លេខជន្តាឃរំ** នាម អាវិទ្ធបក្ខបាសកំ វុច្ចតិ, គោបានសីនំ ឧបរិ មណ្ឌលេ បក្ខបាសកេ ឋបេត្វា កតកូដច្ឆទនស្សេតំ នាមំ។ **ចាតុមាសំ និសីទនេនា**តិ និសីទនេន ចត្តារោ មាសេ ន វិប្បវសិតព្ពន្តិ អត្ថោ។

២៦៤. **បុប្ផាភិកិណ្ណេសូ**តិ បុប្ផេហិ សន្ថតេសុ។ **នមតកំ** នាម ឯឡកលោមេហិ កតំ អវាយិមំ ចម្មខណ្ឌបរិហារេន បរិភុញ្ជិតព្ពំ។ **អាសិត្តកូបធានំ** នាម តម្ពលោហេន វា រជតេន វា កតាយ បេឡាយ ឯតំ អធិវចនំ, បដិក្ខិត្តត្តា បន ទារុមយាបិ ន វដ្ដតិ។ **មឡោរិកា**តិ ទណ្ឌាធារកោ វុច្ចតិ។ យដ្ឋិអាធារកបណ្ណាធារកបច្ឆិកបិដ្ឋានិបិ ឯត្ថេវ បវិដ្ឋានិ។ អាធារកសង្ខេបគមនតោ ហិ បដ្ឋាយ ឆិទ្ទំ វិទ្ធម្បិ អវិទ្ធម្បិ វដ្ដតិយេវ។ **ឯកភាជនេ**តិ ឯត្ថ សចេ ឯកោ ភិក្ខុ ភាជនតោ ផលំ វា បូវំ វា គហេត្វា គច្ឆតិ, តស្មិំ អបគតេ ឥតរស្ស សេសកំ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ ឥតរស្សាបិ តស្មិំ ខីណេ បុន គហេតុំ វដ្ដតិ។

២៦៥. **អដ្ឋហង្គេហី**តិ ឯត្ថ ឯកេកេនបិ អង្គេន សមន្នាគតស្ស អន្តោសីមាយ វា និស្សីមំ គន្ត្វា នទីអាទីសុ វា និក្កុជ្ជិតុំ វដ្ដតិយេវ។ ឯវំ និក្កុជ្ជិតេ បន បត្តេ តស្ស គេហេ កោចិ ទេយ្យធម្មោ ន គហេតព្ពោ – “អសុកស្ស គេហេ ភិក្ខំ មា គណ្ហិត្ថា”តិ អញ្ញេសុ វិហារេសុបិ បេសេតព្ពំ។ ឧក្កុជ្ជនកាលេ បន យាវតតិយំ យាចាបេត្វា ហត្ថបាសំ វិជហាបេត្វា ញត្តិទុតិយកម្មេន ឧក្កុជ្ជិតព្ពោ។

២៦៨. **បុរក្ខត្វា**តិ អគ្គតោ កត្វា។ **សំហរន្តូ**តិ សំហរិយន្តុ។ **ចេលបដិក**ន្តិ ចេលសន្ថរំ។ សោ កិរ “សចេ អហំ បុត្តំ លច្ឆាមិ, អក្កមិស្សតិ មេ ភគវា ចេលបដិក”ន្តិ ឥមិនា អជ្ឈាសយេន សន្ថរិ, អភព្ពោ ចេស បុគ្គលាភាយ; តស្មា ភគវា ន អក្កមិ។ យទិ អក្កមេយ្យ, បច្ឆា បុត្តំ អលភន្តោ “នាយំ សព្ពញ្ញូ”តិ ទិដ្ឋឹ គណ្ហេយ្យ។ ឥទំ តាវ ភគវតោ អនក្កមនេ ការណំ។ យស្មា បន ភិក្ខូបិ យេ អជានន្តា អក្កមេយ្យុំ, តេ គិហីនំ បរិភូតា ភវេយ្យុំ; តស្មា ភិក្ខូ បរិភវតោ មោចេតុំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេសិ។ ឥទំ សិក្ខាបទបញ្ញាបនេ ការណំ។

មង្គលត្ថាយ យាចិយមានេនាតិ អបគតគព្ភា វា ហោតុ គរុគព្ភា វា, ឯវរូបេសុ ឋានេសុ មង្គលត្ថាយ យាចិយមានេន អក្កមិតុំ វដ្ដតិ។ **ធោតបាទកំ** នាម បាទធោវនដ្ឋានេ ធោតេហិ បាទេហិ អក្កមនត្ថាយ បច្ចត្ថរណំ អត្ថតំ ហោតិ, តំ អក្កមិតុំ វដ្ដតិ។

២៦៩. **កតកំ** នាម បទុមកណ្ណិកាការំ បាទឃំសនត្ថំ កណ្ដកេ ឧដ្ឋាបេត្វា កតំ។ តំ វដ្ដំ វា ហោតុ ចតុរស្សាទិភេទំ វា, ពាហុលិកានុយោគត្តា បដិក្ខិត្តមេវ, នេវ បដិគ្គហេតុំ ន បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ **សក្ខរា**តិ បាសាណោ វុច្ចតិ; បាសាណផេណកោបិ វដ្ដតិ។ **វិធូបន**ន្តិ វីជនី វុច្ចតិ ។ តាលវណ្ដំ បន តាលបណ្ណេហិ វា កតំ ហោតុ វេឡុទន្តវិលីវេហិ វា មោរបិញ្ឆេហិ វា ចម្មវិកតីហិ វា សព្ពំ វដ្ដតិ។ **មកសពីជនី** ទន្តមយវិសាណមយទណ្ឌកាបិ វដ្ដតិ, វាកមយពីជនិយា កេតកបារោហកុន្ទាលបណ្ណាទិមយាបិ សង្គហិតា។

២៧០. **គិលានស្ស ឆត្ត**ន្តិ ឯត្ថ យស្ស កាយឌាហោ វា បិត្តកោបោ វា ហោតិ, ចក្ខុ វា ទុព្ពលំ, អញ្ញោ វា កោចិ អាពាធោ វិនា ឆត្តេន ឧប្បជ្ជតិ, តស្ស គាមេ វា អរញ្ញេ វា ឆត្តំ វដ្ដតិ។ វស្សេ បន ចីវរគុត្តត្ថំ វាឡមិគចោរភយេសុ ច អត្តគុត្តត្ថម្បិ វដ្ដតិ។ ឯកបណ្ណច្ឆត្តំ បន សព្ពត្ថេវ វដ្ដតិ។

អសិស្សាតិ អសិ អស្ស។ **វិជ្ជោតលតី**តិ វិជ្ជោតតិ។ **ទណ្ឌសម្មុតិ**ន្តិ ឯត្ថ បមាណយុត្តោ ចតុហត្ថោយេវ ទណ្ឌោ សម្មន្និត្វា ទាតព្ពោ។ តតោ ឩនាតិរិត្តោ វិនាបិ សម្មុតិយា សព្ពេសំ វដ្ដតិ។ **សិក្កា** បន អគិលានស្ស ន វដ្ដតិ, គិលានស្សាបិ សម្មន្និត្វាវ ទាតព្ពា។

២៧៣. រោមន្ថកស្សាតិ ឯត្ថ បបេត្វា រោមន្ថកំ សេសានំ អាគតំ ឧគ្គារំ មុខេ សន្ធារេត្វា គិលន្តានំ អាបត្តិ។ សចេ បន អសន្ធារិតមេវ បរគលំ គច្ឆតិ, វដ្ដតិ។

យំ ទិយ្យមានន្តិ យំ ទាយកេហិ ទិយ្យមានំ បដិគ្គហិតភាជនតោ ពហិ បតិតំ, តំ ភិក្ខុនា សាមំ គហេត្វា បរិភុញ្ជិតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ ឥទំ ភោជនវគ្គេ វណ្ណិតមេវ។

២៧៤. កុប្បំ ករិស្សាមីតិ សទ្ទំ ករិស្សាមិ។ នខាទីហិ នខច្ឆេទនេ អាបត្តិ នត្ថិ, អនុរក្ខណត្ថំ បន នខច្ឆេទនំ អនុញ្ញាតំ។ **វីសតិមដ្ឋ**ន្តិ វីសតិបិ នខេ លិខិតមដ្ឋេ ការាបេន្តិ។ **មលមត្ត**ន្តិ នខតោ មលមត្តំ អបកឌ្ឍិតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។

២៧៥. ខុរសិបាដិកន្តិ ខុរកោសកំ ។ **មស្សុំ កប្បាបេន្តី**តិ កត្តរិយា មស្សុំ ឆេទាបេន្តិ។ **មស្សុំ វឌ្ឍាបេន្តី**តិ មស្សុំ ទីឃំ ការេន្តិ។ **គោលោមិក**ន្តិ ហនុកម្ហិ ទីឃំ កត្វា ឋបិតំ ឯឡកមស្សុ វុច្ចតិ។ **ចតុរស្សក**ន្តិ ចតុកោណំ។ **បរិមុខ**ន្តិ ឧរេ លោមសំហរណំ។ **អឌ្ឍទុក**ន្តិ ឧទរេ លោមរាជិដ្ឋបនំ។ **អាបត្តិ ទុក្កដស្សា**តិ មស្សុកប្បាបនាទីសុ សព្ពត្ថ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ **អាពាធប្បច្ចយា សម្ពាធេ លោម**ន្តិ គណ្ឌវណរុធិអាទិអាពាធប្បច្ចយា។ **កត្តរិកាយា**តិ គណ្ឌវណរុធិសីសរោគាពាធប្បច្ចយា។ សក្ខរាទីហិ នាសិកាលោមគ្គាហាបនេ អាបត្តិ នត្ថិ។ អនុរក្ខណត្ថំ បន សណ្ឌាសោ អនុញ្ញាតោ។ **ន ភិក្ខវេ បលិតំ គាហាបេតព្ព**ន្តិ ឯត្ថ យំ ភមុកាយ វា នលាដេ វា ទាឋិកាយ វា ឧគ្គន្ត្វា ពីភច្ឆំ ឋិតំ, តាទិសំ លោមំ បលិតំ វា អបលិតំ វា គាហាបេតុំ វដ្ដតិ។

២៧៧. កំសបត្ថរិកាតិ កំសភណ្ឌវាណិជា។ **ពន្ធនមត្ត**ន្តិ វាសិកត្តរយដ្ឋិអាទីនំ ពន្ធនមត្តំ។

២៧៨. ន ភិក្ខវេ អកាយពន្ធនេនាតិ ឯត្ថ អពន្ធិត្វា និក្ខមន្តេន យត្ថ សរតិ, តត្ថ ពន្ធិតព្ពំ។ អាសនសាលាយ ពន្ធិស្សាមីតិ គន្តុំ វដ្ដតិ។ សរិត្វា យាវ ន ពន្ធតិ, ន តាវ បិណ្ឌាយ ចរិតព្ពំ។ **កលាពុកំ** នាម ពហុរជ្ជុកំ។ **ទេឌ្ឌុភកំ** នាម ឧទកសប្បសីសសទិសំ។ **មុរជំ** នាម មុរជវដ្ដិសណ្ឋានំ វេឋេត្វា កតំ។ **មទ្ទវីណំ** នាម បាមង្គសណ្ឋានំ។ ឦទិសញ្ហិ ឯកម្បិ ន វដ្ដតិ, បគេវ ពហូនិ។ **បដ្ដិកំ សូករន្តក**ន្តិ ឯត្ថ បកតិវីតា វា មច្ឆកណ្ដកវាយិមា វា បដ្ដិកា វដ្ដតិ, សេសា កុញ្ជរច្ឆិកាទិភេទា ន វដ្ដន្តិ។ **សូករន្តកំ** នាម កុញ្ចិកាកោសកសណ្ឋានំ ហោតិ។ ឯករជ្ជុកំ បន មុទ្ទិកកាយពន្ធនញ្ច សូករន្តកំ អនុលោមេតិ។ **អនុជានាមិ ភិក្ខវេ មុរជំ មទ្ទវីណ**ន្តិ ឥទំ ទសាសុយេវ អនុញ្ញាតំ ។ បាមង្គទសា ចេត្ថ ចតុន្នំ ឧបរិ ន វដ្ដតិ។ **សោភណំ** នាម វេឋេត្វា មុខវដ្ដិសិព្ពនំ។ **គុណកំ** នាម មុទិង្គសណ្ឋានេន សិព្ពនំ; ឯវំ សិព្ពិតា ហិ អន្តា ថិរា ហោន្តិ។ **បវនន្តោ**តិ បាសន្តោ វុច្ចតិ។

២៨០. ហត្ថិសោណ្ឌកំ នាម នាភិមូលតោ ហត្ថិសោណ្ឌសណ្ឋានំ ឱលម្ពកំ កត្វា និវត្ថំ ចោឡិកឥត្ថីនំ និវាសនំ វិយ។ **មច្ឆវាឡកំ** នាម ឯកតោ ទសន្តំ ឯកតោ បាសន្តំ ឱលម្ពេត្វា និវត្ថំ។ **ចតុកណ្ណកំ** នាម ឧបរិ ទ្វេ, ហេដ្ឋតោ ទ្វេតិ ឯវំ ចត្តារោ កណ្ណេ ទស្សេត្វា និវត្ថំ។ **តាលវណ្ដកំ** នាម តាលវណ្ដាការេន សាដកំ ឱលម្ពេត្វា និវាសនំ។ **សតវលិកំ** នាម ទីឃសាដកំ អនេកក្ខត្តុំ ឱភញ្ជិត្វា ឱវដ្ដិកំ ករោន្តេន និវត្ថំ, វាមទក្ខិណបស្សេសុ វា និរន្តរំ វលិយោ ទស្សេត្វា និវត្ថំ។ សចេ បន ជាណុតោ បដ្ឋាយ ឯកា វា ទ្វេ វា វលិយោ បញ្ញាយន្តិ, វដ្ដតិ។

សំវេល្លិយំ និវាសេន្តីតិ មល្លកម្មការាទយោ វិយ កច្ឆំ ពន្ធិត្វា និវាសេន្តិ; ឯវំ និវាសេតុំ គិលានស្សបិ មគ្គប្បដិបន្នស្សបិ ន វដ្ដតិ។ យម្បិ មគ្គំ គច្ឆន្តា ឯកំ វា ទ្វេ វា កោណេ ឧក្ខិបិត្វា អន្តរវាសកស្ស ឧបរិ លគ្គេន្តិ, អន្តោ វា ឯកំ កាសាវំ តថា និវាសេត្វា ពហិ អបរំ និវាសេន្តិ, សព្ពំ ន វដ្ដតិ។ គិលានោ បន អន្តោ កាសាវស្ស ឱវដ្ដិកំ ទស្សេត្វា អបរំ ឧបរិ និវាសេតុំ លភតិ។ អគិលានេន ទ្វេ និវាសេន្តេន សគុណំ កត្វា និវាសេតព្ពានិ។ ឥតិ យញ្ច ឥធ បដិក្ខិត្តំ, យញ្ច សេខិយវណ្ណនាយំ; តំ សព្ពំ វជ្ជេត្វា និព្ពិការំ តិមណ្ឌលំ បដិច្ឆាទេន្តេន បរិមណ្ឌលំ និវាសេតព្ពំ។ យំកិញ្ចិ វិការំ ករោន្តោ ទុក្កដា ន មុច្ចតិ។ ន ភិក្ខវេ គិហិបារុតំ បារុបិតព្ពន្តិ ឯវំ បដិក្ខិត្តំ គិហិបារុតំ អបារុបិត្វា, ឧភោ កណ្ណេ សមំ កត្វា បារុបនំ បរិមណ្ឌលបារុបនំ នាម, តំ បារុបិតព្ពំ។

តត្ថ យំកិញ្ចិ សេតបដបារុតំ បរិព្ពាជកបារុតំ ឯកសាដកបារុតំ សោណ្ឌបារុតំ អន្តេបុរិកបារុតំ មហាជេដ្ឋកបារុតំ កុដិបវេសកបារុតំ ព្រាហ្មណបារុតំ បាឡិការកបារុតន្តិ ឯវមាទិ បរិមណ្ឌលលក្ខណតោ អញ្ញថា បារុតំ, សព្ពមេតំ គិហិបារុតំ នាម។ តស្មា យថា សេតបដា អឌ្ឍបាលកនិគណ្ឋា បារុបន្តិ, យថា ច ឯកច្ចេ

បរិព្ពាជកា ឧរំ វិវរិត្វា ទ្វីសុ អំសកូដេសុ បារុរណំ ឋបេន្តិ, យថា ច ឯកសាដកា មនុស្សា និវត្ថសាដកស្ស ឯកេនន្តេន បិដ្ឋឹ បារុបិត្វា ឧភោ កណ្ណេ ឧភោសុ អំសកូដេសុ ឋបេន្តិ, យថា ច សុរាសោណ្ឌាទយោ សាដកេន គីវំ បរិក្ខិបន្តា ឧភោ អន្តេ ឧទរេ វា ឱលម្ពេន្តិ; បិដ្ឋិយំ វា ខិបន្តិ, យថា ច អន្តេបុរិកាយោ អក្ខិតារកមត្តំ ទស្សេត្វា ឱគុណ្ឋិកំ បារុបន្តិ, យថា ច មហាជេដ្ឋា ទីឃសាដកំ និវាសេត្វា តស្សេវ ឯកេនន្តេន សកលសរីរំ បារុបន្តិ, យថា ច កស្សកា ខេត្តកុដឹ បវិសន្តា សាដកំ បលិវេឋេត្វា ឧបកច្ឆកេ បក្ខិបិត្វា តស្សេវ ឯកេនន្តេន សរីរំ បារុបន្តិ, យថា ច ព្រាហ្មណា ឧភិន្នំ ឧបកច្ឆកានំ អន្តរេន សាដកំ បវេសេត្វា អំសកូដេសុ បក្ខិបន្តិ, យថា ច បាឡិការកោ ភិក្ខុ ឯកំសបារុបនេន បារុតំ វាមពាហុំ វិវរិត្វា ចីវរំ អំសកូដំ អារោបេតិ; ឯវំ អបារុបិត្វា សព្ពេបិ ឯតេ អញ្ញេ ច ឯវរូបេ បារុបនទោសេ វជ្ជេត្វា និព្ពិការំ បរិមណ្ឌលំ បារុបិតព្ពំ។ តថា អបារុបិត្វា អារាមេ វា អន្តរឃរេ វា អនាទរេន យំកិញ្ចិ វិការំ ករោន្តស្ស ទុក្កដំ។

២៨១. **មុណ្ឌវដ្ដី**តិ យថា រញ្ញោ កុហិញ្ចិ គច្ឆតោ បរិក្ខារភណ្ឌវហនមនុស្សាតិ អធិប្បាយោ។ **អន្តរាកាជ**ន្តិ មជ្ឈេ លគ្គេត្វា ទ្វីហិ វហិតព្ពភារំ។

២៨២. **អចក្ខុស្ស**ន្តិ ចក្ខូនំ ហិតំ ន ហោតិ; បរិហានី ជនេតិ។ **នច្ឆាទេតី**តិ ន រុច្ចតិ។ **អដ្ឋង្គុលបរម**ន្តិ មនុស្សានំ បមាណង្គុលេន អដ្ឋង្គុលបរមំ។ **អតិមដាហក**ន្តិ អតិខុទ្ទកំ។

២៨៣. **ទាយំ អាលិម្បេន្តី**តិ តិណវនាទីសុ អគ្គឹ ទេន្តិ។ **បដគ្គិ**ន្តិ បដិអគ្គឹ។ **បរិត្ត**ន្តិ អប្បហរិតករណេន វា បរិខាខណនេន វា បរិត្តាណំ។ ឯត្ថ បន អនុបសម្បន្នេ សតិ សយំ អគ្គឹ ទាតុំ ន លភតិ, អសតិ អគ្គិម្បិ ទាតុំ លភតិ, ភូមី តច្ឆេត្វា តិណានិបិ ហរិតុំ, បរិខម្បិ ខណិតុំ, អល្លសាខំ ភញ្ជិត្វាបិ អគ្គឹ និព្ពាបេតុំ លភតិ, សេនាសនំ បត្តំ វា អប្បត្តំ វា តថា និព្ពាបេតុំ លភតិយេវ។ ឧទកេន បន កប្បិយេនេវ លភតិ, ន ឥតរេន។

២៨៤. **សតិ ករណីយេ**តិ សុក្ខកដ្ឋាទិគ្គហណកិច្ចេ សតិ។ **បោរិសិយ**ន្តិ បុរិសប្បមាណំ។ **អាបទាសូ**តិ វាឡមិគាទយោ វា ទិស្វា មគ្គមូឡ្ហោ វា ទិសា ឱលោកេតុកាមោ ហុត្វា ទវឌាហំ វា ឧទកោឃំ វា អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឯវរូបាសុ អាបទាសុ អតិឧច្ចម្បិ រុក្ខំ អារោហិតុំ វដ្ដតិ។

២៨៥. **កល្យាណវាក្ករណា**តិ មធុរសទ្ទា។ **ឆន្ទសោ អារោបេមា**តិ វេទំ វិយ សក្កតភាសាយ វាចនាមគ្គំ អារោបេម។ **សកាយ និរុត្តិយា**តិ ឯត្ថ សកា និរុត្តិ នាម សម្មាសម្ពុទ្ធេន វុត្តប្បការោ មាគធិកោ វោហារោ។

២៨៦. **លោកាយតំ** នាម សព្ពំ ឧច្ឆិដ្ឋំ, សព្ពំ អនុច្ឆិដ្ឋំ, សេតោ កាកោ, កាឡោ ពកោ; ឥមិនា ច ឥមិនា ច ការណេនាតិ ឯវមាទិនិរត្ថកការណបដិសំយុត្តំ តិត្ថិយសត្ថំ។

២៨៨. **អន្តរា អហោសី**តិ អន្តរិតា អហោសិ បដិច្ឆន្នា។

២៨៩. **អាពាធប្បច្ចយា**តិ យស្ស អាពាធស្ស លសុណំ ភេសជ្ជំ; តប្បច្ចយាតិ អត្ថោ។

២៩០. **បស្សាវបាទុក**ន្តិ ឯត្ថ បាទុកា ឥដ្ឋកាហិបិ សិលាហិបិ ទារូហិបិ កាតុំ វដ្ដតិ។ **វច្ចបាទុកាយ**បិ ឯសេវ នយោ។ **បរិវេណ**ន្តិ វច្ចកុដិបរិក្ខេបព្ភន្តរំ។

២៩៣. **យថាធម្មោ ការេតព្ពោ**តិ ទុក្កដវត្ថុម្ហិ ទុក្កដេន បាចិត្តិយវត្ថុម្ហិ បាចិត្តិយេន ការេតព្ពោ។ បហរណត្ថំ កតំ **បហរណី**តិ វុច្ចតិ, យស្ស កស្សចិ អាវុធសង្ខាតស្សេតំ អធិវចនំ, តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ សព្ពំ លោហភណ្ឌំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ **កតកញ្ច កុម្ភការិកញ្ចា**តិ ឯត្ថ កតកំ វុត្តមេវ។ **កុម្ភការិកញ្ចា**តិ ធនិយស្សេវ សព្ពមត្តិកាមយកុដិ វុច្ចតិ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ខុទ្ទកវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

ខុទ្ទកវត្ថុក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. សេនាសនក្ខន្ធកំ

វិហារានុជាននកថា

២៩៤. សេនាសនក្ខន្ធកេ – **អបញ្ញត្តំ ហោតី**តិ អននុញ្ញាតំ ហោតិ។ **វិហារោ** នាម អឌ្ឍយោគាទិមុត្តកោ អវសេសាវាសោ។ **អឌ្ឍយោគោ**តិ សុបណ្ណវង្កគេហំ។ **បាសាទោ**តិ ទីឃបាសាទោ។ **ហម្មិយ**ន្តិ ឧបរិអាកាសតលេ បតិដ្ឋិតកូដាគារោ បាសាទោយេវ។ **គុហា**តិ ឥដ្ឋកាគុហា សិលាគុហា ទារុគុហា បំសុគុហា។ **អាគតានាគតស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្សា**តិ អាគតស្ស ច អនាគតស្ស ច ចតូសុ ទិសាសុ អប្បដិហតចារស្ស ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស។

២៩៥. អនុមោទនគាថាសុ – **សីតំ ឧណ្ហ**ន្តិ ឧតុវិសភាគវសេន វុត្តំ។ **សិសិរេ ចាបិ វុដ្ឋិយោ**តិ ឯត្ថ **សិសិរោ**តិ សម្ផុសិតកវាតោ វុច្ចតិ។ **វុដ្ឋិយោ**តិ ឧទកមេឃវុដ្ឋិយោ ឯវ។ ឯតានិ សព្ពានិ **បដិហន្តី**តិ ឥមិនាវ បទេន យោជេតព្ពានិ។

បដិហញ្ញតីតិ វិហារេន បដិហញ្ញតិ។ **លេណត្ថ**ន្តិ និលីយនត្ថំ។ **សុខត្ថ**ន្តិ សីតាទិបរិស្សយាភាវេន សុខវិហារត្ថំ។ **ឈាយិតុញ្ច វិបស្សិតុ**ន្តិ ឥទម្បិ បទទ្វយំ “សុខត្ថញ្ចា”តិ ឥមិនាវ បទេន យោជេតព្ពំ។ ឥទញ្ហិ វុត្តំ ហោតិ – សុខត្ថញ្ច វិហារទានំ, កតមំ សុខត្ថំ? ឈាយិតុំ វិបស្សិតុញ្ច យំ សុខំ, តទត្ថំ។ អថ វា បរបទេនបិ យោជេតព្ពំ – ឈាយិតុញ្ច វិបស្សិតុញ្ច វិហារទានំ; ឥធ ឈាយិស្សន្តិ វិបស្សិស្សន្តីតិ ទទតោ **វិហារទានំ សង្ឃស្ស អគ្គំ ពុទ្ធេន វណ្ណិតំ**។ វុត្តញ្ហេតំ – “សោ ច សព្ពទទោ ហោតិ, យោ ទទាតិ ឧបស្សយ”ន្តិ (សំ. និ. ១.៤២)។

យស្មា ច អគ្គំ វណ្ណិតំ , **“តស្មា ហិ បណ្ឌិតោ បោសោ”**តិ គាថា។ **វាសយេត្ថ ពហុស្សុតេ**តិ ឯត្ថ វិហារេ បរិយត្តិពហុស្សុតេ ច បដិវេធពហុស្សុតេ ច វាសេយ្យ។ **តេសំ អន្នញ្ចា**តិ យំ តេសំ អនុច្ឆវិកំ អន្នញ្ច បានញ្ច វត្ថានិ ច មញ្ចបីឋាទិសេនាសនានិ ច, តំ សព្ពំ តេសុ ឧជុភូតេសុ អកុដិលចិត្តេសុ។ **ទទេយ្យា**តិ និទហេយ្យ។ តញ្ច ខោ វិប្បសន្នេន ចេតសា ន ចិត្តប្បសាទំ វិរាធេត្វា, ឯវំ វិប្បសន្នចិត្តស្ស ហិ **តេ តស្ស ធម្មំ ទេសេន្តិ…បេ…. បរិនិព្ពាតិ អនាសវោ**តិ។

២៩៦. **អាវិញ្ឆនច្ឆិទ្ទំ អាវិញ្ឆនរជ្ជុ**ន្តិ ឯត្ថ រជ្ជុ នាម សចេបិ ទីឃិនង្គុដ្ឋេន កតា ហោតិ, វដ្ដតិយេវ; ន កាចិ ន វដ្ដតិ។ **តីណិ តាឡានី**តិ តិស្សោ កុញ្ចិកាយោ។ **យន្តកំ សូចិក**ន្តិ ឯត្ថ យំ យំ ជានាតិ តំ តំ យន្តកំ, តស្ស វិវរណសូចិកញ្ច កាតុំ វដ្ដតិ។ **វេទិកាវាតបានំ** នាម ចេតិយេ វេទិកាសទិសំ។ **ជាលវាតបានំ** នាម ជាលកពទ្ធំ។ **សលាកវាតបានំ** នាម ថម្ភកវាតបានំ។ **ចក្កលិក**ន្តិ ឯត្ថ ចោឡកបាទបុញ្ឆនំ ពន្ធិតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ **វាតបានភិសី**តិ វាតបានប្បមាណេន ភិសី កត្វា ពន្ធិតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ **មិឌ្ឍិ**ន្តិ មិឌ្ឍកំ។ **ពិទលមញ្ចក**ន្តិ វេត្តមញ្ចំ; វេឡុវិលីវេហិ វា វីតំ។

២៩៧. **អាសន្ទិកោ**តិ ចតុរស្សបីឋំ វុច្ចតិ។ ឧច្ចកម្បិ អាសន្ទិកន្តិ វចនតោ ឯកតោភាគេន ទីឃបីឋមេវ ហិ អដ្ឋង្គុលបាទកំ វដ្ដតិ, ចតុរស្សអាសន្ទិកោ បន បមាណាតិក្កន្តោបិ វដ្ដតីតិ វេទិតព្ពោ។ **សត្តង្គោ** នាម តីសុ ទិសាសុ អបស្សយំ កត្វា កតមញ្ចោ, អយម្បិ បមាណាតិក្កន្តោ វដ្ដតិ។ **ភទ្ទបីឋ**ន្តិ វេត្តមយំ បីឋំ វុច្ចតិ។ **បីឋិកា**តិ បិលោតិកាពទ្ធបីឋមេវ។ **ឯឡកបាទបីឋំ** នាម ទារុបដ្ដិកាយ ឧបរិ បាទេ ឋបេត្វា ភោជនផលកំ វិយ កតបីឋំ វុច្ចតិ។ **អាមលកវដ្ដិកបីឋំ** នាម អាមលកាការេន យោជិតំ ពហុបាទកបីឋំ។ ឥមានិ តាវ បាឡិយំ អាគតបីឋានិ។ ទារុមយំ បន សព្ពំ បីឋំ វដ្ដតីតិ អយមេត្ថ វិនិច្ឆយោ។ **កោច្ឆ**ន្តិ ឧសិរមយំ វា មុញ្ជបព្ពជមយំ វា។

អដ្ឋង្គុលបរមំ មញ្ចបដិបាទកន្តិ ឯត្ថ មនុស្សានំ បមាណង្គុលមេវ អដ្ឋង្គុលំ។ **ចិមិលិកា** នាម បរិកម្មកតាយ ភូមិយា ឆវិសំរក្ខណត្ថាយ អត្ថរណំ វុច្ចតិ។ **រុក្ខតូល**ន្តិ សិម្ពលិរុក្ខាទីនំ យេសំ កេសញ្ចិ រុក្ខានំ តូលំ។ **លតាតូល**ន្តិ ខីរវល្លិអាទីនំ យាសំ កាសញ្ចិ វល្លីនំ តូលំ។ **បោដកិតូល**ន្តិ បោដកិតិណាទីនំ យេសំ កេសញ្ចិ តិណជាតិកានំ អន្តមសោ ឧច្ឆុនឡាទីនម្បិ តូលំ។ ឯតេហិ តីហិ សព្ពភូតគាមា សង្គហិតា ហោន្តិ។ រុក្ខវល្លិតិណជាតិយោ ហិ មុញ្ចិត្វា អញ្ញោ ភូតគាមោ នាម នត្ថិ, តស្មា យស្ស កស្សចិ ភូតគាមស្ស តូលំ ពិម្ពោហនេ វដ្ដតិ, ភិសី បន បាបុណិត្វា សព្ពម្បេតំ អកប្បិយតូលន្តិ វុច្ចតិ។ ន កេវលញ្ច ពិម្ពោហនេ ឯតំ តូលមេវ, ហំសមោរាទីនំ សព្ពសកុណានំ សីហាទីនំ សព្ពចតុប្បទានញ្ច លោមម្បិ វដ្ដតិ។ បិយង្គុបុប្ផពកុឡបុប្ផាទិ បន យំកិញ្ចិ បុប្ផំ ន វដ្ដតិ។ តមាលបត្តំ សុទ្ធមេវ ន វដ្ដតិ, មិស្សកំ បន វដ្ដតិ។ ភិសីនំ អនុញ្ញាតំ បញ្ចវិធំ ឧណ្ណាទិតូលម្បិ វដ្ដតិ។

អទ្ធកាយិកានីតិ ឧបឌ្ឍកាយប្បមាណានិ, យេសុ កដិតោ បដ្ឋាយ យាវ សីសំ ឧបទហន្តិ។ **សីសប្បមាណំ** នាម យស្ស វិត្ថារតោ តីសុ កណ្ណេសុ ទ្វិន្នំ កណ្ណានំ អន្តរំ មិនីយមានំ វិទត្ថិ ចេវ ចតុរង្គុលញ្ច ហោតិ, មជ្ឈដ្ឋានំ មុដ្ឋិរតនំ ហោតិ។ ទីឃតោ បន ទិយឌ្ឍរតនំ វា ទ្វិរតនំ វាតិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ អយំ សីសប្បមាណស្ស ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ។ ឥតោ ឧទ្ធំ ន វដ្ដតិ, ហេដ្ឋា បន វដ្ដតិ។ អគិលានស្ស សីសុបធានញ្ច បាទុបធានញ្ចាតិ ទ្វយមេវ វដ្ដតិ។ គិលានស្ស ពិម្ពោហនានិ សន្ថរិត្វា ឧបរិ បច្ចត្ថរណំ កត្វា និបជ្ជិតុម្បិ វដ្ដតិ។ “យានិ បន ភិសីនំ អនុញ្ញាតានិ បញ្ច កប្បិយតូលានិ, តេហិ ពិម្ពោហនំ មហន្តម្បិ វដ្ដតី”តិ ផុស្សទេវត្ថេរោ អាហ។ វិនយធរឧបតិស្សត្ថេរោ បន “ពិម្ពោហនំ ករិស្សាមី’តិ កប្បិយតូលំ វា អកប្បិយតូលំ វា បក្ខិបិត្វា ករោន្តស្ស បមាណមេវ វដ្ដតី”តិ អាហ។

បញ្ច ភិសិយោតិ បញ្ចហិ ឧណ្ណាទីហិ បូរិតភិសិយោ។ តូលគណនាយ ហិ ឯតាសំ គណនា វុត្តា។ តត្ថ ឧណ្ណគ្គហណេន ន កេវលំ ឯឡកលោមមេវ គហិតំ, ឋបេត្វា មនុស្សលោមំ យំកិញ្ចិ កប្បិយាកប្បិយមំសជាតីនំ បក្ខិចតុប្បទានំ លោមំ, សព្ពំ ឥធ ឧណ្ណគ្គហណេនេវ គហិតំ។ តស្មា ឆន្នំ ចីវរានំ ឆន្នំ អនុលោមចីវរានញ្ច អញ្ញតរេន ភិសិច្ឆវិំ កត្វា តំ សព្ពំ បក្ខិបិត្វា ភិសី កាតុំ វដ្ដតិ។ ឯឡកលោមានិ បន អបក្ខិបិត្វា កម្ពលមេវ ចតុគ្គុណំ វា បញ្ចគុណំ វា បក្ខិបិត្វា កតាបិ ឧណ្ណភិសិសង្ខ្យមេវ គច្ឆតិ។

ចោឡភិសិអាទីសុ យំកិញ្ចិ នវចោឡំ វា បុរាណចោឡំ វា សំហរិត្វា វា អន្តោ បក្ខិបិត្វា វា កតា **ចោឡភិសិ**, យំកិញ្ចិ វាកំ បក្ខិបិត្វា កតា **វាកភិសិ**, យំកិញ្ចិ តិណំ បក្ខិបិត្វា កតា **តិណភិសិ**, អញ្ញត្រ សុទ្ធតមាលបត្តំ យំកិញ្ចិ បណ្ណំ បក្ខិបិត្វា កតា **បណ្ណភិសី**តិ វេទិតព្វា។ តមាលបត្តំ បន អញ្ញេន មិស្សមេវ វដ្ដតិ, សុទ្ធំ ន វដ្ដតិ។ ភិសិយា បមាណនិយមោ នត្ថិ, មញ្ចភិសិ បីឋភិសិ ភូមត្ថរណភិសិ ចង្កមនភិសិ បាទបុញ្ឆនភិសីតិ ឯតាសំ អនុរូបតោ សល្លក្ខេត្វា អត្តនោ រុចិវសេន បមាណំ កាតព្វំ។ យំ បនេតំ ឧណ្ណាទិបញ្ចវិធតូលម្បិ ភិសិយំ វដ្ដតិ, តំ “មសូរកេបិ វដ្ដតី”តិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ ឯតេន មសូរកំ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។

មញ្ចភិសី បីឋេ សន្ថរន្តីតិ មញ្ចភិសី បីឋេ អត្ថរន្តិ; អត្ថរណត្ថាយ ហរន្តីតិ យុជ្ជតិ។ **ឧល្លោកំ អករិត្វា**តិ ហេដ្ឋា ចិមិលិកំ អទត្វា។ **ផោសិតុ**ន្តិ រជនេន វា ហលិទ្ទិយា វា ឧបរិ ផុសិតានិ ទាតុំ។ **ភត្តិកម្ម**ន្តិ ភិសិច្ឆវិយា ឧបរិ ភត្តិកម្មំ។ **ហត្ថភត្តិ**ន្តិ បញ្ចង្គុលិភត្តិំ។

២៩៨. ឥក្កាសន្តិ រុក្ខនិយ្យាសំ វា សិលេសំ វា។ **បិដ្ឋមទ្ទ**ន្តិ បិដ្ឋខលិំ។ **កុណ្ឌកមត្តិក**ន្តិ កុណ្ឌកមិស្សកមត្តិកំ។ **សាសបកុដ្ដ**ន្តិ សាសបបិដ្ឋំ។ **សិត្ថតេលក**ន្តិ វិលីនមធុសិត្ថកំ។ **អច្ចុស្សន្នំ ហោតី**តិ ពិន្ទុ ពិន្ទុ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។ **បច្ចុទ្ធរិតុ**ន្តិ បុញ្ឆិតុំ។ **គណ្ឌុមត្តិក**ន្តិ គណ្ឌុប្បាទគូថមត្តិកំ។ **កសាវ**ន្តិ អាមលកហរីតកានំ កសាវំ។

២៩៩. ន ភិក្ខវេ បដិភានចិត្តន្តិ ឯត្ថ ន កេវលំ ឥត្ថិបុរិសរូបមេវ, តិរច្ឆានរូបម្បិ អន្តមសោ គណ្ឌុប្បាទរូបម្បិ ភិក្ខុនោ សយំ កាតុំ វា “ករោហី”តិ វត្តុំ វា ន វដ្ដតិ, “ឧបាសក ទ្វារបាលំ ករោហី”តិ វត្តុម្បិ ន លព្ភតិ។ ជាតកបករណអសទិសទានាទីនិ បន បសាទនីយានិ និព្ពិទាបដិសំយុត្តានិ វា វត្ថូនិ បរេហិ ការាបេតុំ លព្ភតិ។ មាលាកម្មាទីនិ សយម្បិ កាតុំ លព្ភតិ។

៣០០. អឡ្ហកមន្ទាតិ ឯកង្គណា មនុស្សាភិកិណ្ណា។ **តយោ គព្ភេ**តិ ឯត្ថ **សិវិកាគព្ភោ**តិ ចតុរស្សគព្ភោ។ **នាឡិកាគព្ភោ**តិ វិត្ថារតោ ទិគុណតិគុណាយាមោ ទីឃគព្ភោ។ **ហម្មិយគព្ភោ**តិ អាកាសតលេ កូដាគារគព្ភោ វា មុណ្ឌច្ឆទនគព្ភោ វា។

កលង្កបាទកន្តិ វុក្ខំ វិជ្ឈិត្វា តត្ថ ខាណុកេ អាកោដេត្វា កតំ, តំ អាហរិមំ ភិត្តិបាទំ ជិណ្ណកុដ្ដបាទស្ស ឧបត្ថម្ភនត្ថំ ភូមិយំ បតិដ្ឋាបេតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ **បរិត្តាណកិដិក**ន្តិ វស្សបរិត្តាណត្ថំ កិដិកំ។ **ឧទ្ធសុធ**ន្តិ វច្ចកគោមយេន ចេវ ឆារិកាយ ច សទ្ធិំ មទ្ទិតមត្តិកំ។

អាឡិន្ទោ នាម បមុខំ វុច្ចតិ។ **បឃនំ** នាម យំ និក្ខមន្តា ច បវិសន្តា ច បាទេហិ ហនន្តិ, តស្ស វិហារទ្វារេ ឧភតោ កុដ្ដំ នីហរិត្វា កតបទេសស្សេតំ អធិវចនំ, “បឃាន”ន្តិបិ វុច្ចតិ។ **បកុដ្ដ**ន្តិ មជ្ឈេ គព្ភស្ស សមន្តា បរិយាគារោ វុច្ចតិ។ “បកុដ”ន្តិបិ បាឋោ។ **ឱសារក**ន្តិ អនាឡិន្ទកេ វិហារេ វំសំ ទត្វា តតោ ទណ្ឌកេ ឱសារេត្វា កតឆទនបមុខំ។ **សំសារណកិដិកោ** នាម ចក្កលយុត្តោ កិដិកោ។

៣០១. បានីយភាជនន្តិ បិវន្តានំ បានីយទានភាជនំ។ ឧឡុង្កោ ច ថាលកញ្ច បានីយសង្ខស្ស អនុលោមានិ។

៣០៣. **អបេសីតិ** ទីយទារុម្ហិ ខាណុកេ បវេសេត្វា កណ្តកសាខាហិ វិនន្ធិត្វា កតំ ទ្វារថកនកំ។ **បលិឃោតិ** គាមទ្វារេសុ វិយ ចក្កយុត្តំ ទ្វារថកនកំ។

៣០៥. អស្សតរីហិ យុត្តា រថា **អស្សតររីថា**។ **អាមុត្តមណិកុណ្ឌលាតិ** អាមុត្តមណិកុណ្ឌលានិ។

បរិនិព្ពុតោតិ កិលេសបរិនិព្ពានេន បរិនិព្ពុតោ។ **សីតិភូតោតិ** កិលេសាតបាភាវេន សីតិភូតោ។ **និរូបធីតិ** កិលេសុបធិអភាវេន និរូបធីតិ វុច្ចតិ។

សព្ពា អាសត្តិយោ ឆេត្វាតិ រូបាទីសុ វា វិសយេសុ សព្ពភវេសុ វា បត្ថនាយោ ឆិន្ទិត្វា។ **ហទយេ ទរន្តិ** ចិត្តេ កិលេសទរថំ វិនេត្វា។ **វេយ្យាយិកន្តិ** វយករណំ វុច្ចតិ។

៣០៧. **អាទេយ្យវាចោតិ** តស្ស វចនំ ពហូ ជនា អាទិយិតព្ពំ សោតព្ពំ មញ្ញន្តីតិ អត្ថោ។ **អារាមេ អកំសូតិ** យេ សធនា, តេ អត្តនោ ធនេន អកំសុ។ យេ មន្ទធនា ចេវ អធនា ច, តេសំ ធនំ អទាសិ។ ឥតិ សោ សត សហស្សកហាបណេ សតសហស្សគ្ឃនកញ្ច ភណ្ឌំ ទត្វា បញ្ចចត្តាលីសយោជនិកេ អទ្ធានេ យោជនេ យោជនេ វិហារបតិដ្ឋានំ កត្វា សាវត្ថិ អគមាសិ។

កោដិសន្ថរំ សន្ថរាបេសីតិ កហាបណកោដិយា កហាបណកោដី បដិបាទេត្វា សន្ថរិ។ យេ តត្ថ រុក្ខា វា បោក្ខរណិយោ វា តេសំ បរិក្ខេបប្បមាណំ គហេត្វា អញ្ញស្មិំ ឋានេ សន្ថរិត្វា អទាសិ។ ឯវមស្ស អដ្ឋារសកោដិកំ និធានំ បរិក្ខយំ អគមាសិ។

កុមារស្ស ឯតទហោសីតិ គហបតិនោ ឯវំ ពហុធនំ ចជន្តស្សាបិ មុខស្ស វិប្បសន្នាការំ ទិស្វា ឯតំ អហោសិ។ **កោដ្ឋកំ មាបេសីតិ** សត្តភូមិកំ ទ្វារកោដ្ឋកបាសាទំ មាបេសិ។

អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ ជេតវនេ វិហារេ ការាបេសិ...បេ.... មណ្ឌបេ ការាបេសីតិ អបរាហិបិ អដ្ឋារសហិ កោដីហិ ឯតេ វិហារាទយោ ការាបេសិ អដ្ឋករីសប្បមាណាយ ភូមិយា។ វិបស្សិស្ស ហិ ភគវតោ បុនព្ពសុមិត្តោ គហបតិ យោជនប្បមាណំ ភូមិំ សុវណ្ណិដ្ឋកាសន្ថរេន កិណិត្វា វិហារំ ការាបេសិ។ សិខិស្ស បន សិរិវឌ្ឍោ គហបតិ តិគាវុតប្បមាណំ សុវណ្ណយដ្ឋិសន្ថរេន, វេស្សភុស្ស សោត្ថិជោ គហបតិ អឌ្ឍយោជនប្បមាណំ សុវណ្ណផាលសន្ថរេន, កកុសន្ធស្ស បន អច្ចុតោ គហបតិ គាវុតប្បមាណំ សុវណ្ណហត្ថិបទសន្ថរេន, កោណាគមនស្ស ឧគ្គោ គហបតិ អឌ្ឍគាវុតប្បមាណំ សុវណ្ណិដ្ឋកាសន្ថរេន, កស្សបស្ស សុមង្គលោ គហបតិ វីសតិឧសភប្បមាណំ សុវណ្ណកច្ឆបសន្ថរេន, អម្ហាកំ ភគវតោ សុទត្តោ គហបតិ អដ្ឋករីសប្បមាណំ ភូមិំ កហាបណសន្ថរេន កិណិត្វា វិហារំ ការាបេសីតិ; ឯវំ អនុបុព្ពេន បរិហាយន្តិ សម្បត្តិយោតិ អលមេវ សព្ពសម្បត្តីសុ វិរជ្ជិតុំ អលំ វិមុច្ចិតុន្តិ។

៣០៨. **ខណ្ឌន្តិ** ភិន្នោកាសោ។ **ផុល្លន្តិ** ផលិតោកាសោ។ **បដិសង្ខរិស្សតីតិ** បាកតិកំ ករិស្សតិ។ លទ្ធនវកម្មេន បន ភិក្ខុនា វាសិផរសុនិខាទនាទីនិ គហេត្វា សយំ ន កាតព្ពំ, កតាកតំ ជានិតព្ពំ។

៣១០. **បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ គន្ធាតិ** ថេរោ កិរ គិលានេ បដិជគ្គន្តោ ជិណ្ណេ វុឌ្ឍេ សង្គណ្ហន្តោ សព្ពបច្ឆតោ អាគច្ឆតិ។ ឥទមស្ស ចារិត្តំ។ តេន វុត្តំ – ‘‘បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ គន្ធា’’តិ។ **អគ្គាសនន្តិ** ថេរាសនំ។ **អគ្គោទកន្តិ** ទក្ខិណោទកំ។ **អគ្គបិណ្ឌន្តិ** សង្ឃត្ថេរបិណ្ឌំ។ **អន្តរា សត្ថិនំ ករិត្វាតិ** ចតុន្នំ បាទានំ អន្តរេ ករិត្វា។

៣១៥. **បតិដ្ឋាបេសីតិ** អដ្ឋារសកោដិបរិច្ចាគំ កត្វា បតិដ្ឋាបេសិ។ ឯវំ សព្ពាបិ ចតុបណ្ណាសកោដិយោ បរិច្ចជិ។

វិហារានុជាននកថា និដ្ឋិតា។

អាសនប្បដិពាហនាទិកថា

៣១៦. **វិប្បកតភោជនោតិ** អន្តរឃរេ វា វិហារេ វា អរញ្ញេ វា យត្ថ កត្ថចិ ភុញ្ជមានោ ភិក្ខុ អនិដ្ឋិតេ ភោជនេ ន វុដ្ឋាបេតព្ពោ។ អន្តរឃរេ បច្ឆា អាគតេន ភិក្ខុំ គហេត្វា គន្តព្ពំ។ សចេ មនុស្សា វា ភិក្ខូ វា ‘‘បវិសថា’’តិ វទន្តិ, ‘‘មយិ បវិសន្តេ ភិក្ខូ ឧដ្ឋហិស្សន្តី’’តិ វត្តព្ពំ។ ‘‘ឯថ, ភន្តេ, អាសនំ អត្ថី’’តិ វុត្តេន បន បវិសិតព្ពំ។ សចេ កោចិ កិញ្ចិ ន វទតិ, អាសនសាលំ គន្ត្វា អតិសមីបំ អគន្ត្វា សភាគដ្ឋានេ ឋាតព្ពំ។ ឱកាសេ

កតេ “បរិសថា”តិ វុត្តេន បន បរិសិតព្ពំ។ សចេ បន យំ អាសនំ តស្ស បាបុណាតិ, តត្ថ អភុញ្ជន្តោ ភិក្ខុ និសិន្នោ ហោតិ, តំ ឧដ្ឋាបេតុំ វដ្ដតិ។ យាគុខជ្ជកាទីសុ បន យំកិញ្ចិ បិវិត្វា វា ខាទិត្វា វា យាវ អញ្ញោ អាគច្ឆតិ, តាវ និសិន្នំ រិត្តហត្ថម្បិ វុដ្ឋាបេតុំ ន វដ្ដតិ។ វិប្បកតភោជនោយេវ ហិ សោ ហោតិ។

សចេ វុដ្ឋាបេតីតិ សចេ អាបត្តឹ អតិក្កមិត្វាបិ វុដ្ឋាបេតិយេវ។ **បវារិតោ ច ហោតី**តិ យំ សោ វុដ្ឋាបេតិ, អយញ្ច ភិក្ខុ បវារិតោ ច ហោតិ, តេន វត្តព្ពោ – “គច្ឆ ឧទកំ អាហរាហី”តិ។ វុឌ្ឍតរញ្ហិ ភិក្ខុំ អាណាបេតុំ ឥទមេវ ឯកំ ឋានន្តិ។ សចេ សោ ឧទកម្បិ ន អាហរតិ, តតោ យញ្ច នវកតរេន កត្តព្ពំ, តំ ទស្សេន្តោ “**សាធុកំ សិត្ថានី**”តិអាទិមាហ។

គិលានស្ស បតិរូបំ សេយ្យន្តិ ឯត្ថ យោ កាសភគន្ទរាតិសារាទីហិ គិលានោ ហោតិ, ខេឡមល្លក វច្ចកបាលាទីនិ ឋបេតព្ពានិ ហោន្តិ។ កុដ្ឋិ វា ហោតិ, សេនាសនំ ទូសេតិ; ឯវរូបស្ស ហេដ្ឋាបាសាទបណ្ណសាលាទីសុ អញ្ញតរំ ឯកមន្តំ សេនាសនំ ទាតព្ពំ។ យស្មឹ វសន្តេ សេនាសនំ ន ទុស្សតិ, តស្ស វរសេយ្យាបិ ទាតព្ពាវ។ យោបិ សិនេហបានវិរេចននត្ថុកម្មាទីសុ យំកិញ្ចិ ភេសជ្ជំ ករោតិ, សព្ពោ សោ គិលានោយេវ, តស្សាបិ សល្លក្ខេត្វា បតិរូបំ សេនាសនំ ទាតព្ពំ ។ **លេសកប្បេនា**តិ អប្បកេន សីសាពាធាទិមត្តេន។ **ភិក្ខូ គណេត្វា**តិ “ឯត្តកា នាម ភិក្ខូ”តិ វិហារេ ភិក្ខូនំ បរិច្ឆេទំ ញត្វា។

អាសនប្បដិពាហនាទិកថា និដ្ឋិតា។

សេនាសនគ្គាហកថា

៣១៨. សេយ្យាតិ មញ្ចដ្ឋានានិ វុច្ចន្តិ។ **សេយ្យគ្គេនា**តិ សេយ្យាបរិច្ឆេទេន, វស្សូបនាយិកទិវសេ កាលំ ឃោសេត្វា ឯកមញ្ចដ្ឋានំ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ គាហេតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ **សេយ្យគ្គេន គាហេន្តា**តិ សេយ្យា បរិច្ឆេទេន គាហិយមានា។ **សេយ្យា ឧស្សារយឹសូ**តិ មញ្ចដ្ឋានានិ អតិរេកានិ អហេសុំ។ វិហារគ្គាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ **អនុភាគ**ន្តិ បុន អបរម្បិ ភាគំ ទាតុំ។ អតិមន្ទេសុ ហិ ភិក្ខូសុ ឯកេកស្ស ភិក្ខុនោ ទ្វេ តីណិ បរិវេណានិ ទាតព្ពានិ។ **ន អកាមា ទាតព្ពោ**តិ អនិច្ឆាយ ន ទាតព្ពោ។ តត្ថ វស្សូបនាយិកទិវសេ គហិតេ អនុភាគេ បច្ឆា អាគតានំ ន អត្តនោ អរុចិយា សោ អនុភាគោ ទាតព្ពោ។ សចេ បន យេន គហិតោ, សោ ច អត្តនោ រុចិយា តំ អនុភាគំ វា បឋមភាគំ វា ទេតិ, វដ្ដតិ។

និស្សីមេ ឋិតស្សាតិ ឧបចារសីមតោ ពហិ ឋិតស្ស។ អន្តោ ឧបចារសីមាយ បន ទូរេ ឋិតស្សាបិ លព្ភតិយេវ។ **សេនាសនំ គហេត្វា**តិ វស្សូបនាយិកទិវសេ គហេត្វា។ **សព្ពកាលំ បដិពាហន្តី**តិ ចតុមាសច្ចយេន ឧតុកាលេបិ បដិពាហន្តិ។ តីសុ សេនាសនគ្គាហេសុ បុរិមកោ ច បច្ឆិមកោ ចាតិ ឥមេ ទ្វេ គាហា ថាវរា។

អន្តរាមុត្តកេ អយំ វិនិច្ឆយោ – ឯកស្មឹ វិហារេ មហាលាភសេនាសនំ ហោតិ។ សេនាសនសាមិកា វស្សូបគតំ ភិក្ខុំ សព្ពបច្ចយេហិ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហិត្វា បវារេត្វា គមនកាលេ ពហុំ សមណបរិក្ខារំ ទេន្តិ។ មហាថេរា ទូរតោបិ អាគន្ត្វា វស្សូបនាយិកទិវសេ តំ គហេត្វា ផាសុំ វសិត្វា វុត្ថវស្សា លាភំ គណ្ហិត្វា បក្កមន្តិ។ អាវាសិកា “មយំ ឯត្តុប្បន្នំ លាភំ ន លភាម, និច្ចំ អាគន្តុកមហាថេរាវ លភន្តិ, តេយេវ នំ អាគន្ត្វា បដិជគ្គិស្សន្តី”តិ បលុជ្ជន្តម្បិ ន ឱលោកេន្តិ។ ភគវា តស្ស បដិជគ្គនត្ថំ “អបរជ្ជុគតាយ បវារណាយ អាយតឹ វស្សាវាសត្ថាយ អន្តរាមុត្តកោ គាហេតព្ពោ”តិ អាហ។

តំ គាហេន្តេន សង្ឃត្ថេរោ វត្តព្ពោ – “ភន្តេ អន្តរាមុត្តកសេនាសនំ គណ្ហថា”តិ។ សចេ គណ្ហាតិ, ទាតព្ពំ; នោ ចេ ឯតេនេវ ឧបាយេន អនុថេរំ អាទឹ កត្វា យោ គណ្ហាតិ, តស្ស អន្តមសោ សាមណេរស្សាបិ ទាតព្ពំ។ តេន តំ សេនាសនំ អដ្ឋមាសេ បដិជគ្គិតព្ពំ។ ឆទនភិត្តិភូមីសុ យំ កិញ្ចិ ខណ្ឌំ វា ផុល្លំ វា ហោតិ, តំ សព្ពំ បដិសង្ខរិតព្ពំ។ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាទីហិ ទិវសំ ខេបេត្វា រត្តឹ តត្ថ វសិតុម្បិ វដ្ដតិ។ រត្តឹ បរិវេណេ វសិត្វា តត្ថ ទិវសំ ខេបេតុម្បិ វដ្ដតិ។ រត្តិន្ទិវំ តត្ថេវ វសិតុម្បិ វដ្ដតិ។ ឧតុកាលេ អាគតានំ វុឌ្ឍានំ ន បដិពាហិតព្ពំ។ វស្សូបនាយិកទិវសេ បន សម្បត្តេ សចេ សង្ឃត្ថេរោ “មយ្ហំ ឥទំ សេនាសនំ ទេថា”តិ វទតិ, ន លភតិ។ “ភន្តេ, ឥទំ អន្តរាមុត្តកំ គហេត្វា អដ្ឋមាសេ ឯកេន ភិក្ខុនា បដិជគ្គិត”ន្តិ វត្វា ន ទាតព្ពំ។ អដ្ឋមាសេ បដិជគ្គកភិក្ខុស្សេវ គហិតំ ហោតិ។

យស្មឹ បន សេនាសនេ ឯកសំវច្ឆរេ ទ្វិក្ខត្តុំ បច្ចយេ ទេន្តិ ឆមាសច្ចយេន ឆមាសច្ចយេន, តំ អន្តរាមុត្តកំ ន គាហេតព្ពំ។ យស្មឹ វា តិក្ខត្តុំ ទេន្តិ ចតុមាសច្ចយេន ចតុមាសច្ចយេន, យស្មឹ វា ចតុក្ខត្តុំ ទេន្តិ តេ

មាសច្ចយេន តេមាសច្ចយេន, តំ អន្តរាមុត្តកំ ន គាហេតព្ពំ។ បច្ចយេនេវ ហិ តំ បដិជគ្គនំ លភិស្សតិ។ យស្មឹ បន ឯកសំវច្ឆរេ សកិទេវ ពហុបច្ចយេ ទេន្តិ, ឯតំ អន្តរាមុត្តកំ គាហេតព្ពន្តិ។ អយំ តាវ អន្តោវស្សេ វស្សូបនាយិកទិវសេន បាឡិយំ អាគតសេនាសនគ្គាហកថា។

អយំ បន សេនាសនគ្គាហោ នាម ទុវិធោ ហោតិ – ឧតុកាលេ ច វស្សាវាសេ ច។ តត្ថ ឧតុកាលេ តាវ កេចិ អាគន្តុកា ភិក្ខូ បុរេភត្តំ អាគច្ឆន្តិ, កេចិ បច្ឆាភត្តំ បឋមយាមំ វា មជ្ឈិមយាមំ វា បច្ឆិមយាមំ វា យេ យទា អាគច្ឆន្តិ, តេសំ តទាវ ភិក្ខូ ឧដ្ឋាបេត្វា សេនាសនំ ទាតព្ពំ។ អកាលោ នាម នត្ថិ។ សេនាសនបញ្ញាបកេន បន បណ្ឌិតេន ភវិតព្ពំ, ឯកំ វា ទ្វេ វា មញ្ចដ្ឋានានិ ឋបេតព្ពានិ។ សចេ វិកាលេ ឯកោ វា ទ្វេ វា ថេរា អាគច្ឆន្តិ, តេ វត្តព្ពា – “ភន្តេ, អាទិតោ បដ្ឋាយ វុដ្ឋាបិយមានេ សព្ពេបិ ភិក្ខូ ឧព្ពណ្ឌិកា ភវិស្សន្តិ, តុម្ហេ អម្ហាកំ វសនដ្ឋានេយេវ វសថា”តិ។

ពហូសុ បន អាគតេសុ វុដ្ឋាបេត្វា បដិបាដិយា ទាតព្ពំ។ សចេ ឯកេកំ បរិវេណំ បហោតិ, ឯកេកំ បរិវេណំ ទាតព្ពំ។ តត្ថ អគ្គិសាលទីឃសាលមណ្ឌលមាលាទយោ សព្ពេបិ តស្សេវ បាបុណន្តិ ។ ឯវំ អប្បហោន្តេ បាសាទគ្គេន ទាតព្ពំ។ បាសាទេសុ អប្បហោន្តេសុ ឱវរកគ្គេន ទាតព្ពំ។ ឱវរកេសុ អប្បហោន្តេសុ សេយ្យគ្គេន ទាតព្ពំ។ សេយ្យគ្គេសុ អប្បហោន្តេសុ មញ្ចដ្ឋានេន ទាតព្ពំ។ មញ្ចដ្ឋានេ អប្បហោន្តេ ឯកបីឋកដ្ឋានវសេន ទាតព្ពំ។ ភិក្ខុនោ បន ឋិតោកាសមត្តំ ន គាហេតព្ពំ។ ឯតញ្ហិ សេនាសនំ នាម ន ហោតិ។ បីឋកដ្ឋានេ បន អប្បហោន្តេ ឯកំ មញ្ចដ្ឋានំ វា បីឋកដ្ឋានំ វា វារេន វារេន គហេត្វា “ភន្តេ, វិស្សមថា”តិ តិណ្ណំ ជនានំ ទាតព្ពំ, ន ហិ សក្កា សីតសមយេ សព្ពរត្តឹ អជ្ឈោកាសេ វសិតុំ។ មហាថេរេន បឋមយាមំ វិស្សមិត្វា និក្ខមិត្វា ទុតិយត្ថេរស្ស វត្តព្ពំ – “អាវុសោ, ឥធ បវិសាហី”តិ។ សចេ មហាថេរោ និទ្ទាគរុកោ ហោតិ, កាលំ ន ជានាតិ, ឧក្កាសិត្វា ទ្វារំ អាកោដេត្វា “ភន្តេ, កាលោ ជាតោ, សីតំ អនុទហតី”តិ វត្តព្ពំ។ តេន និក្ខមិត្វា ឱកាសោ ទាតព្ពោ, អទាតុំ ន លភតិ។ ទុតិយត្ថេរេនបិ មជ្ឈិមយាមំ វិស្សមិត្វា បុរិមនយេនេវ ឥតរស្ស ទាតព្ពំ។ និទ្ទាគរុកោ វុត្តនយេនេវ វុដ្ឋាបេតព្ពោ។ ឯវំ ឯករត្តឹ ឯកមញ្ចដ្ឋានំ តិណ្ណំ ទាតព្ពំ។ ជម្ពុទីបេ បន ឯកច្ចេ ភិក្ខូ “សេនាសនំ នាម មញ្ចដ្ឋានំ វា បីឋដ្ឋានំ វា កិញ្ចិទេវ កស្សចិ សប្បាយំ ហោតិ, កស្សចិ អសប្បាយ”ន្តិ អាគន្តុកា ហោន្តុ វា មា វា, ទេវសិកំ សេនាសនំ គាហេន្តិ។ អយំ ឧតុកាលេ សេនាសនគ្គាហោ នាម។

វស្សាវាសេ បន អត្ថិ អាគន្តុកវត្តំ, អត្ថិ អាវាសិកវត្តំ, អាគន្តុកេន តាវ សកដ្ឋានំ មុញ្ចិត្វា អញ្ញត្ថ គន្ត្វា វសិតុកាមេន វស្សូបនាយិកទិវសមេវ តត្ថ ន គន្តព្ពំ។ វសនដ្ឋានំ វា ហិ តត្រ សម្ពាធំ ភវេយ្យ, ភិក្ខាចារោ វា ន សម្បជ្ជេយ្យ, តេន ន ផាសុំ វិហរេយ្យ។ តស្មា “ឥទានិ មាសមត្តេន វស្សូបនាយិកា ភវិស្សតី”តិ តំ វិហារំ បវិសិតព្ពំ។ តត្ថ មាសមត្តំ វសន្តោ សចេ ឧទ្ទេសត្ថិកោ ឧទ្ទេសសម្បត្តឹ សល្លក្ខេត្វា, សចេ កម្មដ្ឋានិកោ កម្មដ្ឋានសប្បាយតំ សល្លក្ខេត្វា, សចេ បច្ចយត្ថិកោ បច្ចយលាភំ សល្លក្ខេត្វា អន្តោវស្សេ សុខំ វសិស្សតិ។

សកដ្ឋានតោ ច តត្ថ គច្ឆន្តេន ន គោចរគាមោ ឃដ្ដេតព្ពោ, ន តត្ថ មនុស្សា វត្តព្ពា – “តុម្ហេ និស្សាយ សលាកភត្តាទីនិ វា យាគុខជ្ជកាទីនិ វា វស្សាវាសិកំ វា នត្ថិ, អយំ ចេតិយស្ស បរិក្ខារោ, អយំ ឧបោសថាគារស្ស, ឥទំ តាឡញ្ចេវ សូចិ ច សម្បដិច្ឆថ តុម្ហាកំ វិហារ”ន្តិ។ សេនាសនំ បន ជគ្គិត្វា ទារុភណ្ឌមត្តិកាភណ្ឌានិ បដិសាមេត្វា គមិយវត្តំ បូរេត្វា គន្តព្ពំ។ ឯវំ គច្ឆន្តេនាបិ ទហរេហិ បត្តចីវរភណ្ឌិកាយោ ឧក្ខិបាបេត្វា តេលនាឡិកត្តរទណ្ឌាទីនិ គាហាបេត្វា ឆត្តំ បគ្គយ្ហ អត្តានំ ទស្សេន្តេន គាមទ្វារេនេវ ន គន្តព្ពំ, បដិច្ឆន្នេន អដវិមគ្គេន គន្តព្ពំ។ អដវិមគ្គេ អសតិ គុម្ពាទីនិ មទ្ទន្តេន ន គន្តព្ពំ, គមិយវត្តំ បន បូរេត្វា វិតក្កំ ឆិន្ទិត្វា សុទ្ធចិត្តេន គមនវត្តេនេវ គន្តព្ពំ។ សចេ បន គាមទ្វារេន មគ្គោ ហោតិ, គច្ឆន្តញ្ច នំ សបរិវារំ ទិស្វា មនុស្សា “អម្ហាកំ ថេរោ វិយា”តិ ឧបធាវិត្វា “កុហឹ, ភន្តេ, សព្ពបរិក្ខារេ គហេត្វា គច្ឆថា”តិ វទន្តិ, តេសុ ចេ ឯកោ ឯវំ វទតិ – “វស្សូបនាយិកកាលោ នាមាយំ, យត្ថ អន្តោវស្សេ និពទ្ធភិក្ខាចារោ ភណ្ឌបដិច្ឆាទនញ្ច លព្ភតិ, តត្ថ ភិក្ខូ គច្ឆន្តី”តិ។ តស្ស ចេ សុត្វា តេ មនុស្សា “ភន្តេ, ឥមស្មិម្បិ គាមេ ជនោ ភុញ្ជតិ ចេវ និវាសេតិ ច, មា អញ្ញត្ថ គច្ឆថា”តិ វត្វា មិត្តាមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា សព្ពេ សម្មន្តយិត្វា វិហារេ និពទ្ធវត្តញ្ច សលាកភត្តាទីនិ ច វស្សាវាសិកញ្ច បដ្ឋបេត្វា “ឥធេវ ភន្តេ វសថា”តិ យាចន្តិ, សព្ពំ សាទិតុំ វដ្ដតិ។ សព្ពញ្ហេតំ កប្បិយញ្ចេវ អនវជ្ជញ្ច។ កុរុន្ទិយំ បន “‘កុហឹ គច្ឆថា’តិ វុត្តេ ‘អសុកដ្ឋាន’ន្តិ វត្វា, ‘កស្មា តត្ថ គច្ឆថា’តិ វុត្តេ ‘ការណំ អាចិក្ខិតព្ព’”ន្តិ វុត្តំ។ ឧភយម្បិ បនេតំ សុទ្ធចិត្តត្តា អនវជ្ជំ។ ឥទំ អាគន្តុកវត្តំ នាម។

ឥទំ បន អាវាសិកវត្តំ – បដិកច្ចេវ ហិ អាវាសិកេហិ វិហារោ ជគ្គិតព្ពោ។ ខណ្ឌផុល្លបដិសង្ខរណបរិភណ្ឌានិ កាតព្ពានិ។ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានវច្ចកុដិបស្សាវដ្ឋានានិ បធានឃរវិហារមគ្គោតិ ឥមានិ សព្ពានិ បដិជគ្គិតព្ពានិ, ចេតិយេ សុធាកម្មំ មុទ្ទវេទិកាយ តេលមក្ខនំ មញ្ចបីឋបដិជគ្គនន្តិ ឥទម្បិ សព្ពំ កាតព្ពំ – “វស្សំ វសិតុកាមា អាគន្ត្វា ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាកម្មដ្ឋានានុយោគាទីនិ ករោន្តា សុខំ វសិស្សន្តី”តិ។ កតបរិកម្មេហិ អាសាឡ្ហីជុណ្ហ

បញ្ចមិតោ បដ្ឋាយ វស្សាវាសិកំ បុច្ឆិតព្ពំ។ កត្ថ បុច្ឆិតព្ពំ? យតោ បកតិយា លព្ភតិ។ យេហិ បន ន ទិន្នបុព្ពំ, តេ បុច្ឆិតុំ ន វដ្ដតិ។ កស្មា បុច្ឆិតព្ពំ? កទាចិ ហិ មនុស្សា ទេន្តិ, កទាចិ ទុព្ភិក្ខាទីហិ ឧបទ្ទុតា ន ទេន្តិ។ តត្ថ យេ ន ទស្សន្តិ, តេ អបុច្ឆិត្វា វស្សាវាសិកេ គាហិតេ គាហិតភិក្ខូនំ លាភន្តរាយោ ហោតិ, តស្មា បុច្ឆិត្វាវ គាហេតព្ពំ, បុច្ឆន្តេន "តុម្ហាកំ វស្សាវាសិកគ្គាហកកាលោ ឧបកដ្ឋោ"តិ វត្តព្ពំ។ សចេ វទន្តិ "ភន្តេ, ឥមំ សំវច្ឆរំ ឆាតកាទីហិ ឧបទ្ទុតម្ហ, ន សក្កោម ទាតុ"ន្តិ វា "យំ មយំ បុព្ពេ ទេម, តតោ ឩនតរំ ទស្សាមា"តិ វា "ឥទានិ កប្បាសោ សុលភោ, យំ បុព្ពេ ទេម, តតោ ពហុតរំ ទស្សាមា"តិ វា វទន្តិ, តំ សល្លក្ខេត្វា តទនុរូបេន នយេន តេសំ តេសំ សេនាសនេ ភិក្ខូនំ វស្សាវាសិកំ គាហេតព្ពំ។

សចេ មនុស្សា វទន្តិ – "យស្ស អម្ហាកំ វស្សាវាសិកំ បាបុណាតិ, សោ តេមាសំ បានីយំ ឧបដ្ឋាបេតុ, វិហារមគ្គំ ជគ្គតុ, ចេតិយង្គណពោធិយង្គណានិ ជគ្គតុ, ពោធិរុក្ខេ ឧទកំ អាសិញ្ចតូ"តិ, យស្ស តំ បាបុណាតិ, តស្ស អាចិក្ខិតព្ពំ។ យោ បន គាមោ បដិក្កម្ម យោជនទ្វិយោជនន្តរេ ហោតិ, តត្រ ចេ កុលានិ ឧបនិក្ខេបំ ឋបេត្វា វិហារេ វស្សាវាសិកំ ទេន្តិយេវ, តានិ កុលានិ អបុច្ឆិត្វាបិ តេសំ សេនាសនេ វត្តំ កត្វា វសន្តស្ស វស្សាវាសិកំ គាហេតព្ពំ។ សចេ បន តេសំ សេនាសនេ បំសុកូលិកោ វសតិ, អាគតញ្ច តំ ទិស្វា "តុម្ហាកំ វស្សាវាសិកំ ទេមា"តិ វទន្តិ, តេន សង្ឃស្ស អាចិក្ខិតព្ពំ។ សចេ តានិ កុលានិ សង្ឃស្ស ទាតុំ ន ឥច្ឆន្តិ, "តុម្ហាកំយេវ ទេមា"តិ វទន្តិ, សភាគោ ភិក្ខុ "វត្តំ កត្វា គណ្ហាហី"តិ វត្តព្ពោ។ បំសុកូលិកស្ស បនេតំ ន វដ្ដតិ, ឥតិ សទ្ធាទេយ្យេ ទាយកមនុស្សា បុច្ឆិតព្ពា។

តត្រុប្បាទេ បន កប្បិយការកា បុច្ឆិតព្ពា។ កថំ បុច្ឆិតព្ពា? "កឹ, អាវុសោ, សង្ឃស្ស ភណ្ឌបដិច្ឆាទនំ ភវិស្សតី"តិ។ សចេ វទន្តិ – "ភវិស្សតិ, ភន្តេ, ឯកេកស្ស នវហត្ថំ សាដកំ ទស្សាម, វស្សាវាសិកំ គាហេថា"តិ, គាហេតព្ពំ។ សចេបិ វទន្តិ – "សាដកំ នត្ថិ; វត្ថុ បន អត្ថិ, គាហេថ, ភន្តេ"តិ, វត្ថុម្ហិ សន្តេបិ គាហេតុំ វដ្ដតិយេវ។ កប្បិយការកានញ្ហិ ហត្ថេ "កប្បិយភណ្ឌំ បរិភុញ្ជថា"តិ ទិន្នវត្ថុតោ យំ យំ កប្បំ, តំ តំ សព្ពំ បរិភុញ្ជិតុំ អនុញ្ញាតំ។

យំ បនេត្ថ បិណ្ឌបាតត្ថាយ គិលានបច្ចយត្ថាយ វា ឧទ្ទិស្ស ទិន្នំ, តំ ចីវរេ ឧបនាមេន្តេហិ សង្ឃសុដ្ឋុតាយ អបលោកេត្វា ឧបនាមេតព្ពំ។ សេនាសនត្ថាយ ឧទ្ទិស្ស ទិន្នំ គរុភណ្ឌំ ហោតិ, ចីវរវសេនេវ ចតុបច្ចយវសេន វា ទិន្នំ ចីវរេ ឧបនាមេន្តានំ អបលោកនកម្មកិច្ចំ នត្ថិ, អបលោកនកម្មំ ករោន្តេហិ ច បុគ្គលវសេនេវ កាតព្ពំ, សង្ឃវសេន ន កាតព្ពំ។ ជាតរូបរជតវសេនាបិ អាមកធញ្ញវសេន វា អបលោកនកម្មំ ន វដ្ដតិ។ កប្បិយភណ្ឌវសេន ចីវរតណ្ឌុលាទិវសេនេវ ច វដ្ដតិ។ តំ បន ឯវំ កត្តព្ពំ – "ឥទានិ សុភិក្ខំ សុលភបិណ្ឌំ, ភិក្ខូ ចីវរេន កិលមន្តិ, ឯត្តកំ នាម តណ្ឌុលភាគំ ភិក្ខូនំ ចីវរំ កាតុំ រុច្ចតី"តិ។ "គិលានបច្ចយោ សុលភោ គិលានោ វា នត្ថិ, ឯត្តកំ នាម តណ្ឌុលភាគំ ភិក្ខូនំ ចីវរំ កាតុំ រុច្ចតី"តិ។

ឯវំ ចីវរបច្ចយំ សល្លក្ខេត្វា សេនាសនស្ស កាលេ ឃោសិតេ សន្និបតិតេ សង្ឃេ សេនាសនគ្គាហកោ សម្មន្និតព្ពោ។ សម្មន្នន្តេន ច ទ្វេ សម្មន្និតព្ពាតិ វុត្តំ។ ឯវញ្ហិ នវកោ វុឌ្ឍតរស្ស, វុឌ្ឍោ ច នវកស្ស គាហេស្សតិ។ មហន្តេ បន មហាវិហារសទិសេ វិហារេ តយោ ចត្តារោ ជនា សម្មន្និតព្ពា។ កុរុន្ទិយំ បន "អដ្ឋបិ សោឡសបិ ជនេ សម្មន្និតុំ វដ្ដតី"តិ វុត្តំ។ តេសំ សម្មុតិ កម្មវាចាយបិ អបលោកនេនបិ វដ្ដតិយេវ។

តេហិ សម្មតេហិ ភិក្ខូហិ សេនាសនំ សល្លក្ខេតព្ពំ, ចេតិយឃរំ ពោធិឃរំ អាសនឃរំ សម្មុញ្ជនិអដ្ដោ ទារុអដ្ដោ វច្ចកុដិ ឥដ្ឋកសាលា វឌ្ឍកិសាលា ទ្វារកោដ្ឋកោ បានីយមាឡោ មគ្គោ បោក្ខរណីតិ ឯតានិ ហិ អសេនាសនានិ, វិហារោ អឌ្ឍយោគោ បាសាទោ ហម្មិយំ គុហា មណ្ឌបោ រុក្ខមូលំ វេឡុគុម្ពោតិ ឥមានិ សេនាសនានិ, តានិ គាហេតព្ពានិ។ គាហេន្តេន ច "បឋមំ ភិក្ខូ គណេតុំ, ភិក្ខូ គណេត្វា សេយ្យា គណេតុ"ន្តិ ឯត្ថ វុត្តនយេន គាហេតព្ពានិ។ សចេ សង្ឃិកោ ច សទ្ធាទេយ្យោ ចាតិ ទ្វេ ចីវរបច្ចយា ហោន្តិ, តេសុ យំ ភិក្ខូ បឋមំ គណ្ហិតុំ ឥច្ឆន្តិ, តំ គាហេត្វា តស្ស ឋិតិកតោ បដ្ឋាយ ឥតរោ គាហេតព្ពោ។

សចេ បន ភិក្ខូនំ អប្បតាយ បរិវេណគ្គេន សេនាសនេ គាហិយមានេ ឯកំ បរិវេណំ មហាលាភំ ហោតិ, ទស វា ទ្វាទស វា ចីវរានិ លភន្តិ, តំ វិជដេត្វា អញ្ញេសុ អលាភកេសុ អាវាសេសុ បក្ខិបិត្វា អញ្ញេសម្បិ ភិក្ខូនំ គាហេតព្ពន្តិ មហាសុមត្ថេរោ អាហ។ មហាបទុមត្ថេរោ បនាហ – "ន ឯវំ កាតព្ពំ, មនុស្សា ហិ អត្តនោ អាវាសជគ្គនត្ថាយ បច្ចយំ ទេន្តិ, តស្មា អញ្ញេហិ ភិក្ខូហិ តត្ថ បវិសិតព្ព"ន្តិ។ សចេ បនេត្ថ មហាថេរោ បដិក្កោសតិ – "មាវុសោ, ឯវំ គាហេថ, ភគវតោ អនុសិដ្ឋឹ ករោថ, វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា – 'អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បរិវេណគ្គេន គាហេតុ'"ន្តិ តស្ស បដិក្កោសនាយ អដ្ឋត្វា "ភន្តេ ភិក្ខូ ពហូ, បច្ចយោ មន្ទោ, សង្គហំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ តំ សញ្ញាបេត្វា គាហេតព្ពមេវ។

គាហេន្តេន ច សម្មតេន ភិក្ខុនា មហាថេរស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯវំ វត្តព្ពំ – “ភន្តេ, តុម្ហាកំ សេនាសនំ បាបុណាតិ, គណ្ហថ បច្ចយំ ធារេថា”តិ។ “អសុកកុលស្ស បច្ចយោ អសុកសេនាសនញ្ច មយ្ហំ បាបុណាតិ, អាវុសោ”តិ, “បាបុណាតិ, ភន្តេ, គណ្ហថ ន”ន្តិ, “គណ្ហាមិ, អាវុសោ”តិ, គហិតំ ហោតិ។ សចេ បន “គហិតំ វោ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “គហិតំ មេ”តិ វា “គណ្ហិស្សថ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “គណ្ហិស្សាមី”តិ វា វទតិ, “អគហិតំ ហោតី”តិ មហាសុមត្ថេរោ អាហ។ មហាបទុមត្ថេរោ បនាហ – “អតីតានាគតវចនំ វា ហោតុ, វត្តមានវចនំ វា, សតុប្បាទមត្តអាលយករណមត្តមេវ ចេត្ថ បមាណំ, តស្មា គហិតមេវ ហោតី”តិ។

យោបិ បំសុកូលិកោ ភិក្ខុ សេនាសនំ គហេត្វា បច្ចយំ វិស្សជ្ជេតិ, អយម្បិ ន អញ្ញស្មិំ អាវាសេ បក្ខិបិតព្ពោ។ តស្មិំយេវ បរិវេណេ អគ្គិសាលាយ វា ទីឃសាលាយ វា រុក្ខមូលេ វា អញ្ញស្ស គាហេតុំ វដ្ដតិ។ បំសុកូលិកោ “វសាមី”តិ សេនាសនំ ជគ្គិស្សតិ, ឥតរោ “បច្ចយំ គណ្ហាមី”តិ, ឯវំ ទ្វីហិ ការណេហិ សេនាសនំ សុជគ្គិតតរំ ភវិស្សតិ។ មហាបច្ចរិយំ បន វុត្តំ – “បំសុកូលិកេ វាសត្ថាយ សេនាសនំ គណ្ហន្តេ សេនាសនគ្គាហាបកេន វត្តព្ពំ – ‘ភន្តេ, ឥធ បច្ចយោ អត្ថិ, សោ កឹ កាតព្ពោ’តិ។ តេន ‘ហេដ្ឋា អញ្ញំ គាហាបេហី’តិ វត្តព្ពោ។ សចេ បន កិញ្ចិ អវត្វាវ វសតិ, វុត្ថវស្សស្ស ច បាទមូលេ ឋបេត្វា សាដកំ ទេន្តិ, វដ្ដតិ។ អថ វស្សាវាសិកំ ទេមាតិ វទន្តិ, តស្មិំ សេនាសនេ វស្សំវុត្ថភិក្ខូនំ បាបុណាតី”តិ។ យេសំ បន សេនាសនំ នត្ថិ; កេវលំ បច្ចយមេវ ទេន្តិ, តេសំ បច្ចយំ អវស្សាវាសិកេ សេនាសនេ គាហេតុំ វដ្ដតិ។

មនុស្សា ថូបំ កត្វា វស្សាវាសិកំ គាហាបេន្តិ, ថូបោ នាម អសេនាសនំ, តស្ស សមីបេ រុក្ខេ វា មណ្ឌបេ វា ឧបនិពន្ធិត្វា គាហាបេតព្ពំ។ តេន ភិក្ខុនា ចេតិយំ បដិជគ្គិតព្ពំ។ ពោធិរុក្ខពោធិឃរអាសនឃរសម្មុញ្ជនិអដ្ដទារុអដ្ដវច្ចកុដិទ្វារកោដ្ឋកបានីយមាឡកទន្តកដ្ឋមាឡកេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ភោជនសាលា បន សេនាសនមេវ, តស្មា តំ ឯកស្ស វា ពហូនំ វា បរិច្ឆិន្ទិត្វា គាហេតុំ វដ្ដតីតិ សព្ពមិទំ វិត្ថារេន មហាបច្ចរិយំ វុត្តំ។

សេនាសនគ្គាហាបកេន បន បាដិបទអរុណតោ បដ្ឋាយ យាវ បុន អរុណំ ន ភិជ្ជតិ តាវ គាហេតព្ពំ, ឥទញ្ហិ សេនាសនគ្គាហស្ស ខេត្តំ។ សចេ បាតោវ គាហិតេ សេនាសនេ អញ្ញោ វិតក្កចារិកោ ភិក្ខុ អាគន្ត្វា សេនាសនំ យាចតិ, “គហិតំ, ភន្តេ, សេនាសនំ, វស្សូបគតោ សង្ឃោ, រមណីយោ វិហារោ, រុក្ខមូលាទីសុ យត្ថ ឥច្ឆថ តត្ថ វសថា”តិ វត្តព្ពោ។ វស្សូបគតេហិ អន្តោវស្សេ និពទ្ធវត្តំ ឋបេត្វា វស្សូបគតា ភិក្ខូ “សម្មុញ្ជនិយោ ពន្ធថា”តិ វត្តព្ពា។ សុលភា ចេ ទណ្ឌកា ចេវ សលាកាយោ ច ហោន្តិ, ឯកេកេន ឆ បញ្ច មុដ្ឋិសម្មុញ្ជនិយោ, ទ្វេ តិស្សោ យដ្ឋិសម្មុញ្ជនិយោ វា ពន្ធិតព្ពា។ ទុល្លភា ចេ ហោន្តិ, ទ្វេ តិស្សោ មុដ្ឋិសម្មុញ្ជនិយោ ឯកា យដ្ឋិសម្មុញ្ជនី ពន្ធិតព្ពា។ សាមណេរេហិ បញ្ច បញ្ច ឧក្កា កោដ្ដេតព្ពា។ វសនដ្ឋានេ កសាវបរិភណ្ឌំ កាតព្ពំ។

វត្តំ ករោន្តេហិ បន “ន ឧទ្ទិសិតព្ពំ, ន ឧទ្ទិសាបេតព្ពំ, ន សជ្ឈាយោ កាតព្ពោ, ន បព្ពាជេតព្ពំ, ន ឧបសម្បាទេតព្ពំ, ន និស្សយោ ទាតព្ពោ, ន ធម្មសវនំ កាតព្ពំ, សព្ពេវ ហិ ឯតេ បបញ្ចា។ និប្បបញ្ចា ហុត្វា សមណធម្មមេវ ករិស្សាមា”តិ វា “សព្ពេ តេរស ធុតង្គានិ សមាទិយន្តុ, សេយ្យំ អកប្បេត្វា ឋានចង្កមេហិ វីតិនាមេន្តុ, មូគព្ពតំ គណ្ហន្តុ, សត្តាហករណីយេន គតាបិ ភាជនីយភណ្ឌំ លភន្តូ”តិ វា ឯវរូបំ អធម្មិកវត្តំ ន កាតព្ពំ។ ឯវំ បន កាតព្ពំ – បរិយត្តិធម្មោ នាម តិវិធម្បិ សទ្ធម្មំ បតិដ្ឋាបេតិ; តស្មា សក្កច្ចំ ឧទ្ទិសថ, ឧទ្ទិសាបេថ, សជ្ឈាយំ ករោថ, បធានឃរេ វសន្តានំ សង្ឃដ្ដនំ អកត្វា អន្តោវិហារេ និសីទិត្វា ឧទ្ទិសថ, ឧទ្ទិសាបេថ, សជ្ឈាយំ ករោថ, ធម្មសវនំ សមិទ្ធំ ករោថ, បព្ពាជេន្តា សោធេត្វា បព្ពាជេថ, សោធេត្វា ឧបសម្បាទេថ, សោធេត្វា និស្សយំ ទេថ, ឯកោបិ ហិ កុលបុត្តោ បព្ពជ្ជំ ឧបសម្បទញ្ច លភិត្វា សកលសាសនំ បតិដ្ឋាបេតិ, អត្តនោ ថាមេន យត្តកានិ សក្កោថ តត្តកានិ ធុតង្គានិ សមាទិយថ។ អន្តោវស្សំ នាមេតំ សកលទិវសំ រត្តិយា ច បឋមបច្ឆិមយាមេសុ អប្បមត្តេហិ ភវិតព្ពំ, វីរិយំ អារភិតព្ពំ។ បោរាណកមហាថេរាបិ សព្ពបលិពោធេ ឆិន្ទិត្វា អន្តោវស្សេ ឯកចារិកវត្តំ បូរយឹសុ, ភស្សេ មត្តំ ជានិត្វា ទសវត្ថុកកថំ ទសអសុភទសានុស្សតិអដ្ឋតឹសារម្មណកថញ្ច កាតុំ វដ្ដតិ, អាគន្តុកានំ វត្តំ កាតុំ សត្តាហករណីយេន គតានំ អបលោកេត្វា ទាតុំ វដ្ដតីតិ ឯវរូបំ វត្តំ កាតព្ពំ។

អបិច ភិក្ខូ ឱវទិតព្ពា – “វិគ្គាហិកបិសុណផរុសវចនានិ មា វទថ, ទិវសេ ទិវសេ សីលានិ អាវជ្ជេន្តា ចតុរារក្ខំ អហាបេន្តា មនសិការពហុលា វិហរថា”តិ។ ទន្តកដ្ឋខាទនវត្តំ អាចិក្ខិតព្ពំ, ចេតិយំ វា ពោធឹ វា វន្ទន្តេន គន្ធមាលំ វា បូជេន្តេន បត្តំ វា ថវិកាយ បក្ខិបន្តេន ន កថេតព្ពំ, ភិក្ខាចារវត្តំ អាចិក្ខិតព្ពំ – “អន្តោគាមេ មនុស្សេហិ សទ្ធឹ បច្ចយសញ្ញុត្តកថា វា វិសភាគកថា វា ន កថេតព្ពា, រក្ខិតិន្ទ្រិយេហិ ភវិតព្ពំ, ខន្ធកវត្តញ្ច សេខិយវត្តញ្ច បូរេតព្ព”ន្តិ ឯវរូបា ពហុកាបិ និយ្យានិកកថា អាចិក្ខិតព្ពាតិ។

បច្ឆិមវស្សូបនាយិកទិវសេ បន សចេ កាលំ ឃោសេត្វា សន្និបតិតេ សង្ឃេ កោចិ ទសហត្ថំ វត្ថំ អាហរិត្វា វស្សាវាសិកំ ទេតិ, អាគន្តុកោ សចេ ភិក្ខុ សង្ឃត្ថេរោ ហោតិ, តស្ស ទាតព្ពំ។ នវកោ ចេ ហោតិ, សម្មតេន ភិក្ខុនា សង្ឃត្ថេរោ វត្តព្ពោ – "សចេ ភន្តេ ឥច្ឆថ, បឋមភាគំ មុញ្ចិត្វា ឥទំ វត្ថំ គណ្ហថា"តិ, អមុញ្ចន្តស្ស ន ទាតព្ពំ។ សចេ បន បុព្ពេ គាហិតំ មុញ្ចិត្វា គណ្ហាតិ, ទាតព្ពំ។ ឯតេនេវុបាយេន ទុតិយត្ថេរតោ បដ្ឋាយ បរិវត្តេត្វា បត្តដ្ឋានេ អាគន្តុកស្ស ទាតព្ពំ។ សចេ បឋមវស្សូបគតា ទ្វេ តីណិ ចត្តារិ បញ្ច វា វត្ថានិ អលត្ថុំ, លទ្ធំ លទ្ធំ ឯតេនេវុបាយេន វិស្សជ្ជាបេត្វា យាវ អាគន្តុកស្ស សមកំ ហោតិ, តាវ ទាតព្ពំ។ តេន បន សមកេ លទ្ធេ អវសិដ្ឋោ អនុភាគោ ថេរាសនេ ទាតព្ពោ។ បច្ឆុប្បន្នេ លាភេ សតិ ឋិតិកាយ គាហេតុំ កតិកំ កាតុំ វដ្ដតិ។

សចេ ទុព្ភិក្ខំ ហោតិ, ទ្វីសុបិ វស្សូបនាយិកាសុ វស្សូបគតា ភិក្ខូ ភិក្ខាយ កិលមន្តា "អាវុសោ, ឥធ វសន្តា សព្ពេវ កិលមាម, សាធុ វត ទ្វេភាគា ហោម, យេសំ ញាតិបវារិតដ្ឋានានិ អត្ថិ, តេ តត្ថ វសិត្វា បវារណាយ អាគន្ត្វា អត្តនោ បត្តំ វស្សាវាសិកំ គណ្ហន្តូ"តិ វទន្តិ, តេសុ យេ តត្ថ វសិត្វា បវារណាយ អាគច្ឆន្តិ, តេសំ អបលោកេត្វា វស្សាវាសិកំ ទាតព្ពំ។ សាទិយន្តាបិ ហិ តេ នេវ វស្សាវាសិកស្ស សាមិនោ, ខីយន្តាបិ ច អាវាសិកា នេវ អទាតុំ លភន្តិ។ កុរុន្ទិយំ បន វុត្តំ – "កតិកវត្តំ កាតព្ពំ – 'សព្ពេសំ នោ ឥធ យាគុភត្តំ នប្បហោតិ, សភាគដ្ឋានេ វសិត្វា អាគច្ឆថ, តុម្ហាកំ បត្តំ វស្សាវាសិកំ លភិស្សថា'តិ។ តញ្ចេ ឯកោ បដិពាហតិ, សុបដិពាហិតំ; នោ ចេ បដិពាហតិ, កតិកា សុកតា។ បច្ឆា តេសំ តត្ថ វសិត្វា អាគតានំ អបលោកេត្វា ទាតព្ពំ, អបលោកនកាលេ បដិពាហិតុំ ន លព្ភតី"តិ។ បុនបិ វុត្តំ – "សចេ វស្សូបគតេសុ ឯកច្ចានំ វស្សាវាសិកេ អបាបុណន្តេ ភិក្ខូ កតិកំ ករោន្តិ – 'ឆិន្នវស្សានំ វស្សាវាសិកញ្ច ឥទានិ ឧប្បជ្ជនកវស្សាវាសិកញ្ច ឥមេសំ ទាតុំ រុច្ចតី'តិ ឯវំ កតិកាយ កតាយ គាហិតសទិសមេវ ហោតិ, ឧប្បន្នុប្បន្នំ តេសមេវ ទាតព្ព"ន្តិ។

តេមាសំ បានីយំ ឧបដ្ឋាបេត្វា វិហារមគ្គចេតិយង្គណពោធិយង្គណានិ ជគ្គិត្វា ពោធិរុក្ខេ ឧទកំ សិញ្ចិត្វា បក្កន្តោបិ វិព្ភន្តោបិ វស្សាវាសិកំ លភតិយេវ។ ភតិនិវិដ្ឋញ្ហិ តេន កតំ។ សង្ឃិកំ បន អបលោកនកម្មំ កត្វា គាហិតំ អន្តោវស្សេ វិព្ភន្តោបិ លភតេវ។ បច្ចយវសេន គាហិតំ បន ន លភតីតិ វទន្តិ។

សចេ វុត្ថវស្សោ ទិសំគមិកោ ភិក្ខុ អាវាសិកស្ស ហត្ថតោ កិញ្ចិទេវ កប្បិយភណ្ឌំ គហេត្វា "អសុកកុលេ មយ្ហំ វស្សាវាសិកំ បត្តំ, តំ គណ្ហថា"តិ វត្វា គតដ្ឋានេ វិព្ភមតិ, វស្សាវាសិកំ សង្ឃិកំ ហោតិ។ សចេ បន មនុស្សេ សម្មុខា សម្បដិច្ឆាបេត្វា គច្ឆតិ, លភតិ។ "ឥទំ វស្សាវាសិកំ អម្ហាកំ សេនាសនេ វុត្ថភិក្ខុនោ ទេមា"តិ វុត្តេ, យស្ស គាហិតំ តស្សេវ ហោតិ។ សចេ បន សេនាសនសាមិកស្ស បិយកម្យតាយ បុត្តធីតាទយោ ពហូនិ វត្ថានិ អាហរិត្វា "អម្ហាកំ សេនាសនេ ទេមា"តិ ទេន្តិ, តត្ថ វស្សូបគតស្ស ឯកមេវ វត្ថំ ទាតព្ពំ, សេសានិ សង្ឃិកានិ ហោន្តិ, វស្សាវាសិកដ្ឋិតិកាយ គាហេតព្ពានិ។ ឋិតិកាយ អសតិ ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ គាហេតព្ពានិ។ សេនាសនេ វស្សូបគតំ ភិក្ខុំ និស្សាយ ឧប្បន្នេន ចិត្តប្បសាទេន ពហូនិ វត្ថានិ អាហរិត្វា "សេនាសនស្ស ទេមា"តិ ទិន្នេសុបិ ឯសេវ នយោ។ សចេ បន បាទមូលេ ឋបេត្វា "ឯតស្ស ភិក្ខុនោ ទេមា"តិ វទន្តិ, តស្សេវ ហោន្តិ។

ឯកស្ស គេហេ ទ្វេ វស្សាវាសិកានិ – បឋមភាគោ សាមណេរស្ស គាហិតោ ហោតិ, ទុតិយោ ថេរាសនេ។ សោ ឯកំ ទសហត្ថំ, ឯកំ អដ្ឋហត្ថំ សាដកំ បេសេតិ "វស្សាវាសិកំ បត្តភិក្ខូនំ ទេថា"តិ វិចិនិត្វា វរភាគំ សាមណេរស្ស ទត្វា អនុភាគោ ថេរាសនេ ទាតព្ពោ។ សចេ បន ឧភោបិ ឃរំ នេត្វា ភោជេត្វា សយមេវ បាទមូលេ ឋបេតិ, យំ យស្ស ទិន្នំ, តទេវ តស្ស ហោតិ។

ឥតោ បរំ មហាបច្ចរិយំ អាគតនយោ ហោតិ – "ឯកស្ស ឃរេ ទហរសាមណេរស្ស វស្សាវាសិកំ បាបុណាតិ, សោ ចេ បុច្ឆតិ – 'អម្ហាកំ វស្សាវាសិកំ កស្ស បត្ត'ន្តិ, 'សាមណេរស្សា'តិ អវត្វា 'ទានកាលេ ជានិស្សសី'តិ វត្វា ទានទិវសេ ឯកំ មហាថេរំ បេសេត្វា នីហរាបេតព្ពំ។ សចេ យស្ស វស្សាវាសិកំ បត្តំ, សោ វិព្ភមតិ វា កាលំ វា ករោតិ, មនុស្សា ចេ បុច្ឆន្តិ – 'កស្ស អម្ហាកំ វស្សាវាសិកំ បត្ត'ន្តិ, តេសំ យថាភូតំ អាចិក្ខិតព្ពំ។ សចេ តេ វទន្តិ – 'តុម្ហាកំ ទេមា'តិ, តស្ស ភិក្ខុនោ បាបុណាតិ។ អថ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា ទេន្តិ, សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បាបុណាតិ។ សចេ វស្សូបគតា សុទ្ធបំសុកូលិកាយេវ ហោន្តិ, អានេត្វា ទិន្នំ វស្សាវាសិកំ សេនាសនបរិក្ខារំ វា កត្វា ឋបេតព្ពំ, ពិម្ពោហនាទីនិ វា កាតព្ពានី"តិ។ ឥទំ នេវាសិកវត្តំ។

សេនាសនគ្គាហកថា និដ្ឋិតា។

ឧបនន្ទវត្ថុកថា

៣១៩. ឧបនន្ទវត្ថុស្មឹ – **តត្ថ តយា មោឃបុរិស គហិតំ តេជ មុត្តំ, តេជ តយា គហិតំ តត្រ មុត្តន្តិ** ឯត្ថ អយមត្ថោ – យំ តយា តត្ថ សេនាសនំ គហិតំ, តំ តេ គណ្ហន្តេនេវ តេជ មុត្តំ ហោតិ។ “តេជ ទានាហំ, អាវុសោ, មុញ្ចាមី”តិ វទន្តេន បន តំ តត្រាបិ មុត្តំ។ ឯវំ ត្វំ ឧភយត្ថ បរិពាហិរោតិ។

អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ – គហណេន គហណំ បដិប្បស្សម្ភតិ, គហណេន អាលយោ បដិប្បស្សម្ភតិ, អាលយេន គហណំ បដិប្បស្សម្ភតិ, អាលយេន អាលយោ បដិប្បស្សម្ភតិ។ កថំ? តេជេកច្ចោ វស្សូបនាយិកទិវសេ ឯកស្មិំ វិហារេ សេនាសនំ គហេត្វា សាមន្តវិហារំ គន្ត្វា តត្រាបិ គណ្ហាតិ, តស្ស តេមិនា គហណេន បុរិមំ គហណំ បដិប្បស្សម្ភតិ។ អបរោ “តេជ វសិស្សាមី”តិ អាលយមត្តំ កត្វា សាមន្តវិហារំ គន្ត្វា តត្ថ សេនាសនំ គណ្ហាតិ, តស្ស តេមិនា គហណេន បុរិមោ អាលយោ បដិប្បស្សម្ភតិ។ ឯកោ “តេជ វសិស្សាមី”តិ សេនាសនំ វា គហេត្វា អាលយំ វា កត្វា សាមន្តវិហារំ គន្ត្វា “តេជេវ ទានិ វសិស្សាមី”តិ អាលយំ ករោតិ, តេច្ចស្ស អាលយេន វា គហណំ អាលយេន វា អាលយោ បដិប្បស្សម្ភតិ, សព្ពត្ថ បច្ឆិមេ គហណេ វា អាលយេ វា តិដ្ឋតិ។ យោ បន “ឯកស្មិំ វិហារេ សេនាសនំ គហេត្វា អញ្ញស្មិំ វិហារេ វសិស្សាមី”តិ គច្ឆតិ, តស្ស ឧបចារសីមាតិក្កមេ សេនាសនគ្គាហោ បដិប្បស្សម្ភតិ។ យទិ បន “តត្ថ ផាសុ ភវិស្សតិ, វសិស្សាមិ; នោ ចេ, អាគមិស្សាមី”តិ គន្ត្វា អផាសុភាវំ ញត្វា បច្ចាគច្ឆតិ, វដ្ដតិ។

៣២០. **តិវស្សន្តរេនា**តិ ឯត្ថ **តិវស្សន្តរោ** នាម យោ ទ្វីហិ វស្សេហិ មហន្តតរោ វា ទហរតរោ វា ហោតិ។ យោ បន ឯកេន វស្សេន មហន្តតរោ វា ទហរតរោ វា ហោតិ, យោ វា សមានវស្សោ, តត្ថ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ។ តេមេ សព្ពេ ឯកស្មិំ មញ្ចេ វា បីឋេ វា ទ្វេ ទ្វេ ហុត្វា និសីទិតុំ លភន្តិ។ យំ តិណ្ណំ បហោតិ, តំ សំហារិមំ វា ហោតុ អសំហារិមំ វា, តថារូបេ អបិ ផលកខណ្ឌេ អនុបសម្បន្នេនាបិ សទ្ធិំ និសីទិតុំ វដ្ដតិ។

ហត្ថិនខកន្តិ ហត្ថិកុម្ភេ បតិដ្ឋិតំ; ឯវំ កតស្ស កិរេតំ នាមំ។ **សព្ពំ បាសាទបរិភោគ**ន្តិ សុវណ្ណរជតាទិវិចិត្រានិ កវាដានិ មញ្ចបីឋានិ តាលវណ្ដានិ សុវណ្ណរជតមយបានីយឃដបានីយសរាវានិ យំកិញ្ចិ ចិត្តកម្មកតំ, សព្ពំ វដ្ដតិ។ “បាសាទស្ស ទាសិទាសំ ខេត្តវត្ថុំ គោមហីសំ ទេមា”តិ វទន្តិ, បាដេក្កំ គហណកិច្ចំ នត្ថិ, បាសាទេ បដិគ្គហិតេ បដិគ្គហិតមេវ ហោតិ។ គោនកាទីនិ សង្ឃិកវិហារេ វា បុគ្គលិកវិហារេ វា មញ្ចបីឋកេសុ អត្ថរិត្វា បរិភុញ្ជិតុំ ន វដ្ដន្តិ។ ធម្មាសនេ បន គិហិវិកដនិហារេន លព្ភន្តិ, តត្រាបិ និបជ្ជិតុំ ន វដ្ដតិ។

ឧបនន្ទវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

អវិស្សជ្ជិយវត្ថុកថា

៣២១. **បញ្ចិមានី**តិ រាសិវសេន បញ្ច, សរូបវសេន បនេតានិ ពហូនិ ហោន្តិ។ តត្ថ **អារាមោ** នាម បុប្ផារាមោ វា ផលារាមោ វា។ **អារាមវត្ថុ** នាម តេសំយេវ អារាមានំ អត្ថាយ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ឋបិតោកាសោ; តេសុ វា អារាមេសុ វិនដ្ឋេសុ តេសំ បោរាណកភូមិភាគោ។ **វិហារោ** នាម យំកិញ្ចិ បាសាទាទិសេនាសនំ។ **វិហារវត្ថុ** នាម តស្ស បតិដ្ឋានោកាសោ។ **មញ្ចោ** នាម – មសារកោ, ពុន្ទិកាពទ្ធោ, កុឡីរបាទកោ អាហច្ចបាទកោតិ តេមេសំ បុព្ពេ វុត្តានំ ចតុន្នំ មញ្ចានំ អញ្ញតរោ ។ **បីឋំ** នាម មសារកាទីនំយេវ ចតុន្នំ បីឋានំ អញ្ញតរំ។ **ភិសិ** នាម ឧណ្ណភិសិអាទីនំ បញ្ចន្នំ អញ្ញតរា។ **ពិម្ពោហនំ** នាម វុត្តប្បការានំ ពិម្ពោហនានំ អញ្ញតរំ។ **លោហកុម្ភី** នាម កាឡលោហេន វា តម្ពលោហេន វា យេន កេនចិ លោហេន កតា កុម្ភី។ **លោហភាណកា**ទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឯត្ថ បន **ភាណក**ន្តិ អរញ្ជរោ វុច្ចតិ។ **វារកោ**តិ ឃដោ។ **កដាហំ** កដាហមេវ។ **វាសិ**អាទីសុ **វល្លិ**អាទីសុ ច ទុវិញ្ញេយ្យំ នាម នត្ថិ។ ឯវំ –

ទ្វិសង្គហានិ ទ្វេ ហោន្តិ, តតិយំ ចតុសង្គហំ;
ចតុត្ថំ នវកោដ្ឋាសំ, បញ្ចមំ អដ្ឋភេទនំ។

ឥតិ បញ្ចហិ រាសីហិ, បញ្ចនិម្មលលោចនោ;
បញ្ចវីសវិធំ នាថោ, គរុភណ្ឌំ បកាសយិ។

តត្រាយំ វិនិច្ឆយកថា – តេទញ្ហិ សព្ពម្បិ គរុភណ្ឌំ តេជ អវិស្សជ្ជិយំ, កីដាគិរិវត្ថុស្មឹ “អវេភង្គិយ”ន្តិ វុត្តំ។ បរិវារេ បន –

“អវិស្សជ្ជិយំ អវេភង្គិយំ, បញ្ច វុត្តា មហេសិនា;

វិស្សជ្ជេន្តស្ស បរិភុញ្ជន្តស្ស អនាបត្តិ,
បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា”តិ។ (បរិ. ៤៧៩) –

អាគតំ។ តស្មា មូលច្ឆេជ្ជវសេន អវិស្សជ្ជិយំ អវេភង្គិយញ្ច បរិវត្តនវសេន បន វិស្សជ្ជេន្តស្ស បរិភុញ្ជន្តស្ស ច អនាបត្តីតិ ឯវមេត្ថ អធិប្បាយោ វេទិតព្ពោ។

តត្រាយំ អនុបុព្ពិកថា – ឥទំ តាវ បញ្ចវិធម្បិ ចីវរបិណ្ឌបាតភេសជ្ជត្ថាយ ឧបនេតុំ ន វដ្ដតិ។ ថាវរេន ច ថាវរំ គរុភណ្ឌេន ច គរុភណ្ឌំ បរិវត្តេតុំ វដ្ដតិ។ ថាវរេ បន ខេត្តំ វត្ថុ តឡាកំ មាតិកាតិ ឯវរូបំ ភិក្ខុសង្ឃស្ស វិចារេតុំ វា សម្បដិច្ឆិតុំ វា អធិវាសេតុំ វា ន វដ្ដតិ, កប្បិយការកេហេវ វិចារិតោ កប្បិយភណ្ឌំ វដ្ដតិ។ អារាមេន បន អារាមំ អារាមវត្ថុំ វិហារំ វិហារវត្ថុន្តិ ឥមានិ ចត្តារិ បរិវត្តេតុំ វដ្ដតិ។

តត្រាយំ បរិវត្តននយោ – សង្ឃស្ស នាឡិកេរារាមោ ទូរេ ហោតិ, កប្បិយការកា វា ពហុតរំ ខាទន្តិ។ យម្បិ ន ខាទន្តិ, តតោ សកដវេតនំ ទត្វា អប្បមេវ ហរន្តិ។ អញ្ញេសំ បន តស្ស អារាមស្ស អវិទូរគាមវាសីនំ មនុស្សានំ វិហារស្ស សមីបេ អារាមោ ហោតិ, តេ សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្វា សកេន អារាមេន តំ អារាមំ យាចន្តិ, សង្ឃេន “រុច្ចតិ សង្ឃស្សា”តិ អបលោកេត្វា សម្បដិច្ឆិតព្ពោ។ សចេបិ ភិក្ខូនំ រុក្ខសហស្សំ ហោតិ, មនុស្សានំ បញ្ច សតានិ, “តុម្ហាកំ អារាមោ ខុទ្ទកោ”តិ ន វត្តព្ពំ។ កិញ្ចាបិ ហិ អយំ ខុទ្ទកោ, អថ ខោ ឥតរតោ ពហុតរំ អាយំ ទេតិ។ សចេបិ សមកមេវ ទេតិ; ឯវម្បិ ឥច្ឆិតិច្ឆិតក្ខណេ បរិភុញ្ជិតុំ សក្កាតិ គហេតព្ពមេវ។ សចេ បន មនុស្សានំ ពហុតរា រុក្ខា ហោន្តិ, “ននុ តុម្ហាកំ ពហុតរា រុក្ខា”តិ វត្តព្ពំ។ សចេ “អតិរេកំ អម្ហាកំ បុញ្ញំ ហោតុ, សង្ឃស្ស ទេមា”តិ វទន្តិ, ជានាបេត្វា សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ ភិក្ខូនំ រុក្ខា ផលធារិនោ, មនុស្សានំ រុក្ខា ន តាវ ផលំ គណ្ហន្តិ, កិញ្ចាបិ ន គណ្ហន្តិ, ន ចិរេន គណ្ហិស្សន្តីតិ សម្បដិច្ឆិតព្ពមេវ។ មនុស្សានំ រុក្ខា ផលធារិនោ, ភិក្ខូនំ ន តាវ ផលំ គណ្ហន្តិ, “ននុ តុម្ហាកំ រុក្ខា ផលធារិនោ”តិ វត្តព្ពំ។ សចេ “គណ្ហថ, ភន្តេ, អម្ហាកំ បុញ្ញំ ភវិស្សតី”តិ ទេន្តិ, ជានាបេត្វា សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ; ឯវំ អារាមេន អារាមោ បរិវត្តេតព្ពោ។ ឯតេនេវ នយេន អារាមវត្ថុបិ វិហារោបិ វិហារវត្ថុបិ អារាមេន បរិវត្តេតព្ពំ។ អារាមវត្ថុនា ច មហន្តេន វា ខុទ្ទកេន វា អារាមអារាមវត្ថុ វិហារវិហារវត្ថូនិ ។

កថំ វិហារេន វិហារោ បរិវត្តេតព្ពោ? សង្ឃស្ស អន្តោគាមេ គេហំ ហោតិ, មនុស្សានំ វិហារមជ្ឈេ បាសាទោ, ឧភោបិ អគ្ឃេន សមកា, សចេ មនុស្សា តេន បាសាទេន តំ គេហំ យាចន្តិ, សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ ភិក្ខូនំ ចេ មហគ្ឃតរំ គេហំ ហោតិ, “មហគ្ឃតរំ អម្ហាកំ គេហ”ន្តិ វុត្តេ “កិញ្ចាបិ មហគ្ឃតរំ, បព្ពជិតានំ អសារុប្បំ, ន សក្កា តត្ថ បព្ពជិតេហិ វសិតុំ, ឥទំ បន សារុប្បំ គណ្ហថា”តិ វទន្តិ; ឯវម្បិ សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ សចេ បន មនុស្សានំ មហគ្ឃំ ហោតិ, “ននុ តុម្ហាកំ គេហំ មហគ្ឃ”ន្តិ វត្តព្ពំ។ “ហោតុ, ភន្តេ, អម្ហាកំ បុញ្ញំ ភវិស្សតិ, គណ្ហថា”តិ វុត្តេ បន សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ ឯវំ វិហារេន វិហារោ បរិវត្តេតព្ពោ។ ឯតេនេវ នយេន វិហារវត្ថុបិ អារាមោបិ អារាមវត្ថុបិ វិហារេន បរិវត្តេតព្ពំ។ វិហារវត្ថុនា ច មហគ្ឃេន វា អប្បគ្ឃេន វា វិហារវិហារវត្ថុអារាមអារាមវត្ថូនិ។ ឯវំ តាវ ថាវរេន ថាវរបរិវត្តនំ វេទិតព្ពំ។

គរុភណ្ឌេន គរុភណ្ឌបរិវត្តនេ បន មញ្ចបីឋំ មហន្តំ វា ហោតុ ខុទ្ទកំ វា, អន្តមសោ ចតុរង្គុលបាទកំ វា គាមទារកេហិ បំសុាគារកេសុ កីឡន្តេហិ កតម្បិ សង្ឃស្ស ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ គរុភណ្ឌំ ហោតិ។ សចេបិ រាជរាជមហាមត្តាទយោ ឯកប្បហារេនេវ មញ្ចសតំ វា មញ្ចសហស្សំ វា ទេន្តិ, សព្ពេ កប្បិយមញ្ចា សម្បដិច្ឆិតព្ពា, សម្បដិច្ឆិត្វា វុឌ្ឍបដិបាដិយា “សង្ឃិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជថា”តិ ទាតព្ពា, បុគ្គលិកវសេន ន ទាតព្ពា។ អតិរេកមញ្ចេ ភណ្ឌាគារាទីសុ បញ្ញបេត្វា បត្តចីវរំ និក្ខិបិតុម្បិ វដ្ដតិ។ ពហិសីមាយ “សង្ឃស្ស ទេមា”តិ ទិន្នមញ្ចោ សង្ឃត្ថេរស្ស វសនដ្ឋានេ ទាតព្ពោ។ តត្ថ ចេ ពហូ មញ្ចា ហោន្តិ, មញ្ចេន កម្មំ នត្ថិ; យស្ស វសនដ្ឋានេ កម្មំ អត្ថិ, តត្ថ “សង្ឃិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជថា”តិ ទាតព្ពោ។ មហគ្ឃេន សតគ្ឃនកេន វា សហស្សគ្ឃនកេន វា សតសហស្សគ្ឃនកេន វា មញ្ចេន អញ្ញំ មញ្ចសតំ លភតិ, បរិវត្តេត្វា គហេតព្ពំ។ ន កេវលំ មញ្ចេន មញ្ចោយេវ, អារាមអារាមវត្ថុវិហារវិហារវត្ថុបីឋភិសិពិម្ពោហនានិបិ បរិវត្តេតុំ វដ្ដន្តិ។ ឯស នយោ បីឋភិសិពិម្ពោហនេសុបិ។ ឯតេសុ ហិ កប្បិយាកប្បិយំ វុត្តនយមេវ។ តត្ថ អកប្បិយំ ន បរិភុញ្ជិតព្ពំ, កប្បិយំ សង្ឃិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជិតព្ពំ។ អកប្បិយំ វា មហគ្ឃំ កប្បិយំ វា បរិវត្តេត្វា វុត្តវត្ថូនិ គហេតព្ពានិ។ អគរុភណ្ឌុបគំ បន ភិសិពិម្ពោហនំ នាម នត្ថិ។

លោហកុម្ភី លោហភាណកំ លោហកដាហន្តិ ឥមានិ តីណិ មហន្តានិ វា ហោន្តុ ខុទ្ទកានិ វា អន្តមសោ បសតមត្តឧទកគណ្ហនកានិបិ គរុភណ្ឌានិយេវ។ លោហវារកោ បន កាឡលោហតម្ពលោហវដ្ដលោហកំសលោហានំ យេន កេនចិ កតោ សីហឡទីបេ បាទគណ្ហនកោ ភាជេតព្ពោ។ បាទោ ច នាម មគធនាឡិយា បញ្ចនាឡិមត្តំ គណ្ហាតិ, តតោ អធិកគណ្ហនកោ គរុភណ្ឌំ។ ឥមានិ តាវ បាឡិយំ អាគតានិ លោហភាជនានិ។

បាឡិយំ បន អនាគតានិបិ ភិង្ការបដិគ្គហឧឡុង្កទព្ពិកដច្ឆុបាតិតដ្ដកសរកសមុគ្គអង្គារកបល្លធូមកដច្ឆុអាទីនិ ខុទ្ទកានិ វា មហន្តានិ វា សព្ពានិ គរុភណ្ឌានិ។ បត្តោ, អយថាលកំ, តម្ពលោហថាលកន្តិ ឥមានិ បន ភាជនីយានិ។ កំសលោហវដ្ដលោហភាជនវិកតិ សង្ឃិកបរិភោគេន វា គិហិវិកដា វា វដ្ដតិ, បុគ្គលិកបរិភោគេន ន វដ្ដតិ។ កំសលោហាទិភាជនំ សង្ឃស្ស ទិន្នម្បិ ហិ បារិហារិយំ ន វដ្ដតិ។ “គិហិវិកដនិហារេនេវ បរិភុញ្ជិតព្ព”ន្តិ មហាបច្ចរិយំ វុត្តំ។

ឋបេត្វា បន ភាជនវិកតី អញ្ញស្មិម្បិ កប្បិយលោហភណ្ឌេ – អញ្ជនី, អញ្ជនិសលាកា, កណ្ណមលហរណី, សូចិ, បណ្ណសូចិ, ខុទ្ទកោ, បិប្ផលកោ, ខុទ្ទកំ, អារកណ្ដកំ, កុញ្ចិកា, តាឡំ, កត្តរយដ្ឋិ វេធកោ, នត្ថុទានំ, ភិន្ទិវាលោ, លោហកូដោ, លោហកុដ្ដិ, លោហគុឡោ, លោហបិណ្ឌិ, លោហចក្កលិកំ, អញ្ញម្បិ វិប្បកតលោហភណ្ឌំ ភាជនីយំ។ ធូមនេត្តផាលទីបរុក្ខទីបកបល្លកឱលម្ពកទីបឥត្ថិបុរិសតិរច្ឆានគតរូបកានិ បន អញ្ញានិ វា ភិត្តិច្ឆទនកវាដាទីសុ ឧបនេតព្ពានិ, អន្តមសោ លោហខិលកំ ឧបាទាយ សព្ពានិ លោហភណ្ឌានិ គរុភណ្ឌានិយេវ ហោន្តិ, អត្តនា លទ្ធានិបិ បរិហរិត្វា បុគ្គលិកបរិភោគេន ន បរិភុញ្ជិតព្ពានិ, សង្ឃិកបរិភោគេន វា គិហិវិកដានិ វា វដ្ដន្តិ។ តិបុភណ្ឌេបិ ឯសេវ នយោ។ ខីរបាសាណមយានិ តដ្ដកសរកាទីនិ គរុភណ្ឌានិយេវ។

ឃដកោ បន តេលភាជនំ វា បាទគណ្ហនកតោ អតិរេកមេវ គរុភណ្ឌំ។ សុវណ្ណរជតហារកូដជាតិផលិកភាជនានិ គិហិវិកដានិបិ ន វដ្ដន្តិ, បគេវ សង្ឃិកបរិភោគេន វា បុគ្គលិកបរិភោគេន វា។ សេនាសនបរិភោគេ បន អាមាសម្បិ អនាមាសម្បិ សព្ពំ វដ្ដតិ។

វាសិអាទីសុ យាយ វាសិយា ឋបេត្វា ទណ្ឌកដ្ឋច្ឆេទនំ វា ឧច្ឆុតច្ឆនំ វា អញ្ញំ មហាកម្មំ កាតុំ ន សក្កា, អយំ ភាជនីយា។ តតោ មហត្តរី យេន កេនចិ អាការេន កតា វាសិ គរុភណ្ឌមេវ។ ផរសុ បន អន្តមសោ វេជ្ជានំ សិរាវេធនផរសុបិ គរុភណ្ឌមេវ។ កុឋារិយំ ផរសុសទិសោ ឯវ វិនិច្ឆយោ។ យា បន អាវុធសង្ខេបេន កតា, អយំ អនាមាសា។ កុទាលោ អន្តមសោ ចតុរង្គុលមត្តោបិ គរុភណ្ឌមេវ។ និខាទនំ ចតុរស្សមុខំ វា ហោតុ ទោណិមុខំ វា វង្កំ វា ឧជុកំ វា, អន្តមសោ សម្មុញ្ជនិទណ្ឌកវេធនម្បិ ទណ្ឌពន្ធំ ចេ, គរុភណ្ឌមេវ។ សម្មុញ្ជនិទណ្ឌខណនកំ បន អទណ្ឌកំ ផលមត្តមេវ, យំ សក្កា សិបាដិកាយ បក្ខិបិត្វា បរិហរិតុំ, តំ ភាជនីយំ។ សិខរម្បិ និខាទនេនេវ សង្គហិតំ។ យេហិ មនុស្សេហិ វិហារេ វាសិអាទីនិ ទិន្នានិ ហោន្តិ, តេ ច ឃរេ ទឌ្ឍេ វា ចោរេហិ វា វិលុត្តេ “ទេថ នោ, ភន្តេ, ឧបករណេ, បុន បាកតិកេ ករិស្សាមា”តិ វទន្តិ, ទាតព្ពា។ សចេ អាហរន្តិ , ន វារេតព្ពា; អនាហរន្តាបិ ន ចោទេតព្ពា។

កម្មារតដ្ដការចុន្ទការនឡការមណិការបត្តពន្ធកានំ អធិករណិមុដ្ឋិកសណ្ឌាសតុលាទីនិ សព្ពានិ លោហមយឧបករណានិ សង្ឃេ ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ គរុភណ្ឌានិ។ តិបុកោដ្ដកសុវណ្ណការចម្មការឧបករណេសុបិ ឯសេវ នយោ។ អយំ បន វិសេសោ – តិបុកោដ្ដកឧបករណេសុបិ តិបុច្ឆេទនសត្ថកំ, សុវណ្ណការឧបករណេសុ សុវណ្ណច្ឆេទនសត្ថកំ, ចម្មការឧបករណេសុ កតបរិកម្មចម្មឆិន្ទនកំ ខុទ្ទកសត្ថកន្តិ ឥមានិ ភាជនីយភណ្ឌានិ។ នហាបិតតុន្នការឧបករណេសុបិ ឋបេត្វា មហាកត្តរិំ មហាសណ្ឌាសំ មហាបិប្ផលកញ្ច សព្ពំ ភាជនីយំ។ មហាកត្តរិអាទីនិ គរុភណ្ឌានិ។

វល្លិអាទីសុ វេត្តវល្លិអាទិកា យា កាចិ អឌ្ឍពាហុប្បមាណា វល្លិ សង្ឃស្ស ទិន្នា វា តត្ថជាតកា វា រក្ខិតគោបិតា គរុភណ្ឌំ ហោតិ, សា សង្ឃកម្មេ ច ចេតិយកម្មេ ច កតេ សចេ អតិរេកា ហោតិ, បុគ្គលិកកម្មេបិ ឧបនេតុំ វដ្ដតិ; អរក្ខិតា បន គរុភណ្ឌមេវ ន ហោតិ។ សុត្តមកចិវាកនាឡិកេរហីរចម្មមយា រជ្ជុកា វា យោត្តានិ វា វាកេ ច នាឡិកេរហីរេ ច វដ្ដេត្វា កតា ឯកវដ្ដា វា ទ្វិវដ្ដា វា សង្ឃស្ស ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ គរុភណ្ឌំ។ សុត្តំ បន អវដ្ដេត្វា ទិន្នំ មកចិវាកនាឡិកេរហីរា ច ភាជនីយា។ យេហិ បនេតានិ រជ្ជុកយោត្តាទីនិ ទិន្នានិ ហោន្តិ, តេ អត្តនោ ករណីយេន ហរន្តា ន វារេតព្ពា។

យោ កោចិ អន្តមសោ អដ្ឋង្គុលសូចិទណ្ឌមត្តោបិ វេឡុ សង្ឃស្ស ទិន្នោ វា តត្ថជាតកោ វា រក្ខិតគោបិតោ គរុភណ្ឌំ, សោបិ សង្ឃកម្មេ ច ចេតិយកម្មេ ច កតេ អតិរេកោ បុគ្គលិកកម្មេ ទាតុំ វដ្ដតិ។ បាទគណ្ហនកតេលនាឡិ បន កត្តរយដ្ឋិ, ឧបាហនទណ្ឌកោ, ឆត្តទណ្ឌោ, ឆត្តសលាកាតិ ឥទមេត្ថ ភាជនីយភណ្ឌំ។ ទឌ្ឍគេហមនុស្សា គណ្ហិត្វា គច្ឆន្តា ន វារេតព្ពា។ រក្ខិតគោបិតំ វេឡុំ គណ្ហន្តេន សមកំ វា អតិរេកំ វា ថាវរំ អន្តមសោ តំ អគ្ឃនកម្បិ ផាតិកម្មំ កត្វា គហេតព្ពោ ។ ផាតិកម្មំ អកត្វា គណ្ហន្តេន តត្ថេវ វឡញ្ជេតព្ពោ , គមនកាលេ សង្ឃិកាវាសេ ឋបេត្វា គន្តព្ពំ។ អសតិយា គហេត្វា គតេន បហិណិត្វា ទាតព្ពោ។ ទេសន្តរំ គតេន សម្បត្តវិហារេ សង្ឃិកាវាសេ ឋបេតព្ពោ។

តិណន្តិ មុញ្ជំ បព្ពជញ្ច ឋបេត្វា អវសេសំ យំកិញ្ចិ តិណំ។ យត្ថ បន តិណំ នត្ថិ, តត្ថ បណ្ណេហិ ឆាទេន្តិ; តស្មា បណ្ណម្បិ តិណេនេវ សង្គហិតំ។ ឥតិ មុញ្ជាទីសុ យំកិញ្ចិ មុដ្ឋិប្បមាណម្បិ តិណំ តាលបណ្ណាទីសុ ច ឯកំ បណ្ណម្បិ សង្ឃស្ស ទិន្នំ វា តត្ថជាតកំ វា ពហារាមេ សង្ឃស្ស តិណវត្ថុតោ ជាតតិណំ វា រក្ខិតគោបិតំ គរុភណ្ឌំ ហោតិ, តម្បិ សង្ឃកម្មេ ច ចេតិយកម្មេ ច កតេ អតិរេកំ បុគ្គលិកកម្មេ ទាតុំ វដ្ដតិ។ ទឌ្ឍគេហមនុស្សា គហេត្វា គច្ឆន្តា ន វារេតព្ពា។ អដ្ឋង្គុលប្បមាណោបិ រិត្តបោត្ថកោ គរុភណ្ឌមេវ។

មត្តិកា បកតិមត្តិកា វា ហោតុ បញ្ចវណ្ណា វា សុធា វា សជ្ជុរសកង្គុដ្ឋសិលេសាទីសុ វា យំកិញ្ចិ, ទុល្លភដ្ឋានេ អានេត្វា វា ទិន្នំ តត្ថជាតកំ វា រក្ខិតគោបិតំ តាលផលបក្កមត្តំ គរុភណ្ឌំ ហោតិ។ តម្បិ សង្ឃកម្មេ ច ចេតិយកម្មេ ច និដ្ឋិតេ អតិរេកំ បុគ្គលិកកម្មេ ទាតុំ វដ្ដតិ។ ហិង្គុហិង្គុលកហរិតាលមនោសិលញ្ជនានិ បន ភាជនីយភណ្ឌានិ។

ទារុភណ្ឌេ យោ កោចិ អដ្ឋង្គុលសូចិទណ្ឌមត្តោបិ ទារុភណ្ឌកោ ទារុទុល្លភដ្ឋានេ សង្ឃស្ស ទិន្នោ វា តត្ថជាតកោ វា រក្ខិតគោបិតោ, អយំ គរុភណ្ឌំ ហោតីតិ កុរុន្ទិយំ វុត្តំ។ មហាអដ្ឋកថាយំ បន សព្ពម្បិ ទារុវេឡុចម្មបាសាណាទិវិកតឹ ទារុភណ្ឌេន សង្គណ្ហិត្វា “តេន ខោ បន សមយេន សង្ឃស្ស អាសន្ទិកោ ឧប្បន្នោ ហោតី”តិ ឥតោ បដ្ឋាយ ទារុភណ្ឌវិនិច្ឆយោ វុត្តោ។

តត្រាយំ អត្ថុទ្ធារោ, អាសន្ទិកោ, សត្តង្គោ, ភទ្ទបីឋំ, បីឋិកា, ឯឡកបាទកបីឋំ, អាមលកវដ្ដកបីឋំ, ផលកំ, កោច្ឆំ, បលាលបីឋកន្តិ ឥមេសុ តាវ យំកិញ្ចិ ខុទ្ទកំ វា ហោតុ មហន្តំ វា, សង្ឃស្ស ទិន្នំ គរុភណ្ឌំ ហោតិ។ បលាលបីឋេន ចេត្ថ កទលិបត្តាទិបីឋានិបិ សង្គហិតានិ។ ព្យគ្ឃចម្មឱនទ្ធម្បិ វាឡរូបបរិក្ខិត្តំ, រតនបរិសិព្ពិតំ, កោច្ឆកំ គរុភណ្ឌមេវ។

វង្កផលកំ, ទីឃផលកំ, ចីវរធោវនផលកំ, ឃដ្ដនផលកំ, ឃដ្ដនមុគ្គរោ, ទន្តកដ្ឋច្ឆេទនគណ្ឋិកា, ទណ្ឌមុគ្គរោ, អម្ពណំ, រជនទោណិ, ឧទកបដិច្ឆកោ, ទារុមយោ វា ទន្តមយោ វា វេឡុមយោ វា សបាទកោបិ អបាទកោបិ សមុគ្គោ, មញ្ជូសា, បាទគណ្ហនកតោ អតិរេកប្បមាណោ ករណ្ឌោ, ឧទកទោណិ, ឧទកកដាហំ, ឧឡុង្កោ, កដច្ឆុ, បានីយសរាវំ, បានីយសង្ខោតិ ឯតេសុបិ យំកិញ្ចិ សង្ឃេ ទិន្នំ គរុភណ្ឌំ។ សង្ខថាលកំ បន ភាជនីយំ, តថា ទារុមយោ ឧទកតុម្ពោ។

បាទកថលិកមណ្ឌលំ ទារុមយំ វា ហោតុ ចោឡបណ្ណាទិមយំ វា សព្ពំ គរុភណ្ឌំ។ អាធារកោ បត្តបិធានំ, តាលវណ្ដំ, ពីជនី, ចង្កោដកំ, បច្ឆិ, យដ្ឋិសម្មុញ្ជនី មុដ្ឋិសម្មុញ្ជនីតិ ឯតេសុបិ យំកិញ្ចិ ខុទ្ទកំ វា មហន្តំ វា ទារុវេឡុបណ្ណចម្មាទីសុ យេន កេនចិ កតំ គរុភណ្ឌមេវ។

ថម្ភតុលាសោបានផលកាទីសុ ទារុមយំ វា បាសាណមយំ វា យំកិញ្ចិ គេហសម្ភាររូបំ, យោ កោចិ កដសារកោ, យំកិញ្ចិ ភូមត្ថរណំ, យំកិញ្ចិ អកប្បិយចម្មំ, សព្ពំ សង្ឃេ ទិន្នំ គរុភណ្ឌំ, ភូមត្ថរណំ កាតុំ វដ្ដតិ។ ឯឡកចម្មំ បន បច្ចត្ថរណគតិកំ ហោតិ, តម្បិ គរុភណ្ឌមេវ។ កប្បិយចម្មានិ ភាជនីយានិ។ កុរុន្ទិយំ បន “សព្ពំ មញ្ចប្បមាណំ ចម្មំ គរុភណ្ឌ”ន្តិ វុត្តំ។

ឧទុក្ខលំ, មុសលំ, សុប្បំ, និសទំ, និសទបោតោ, បាសាណទោណិ, បាសាណកដាហំ, តុរិវេមភស្តាទិ សព្ពំ បេសការាទិភណ្ឌំ, សព្ពំ កសិភណ្ឌំ, សព្ពំ ចក្កយុត្តកយានំ គរុភណ្ឌមេវ។ មញ្ចបាទោ , មញ្ចអដនី, បីឋបាទោ, បីឋអដនី, វាសិផរសុអាទីនំ ទណ្ឌាតិ ឯតេសុ យំកិញ្ចិ វិប្បកតតច្ឆនកម្មំ អនិដ្ឋិតមេវ ភាជនីយំ, តច្ឆិតមដ្ឋំ បន គរុភណ្ឌំ ហោតិ។ អនុញ្ញាតវាសិយា បន ទណ្ឌោ ឆត្តមុដ្ឋិបណ្ណំ កត្តរយដ្ឋិ ឧបាហនា អរណិសហិតំ ធម្មករណោ បាទគណ្ហនកតោ អនតិរិត្តំ អាមលកតុម្ពំ អាមលកឃដោ លាពុកតុម្ពំ លាពុឃដោ វិសាណកតុម្ពន្តិ សព្ពមេតំ ភាជនីយំ, តតោ មហន្តតរំ គរុភណ្ឌំ។

ហត្ថិទន្តោ វា យំកិញ្ចិ វិសាណំ វា អតច្ឆិតំ យថាជាតមេវ ភាជនីយំ, តេហិ កតមញ្ចបាទាទីសុ បុរិមសទិសោយេវ វិនិច្ឆយោ។ តច្ឆិតនិដ្ឋិតោបិ ហិង្គុករណ្ឌកោ អញ្ជនករណ្ឌកោ គណ្ឋិកា វិធោ អញ្ជនី អញ្ជនិសលាកា ឧទកបុញ្ឆនីតិ ឥទំ សព្ពំ ភាជនីយមេវ។

មត្តិកាភណ្ឌេ សព្ពំ មនុស្សានំ ឧបភោគបរិភោគំ ឃដបិឋរាទិកុលាលភាជនំ បត្តកដាហំ អង្គារកដាហំ ធូមទានកំ ទីបរុក្ខកោ ទីបកបល្លិកា ចយនិដ្ឋកា ឆទនិដ្ឋកា ថូបិកាតិ សង្ឃស្ស ទិន្នកាលតោ បដ្ឋាយ គរុភណ្ឌំ, បាទគណ្ហនកតោ អនតិរិត្តប្បមាណោ បន ឃដកោ បត្តំ ថាលកំ កញ្ចនកោ កុណ្ឌិកាតិ ឥទមេត្ថ

ភាជនីយភណ្ឌំ។ យថា ច មត្តិកាភណ្ឌេ; ឯវំ លោហភណ្ឌេបិ កុណ្ឌិកា ភាជនីយកោដ្ឋាសមេវ ភជតីតិ អយមេត្ថ អនុបុព្ពិកថា។

អវិស្សជ្ជិយវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

នវកម្មទានកថា

៣២៣. ភណ្ឌិកាដ្ឋបនមត្តេនាតិ ទ្វារពាហានំ ឧបរិ កបោតភណ្ឌិកយោជនមត្តេន។ **បរិភណ្ឌករណមត្តេនា**តិ គោមយបរិភណ្ឌកសាវបរិភណ្ឌករណមត្តេន។ **ធូមកាលិក**ន្តិ ឥទំ យាវស្ស ចិតកធូមោ ន បញ្ញាយតិ, តាវ អយំ វិហារោ ឯតស្សេវាតិ ឯវំ ធូមកាលេ អបលោកេត្វា កតបរិយោសិតំ វិហារំ ទេន្តិ។ **វិប្បកត**ន្តិ ឯត្ថ វិប្បកតោ នាម យាវ គោបានសិយោ ន អារោហន្តិ។ គោបានសីសុ បន អារូឡ្ហាសុ ពហុកតោ នាម ហោតិ, តស្មា តតោ បដ្ឋាយ ន ទាតព្ពោ, កិញ្ចិទេវ សមាទបេត្វា ការេស្សតិ។ **ខុទ្ទកេ វិហារេ កម្មំ ឱលោកេត្វា ឆប្បញ្ចវស្សិក**ន្តិ កម្មំ ឱលោកេត្វា ចតុហត្ថវិហារេ ចតុវស្សិកំ, បញ្ចហត្ថេ បញ្ចវស្សិកំ, ឆហត្ថេ ឆវស្សិកំ ទាតព្ពំ។ អឌ្ឍយោគោ បន យស្មា សត្តដ្ឋហត្ថោ ហោតិ, តស្មា ឯត្ថ “សត្តដ្ឋវស្សិក”ន្តិ វុត្តំ។ សចេ បន សោ នវហត្ថោ ហោតិ នវវស្សិកម្បិ ទាតព្ពំ។ មហល្លកេ បន ទសហត្ថេ ឯកាទសហត្ថេ វិហារេ វា បាសាទេ វា ទសវស្សិកំ វា ឯកាទសវស្សិកំ វា ទាតព្ពំ។ ទ្វាទសហត្ថេ បន តតោ អធិកេ វា លោហបាសាទសទិសេបិ ទ្វាទសវស្សិកមេវ ទាតព្ពំ, ន តតោ ឧត្តរិ។

នវកម្មិកោ ភិក្ខុ អន្តោវស្សេ តំ អាវាសំ លភតិ, ឧតុកាលេ បដិពាហិតុំ ន លភតិ។ សចេ សោ អាវាសោ ជីរតិ, អាវាសសាមិកស្ស វា តស្ស វំសេ ឧប្បន្នស្ស វា កស្សចិ កថេតព្ពំ – “អាវាសោ តេ នស្សតិ, ជគ្គថ ឯតំ អាវាស”ន្តិ។ សចេ សោ ន សក្កោតិ, ភិក្ខូហិ ញាតី វា ឧបដ្ឋាកេ វា សមាទបេត្វា ជគ្គិតព្ពោ។ សចេ តេបិ ន សក្កោន្តិ, សង្ឃិកេន បច្ចយេន ជគ្គិតព្ពោ។ តស្មិម្បិ អសតិ ឯកំ អាវាសំ វិស្សជ្ជេត្វា អវសេសា ជគ្គិតព្ពា។ ពហូ វិស្សជ្ជេត្វា ឯកំ សណ្ឋាបេតុម្បិ វដ្ដតិយេវ។

ទុព្ភិក្ខេ ភិក្ខូសុ បក្កន្តេសុ សព្ពេ អាវាសា នស្សន្តិ, តស្មា ឯកំ វា ទ្វេ វា តយោ វា អាវាសេ វិស្សជ្ជេត្វា តតោ យាគុភត្តចីវរាទីនិ បរិភុញ្ជន្តេហិ សេសាវាសា ជគ្គិតព្ពាយេវ។ កុរុន្ទិយំ បន វុត្តំ “សង្ឃិកេ បច្ចយេ អសតិ ឯកោ ភិក្ខុ ‘តុយ្ហំ ឯកំ មញ្ចដ្ឋានំ គហេត្វា ជគ្គាហី’តិ វត្តព្ពោ។ សចេ ពហុតរំ ឥច្ឆតិ, តិភាគំ វា ឧបឌ្ឍភាគំ វា ទត្វាបិ ជគ្គាបេតព្ពំ។ អថ ‘ថម្ភមត្តមេវេត្ថ អវសិដ្ឋំ, ពហុកម្មំ កាតព្ព’ន្តិ ន ឥច្ឆតិ, ‘តុយ្ហំ បុគ្គលិកមេវ កត្វា ជគ្គ; ឯវម្បិ ហិ សង្ឃស្ស ភណ្ឌកដ្ឋបនដ្ឋានំ នវកានញ្ច វសនដ្ឋានំ លភិស្សតី’តិ ជគ្គាបេតព្ពោ។ ឯវំ ជគ្គិតោ បន តស្មិំ ជីវន្តេ បុគ្គលិកោ ហោតិ, មតេ សង្ឃិកោយេវ ។ សចេ សទ្ធិវិហារិកានំ ទាតុកាមោ ហោតិ, កម្មំ ឱលោកេត្វា តិភាគំ វា ឧបឌ្ឍំ វា បុគ្គលិកំ កត្វា ជគ្គាបេតព្ពោ។ ឯវញ្ហិ សទ្ធិវិហារិកានំ ទាតុំ លភតិ។ ឯវំ ជគ្គនកេ បន អសតិ ‘ឯកំ អាវាសំ វិស្សជ្ជេត្វា’តិអាទិនា នយេន ជគ្គាបេតព្ពោ”តិ។

ឥទម្បិ ច អញ្ញំ តត្ថេវ វុត្តំ – ទ្វេ ភិក្ខូ សង្ឃិកំ ភូមិំ គហេត្វា សោធេត្វា សង្ឃិកំ សេនាសនំ ករោន្តិ។ យេន សា ភូមិ បឋមំ គហិតា, សោ សាមី។ ឧភោបិ បុគ្គលិកំ ករោន្តិ, សោយេវ សាមី។ សោ សង្ឃិកំ ករោតិ, ឥតរោ បុគ្គលិកំ ករោតិ, អញ្ញំ ចេ ពហុំ សេនាសនដ្ឋានំ អត្ថិ , បុគ្គលិកំ ករោន្តោបិ ន វារេតព្ពោ។ អញ្ញស្មិំ បន តាទិសេ បតិរូបេ ឋានេ អសតិ តំ បដិពាហិត្វា សង្ឃិកំ ករោន្តេនេវ កាតព្ពំ។ យំ បន តស្ស តត្ថ វយកម្មំ កតំ, តំ ទាតព្ពំ។ សចេ បន កតាវាសេ វា អាវាសករណដ្ឋានេ វា ឆាយូបគផលូបគរុក្ខា ហោន្តិ, អបលោកេត្វា ហារេតព្ពា។ បុគ្គលិកា ចេ ហោន្តិ, សាមិកា អាបុច្ឆិតព្ពា; នោ ចេ ទេន្តិ, យាវតតិយំ អាបុច្ឆិត្វា “រុក្ខអគ្ឃនកមូលំ ទស្សាមា”តិ ហារេតព្ពា។

យោ បន សង្ឃិកវល្លិមត្តម្បិ អគ្គហេត្វា អាហរិមេន ឧបករណេន សង្ឃិកាយ ភូមិយា បុគ្គលិកវិហារំ ការេតិ, ឧបឌ្ឍំ សង្ឃិកំ ហោតិ; ឧបឌ្ឍំ បុគ្គលិកំ។ បាសាទោ ចេ ហោតិ, ហេដ្ឋាបាសាទោ សង្ឃិកោ; ឧបរិ បុគ្គលិកោ។ សចេ សោ ហេដ្ឋាបាសាទំ ឥច្ឆតិ, តស្ស ហោតិ។ អថ ហេដ្ឋា ច ឧបរិ ច ឥច្ឆតិ, ឧភយត្ថ ឧបឌ្ឍំ លភតិ។ ទ្វេ សេនាសនានិ ការេតិ – ឯកំ សង្ឃិកំ, ឯកំ បុគ្គលិកំ។ សចេ វិហារេ ឧដ្ឋិតេន ទព្ពសម្ភារេន ការេតិ, តតិយភាគំ លភតិ។ សចេ អកតដ្ឋានេ ចយំ វា បមុខំ វា ករោតិ, ពហិកុដ្ដេ ឧបឌ្ឍំ សង្ឃស្ស, ឧបឌ្ឍំ តស្ស។ អថ មហន្តំ វិសមំ បូរេត្វា អបទេ បទំ ទស្សេត្វា កតំ ហោតិ, អនិស្សរោ តត្ថ សង្ឃោ។

ឯកំ វារសេយ្យន្តិ ឯត្ថ នវកម្មទានដ្ឋានេ វា វស្សគ្គេន បត្តដ្ឋានេ វា យំ ឥច្ឆតិ, តំ ឯកំ វារសេយ្យំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។

បរិយោសិតេ បក្កមតិ តស្សេវេតន្តិ បុន អាគន្ត្វា វសន្តស្ស អន្តោវស្សំ តស្សេវ តំ; អនាគច្ឆន្តស្ស បន សទ្ធិវិហារិកាទយោ គហេតុំ ន លភន្តិ។

នវកម្មទានកថា និដ្ឋិតា។

អញ្ញត្របដិភោគបដិក្ខេបាទិកថា

៣២៤. នាតិហរន្តីតិ អញ្ញត្រ ហរិត្វា ន បរិភុញ្ជន្តិ។ **គុត្តត្ថាយាតិ** យំ តត្ថ មញ្ចបីឋាទិ, តស្ស គុត្តត្ថាយ, តំ អញ្ញត្រ ហរិតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ តស្មា តំ អញ្ញត្រ ហរិត្វា សង្ឃិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជន្តស្ស នដ្ឋំ សុនដ្ឋំ, ជិណ្ណំ សុជិណ្ណំ។ សចេ អរោគំ តស្មិំ វិហារេ បដិសង្ខតេ បុន បាកតិកំ កាតព្ពំ។ បុគ្គលិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជតោ នដ្ឋំ វា ជិណ្ណំ វា គីវា ហោតិ, តស្មិំ បដិសង្ខតេ ទាតព្ពមេវ។ សចេ តតោ គោបានសិអាទីនិ គហេត្វា អញ្ញស្មិំ សង្ឃិកាវាសេ យោជេន្តិ, សុយោជិតានិ។ បុគ្គលិកាវាសេ យោជេន្តេហិ បន មូលំ វា ទាតព្ពំ, បដិបាកតិកំ វា កាតព្ពំ ឆឌ្ឌិតវិហារតោ មញ្ចបីឋាទីនិ ថេយ្យចិត្តេន គណ្ហន្តោ ឧទ្ធារេយេវ ភណ្ឌគ្ឃេន ការេតព្ពោ។ បុន អាវាសិកកាលេ ទស្សាមីតិ គហេត្វា សង្ឃិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជន្តស្ស នដ្ឋំ សុនដ្ឋំ, ជិណ្ណំ សុជិណ្ណំ។ អរោគញ្ចេ បាកតិកំ កាតព្ពំ ។ បុគ្គលិកបរិភោគេន បរិភុញ្ជន្តស្ស នដ្ឋំ គីវា ហោតិ។ តតោ ទ្វារវាតបានាទីនិ សង្ឃិកាវាសេ វា បុគ្គលិកាវាសេ វា យោជិតានិ បដិទាតព្ពានិយេវ។

ផាតិកម្មត្ថាយាតិ វឌ្ឍិកម្មត្ថាយ។ ផាតិកម្មញ្ចេត្ថ សមកំ វា អតិរេកំ វា អគ្ឃនកំ មញ្ចបីឋាទិសេនាសនមេវ វដ្ដតិ។

ចក្កលិកន្តិ កម្ពលាទីហិ វេឋេត្វា កតចក្កលិកំ។ **អល្លេហិ បាទេហីតិ** យេហិ អក្កន្តដ្ឋានេ ឧទកំ បញ្ញាយតិ, ឯវរូបេហិ បាទេហិ បរិភណ្ឌកតភូមិ វា សេនាសនំ វា ន អក្កមិតព្ពំ ។ សចេ បន ឧទកសិនេហមត្តមេវ បញ្ញាយតិ, ន ឧទកំ, វដ្ដតិ។ បាទបុញ្ឆនី បន អល្លបាទេហិបិ អក្កមិតុំ វដ្ដតិយេវ។ សឧបាហនេន ធោតបាទេហិ អក្កមិតព្ពដ្ឋានេយេវ ន វដ្ដតិ។

ចោឡកេន បលិវេឋេតុន្តិ សុធាភូមិយំ វា បរិភណ្ឌភូមិយំ វា សចេ តដ្ដិកា វា កដសារកោ វា នត្ថិ, ចោឡកេន បាទា វេឋេតព្ពា, តស្មិំ អសតិ បណ្ណម្បិ អត្ថរិតុំ វដ្ដតិ។ កិញ្ចិ អនត្ថរិត្វា ឋបេន្តស្ស បន ទុក្កដំ។ យទិ បន តត្ថ នេវាសិកា អនត្ថតាយបិ ភូមិយា ឋបេន្តិ, អធោតបាទេហិបិ វឡញ្ជេន្តិ, តថេវ វឡញ្ជេតុំ វដ្ដតិ។

ន ភិក្ខវេ បរិកម្មកតា ភិត្តីតិ សេតភិត្តិ វា ចិត្តកម្មកតា វា។ ន កេវលញ្ច ភិត្តិមេវ, ទ្វារម្បិ វាតបានម្បិ អបស្សេនផលកម្បិ បាសាណត្ថម្ភម្បិ រុក្ខត្ថម្ភម្បិ ចីវរេន វា កេនចិ វា អប្បដិច្ឆាទេត្វា អបស្សយិតុំ ន លព្ភតិយេវ។

ធោតបាទកាតិ ធោតបាទកា ហុត្វា ធោតេហិ បាទេហិ អក្កមិតព្ពដ្ឋានេ និបជ្ជិតុំ កុក្កុច្ចាយន្តិ។ “ធោតបាទកេ”តិបិ បាឋោ។ ធោតេហិ បាទេហិ អក្កមិតព្ពដ្ឋានស្សេតំ អធិវចនំ ។ **បច្ចត្ថរិត្វាតិ** បរិភណ្ឌកតំ ភូមឹ វា ភូមត្ថរណសេនាសនំ វា សង្ឃិកមញ្ចបីឋំ វា អត្តនោ សន្តកេន បច្ចត្ថរណេន បច្ចត្ថរិត្វាវ និបជ្ជិតព្ពំ។ សចេ និទ្ទាយតោបិ បច្ចត្ថរណេ សង្កុដិតេ កោចិ សរីរាវយវោ មញ្ចំ វា បីឋំ វា ផុសតិ, អាបត្តិយេវ។ លោមេសុ បន លោមគណនាយ អាបត្តិយេវ។ បរិភោគសីសេន អបស្សយន្តស្សាបិ ឯសេវ នយោ។ ហត្ថតលបាទតលេហិ បន ផុសិតុំ វា អក្កមិតុំ វា វដ្ដតិ។ មញ្ចបីឋំ នីហរន្តស្ស កាយេ បដិហញ្ញតិ, អនាបត្តិ។

អញ្ញត្របរិភោគបដិក្ខេបាទិកថា និដ្ឋិតា។

សង្ឃភត្តាទិអនុជាននកថា

៣២៥. ន សក្កោន្តិ សង្ឃភត្តំ កាតុន្តិ សកលស្ស សង្ឃស្ស ភត្តំ កាតុំ ន សក្កោន្តិ។ **ឧទ្ទេសភត្តន្តិ**អាទីសុ “ឯកំ វា ទ្វេ វា…បេ… ទស វា ភិក្ខូ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា ទេថា”តិ ឯវំ ឧទ្ទេសេន លទ្ធភិក្ខូនំ ភត្តំ កាតុំ ឥច្ឆន្តិ។ អបរេ តថេវ ភិក្ខូ បរិច្ឆិន្ទិត្វា និមន្តេត្វា តេសំ ភត្តំ កាតុំ ឥច្ឆន្តិ។ អបរេ សលាកាយោ ឆិន្ទិត្វា, អបរេ បក្ខិកំ ឧបោសថិកំ បាដិបទិកន្តិ ឯវំ និយាមេត្វា, ឯកស្ស វា ទ្វិន្នំ វា…បេ… ទសន្នំ វា ភិក្ខូនំ ភត្តំ កាតុំ ឥច្ឆន្តិ។ ឥតិ ឯតានិ ភត្តានិ ឧទ្ទេសភត្តំ និមន្តនន្តិ ឥមំ វោហារំ បត្តានិ។ យស្មា បន តេ សចេបិ ទុព្ភិក្ខេ ន សក្កោន្តិ,

សុភិក្ខេ ជាតេ បន បុន សង្ឃភត្តំ កាតុំ សក្ខិស្សន្តិ, តស្មា ភគវា តម្បិ អន្តោ កត្វា “**អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សង្ឃភត្តំ ឧទ្ទេសភត្តំ**”ន្តិអាទិមាហ។

តត្ថ **សង្ឃភត្តេ** ឋិតិកា នាម នត្ថិ, តស្មា “អម្ហាកំ អជ្ជ ទស ទ្វាទស ទិវសា ភុញ្ជន្តានំ ឥទានិ អញ្ញតោ ភិក្ខូ អានេថា”តិ ន ឯវំ តត្ថ វត្តព្ពំ។ “បុរិមទិវសេសុ អម្ហេហិ ន លទ្ធំ, ឥទានិ តំ អម្ហាកំ គាហេថា”តិ ឯវម្បិ វត្តុំ ន លព្ភតិ។ តញ្ហិ អាគតាគតានំ បាបុណាតិយេវ។

សង្ឃភត្តាទិអនុជាននកថា និដ្ឋិតា។

ឧទ្ទេសភត្តកថា

ឧទ្ទេសភត្តាទីសុ បន អយំ នយោ – រញ្ញា វា រាជមហាមត្តេន វា សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា “ឯត្តកេ ភិក្ខូ អានេថា”តិ បហិតេ កាលំ ឃោសេត្វា ឋិតិកា បុច្ឆិតព្ពា។ សចេ អត្ថិ, តតោ បដ្ឋាយ គាហេតព្ពំ; នោ ចេ, ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ គាហេតព្ពំ។ ឧទ្ទេសកេន បិណ្ឌបាតិកានម្បិ ន អតិក្កាមេតព្ពំ។ តេ បន ធុតង្គំ រក្ខន្តា សយមេវ អតិក្កមិស្សន្តិ; ឯវំ គាហិយមានេ អលសជាតិកា មហាថេរា បច្ឆា អាគច្ឆន្តិ, “ភន្តេ, វីសតិវស្សានំ គាហិយតិ, តុម្ហាកំ ឋិតិកា អតិក្កន្តា”តិ ន វត្តព្ពា, ឋិតិកំ ឋបេត្វា តេសំ គាហេត្វា បច្ឆា ឋិតិកាយ គាហេតព្ពំ។ “អសុកវិហារេ ពហុំ ឧទ្ទេសភត្តំ ឧប្បន្ន”ន្តិ សុត្វា យោជនន្តរិកវិហារតោបិ ភិក្ខូ អាគច្ឆន្តិ, សម្បត្តសម្បត្តានំ ឋិតដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ គាហេតព្ពំ។ អសម្បត្តានម្បិ ឧបចារសីមំ បវិដ្ឋានំ អន្តេវាសិកាទីសុ គណ្ហន្តេសុ គាហេតព្ពមេវ។ ពហិឧបចារសីមាយ ឋិតានំ គាហេថាតិ វទន្តិ, ន គាហេតព្ពំ។ សចេ បន ឧបចារសីមំ ឱក្កន្តេហិ ឯកាពទ្ធា ហុត្វា អត្តនោ វិហារទ្វារេ វា អន្តោវិហារេយេវ វា ហោន្តិ, បរិសាវសេន វឌ្ឍិតា នាម សីមា ហោតិ, តស្មា គាហេតព្ពំ។ សង្ឃនវកស្ស ទិន្នេបិ បច្ឆា អាគតានំ គាហេតព្ពមេវ ។ ទុតិយភាគេ បន ថេរាសនំ អារុឡ្ហេ បុន អាគតានំ បឋមភាគោ ន បាបុណាតិ, ទុតិយភាគតោ វស្សគ្គេន គាហេតព្ពំ។

ឯកស្មិំ វិហារេ ឯកំ ភត្តុទ្ទេសដ្ឋានំ បរិច្ឆិន្ទិត្វា គាវុតប្បមាណាយបិ ឧបចារសីមាយ យត្ថ កត្ថចិ អារោចិតំ ឧទ្ទេសភត្តំ, តស្មិំយេវ ភត្តុទ្ទេសដ្ឋានេ គាហេតព្ពំ។ ឯកោ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ បហិណាតិ “ស្វេបិ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា ទស ភិក្ខូ បហិណថា”តិ, តេន សោ អត្ថោ ភត្តុទ្ទេសកស្ស អារោចេតព្ពោ។ សចេ តំ ទិវសំ បមុស្សតិ, ទុតិយទិវសេ បាតោវ អារោចេតព្ពោ។ អថ បមុស្សិត្វាវ បិណ្ឌាយ បវិសន្តោ សរតិ, យាវ ឧបចារសីមំ នាតិក្កមតិ, តាវ យា ភោជនសាលាយ បកតិដ្ឋិតិកា, តស្សាយេវ វសេន គាហេតព្ពំ។ សចេបិ ឧបចារសីមំ អតិក្កន្តា ភិក្ខូ ច ឧបចារសីមដ្ឋកេហិ ឯកាពទ្ធា ហោន្តិ, អញ្ញមញ្ញំ ទ្វាទសហត្ថន្តរំ អវិជហិត្វា គច្ឆន្តិ, បកតិដ្ឋិតិកាយ វសេន គាហេតព្ពំ។ ភិក្ខូនំ បន តាទិសេ ឯកាពទ្ធេ អសតិ ពហិឧបចារសីមាយ យស្មិំ ឋានេ សរតិ, តត្ថ នវំ ឋិតិកំ កត្វា គាហេតព្ពំ។ អន្តោគាមេ អាសនសាលាយ សរន្តេន អាសនសាលាយ ឋិតិកាយ គាហេតព្ពំ។ យត្ថ កត្ថចិ សរិត្វា គាហេតព្ពមេវ, អគាហេតុំ ន វដ្ដតិ។ ន ហិ ឯតំ ទុតិយទិវសេ លព្ភតីតិ។

សចេ សកវិហារតោ អញ្ញំ វិហារំ គច្ឆន្តេ ភិក្ខូ ទិស្វា កោចិ ឧទ្ទេសភត្តំ ឧទ្ទិសាបេតិ, យាវ អន្តោឧបចារេ វា ឧបចារសីមដ្ឋកេហិ សទ្ធិំ វុត្តនយេន ឯកាពទ្ធា វា ហោន្តិ, តាវ សកវិហារេ ឋិតិកាវសេនេវ គាហេតព្ពំ។ ពហិឧបចារេ ឋិតានំ ទិន្នំ បន “សង្ឃតោ ភន្តេ ឯត្តកេ នាម ភិក្ខូ ឧទ្ទិសថា”តិ វុត្តេ សម្បត្តានំ គាហេតព្ពំ។ តត្ថ ទ្វាទសហត្ថន្តរំ អវិជហិត្វា ឯកាពទ្ធនយេន ទូរេ ឋិតាបិ សម្បត្តាយេវាតិ វេទិតព្ពំ។ សចេ យំ វិហារំ គច្ឆន្តិ, តត្ថ បវិដ្ឋានំ អារោចេន្តិ, តស្ស វិហារស្ស ឋិតិកាវសេន គាហេតព្ពំ។ សចេបិ គាមទ្វារេ វា វីថិយំ វា ចតុក្កេ វា អន្តរឃរេ វា ភិក្ខូ ទិស្វា កោចិ សង្ឃុទ្ទេសំ អារោចេតិ, តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ អន្តោឧបចារគតានំ គាហេតព្ពំ។

ឃរូបចារោ ចេត្ថ “ឯកំ ឃរំ ឯកូបចារំ, ឯកំ ឃរំ នានូបចារំ, នានាឃរំ ឯកូបចារំ, នានាឃរំ នានូបចារ”ន្តិ ឥមេសំ វសេន វេទិតព្ពោ។ តត្ថ យំ ឯកកុលស្ស ឃរំ ឯកវឡញ្ជំ ហោតិ, តំ សុប្បបាតបរិច្ឆេទស្ស អន្តោ ឯកូបចារំ នាម។ តត្ថប្បន្នោ ឧទ្ទេសលាភោ តស្មិំ ឧបចារេ ភិក្ខាចារវត្តេនបិ ឋិតានំ សព្ពេសំ បាបុណាតិ, ឯតំ “**ឯកំ ឃរំ ឯកូបចារំ**” នាម។

យំ បន ឯកំ ឃរំ ទ្វិន្នំ ភរិយានំ សុខវិហារត្ថាយ មជ្ឈេ ភិត្តិំ ឧដ្ឋាបេត្វា នានាទ្វារវឡញ្ជំ កតំ, តត្ថុប្បន្នោ ឧទ្ទេសលាភោ ភិត្តិអន្តរិកស្ស ន បាបុណាតិ, តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ និសិន្នស្សេវ បាបុណាតិ, ឯតំ “**ឯកំ ឃរំ នានូបចារំ**” នាម។

យស្មឹ បន យរេ ពហូ ភិក្ខូ និមន្តេត្វា អន្តោគេហតោ បដ្ឋាយ ឯកាពទ្ធេ កត្វា បដិវិស្សកឃរានិបិ បូរេត្វា និសីទាបេន្តិ, តត្ថុប្បន្នោ ឧទ្ទេសលាភោ សព្ពេសំ បាបុណាតិ។ យម្បិ នានាកុលស្ស និវេសនំ មជ្ឈេ ភិត្តិំ អកត្វា ឯកទ្វារេនេវ វឡញ្ជន្តិ, តត្រាបិ ឯសេវ នយោ។ ឯតំ "**នានាឃរំ ឯកូបចារំ**" នាម។

យោ បន នានានិវេសនេសុ និសិន្នានំ ភិក្ខូនំ ឧទ្ទេសលាភោ ឧប្បជ្ជតិ, កិញ្ចាបិ ភិត្តិច្ឆិទ្ទេន ភិក្ខូ ទិស្សន្តិ, តស្មឹ តស្មឹ និវេសនេ និសិន្នានំយេវ បាបុណាតិ, ឯតំ "**នានាឃរំ នានូបចារំ**" នាម។

យោ បន គាមទ្វារវីថិចតុក្កេសុ អញ្ញតរស្មឹ ឋានេ ឧទ្ទេសភត្តំ លភិត្វា អញ្ញស្មឹ ភិក្ខុស្មឹ អសតិ អត្តនោវ បាបុណាបេត្វា ទុតិយទិវសេបិ តស្មឹយេវ ឋានេ អញ្ញំ លភតិ, តេន យំ អញ្ញំ នវកំ វា វុឌ្ឍំ វា ភិក្ខុំ បស្សតិ, តស្ស គាហេតព្ពំ។ សចេ កោចិ នត្ថិ, អត្តនោវ បាបេត្វា ភុញ្ជិតព្ពំ។

សចេ អាសនសាលាយ និសីទិត្វា កាលំ បដិមានេន្តេសុ ភិក្ខូសុ កោចិ អាគន្ត្វា "សង្ឃុទ្ទេសបត្តំ ទេថ, ឧទ្ទេសបត្តំ ទេថ, សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា បត្តំ ទេថ, សង្ឃិកំ បត្តំ ទេថា"តិ វា វទតិ, ឧទ្ទេសបត្តំ ឋិតិកាយ គាហេត្វា ទាតព្ពំ។ "សង្ឃុទ្ទេសភិក្ខុំ ទេថ, សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា ភិក្ខុំ ទេថ, សង្ឃិកំ ភិក្ខុំ ទេថា"តិ វុត្តេបិ ឯសេវ នយោ។

ឧទ្ទេសកោ បនេត្ថ បេសលោ លជ្ជី មេធាវី ឥច្ឆិតព្ពោ, តេន តិក្ខត្តុំ ឋិតិកំ បុច្ឆិត្វា សចេ កោចិ ឋិតិកំ ជានន្តោ នត្ថិ, ថេរាសនតោ គាហេតព្ពំ។ សចេ បន "អហំ ជានាមិ, ទសវស្សេន លទ្ធ"ន្តិ កោចិ ភណតិ, "អត្ថាវុសោ, ទសវស្សា ភិក្ខូ"តិ បុច្ឆិតព្ពំ។ សចេ តស្ស សុត្វា "ទសវស្សម្ហ ទសវស្សម្ហា"តិ ពហូ អាគច្ឆន្តិ, "តុយ្ហំ បាបុណាតិ, តុយ្ហំ បាបុណាតី"តិ អវត្វា "សព្ពេ អប្បសទ្ទា ហោថា"តិ វត្វា បដិបាដិយា ឋបេតព្ពា។ ឋបេត្វា "កតិ ឥច្ឆថា"តិ ឧបាសកោ បុច្ឆិតព្ពោ។ "ឯត្តកេ នាម, ភន្តេ, ភិក្ខូ"តិ វុត្តេ "តុយ្ហំ បាបុណាតិ, តុយ្ហំ បាបុណាតី"តិ អវត្វា សព្ពនវកស្ស វស្សគ្គញ្ច ឧតុ ច ទិវសភាគោ ច ឆាយា ច បុច្ឆិតព្ពា។ សចេ ឆាយាយបិ បុច្ឆិយមានាយ អញ្ញោ វុឌ្ឍតរោ អាគច្ឆតិ, តស្ស ទាតព្ពំ។ អថ ឆាយំ បុច្ឆិត្វា "តុយ្ហំ បាបុណាតី"តិ វុត្តេ វុឌ្ឍតរោ អាគច្ឆតិ, ន លភតិ។ កថាបបញ្ចេន ហិ និសិន្នស្សាបិ និទ្ទាយន្តស្សាបិ គាហិតំ សុគ្គាហិតំ, អតិក្កន្តំ សុអតិក្កន្តំ, ភាជនីយភណ្ឌញ្ហិ នាមេតំ សម្បត្តស្សេវ បាបុណាតិ, តត្ថ សម្បត្តភាវោ ឧបចារេន បរិច្ឆិន្ទិតព្ពោ។ អាសនសាលាយ ច អន្តោបរិក្ខេបោ ឧបចារោ, តស្មឹ ឋិតស្ស លាភោ បាបុណាតីតិ។

កោចិ អាសនសាលតោ អដ្ឋ ឧទ្ទេសបត្តេ អាហរាបេត្វា សត្ត បត្តេ បណីតភោជនានំ ឯកំ ឧទកស្ស បូរេត្វា អាសនសាលាយំ បហិណាតិ, គហេត្វា អាគតា កិញ្ចិ អវត្វា ភិក្ខូនំ ហត្ថេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា បក្កមន្តិ។ យេន យំ លទ្ធំ, តស្សេវ តំ ហោតិ។ យេន បន ឧទកំ លទ្ធំ, តស្ស អតិក្កន្តម្បិ ឋិតិកំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ឧទ្ទេសភត្តំ គាហេតព្ពំ។ តញ្ច លូខំ វា លភតុ បណីតំ វា តិចីវរបរិវារំ វា, តស្សេវេតំ។ ឦទិសោ ហិស្ស បុញ្ញវិសេសោ។ ឧទកំ បន យស្មា អាមិសំ ន ហោតិ, តស្មា អញ្ញំ ឧទ្ទេសភត្តំ លព្ភតិ។

សចេ បន តេ គហេត្វា អាគតា "ឥទំ កិរ ភន្តេ សព្ពំ ភាជេត្វា ភុញ្ជថា"តិ វត្វា គច្ឆន្តិ, សព្ពេហិ ភាជេត្វា ភុញ្ជិត្វា ឧទកំ បាតព្ពំ។ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា "អដ្ឋ មហាថេរេ ទេថ, មជ្ឈិមេ ទេថ, នវកេ ទេថ, បរិបុណ្ណវស្សសាមណេរេ ទេថ, មជ្ឈិមភាណកាទយោ ទេថ, មយ្ហំ ញាតិភិក្ខូ ទេថា"តិ វទន្តស្ស បន "ឧបាសក, ត្វំ ឯវំ វទសិ, ឋិតិកាយ បន តេសំ ន បាបុណាតី"តិ វត្វា ឋិតិកាវសេនេវ ទាតព្ពា។ ទហរសាមណេរេហិ បន ឧទ្ទេសភត្តេសុ លទ្ធេសុ សចេ ទាយកានំ ឃរេ មង្គលំ ហោតិ, "តុម្ហាកំ អាចរិយុបជ្ឈាយេ បេសេថា"តិ វត្តព្ពំ។

យស្មឹ បន ឧទ្ទេសភត្តេ បឋមភាគោ សាមណេរានំ បាបុណាតិ, អនុភាគោ មហាថេរានំ, ន តត្ថ សាមណេរា "មយំ បឋមភាគំ លភិម្ហា"តិ បុរតោ គន្តុំ លភន្តិ, យថាបដិបាដិយា ឯវ គន្តព្ពំ។ "សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា 'តុម្ហេ ឯថា'តិ វុត្តេ 'មយ្ហំ អញ្ញទាបិ ជានិស្សសិ, ឋិតិកា បន ឯវំ គច្ឆតី'"តិ ឋិតិកាវសេនេវ គាហេតព្ពំ។ អថ "សង្ឃុទ្ទេសបត្តំ ទេថា"តិ វត្វា អគាហិតេយេវ បត្តេ យស្ស កស្សចិ បត្តំ គហេត្វា បូរេត្វា អាហរតិ, អាហដម្បិ ឋិតិកាយ ឯវ គាហេតព្ពំ។

ឯកោ "សង្ឃុទ្ទេសបត្តំ អាហរា"តិ បេសិតោ "ភន្តេ, ឯកំ បត្តំ ទេថ, និមន្តនភត្តំ អាហរិស្សាមី"តិ វទតិ, សោ ចេ ឧទ្ទេសភត្តឃរតោ អយំ អាគតោតិ ញត្វា ភិក្ខូហិ "ននុ ត្វំ អសុកឃរតោ អាគតោ"តិ វុត្តោ "អាម, ភន្តេ, ន និមន្តនភត្តំ, ឧទ្ទេសភត្ត"ន្តិ ភណតិ, ឋិតិកាយ គហេតព្ពំ។ យោ បន "ឯកំ បត្តំ អាហរា"តិ វុត្តោ "'កិ'ន្តិ វត្វា អាហរាមី"តិ វត្វា "យថា តេ វុច្ចតី"តិ វុត្តោ អាគច្ឆតិ, អយំ វិស្សជ្ជទូតោ នាម។ ឧទ្ទេសបត្តំ វា បដិបាដិបត្តំ វា បុគ្គលិកបត្តំ វា យំ ឥច្ឆតិ, តំ តស្ស ទាតព្ពំ។ ឯកោ ពាលោ អព្យត្តោ "ឧទ្ទេសបត្តំ អាហរា"តិ បេសិតោ វត្តុំ ន ជានាតិ, តុណ្ហីភូតោ តិដ្ឋតិ, សោ "កស្ស សន្តិកំ អាគតោសី"តិ វា "កស្ស បត្តំ ហរិស្សសី"តិ វា ន

វត្តព្ពោ។ ឯវញ្ហិ វុត្តោ បុច្ឆាសភាគេន “តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតោម្ហី”តិ “តុម្ហាកំ បត្តំ ហរិស្សាមី”តិ វា វទេយ្យ, តតោ តំ ភិក្ខុំ អញ្ញេ ភិក្ខូ ជិគុច្ឆន្តា ន ឱលោកេយ្យុំ។ “កុហឹ គច្ឆសិ, កឹ ករោន្តោ អាហិណ្ឌសី”តិ បន វត្តព្ពោ។ តស្ស “ឧទ្ទេសបត្តត្ថាយ អាគតោម្ហី”តិ វទន្តស្ស គាហេត្វា បត្តោ ទាតព្ពោ។

ឯកា **កូដដ្ឋិតិកា** នាម ហោតិ។ រញ្ញោ វា ហិ រាជមហាមត្តស្ស វា គេហេ អតិបណីតានិ អដ្ឋ ឧទ្ទេសភត្តានិ និច្ចំ ទិយ្យន្តិ, តានិ ឯកចារិកភត្តានិ កត្វា ភិក្ខូ វិសុំ ឋិតិកាយ បរិភុញ្ជន្តិ។ ឯកច្ចេ ភិក្ខូ “ស្វេ ទានិ អម្ហាកំ បាបុណិស្សន្តី”តិ អត្តនោ ឋិតិកំ សល្លក្ខេត្វា គតា, តេសុ អនាគតេសុយេវ អញ្ញេ អាគន្តុកា ភិក្ខូ អាគន្ត្វា អាសនសាលាយ និសីទន្តិ; តង្ខណញ្ញេវ រាជបុរិសា អាគន្ត្វា “បណីតភត្តបត្តេ ទេថា”តិ វទន្តិ។ អាគន្តុកា ឋិតិកំ អជានន្តា គាហេន្តិ។ តង្ខណញ្ញេវ ច ឋិតិកំ ជាននកភិក្ខូ អាគន្ត្វា “កឹ គាហេថា”តិ វទន្តិ។ “រាជគេហេ បណីតភត្ត”ន្តិ។ “កតិវស្សតោ បដ្ឋាយា”តិ? “ឯត្តកវស្សតោ នាមា”តិ។ “មា គាហេថា”តិ និវារេត្វា ឋិតិកាយ គាហេតព្ពំ។ គាហិតេ អាគតេហិបិ បត្តទានកាលេ អាគតេហិបិ ទិន្នកាលេ អាគតេហិបិ រាជគេហតោ បត្តេ បូរេត្វា អាហដកាលេ អាគតេហិបិ រាជា “អដ្ឋ ភិក្ខូយេវ អាគច្ឆន្តូ”តិ បេសេត្វា ភិក្ខូនំយេវ ហត្ថេ បិណ្ឌបាតំ ទេតិ; ឯវំ ទិន្នបិណ្ឌបាតំ គហេត្វា អាគតកាលេ អាគតេហិបិ ឋិតិកំ ជាននកភិក្ខូហិ “មា ភុញ្ជិត្ថា”តិ វារេត្វា ឋិតិកាយមេវ គាហេតព្ពំ។

អថ នេ រាជា ភោជេត្វា បត្តេបិ នេសំ បូរេត្វា ទេតិ, យំ អាហដំ តំ ឋិតិកាយ គាហេតព្ពំ។ សចេ បន “មា តុច្ឆហត្ថា គច្ឆន្តូ”តិ ថោកមេវ បត្តេសុ បក្ខិត្តំ ហោតិ, តំ ន គាហេតព្ពំ។ អថ ភុញ្ជិត្វា តុច្ឆបត្តាវ អាគច្ឆន្តិ, យំ តេហិ ភុត្តំ, តំ នេសំ គីវា ហោតីតិ មហាសុមត្ថេរោ អាហ។ មហាបទុមត្ថេរោ បនាហ – “គីវាកិច្ចំ ឯត្ថ នត្ថិ, ឋិតិកំ បន អជានន្តេហិ យាវ ជាននកា អាគច្ឆន្តិ, តាវ និសីទិតព្ពំ សិយា; ឯវំ សន្តេបិ ភុត្តំ សុភុត្តំ, ឥទានិ បត្តដ្ឋានេន គាហេតព្ព”ន្តិ។

ឯកោ តិចីវរបរិវារោ សតគ្ឃនកោ បិណ្ឌបាតោ អវស្សិកស្ស ភិក្ខុនោ បត្តោ, វិហារេ ច “ឯវរូបោ បិណ្ឌបាតោ អវស្សិកស្ស បត្តោ”តិ លិខិត្វា ឋបេសុំ។ អថ សដ្ឋិវស្សច្ចយេន អញ្ញោ តថារូបោ បិណ្ឌបាតោ ឧប្បន្នោ, អយំ កឹ អវស្សិកដ្ឋិតិកាយ គាហេតព្ពោ, ឧទាហុ សដ្ឋិវស្សិកដ្ឋិតិកាយាតិ។ សដ្ឋិវស្សិកដ្ឋិតិកាយាតិ វុត្តំ, អយញ្ហិ ភិក្ខុ ឋិតិកំ គហេត្វាយេវ វឌ្ឍិតោតិ។

ឯកោ ឧទ្ទេសភត្តំ ភុញ្ជិត្វា សាមណេរោ ជាតោ, បុន តំ ភត្តំ សាមណេរដ្ឋិតិកាយ បត្តំ គណ្ហិតុំ លភតិ។ អយំ កិរ **អន្តរាភដ្ឋកោ** នាម។ យោ បន បរិបុណ្ណវស្សោ សាមណេរោ “ស្វេ ឧទ្ទេសភត្តំ លភិស្សតី”តិ អជ្ជេវ ឧបសម្បជ្ជតិ, អតិក្កន្តា តស្ស ឋិតិកា។ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ឧទ្ទេសភត្តំ បត្តំ, បត្តោ ចស្ស ន តុច្ឆោ ហោតិ, សោ អញ្ញស្ស សមីបេ និសិន្នស្ស បត្តំ ទាបេតិ, តញ្ចេ ថេយ្យាយ ហរន្តិ, គីវា ហោតិ ។ សចេ បន សោ ភិក្ខុ “មយ្ហំ បត្តំ ទម្មី”តិ សយមេវ ទេតិ, អស្ស គីវា ន ហោតិ។ អថាបិ តេន ភត្តេន អនត្ថិកោ ហុត្វា “អលំ មយ្ហំ, តវេតំ ភត្តំ ទម្មិ, បត្តំ បេសេត្វា អាហរាបេហី”តិ អញ្ញំ វទតិ, យំ តតោ អាហរីយតិ សព្ពំ បត្តសាមិកស្ស ហោតិ។ បត្តញ្ចេ ថេយ្យាយ ហរន្តិ, សុហដោ; ភត្តស្ស ទិន្នត្តា គីវា ន ហោតិ។

វិហារេ ទស ភិក្ខូ ហោន្តិ, តេសុ នវ បិណ្ឌបាតិកា, ឯកោ សាទិយនកោ។ “ទស ឧទ្ទេសបត្តេ ទេថា”តិ វុត្តេ បិណ្ឌបាតិកា គហេតុំ ន ឥច្ឆន្តិ។ ឥតរោ ភិក្ខុ “សព្ពានិ មយ្ហំ បាបុណន្តី”តិ គណ្ហាតិ, ឋិតិកា ន ហោតិ។ ឯកេកំ ចេ បាបេត្វា គណ្ហាតិ, ឋិតិកា តិដ្ឋតិ។ ឯវំ គាហេត្វា ទសហិបិ បត្តេហិ អាហរាបេត្វា “ភន្តេ, មយ្ហំ សង្គហំ ករោថា”តិ នវ បត្តេ បិណ្ឌបាតិកានំ ទេតិ, ភិក្ខុទត្តិយំ នាមេតំ, គណ្ហិតុំ វដ្ដតិ។

សចេ សោ ឧបាសកោ “ភន្តេ, ឃរំ អាគន្តព្ព”ន្តិ វទតិ, សោ ច ភិក្ខុ តេ ភិក្ខូ “ឯថ, ភន្តេ, មយ្ហំ សហាយា ហោថា”តិ តស្ស ឃរំ គច្ឆតិ។ យំ តត្ថ លភតិ, សព្ពំ តស្សេវ ហោតិ។ ឥតរេ តេន ទិន្នំ លភន្តិ។ អថ នេសំ ឃរេយេវ និសីទាបេត្វា ទក្ខិណោទកំ ទត្វា យាគុខជ្ជកាទីនិ ទេន្តិ, “ភន្តេ, យំ មនុស្សា ទេន្តិ, តំ គណ្ហថា”តិ តស្ស ភិក្ខុនោ វចនេនេវ ឥតរេសំ វដ្ដតិ។ ភុត្តាវីនំ បត្តេ បូរេត្វា គណ្ហិត្វា គមនត្ថាយ ទេន្តិ, សព្ពំ តស្សេវ ភិក្ខុនោ ហោតិ, តេន ទិន្នំ ឥតរេសំ វដ្ដតិ។

យទិ បន តេ វិហារេយេវ តេន ភិក្ខុនា “ភន្តេ, មយ្ហំ ភិក្ខំ គណ្ហថ, មនុស្សានញ្ច វចនំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តា គច្ឆន្តិ, យំ តត្ថ ភុញ្ជន្តិ ចេវ នីហរន្តិ ច, សព្ពំ តំ តស្សេវ សន្តកំ។ អថាបិ “មយ្ហំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ អវុត្តា “មនុស្សានំ វចនំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ គច្ឆន្តិ, តត្រ ចេ ឯកស្ស មធុរេន សរេន អនុមោទនំ ករោន្តស្ស សុត្វា ថេរានញ្ច ឧបសមេ បសីទិត្វា ពហុំ សមណបរិក្ខារំ ទេន្តិ, អយំ ថេរេសុ បសាទេន ឧប្បន្នោ “អកតភាគោ” នាម, តស្មា សព្ពេសំ បាបុណាតិ។

ឯកោ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសាបេត្វា ឋិតិកាយ គាហិតំ បត្តំ ហរិត្វា បណីតស្ស ខាទនីយភោជនីយស្ស បូរេត្វា អាហរិត្វា “តមំ, ភន្តេ, សព្ពោ សង្ឃោ បរិភុញ្ជតូ”តិ ទេតិ, សព្ពេហិ ភាជេត្វា បរិភុញ្ជិតព្ពំ។ បត្តសាមិកស្ស បន អតិក្កន្តម្បិ ឋិតិកំ ឋបេត្វា អញ្ញំ ឧទ្ទេសភត្តំ ទាតព្ពំ។ អថ “បឋមំយេវ សព្ពំ សង្ឃិកំ បត្តំ ទេថា”តិ វទតិ, ឯកស្ស លទ្ធិភិក្ខុនោ សន្តកោ បត្តោ ទាតព្ពោ។ អាហរិត្វា ច “សព្ពោ សង្ឃោ បរិភុញ្ជតូ”តិ វុត្តេ ភាជេត្វា បរិភុញ្ជិតព្ពំ។

ឯកោ បាតិយា ភត្តំ អាហរិត្វា “សង្ឃុទ្ទេសំ ទម្មី”តិ វទតិ, ឯកេកំ អាលោបំ អទត្វា ឋិតិកាយ ឯកស្ស យាបនមត្តំ កត្វា ទាតព្ពំ។ អថ សោ ភត្តំ អាហរិត្វា កិញ្ចិ វត្តុំ អជានន្តោ តុណ្ហីភូតោ អច្ឆតិ, “កស្ស តេ អានីតំ, កស្ស ទាតុកាមោសី”តិ ន វត្តព្ពំ។ បុច្ឆាសភាគេន ហិ “តុម្ហាកំ អានីតំ, តុម្ហាកំ ទាតុកាមោម្ហី”តិ វទេយ្យ, តតោ តំ ភិក្ខុំ អញ្ញោ ភិក្ខុ ជិគុច្ឆន្តា គីវំ បរិវត្តេត្វា ឱលោកេតព្ពម្បិ ន មញ្ញេយ្យុំ។ សចេ បន “កុហិំ យាសិ, កិំ ករោន្តោ អាហិណ្ឌសី”តិ វុត្តេ “ឧទ្ទេសភត្តំ គហេត្វា អាគតោម្ហី”តិ វទតិ, ឯកេន លទ្ធិភិក្ខុនា ឋិតិកាយ គាហេតព្ពំ។ សចេ អាភតំ ពហុ ហោតិ, សព្ពេសំ បហោតិ, ឋិតិកាកិច្ចំ នត្ថិ, ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ បត្តំ បូរេត្វា ទាតព្ពំ។

“សង្ឃុទ្ទេសបត្តំ ទេថា”តិ វុត្តេ “កិំ អាហរិស្សសី”តិ អវត្វា បកតិដ្ឋិតិកាយ ឯវ គាហេតព្ពំ។ យោ បន បាយាសោ វា រសបិណ្ឌបាតោ វា និច្ចំ លព្ភតិ; ឯវរូបានំ បណីតភោជនានំ អាវេណិកា ឋិតិកា កាតព្ពា, តថា ស បរិវារាយ យាគុយា មហគ្ឃានំ ផលានំ បណីតានញ្ច ខជ្ជកានំ។ បកតិភត្តយាគុផលខជ្ជកានំ បន ឯកាវ ឋិតិកា កាតព្ពា។ “សប្បិំ អាហរិស្សាមី”តិ វុត្តេ សព្ពសប្បីនំ ឯកាវ ឋិតិកា វដ្ដតិ, តថា សព្ពតេលានំ។ “មធុំ អាហរិស្សាមី”តិ វុត្តេ បន មធុនោ ឯកាវ ឋិតិកា វដ្ដតិ, តថា ផាណិតស្ស លដ្ឋិមធុកាទីនញ្ច ភេសជ្ជានំ។ សចេ បន គន្ធមាលំ សង្ឃុទ្ទេសំ ទេន្តិ, បិណ្ឌបាតិកស្ស វដ្ដតិ, ន វដ្ដតីតិ។ អាមិសស្សេវ បដិក្ខិត្តត្តា វដ្ដតិ, សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស ទិន្នត្តា បន ន គហេតព្ពន្តិ វទន្តិ។

ឧទ្ទេសភត្តកថា និដ្ឋិតា។

និមន្តនភត្តកថា

និមន្តនំ បុគ្គលិកញ្ចេ, សយមេវ ឥស្សរោ។ សង្ឃិកំ បន ឧទ្ទេសភត្តេ វុត្តនយេនេវ គាហេតព្ពំ។ សចេ បនេត្ថ ទូតោ ព្យត្តោ ហោតិ, “ភន្តេ , រាជគេហេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ភត្តំ គណ្ហថា”តិ អវត្វា “ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ វទតិ, បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ។ អថ ទូតោ អព្យត្តោ “ភត្តំ គណ្ហថា”តិ វទតិ, ភត្តុទ្ទេសកោ ព្យត្តោ “ភត្ត”ន្តិ អវត្វា “ភន្តេ, តុម្ហេ យាថា”តិ វទតិ; ឯវម្បិ បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ។ តុម្ហាកំ បដិបាដិយា “ភត្តំ បាបុណាតី”តិ វុត្តេ បន ន វដ្ដតិ។ សចេ និមន្តេតុំ អាគតមនុស្សោ អាសនសាលំ បវិសិត្វា “អជ្ជ ភិក្ខូ ទេថា”តិ វា “អជ្ជ បត្តេ ទេថា”តិ វា វទតិ; ឯវម្បិ បិណ្ឌបាតិកានំ វដ្ដតិ, “តុម្ហេ ច តុម្ហេ ច គច្ឆថា”តិ វត្តព្ពំ។ សចេ បន “អជ្ជ ភិក្ខូ ទេថ; ភត្តំ គណ្ហថ, អជ្ជ បត្តេ ទេថ; ភត្តំ គណ្ហថា”តិ វទតិ, បដិបាដិយា គាហេតព្ពំ។ គាហេន្តេន បន វិច្ឆិន្ទិត្វា “ភត្ត”ន្តិ អវទន្តេន “តុម្ហេ ច តុម្ហេ ច គច្ឆថា”តិ វុត្តេ បិណ្ឌបាតិកានំ វដ្ដតិ។ “ភន្តេ, តុម្ហាកំ បត្តំ ទេថ, តុម្ហេ ឯថា”តិ វុត្តេ បន “សាធុ, ឧបាសកា”តិ គន្តព្ពំ។ សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វា “តុម្ហេ ឯថា”តិ វុត្តេបិ យថាឋិតិកាយ គាហេតព្ពំ។

និមន្តនភត្តឃរតោ បន បត្តត្ថាយ អាគតស្ស ឧទ្ទេសភត្តេ វុត្តនយេនេវ ឋិតិកាយ បត្តោ ទាតព្ពោ។ ឯកោ “សង្ឃតោ បដិបាដិយា បត្ត”ន្តិ អវត្វា កេវលំ “ឯកំ បត្តំ ទេថា”តិ វត្វា អគាហិតេយេវ បត្តេ យស្ស កស្សចិ បត្តំ គហេត្វា បូរេត្វា អាហរតិ, តំ បត្តសាមិកស្សេវ ហោតិ, ឧទ្ទេសភត្តេ វិយ ឋិតិកាយ ន គាហេតព្ពំ។ ឥធាបិ យោ អាគន្ត្វា តុណ្ហីភូតោ តិដ្ឋតិ, សោ “កស្ស សន្តិកំ អាគតោសី”តិ វា “កស្ស បត្តំ ហរិស្សសី”តិ វា ន វត្តព្ពោ។

បុច្ឆាសភាគេន ហិ “តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតោ, តុម្ហាកំ បត្តំ ហរិស្សាមី”តិ វទេយ្យ, តតោ សោ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ ជិគុច្ឆនីយោ អស្ស។ “កុហិំ គច្ឆសិ, កិំ ករោន្តោ អាហិណ្ឌសី”តិ បន វុត្តេ “តស្ស បត្តត្ថាយ អាគតោម្ហី”តិ វទន្តស្ស បដិបាដិយា ភត្តដ្ឋិតិកាយ គាហេត្វា បត្តោ ទាតព្ពោ។ “ភត្តាហរណកបត្តំ ទេថា”តិ វុត្តេបិ បដិបាដិយា ភត្តដ្ឋិតិកាយ ឯវ ទាតព្ពោ។ សចេ អាហរិត្វា “សព្ពោ សង្ឃោ ភុញ្ជតូ”តិ វទតិ, ភាជេត្វា ភុញ្ជិតព្ពំ។ បត្តសាមិកស្ស អតិក្កន្តម្បិ ឋិតិកំ ឋបេត្វា អញ្ញំ បដិបាដិភត្តំ គាហេតព្ពំ។

ឯកោ បាតិយា ភត្តំ អាហរិត្វា “សង្ឃស្ស ទម្មី”តិ វទតិ, អាលោបភត្តដ្ឋិតិកតោ បដ្ឋាយ អាលោបសង្ខេបេន ភាជេតព្ពំ។ សចេ បន តុណ្ហីភូតោ អច្ឆតិ, “កស្ស តេ អាភតំ, កស្ស ទាតុកាមោសី”តិ ន វត្តព្ពោ។

សចេ បន “កុហឹ គច្ឆសិ, កឹ ករោន្តោ អាហិណ្ឌសី”តិ វុត្តេ “សង្ឃស្ស មេ ភត្តំ អាភតំ, ថេរានំ មេ ភត្តំ អាភត”ន្តិ វទតិ, គហេត្វា អាលោបភត្តដ្ឋិតិកាយ ភាជេតព្ពំ។ សចេ បន ឯវំ អាភតំ ពហុំ ហោតិ, សកលស្ស សង្ឃស្ស ពហុ ហោតិ, អភិហដភិក្ខា នាម បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ, ឋិតិកាបុច្ឆនកិច្ចំ នត្ថិ, ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ បត្តំ បូរេត្វា ទាតព្ពំ។

ឧបាសកោ សង្ឃត្ថេរស្ស វា គន្ថធុតង្គវសេន អភិញ្ញាតស្ស វា ភត្តុទ្ទេសកស្ស វា បហិណាតិ “អម្ហាកំ ភត្តគហណត្ថាយ អដ្ឋ ភិក្ខូ គហេត្វា អាគច្ឆថា”តិ, សចេបិ ញាតិឧបដ្ឋាកេហិ បេសិតំ ហោតិ, ឥមេ តយោ ជនា បុច្ឆិតុំ ន លភន្តិ, អារុឡ្ហាយេវ មាតិកំ, សង្ឃតោ អដ្ឋ ភិក្ខូ ឧទ្ទិសាបេត្វា អត្តនវមេហិ គន្តព្ពំ។ កស្មា? ភិក្ខុ សង្ឃស្ស ហិ ឯតេ ភិក្ខូ និស្សាយ លាភោ ឧប្បជ្ជតីតិ។ គន្ថធុតង្គាទីហិ បន អនភិញ្ញាតោ អាវាសិកភិក្ខុ បុច្ឆិតុំ លភតិ, តស្មា តេន “កឹ សង្ឃតោ គណ្ហាមិ, ឧទាហុ យេ ជានាមិ, តេហិ សទ្ធឹ អាគច្ឆាមី”តិ មាតិកំ អារោបេត្វា យថា ទាយកា វទន្តិ, តថា បដិបជ្ជិតព្ពំ។ “តុម្ហាកំ និស្សិតកេ វា យេ វា ជានាថ, តេ គហេត្វា ឯថា”តិ វុត្តេ បន យេ ឥច្ឆន្តិ, តេហិ សទ្ធឹ គន្តុំ លភតិ។ សចេ “អដ្ឋ ភិក្ខូ បហិណថា”តិ បេសេន្តិ, សង្ឃតោវ បេសេតព្ពា។ អត្តនា សចេ អញ្ញស្មឹ គាមេ សក្កា ហោតិ ភិក្ខា លភិតុំ, អញ្ញោ គាមោ គន្តព្ពោ។ ន សក្កា ចេ ហោតិ លភិតុំ, សោយេវ គាមោ បិណ្ឌាយ បវិសិតព្ពោ។

និមន្តិតភិក្ខូ អាសនសាលាយ និសិន្នា ហោន្តិ, តត្រ ចេ មនុស្សា “បត្តេ ទេថា”តិ អាគច្ឆន្តិ, អនិមន្តិតេហិ ន ទាតព្ពា។ “ឯតេ និមន្តិតភិក្ខូ”តិ វត្តព្ពំ។ “តុម្ហេបិ ទេថា”តិ វុត្តេ បន ទាតុំ វដ្ដតិ។ ឧស្សវាទីសុ មនុស្សា សយមេវ បរិវេណានិ ច បធានឃរានិ ច គន្ត្វា តិបិដកេ ច ធម្មកថិកេ ច ភិក្ខុសតេនបិ សទ្ធឹ និមន្តេន្តិ។ តទាយេបិ ជានន្តិ, តេ គហេត្វា គន្តុំ វដ្ដតិ។ កស្មា? ន ហិ មហាភិក្ខុសង្ឃេន អត្ថិកា មនុស្សា បរិវេណានិ ច បធានឃរានិ គច្ឆន្តិ, សន្និបាតដ្ឋានតោវ យថាសត្តិ យថាពលំ ភិក្ខូ គណ្ហិត្វា គច្ឆន្តីតិ។

សចេ បន សង្ឃត្ថេរោ វា គន្ថធុតង្គវសេន អភិញ្ញាតកោ វា ភត្តុទ្ទេសកោ វា អញ្ញត្រ វា វស្សំ វសិត្វា កត្ថចិ វា គន្ត្វា បុន សកដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តិ, មនុស្សា ច អាគន្តុកស្ស សក្ការំ ករោន្តិ, ឯកវារំ យេ ជានន្តិ, តេ គហេត្វា គន្តព្ពំ។ បដិពទ្ធកាលតោ បន បដ្ឋាយ ទុតិយវារេ អារទ្ធេ សង្ឃតោយេវ គហេត្វា គន្តព្ពំ។ អភិនវអាគន្តុកាវ ហុត្វា ញាតី វា ឧបដ្ឋាកេ វា បស្សិស្សាមាតិ គច្ឆន្តិ, តត្រ តេសំ ញាតី ច ឧបដ្ឋាកា ច សក្ការំ ករោន្តិ។ ឯត្ថ បន យេ ជានន្តិ, តេ គហេត្វា គន្តុំ វដ្ដតិ។

យោ បន អតិលាភី ហោតិ, សកដ្ឋានញ្ច អាគន្តុកដ្ឋានញ្ច ឯកសទិសំ, សព្ពត្ថ មនុស្សា សង្ឃភត្តំ សជ្ជេត្វាវ និសីទន្តិ, តេន សង្ឃតោវ គហេត្វា គន្តព្ពន្តិ អយំ និមន្តនេ វិសេសោ។ អវសេសោ សព្ពបញ្ហោ ឧទ្ទេសភត្តេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ កុរុន្ទិយំ បន “អដ្ឋ មហាថេរេ ទេថា”តិ វុត្តេ “អដ្ឋ មហាថេរាវ ទាតព្ពា”តិ វុត្តំ។ ឯស នយោ មជ្ឈិមាទីសុ។ សចេ បន អវិសេសេត្វា “អដ្ឋ ភិក្ខូ ទេថា”តិ វទតិ, សង្ឃតោ ទាតព្ពា។

និមន្តនភត្តកថា និដ្ឋិតា។

សលាកភត្តកថា

សលាកភត្តេ បន “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, សលាកាយ វា បដ្ដិកាយ វា ឧបនិពន្ធិត្វា ឱបុញ្ជិត្វា ឧទ្ទិសិតុ”ន្តិ វចនតោ រុក្ខសារមយាយ សលាកាយ វា វេឡុវិលីវតាលបណ្ណាទិមយាយ បដ្ដិកាយ វា “អសុកស្ស នាម សលាកភត្ត”ន្តិ ឯវំ អក្ខរានិ ឧបនិពន្ធិត្វា បច្ឆិយំ វា ចីវរភោគេ វា កត្វា សព្ពា សលាកាយោ ឱបុញ្ជិត្វា បុនប្បុនំ ហេដ្ឋុបរិវសេនេវ អាលោឡេត្វា បញ្ចង្គសមន្នាគតេន ភត្តុទ្ទេសកេន សចេ ឋិតិកា អត្ថិ, ឋិតិកតោ បដ្ឋាយ; នោ ចេ អត្ថិ, ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ សលាកា ទាតព្ពា។ បច្ឆា អាគតានម្បិ ឯកាពទ្ធវសេន ទូរេ ឋិតានម្បិ ឧទ្ទេសភត្តេ វុត្តនយេនេវ ទាតព្ពា។

សចេ វិហារស្ស សមន្តតោ ពហូ គោចរគាមា, ភិក្ខូ បន ន ពហុកា, គាមវសេនបិ សលាកាយោ បាបុណន្តិ, “តុម្ហាកំ អសុកគាមេ សលាកភត្តំ បាបុណាតី”តិ គាមវសេនេវ គាហេតព្ពា។ ឯវំ គាហេន្តេន សចេបិ ឯកេកស្មឹ គាមេ នានប្បការានិ សដ្ឋិសលាកភត្តានិ, សព្ពានិ គាហិតានេវ ហោន្តិ, តស្ស បត្តគាមសមីបេ អញ្ញានិបិ ទ្វេ តីណិ សលាកភត្តានិ ហោន្តិ, តានិបិ តស្សេវ ទាតព្ពានិ។ ន ហិ សក្កា តេសំ ការណា អញ្ញំ ភិក្ខុំ បហិណិតុន្តិ។

សចេ ឯកច្ចេសុ គាមេសុ ពហូនិ សលាកភត្តានិ សល្លក្ខេត្វា សត្តន្នម្បិ អដ្ឋន្នម្បិ ភិក្ខូនំ ទាតព្ពានិ។ ទទន្តេន បន ចតុន្នំ បញ្ចន្នំ ភត្តានំ សលាកាយោ ឯកតោ ពន្ធិត្វា ទាតព្ពា។ សចេ តំ គាមំ អតិក្កមិត្វា អញ្ញោ

គាមោ ហោតិ, តស្មិញ្ច ឯកមេវ សលាកភត្តំ, តំ បន បាតោវ ទេន្តិ, តម្បិ ឯតេសុ ភិក្ខូសុ ឯកស្ស និគ្គហេន ទត្វា “បាតោវ តំ គហេត្វា បច្ឆា ឱរិមគាមេ ឥតរានិ ភត្តានិ គណ្ហាហី”តិ វត្តព្ពោ។ សចេ ឱរិមគាមេ សលាកភត្តេសុ អគាហិតេស្វេវ គាហិតសញ្ញាយ គច្ឆតិ, បរភាគគាមេ សលាកភត្តំ គាហេត្វា បុន វិហារំ អាគន្ត្វា ឥតរានិ គាហេត្វា ឱរិមគាមោ គន្តព្ពោ។ “ន ហិ ពហិសីមាយ សង្ឃលាភោ គាហេតុំ លព្ភតី”តិ អយំ នយោ កុរុន្ទិយំ វុត្តោ។

សចេ បន ភិក្ខូ ពហូ ហោន្តិ, គាមវសេន សលាកា ន បាបុណន្តិ, វីថិវសេន វា វីថិយំ ឯកគេហវសេន វា កុលវសេន វា គាហេតព្ពា។ វីថិអាទីសុ ច យត្ថ ពហូនិ ភត្តានិ, តត្ថ គាមេ វុត្តនយេនេវ ពហូនំ ភិក្ខូនំ គាហេតព្ពានិ។ សលាកាសុ អសតិ ឧទ្ទិសិត្វាបិ គាហេតព្ពានិ។

សលាកទាយកេន បន វត្តំ ជានិតព្ពំ។ តេន ហិ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ បត្តចីវរំ គហេត្វា ភោជនសាលំ គន្ត្វា អសម្មដ្ឋដ្ឋានំ សម្មជ្ជិត្វា បានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេត្វា “ឥទានិ ភិក្ខូហិ វត្តំ កតំ ភវិស្សតី”តិ កាលំ សល្លក្ខេត្វា ឃណ្ឌិំ បហរិត្វា ភិក្ខូសុ សន្និបតិតេសុ បឋមមេវ វារគាមេ សលាកភត្តំ គាហេតព្ពំ។ “តុយ្ហំ អសុកស្មិំ នាម វារគាមេ សលាកា បាបុណាតិ តត្រ គច្ឆា”តិ វត្តព្ពំ។

សចេ អតិរេកគាវុតេ គាមោ ហោតិ, តំ ទិវសំ គច្ឆន្តា កិលមន្តិ, “ស្វេ តុយ្ហំ វារគាមេ បាបុណាតី”តិ អជ្ជេវ គាហេតព្ពំ។ យោ វារគាមំ បេសិយមានោ ន គច្ឆតិ, អញ្ញំ សលាកំ មគ្គតិ, ន ទាតព្ពា។ សទ្ធានញ្ហិ មនុស្សានំ បុញ្ញហានិ សង្ឃស្ស ច លាភច្ឆេទោ ហោតិ, តស្មា តស្ស ទុតិយេបិ តតិយេបិ ទិវសេ អញ្ញា សលាកា ន ទាតព្ពា, “អត្តនោ បត្តដ្ឋានំ គន្ត្វា ភុញ្ជាហី”តិ វត្តព្ពោ, តីណិ បន ទិវសានិ អគច្ឆន្តស្ស វារគាមតោ ឱរិមវារគាមេ សលាកា គាហេតព្ពា។ តញ្ចេ ន គណ្ហាតិ, តតោ បដ្ឋាយ តស្ស អញ្ញំ សលាកំ ទាតុំ ន វដ្ដតិ, ទណ្ឌកម្មំ បន គាឡ្ហំ កាតព្ពំ, សង្ឃិតោ វា បណ្ណាសតោ វា ន បរិហាបេតព្ពំ។ វារគាមេ គាហេត្វា វិហារវារោ គាហេតព្ពោ, “តុយ្ហំ វិហារវារោ បាបុណាតី”តិ វត្តព្ពំ។ វិហារវារិកស្ស ទ្វេ តិស្សោ យាគុសលាកាយោ តិស្សោ ចតស្សោ វា ភត្តសលាកាយោ ច ទាតព្ពា, និពទ្ធំ កត្វា បន ន ទាតព្ពា។ យាគុភត្តទាយកា ហិ “អម្ហាកំ យាគុភត្តំ វិហារគោបកាវ ភុញ្ជន្តី”តិ អញ្ញថត្តំ អាបជ្ជេយ្យុំ, តស្មា អញ្ញេសុ កុលេសុ ទាតព្ពា។

សចេ វិហារវារិកានំ សភាគា អាហរិត្វា ទេន្តិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ; នោ ចេ, វារំ គាហេត្វា តេសំ យាគុភត្តំ អាហរាបេតព្ពំ។ តាវ នេសំ សលាកា ផាតិកម្មមេវ ភវន្តិ, វស្សគ្គេន បត្តដ្ឋានេ បន អញ្ញម្បិ បណីតភត្តសលាកំ គណ្ហិតុំ លភន្តិយេវ។ អតិរេកឧត្តរិភង្គស្ស ឯកចារិកភត្តស្ស វិសុំ ឋិតិកំ កត្វា សលាកា ទាតព្ពា។

សចេ យេន សលាកា លទ្ធា, សោ តំទិវសំ តំ ភត្តំ ន លភតិ, បុនទិវសេ គាហេតព្ពំ។ ភត្តមេវ លភតិ, ន ឧត្តរិភង្គំ; ឯវម្បិ បុន គាហេតព្ពំ។ ខីរភត្តស្ស សលាកាយបិ ឯសេវ នយោ។ សចេ បន ខីរមេវ លភតិ, ន ភត្តំ; ខីរលាភតោ បដ្ឋាយ បុន ន គាហេតព្ពំ។ ទ្វេ តីណិ ឯកចារិកភត្តានិ ឯកស្សេវ បាបុណន្តិ, ទុព្ភិក្ខសមយេ សង្ឃនវកេន លទ្ធកាលេ វិជដេត្វា វិសុំ គាហេតព្ពានិ, បាកតិកសលាកភត្តំ អលទ្ធស្សាបិ បុនទិវសេ គាហេតព្ពំ។

សចេ ខុទ្ទកោ វិហារោ ហោតិ, សព្ពេ ភិក្ខូ ឯកសម្ភោគា, ឧច្ឆុសលាកំ គាហេន្តេន យស្ស កស្សចិ សម្មុខីភូតស្ស បាបេត្វា មហាថេរាទីនំ ទិវា តច្ឆេត្វា ទាតុំ វដ្ដតិ។ រសសលាកំ បាបេត្វា បច្ឆាភត្តំ បរិស្សាវេត្វា វា ផាណិតំ វា ការេត្វា បិណ្ឌបាតិកាទីនម្បិ ទាតព្ពំ ។ អាគន្តុកានំ អាគតានាគតភាវំ ញត្វា គាហេតព្ពា, មហាអាវាសេ ឋិតិកំ កត្វា គាហេតព្ពា។

តក្កសលាកម្បិ សភាគដ្ឋានេ បាបេត្វា វា បចាបេត្វា វា ធូមាបេត្វា វា ថេរានំ ទាតុំ វដ្ដតិ។ មហាអាវាសេ វុត្តនយេនេវ បដិបជ្ជិតព្ពំ ផលសលាកបូវសលាកភេសជ្ជគន្ធមាលសលាកាយោបិ វិសុំ ឋិតិកាយ គាហេតព្ពា។ ភេសជ្ជាទិសលាកាយោ ចេត្ថ កិញ្ចាបិ បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដន្តិ, សលាកវសេន គាហិតត្តា បន ន សាទិតព្ពា។ អគ្គភិក្ខាមត្តំ សលាកភត្តំ ទេន្តិ, ឋិតិកំ បុច្ឆិត្វា គាហេតព្ពំ។ អសតិយា ឋិតិកាយ ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ គាហេតព្ពំ។ សចេ តាទិសានិ ភត្តានិ ពហូនិ ហោន្តិ, ឯកេកស្ស ភិក្ខុនោ ទ្វេ តីណិ ទាតព្ពានិ; នោ ចេ, ឯកេកមេវ ទត្វា បដិបាដិយា គតាយ បុន ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ ទាតព្ពំ។ សចេ អន្តរាវ ឧបច្ឆិជ្ជតិ, ឋិតិកា សល្លក្ខេតព្ពា។ យទិ បន តាទិសំ ភត្តំ និពទ្ធមេវ ហោតិ, យស្ស បាបុណាតិ, សោ វត្តព្ពោ “លទ្ធា វា អលទ្ធា វា ស្វេបិ គណ្ហេយ្យាសី”តិ។ ឯកំ អនិពទ្ធំ ហោតិ, លភនទិវសេ បន យាវទត្ថំ លភតិ, អលភនទិវសា ពហុតរា ហោន្តិ, តំ យស្ស បាបុណាតិ, សោ អលភិត្វា “ស្វេ គណ្ហេយ្យាសី”តិ វត្តព្ពោ។

យោ សលាកាសុ គាហិតាសុ បច្ឆា អាគច្ឆតិ, តស្ស អតិក្កន្តាវ សលាកា ន ឧបដ្ឋាបេត្វា ទាតព្ពា។ សលាកំ នាម យដ្ឋិប្បហរណតោ បដ្ឋាយ អាគន្ត្វា ហត្ថំ បសារេន្តោវ លភតិ។ អញ្ញស្ស អាគន្ត្វា សមីបេ ឋិតស្សាបិ អតិក្កន្តា អតិក្កន្តាវ ហោតិ។ សចេ បនស្ស អញ្ញោ គណ្ហន្តោ អត្ថិ, សយំ អនាគតោបិ លភតិ។ សភាគដ្ឋានេ អសុកោ អនាគតោតិ ញត្វា “អយំ តស្ស សលាកា”តិ ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ សចេ “អនាគតស្ស ន ទាតព្ពា”តិ កតិកំ ករោន្តិ, អធម្មិកា ហោតិ។ អន្តោឧបចារេ ឋិតស្ស ហិ ភាជនីយភណ្ឌំ បាបុណាតិ។ សចេ បន “អនាគតស្ស ទេថា”តិ មហាសទ្ទំ ករោន្តិ, ទណ្ឌកម្មំ ឋបេតព្ពំ, “អាគន្ត្វា គណ្ហន្តូ”តិ វត្តព្ពំ។

ឆប្បញ្ចសលាកា នដ្ឋា ហោន្តិ, ភត្តុទ្ទេសកោ ទាយកានំ នាមំ នស្សរតិ, សោ ចេ នដ្ឋសលាកា មហាថេរស្ស វា អត្តនោ វា បាបេត្វា ភិក្ខូ វទេយ្យ, “មយា អសុកគាមេ សលាកភត្តំ មយ្ហំ បាបិតំ, តុម្ហេ តត្ថ លទ្ធំ សលាកភត្តំ ភុញ្ជេយ្យាថា”តិ, វដ្ដតិ។ វិហារេ អបាបិតំ បន អាសនសាលាយ តំ ភត្តំ លភិត្វា តត្ថេវ បាបេត្វា ភុញ្ជិតុំ ន វដ្ដតិ។ “អជ្ជ បដ្ឋាយ មយ្ហំ សលាកភត្តំ គណ្ហថា”តិ វុត្តេ តត្រ អាសនសាលាយ គាហេតុំ ន វដ្ដតិ, វិហារំ អានេត្វា គាហេតព្ពំ។ “ស្វេ បដ្ឋាយា”តិ វុត្តេ បន ភត្តុទ្ទេសកស្ស អាចិក្ខិតព្ពំ “ស្វេ បដ្ឋាយ អសុកកុលំ នាម សលាកភត្តំ ទេតិ, សលាកគ្គាហណកាលេ សរេយ្យាសី”តិ។ ទុព្ភិក្ខេ សលាកភត្តំ បច្ឆិន្ទិត្វា សុភិក្ខេ ជាតេ កិញ្ចិ ទិស្វា “អជ្ជ បដ្ឋាយ អម្ហាកំ សលាកភត្តំ គណ្ហថា”តិ បុន បដ្ឋបេន្តិ, អន្តោគាមេ អគាហេត្វា វិហារំ អានេត្វាវ គាហេតព្ពំ។ ឥទញ្ហិ “សលាកភត្តំ” នាម។ ឧទ្ទេសភត្តសទិសំ ន ហោតិ, វិហារមេវ សន្ធាយ ទិយ្យតិ, តស្មា ពហិឧបចារេ គាហេតុំ ន វដ្ដតិ។ “ស្វេ បដ្ឋាយា”តិ វុត្តេ បន វិហារេ គាហេតព្ពមេវ។

គមិកោ ភិក្ខុ យំ ទិសាភាគំ គន្តុកាមោ, តត្ថ អញ្ញេន វារគាមសលាកា លទ្ធា ហោតិ, តំ គហេត្វា ឥតរំ ភិក្ខុំ “មយ្ហំ បត្តសលាកំ ត្វំ គណ្ហាហី”តិ វត្វា គន្តុំ វដ្ដតិ។ តេន បន ឧបចារសីមំ អនតិក្កន្តេយេវ តស្មិំ តស្ស សលាកា គាហេតព្ពា។

ឆឌ្ឌិតវិហារេ មនុស្សា ពោធិចេតិយាទីនិ ជគ្គិត្វា ភុញ្ជន្តូតិ សលាកភត្តំ បដ្ឋបេន្តិ, ភិក្ខូ សកដ្ឋានេសុ វសិត្វា កាលស្សេវ គន្ត្វា តត្ថ វត្តំ ករិត្វា តំ ភត្តំ ភុញ្ជន្តិ, វដ្ដតិ។ សចេ តេសុ ស្វាតនាយ អត្តនោ បាបេត្វា គតេសុ អាគន្តុកោ ភិក្ខុ ឆឌ្ឌិតវិហារេ វសិត្វា កាលស្សេវ វត្តំ កត្វា យដ្ឋឹ បហរិត្វា សលាកភត្តំ អត្តនោ បាបេត្វា អាសនសាលំ គច្ឆតិ, សោវ តស្ស ភត្តស្ស ឥស្សរោ។ យោ បន ភិក្ខូសុ វត្តំ ករោន្តេសុយេវ ភូមិយំ ទ្វេ តយោ សម្មុញ្ជនិប្បហារេ ទត្វា យដ្ឋឹ បហរិត្វា “ធុរគាមេ សលាកភត្តំ មយ្ហំ បាបុណាតី”តិ គច្ឆតិ, តស្ស តំ ចោរិកាយ គហិតត្តា ន បាបុណាតិ, វត្តំ កត្វា បាបេត្វា បច្ឆា គតភិក្ខូនំយេវ ហោតិ។

ឯកោ គាមោ អតិទូរេ ហោតិ, ភិក្ខូ និច្ចំ គន្តុំ ន ឥច្ឆន្តិ, មនុស្សា “មយំ បុញ្ញេន បរិពាហិរា ហោមា”តិ វទន្តិ, យេ តស្ស គាមស្ស អាសន្នវិហារេ សភាគភិក្ខូ, តេ វត្តព្ពា “ឥមេសំ ភិក្ខូនំ អនាគតទិវសេ តុម្ហេ ភុញ្ជថា”តិ។ សលាកា បន ទេវសិកំ បាបេតព្ពា, តា ច ខោ បន យដ្ឋិប្បហរណមត្តេន វា បច្ឆិចាលនមត្តេន វា បាបិតា ន ហោន្តិ, បច្ឆី បន គហេត្វា សលាកា បីឋកេ អាកិរិតព្ពា, បច្ឆិ បន មុខវដ្ដិយំ ន គហេតព្ពា។ សចេ ហិ តត្ថ អហិ វា វិច្ឆិកោ វា ភវេយ្យ, ទុក្ខំ ឧប្បាទេយ្យ; តស្មា ហេដ្ឋា គហេត្វា បច្ឆី បរម្មុខំ កត្វា សលាកា អាកិរិតព្ពា “សចេបិ សប្បោ ភវិស្សតិ, ឯត្តោវ បលាយិស្សតី”តិ។ ឯវំ សលាកា អាកិរិត្វា គាមាទិវសេន បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ គាហេតព្ពា។ អបិច ឯកំ មហាថេរស្ស បាបេត្វា “អវសេសា មយ្ហំ បាបុណន្តី”តិ អត្តនោ បាបេត្វា វត្តំ កត្វា ចេតិយំ វន្ទិត្វា វិតក្កមាឡកេ ឋិតេហិ ភិក្ខូហិ “បាបិតា, អាវុសោ, សលាកា”តិ វុត្តេ “អាម, ភន្តេ, តុម្ហេ គតគតគាមេ សលាកភត្តំ គណ្ហថា”តិ វត្តព្ពំ; ឯវំ បាបិតាបិ ហិ សុបាបិតាវ ហោន្តិ។

ភិក្ខូ សព្ពរត្តឹ ធម្មសវនត្ថំ អញ្ញំ វិហារំ គច្ឆន្តា “មយំ តត្ថ ទានំ អគ្គហេត្វាវ អម្ហាកំ គោចរគាមេវ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា អាគមិស្សាមា”តិ សលាកា អគ្គហេត្វាវ គតា, វិហារេ ថេរស្ស បត្តសលាកភត្តំ ភុញ្ជិតុំ អាគច្ឆន្តិ, វដ្ដតិ។ អថ មហាថេរោបិ “អហំ ឥធ កឹ ករោមី”តិ តេហិយេវ សទ្ធឹ គច្ឆតិ, តេហិ គតវិហារេ អភុញ្ជិត្វាវ គោចរគាមំ អនុប្បត្តេហិ “ទេថ, ភន្តេ, បត្តេ សលាកយាគុអាទីនិ អាហរិស្សាមា”តិ វុត្តេ បត្តា ន ទាតព្ពា។ “កស្មា, ភន្តេ, ន ទេថា”តិ “វិហារដ្ឋកំ ភត្តំ វិហារេ វុត្ថានំ បាបុណាតិ, មយំ អញ្ញស្មឹ វិហារេ វុត្ថា”តិ។ “ទេថ, ភន្តេ, ន មយំ វិហារេ បាលិកាយ ទេម, តុម្ហាកំ ទេម, គណ្ហថ អម្ហាកំ ភិក្ខ”ន្តិ វុត្តេ បន វដ្ដតិ។

សលាកភត្តកថា និដ្ឋិតា។

បក្ខិកភត្តាទិកថា

បក្ខិកាទីសុ បន យំ អភិលក្ខិតេសុ ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី បញ្ចមី អដ្ឋមីតិ ឥមេសុ បក្ខេសុ កម្មប្បសុតេហិ ឧបោសថំ កាតុំ សតិករណត្ថាយ ទិយ្យតិ, តំ **បក្ខិកំ** នាម។ តំ សលាកភត្តគតិកមេវ ហោតិ, គាហេត្វា ភុញ្ជិតព្ពំ។ សចេ សលាកភត្តម្បិ បក្ខិកភត្តម្បិ ពហុ សព្ពេសំ វិនិវិជ្ឈិត្វា គច្ឆតិ, ទ្វេបិ ភត្តានិ វិសុំ វិសុំ គាហេតព្ពានិ។ សចេ ភិក្ខុសង្ឃោ មហា, បក្ខិកំ គាហេត្វា តស្ស ឋិតិកាយ សលាកភត្តំ គាហេតព្ពំ , សលាកភត្តំ វា គាហាបេត្វា តស្ស ឋិតិកាយ បក្ខិកំ គាហេតព្ពំ។ យេសំ ន បាបុណាតិ, តេ បិណ្ឌាយ ចរិស្សន្តិ។ សចេ ទ្វេបិ ភត្តានិ ពហូនិ, ភិក្ខូ មន្ទា; សលាកភត្តំ នាម ទេវសិកំ លព្ភតិ, តស្មា តំ ឋបេត្វា “បក្ខិកំ អាវុសោ ភុញ្ជថា”តិ បក្ខិកមេវ គាហេតព្ពំ។ បក្ខិកំ បណីតំ ទេន្តិ, វិសុំ ឋិតិកា កាតព្ពា។ “ស្វេ បក្ខោ”តិ អជ្ជ បក្ខិកំ ន គាហេតព្ពំ។ សចេ បន ទាយកា វទន្តិ “ស្វេ អម្ហាកំ ឃរេ លូខភត្តំ ភវិស្សតិ, អជ្ជេវ បក្ខិកភត្តំ ឧទ្ទិសថា”តិ, ឯវំ វដ្ដតិ។

ឧបោសថិកំ នាម អន្វឌ្ឍមាសេ ឧបោសថង្គានិ សមាទិយិត្វា យំ អត្តនា ភុញ្ជតិ, តទេវ ទិយ្យតិ។ **បាដិបទិកំ** នាម “ឧបោសថេ ពហូ សទ្ធា បសន្នា ភិក្ខូនំ សក្ការំ ករោន្តិ, បាដិបទេ បន ភិក្ខូ កិលមន្តិ, បាដិបទេ ទិន្នំ ទុព្ភិក្ខទានសទិសំ មហប្ផលំ ហោតិ, ឧបោសថកម្មេន វា បរិសុទ្ធសីលានំ ទុតិយទិវសេ ទិន្នំ មហប្ផលំ ហោតី”តិ សល្លក្ខេត្វា បាដិបទេ ទិយ្យនកទានំ, តម្បិ ឧភយំ សលាកភត្តគតិកមេវ។ ឥតិ ឥមានិ សត្តបិ ភត្តានិ បិណ្ឌបាតិកានំ ន វដ្ដន្តិ, ធុតង្គភេទំ ករោន្តិយេវ។

អបរានិបិ ចីវរក្ខន្ធកេ វិសាខាយ វរំ យាចិត្វា ទិន្នានិ អាគន្តុកភត្តំ គមិយភត្តំ គិលានភត្តំ គិលានុបដ្ឋាកភត្តន្តិ ចត្តារិ ភត្តានិ បាឡិយំ អាគតានេវ, តត្ថ អាគន្តុកានំ ទិន្នំ ភត្តំ “**អាគន្តុកភត្តំ**”។ ឯស នយោ សេសេសុ។ សចេ បនេត្ថ អាគន្តុកភត្តានិបិ អាគន្តុកាបិ ពហូ ហោន្តិ, សព្ពេសំ ឯកេកំ គាហេតព្ពំ, ភត្តេសុ អប្បហោន្តេសុ ឋិតិកាយ គាហេតព្ពំ។ ឯកោ អាគន្តុកោ បឋមមេវ អាគន្ត្វា សព្ពំ អាគន្តុកភត្តំ អត្តនោ គាហេត្វា និសីទតិ, សព្ពំ តស្សេវ ហោតិ, បច្ឆា អាគតេហិ អាគន្តុកេហិ តេន ទិន្នានិ បរិភុញ្ជិតព្ពានិ។ តេនបិ ឯកំ អត្តនោ គហេត្វា សេសានិ ទាតព្ពានិ។ អយំ ឧឡារោ។

សចេ បន យោ បឋមំ អាគន្ត្វាបិ អត្តនោ អគ្គហេត្វា តុណ្ហីភូតោ និសីទតិ, បច្ឆា អាគតេហិ សទ្ធឹ បដិបាដិយា គណ្ហិតព្ពំ។ សចេ និច្ចំ អាគន្តុកា អាគច្ឆន្តិ, អាគតទិវសេយេវ ភុញ្ជិតព្ពំ, អន្តរន្តរា ចេ អាគច្ឆន្តិ, ទ្វេ តីណិ ទិវសានិ ភុញ្ជិតព្ពំ។ មហាបច្ចរិយំ បន “សត្ត ទិវសានិ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។

អាវាសិកោ កត្ថចិ គន្ត្វា អាគតោ, តេនាបិ អាគន្តុកភត្តំ បរិភុញ្ជិតព្ពំ។ សចេ បន តំ វិហារេ និពន្ធាបិតំ ហោតិ, វិហារេ គាហេតព្ពំ។ អថ វិហារោ ទូរេ ហោតិ, អាសនសាលាយ និពន្ធាបិតំ អាសនសាលាយ គាហេតព្ពំ។ សចេ បន ទាយកា “អាគន្តុកេសុ អសតិ អាវាសិកាបិ បរិភុញ្ជន្តូ”តិ វទន្តិ, វដ្ដតិ។

គមិយភត្តេបិ អយមេវ កថាមគ្គោ។ អយំ បន វិសេសោ – អាគន្តុកោ អាគន្តុកភត្តមេវ លភតិ, គមិកោ អាគន្តុកភត្តម្បិ គមិយភត្តម្បិ។ អាវាសិកោបិ បក្កមិតុកាមោ គមិកោ ហោតិ; គមិយភត្តំ លភតិ។ យថា បន អាគន្តុកភត្តំ; ឯវមិទំ ទ្វេ វា តីណិ វា សត្ត វា ទិវសានិ ន លព្ភតិ។ “គមិស្សាមី”តិ ភុត្តោ តំទិវសំ កេនចិទេវ ការណេន ន គតោ, បុនទិវសេបិ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ, សឧស្សាហត្តា។ “គមិស្សាមី”តិ ភុត្តស្ស ចោរា វា បន្ថំ រុន្ធន្តិ ឧទកំ វា, ទេវោ វា វស្សតិ, សត្ថោ វា ន គច្ឆតិ, សឧស្សាហេន ភុញ្ជិតព្ពំ។ ឯតេ ឧបទ្ទវេ ឱលោកេន្តេន “ទ្វេ តយោ ទិវសេ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ មហាបច្ចរិយំ វុត្តំ។ “គមិស្សាមី”តិ បន លេសំ ឱឌ្ឌេត្វា ភុញ្ជិតុំ ន លភតិ។

គិលានភត្តម្បិ សចេ សព្ពេសំ គិលានានំ បហោតិ, សព្ពេសំ ទាតព្ពំ; នោ ចេ, ឋិតិកំ កត្វា គាហេតព្ពំ។ ឯកោ គិលានោ អរោគរូបោ សក្កោតិ អន្តោគាមំ គន្តុំ, ឯកោ ន សក្កោតិ, អយំ “**មហាគិលានោ**” នាម។ ឯតស្ស គិលានភត្តំ ទាតព្ពំ។ ទ្វេ មហាគិលានា – ឯកោ លាភី អភិញ្ញាតោ ពហុំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ លភតិ, ឯកោ អនាថោ អប្បលាភតាយ អន្តោគាមំ បវិសតិ – ឯតស្ស គិលានភត្តំ ទាតព្ពំ។ គិលានភត្តេ បន ទិវសបរិច្ឆេទោ នត្ថិ។ យាវ រោគោ ន វូបសម្មតិ, សប្បាយភោជនំ អភុញ្ជន្តោ ន យាបេតិ, តាវ ភុញ្ជិតព្ពំ។ យទា បន មិស្សកយាគុំ វា មិស្សកភត្តំ វា ភុត្តស្សាបិ រោគោ ន កុប្បតិ, តតោ បដ្ឋាយ ន ភុញ្ជិតព្ពំ។

គិលានុបដ្ឋាកភត្តម្បិ យំ សព្ពេសំ បហោតិ, តំ សព្ពេសំ ទាតព្ពំ; នោ ចេ បហោតិ, ឋិតិកំ កត្វា គាហេតព្ពំ។ ឥទម្បិ ទ្វីសុ គិលានេសុ មហាគិលានុបដ្ឋាកស្ស គាហេតព្ពំ, ទ្វីសុ មហាគិលានេសុ អនាថគិលានុបដ្ឋាកស្ស។ យំ កុលំ គិលានភត្តម្បិ ទេតិ គិលានុបដ្ឋាកភត្តម្បិ, តត្ថ យស្ស គិលានស្ស ភត្តំ បាបុណាតិ តទុបដ្ឋាកស្សាបិ តត្ថេវ គាហេតព្ពំ។ គិលានុបដ្ឋាកភត្តេបិ ទិវសបរិច្ឆេទោ នត្ថិ, យាវ គិលានោ លភតិ, តាវស្ស ឧបដ្ឋាកោបិ លភតីតិ។ ឥមានិ ចត្តារិ ភត្តានិ សចេ ឯវំ ទិន្នានិ ហោន្តិ “អាគន្តុកគមិកគិលានុបដ្ឋាកា មម ភិក្ខំ

គណ្ហន្តូ”តិ, បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ។ សចេ បន អាគន្តុកាទីនំ ភត្តំ និពន្ធាបេមិ, “មម ភត្តំ គណ្ហន្តូ”តិ ឯវំ ទិន្នានិ ហោន្តិ, បិណ្ឌបាតិកានំ ន វដ្ដតិ។

អបរានិបិ “ធុរភត្តំ, កុដិភត្តំ, វារភត្ត”ន្តិ តីណិ ភត្តានិ។ តត្ថ **ធុរភត្ត**ន្តិ និច្ចភត្តំ វុច្ចតិ, តំ ទុវិធំ – សង្ឃិកំ បុគ្គលិកញ្ច។ តត្ថ យំ “សង្ឃស្ស ធុរភត្តំ ទេមា”តិ និពន្ធាបិតំ, តំ សលាកភត្តគតិកំ។ “មម និពទ្ធំ ភិក្ខំ គណ្ហន្តូ”តិ វត្វា ទិន្នំ បន បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ។ បុគ្គលិកេបិ “តុម្ហាកំ ធុរភត្តំ ទម្មី”តិ វុត្តេ បិណ្ឌបាតិកោ ចេ, ន វដ្ដតិ។ “មម និពទ្ធំ ភិក្ខំ គណ្ហថា”តិ វុត្តេ បន វដ្ដតិ, សាទិតព្ពំ។ សចេបិ បច្ឆា កតិបាហេ វីតិវត្តេ “ធុរភត្តំ គណ្ហថា”តិ វទតិ, មូលេ សុដ្ឋុ សម្បដិច្ឆិតត្តា វដ្ដតិ។

កុដិភត្តំ នាម យំ សង្ឃស្ស អាវាសំ ការេត្វា “អម្ហាកំ សេនាសនវាសិនោ អម្ហាកំយេវ ភត្តំ គណ្ហន្តូ”តិ ឯវំ និពន្ធាបិតំ, តំ សលាកភត្តគតិកមេវ ហោតិ, គហេត្វា ភុញ្ជិតព្ពំ។ “អម្ហាកំ សេនាសនវាសិនោ អម្ហាកំយេវ ភិក្ខំ គណ្ហន្តូ”តិ វុត្តេ បន បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ ។ យំ បន បុគ្គលេ បសីទិត្វា តស្ស វា អាវាសំ កត្វា “តុម្ហាកំ ទេមា”តិ ទិន្នំ, តំ តស្សេវ ហោតិ, តស្មឹ កត្ថចិ គតេ និស្សិតកេហិ ភុញ្ជិតព្ពំ។

វារភត្តំ នាម ទុព្ភិក្ខសមយេ “វារេន ភិក្ខូ ជគ្គិស្សាមា”តិ ធុរគេហតោ បដ្ឋាយ ទិន្នំ, តម្បិ ភិក្ខាវចនេន ទិន្នំ បិណ្ឌបាតិកានំ វដ្ដតិ។ “វារភត្ត”ន្តិ វុត្តេ បន សលាកភត្តគតិកំ ហោតិ។ សចេ តណ្ឌុលាទីនិ បេសេន្តិ, “សាមណេរា បចិត្វា ទេន្តូ”តិ, បិណ្ឌបាតិកានំ វដ្ដតិ។ ឥតិ ឥមានិ ច តីណិ អាគន្តុកភត្តាទីនិ ច ចត្តារីតិ សត្ត, តានិ សង្ឃភត្តាទីហិ សហ ចុទ្ទស ភត្តានិ ហោន្តិ។

អដ្ឋកថាយំ បន វិហារភត្តំ, អដ្ឋកភត្តំ, ចតុក្កភត្តំ, គុឡ្ឡកភត្តន្តិ អញ្ញានិបិ ចត្តារិ ភត្តានិ វុត្តានិ។ តត្ថ **វិហារភត្តំ** នាម វិហារេ តត្រុប្បាទភត្តំ, តំ សង្ឃភត្តេន គហិតំ។ តំ បន តិស្សមហាវិហារចិត្តលបព្ពតាទីសុ បដិសម្ភិទាបត្តេហិ ខីណាសវេហិ យថា បិណ្ឌបាតិកានម្បិ សក្កា ហោតិ បរិភុញ្ជិតុំ, តថា បដិគ្គហិតត្តា តាទិសេសុ ឋានេសុ បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ។ “អដ្ឋន្នំ ភិក្ខូនំ ទេម, ចតុន្នំ ទេមា”តិ ឯវំ ទិន្នំ បន **អដ្ឋកភត្តញ្ចេវ ចតុក្កភត្តញ្ច**; តម្បិ ភិក្ខាវចនេន ទិន្នំ បិណ្ឌបាតិកានំ វដ្ដតិ។ មហាភិសង្ខារិកេន អតិរសកបូវេន បត្តំ បូរេត្វា ថកេត្វា ទិន្នំ **គុឡ្ឡកភត្តំ** នាម។ ឥមានិ តីណិ សលាកភត្តគតិកានេវ។

អបរម្បិ **គុឡ្ឡកភត្តំ** នាម អត្ថិ, ឥធេកច្ចេ មនុស្សា មហាជម្ពូសវនញ្ច វិហារបូជញ្ច ការេត្វា សកលសង្ឃស្ស ទាតុំ ន សក្កោមាតិ, “ទ្វេ តីណិ ភិក្ខុសតានិ អម្ហាកំ ភិក្ខំ គណ្ហន្តូ”តិ ភិក្ខុបរិច្ឆេទជាននត្ថំ គុឡ្ឡកេ ទេន្តិ, ឥទំ បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ។ ឥតិ ចីវរក្ខន្ធកេ ចីវរភាជនីយំ, ឥមស្មឹ បន សេនាសនក្ខន្ធកេ សេនាសនភាជនីយញ្ចេវ បិណ្ឌបាតភាជនីយញ្ច វុត្តំ។

គិលានបច្ចយភាជនីយំ បន ឯវំ វេទិតព្ពំ – សប្បិអាទីសុ ភេសជ្ជេសុ រាជរាជមហាមត្តា សប្បិស្ស តាវ កុម្ភសតម្បិ កុម្ភសហស្សម្បិ វិហារំ បេសេន្តិ, ឃណ្ដឹ បហរិត្វា ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ គហិតភាជនំ បូរេត្វា ទាតព្ពំ , បិណ្ឌបាតិកានម្បិ វដ្ដតិ។ សចេ អលសជាតិកា មហាថេរា បច្ឆា អាគច្ឆន្តិ, “ភន្តេ, វីសតិវស្សានំ ទិយ្យតិ, តុម្ហាកំ ឋិតិកា អតិក្កន្តា”តិ ន វត្តព្ពា, ឋិតិកំ ឋបេត្វា តេសំ ទត្វា បច្ឆា ឋិតិកាយ ទាតព្ពំ។

“អសុកវិហារេ ពហុ សប្បិ ឧប្បន្ន”ន្តិ សុត្វា យោជនន្តរវិហារតោបិ ភិក្ខូ អាគច្ឆន្តិ, សម្បត្តសម្បត្តានំ ឋិតដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ ទាតព្ពំ។ អសម្បត្តានម្បិ ឧបចារសីមំ បវិដ្ឋានំ អន្តេវាសិកាទីសុ គណ្ហន្តេសុ ទាតព្ពមេវ។ “ពហិឧបចារសីមាយ ឋិតានំ ទេថា”តិ វទន្តិ, ន ទាតព្ពំ។ សចេ បន ឧបចារសីមំ ឱក្កន្តេហិ ឯកាពទ្ធា ហុត្វា អត្តនោ វិហារទ្វារេ វា អន្តោវិហារេយេវ វា ហោន្តិ, បរិសាវសេន វឌ្ឍិតា នាម សីមា ហោតិ, តស្មា ទាតព្ពំ។ សង្ឃនវកស្ស ទិន្នេបិ បច្ឆា អាគតានំ ទាតព្ពមេវ។ ទុតិយភាគេ បន ថេរាសនំ អារុឡ្ហេ បច្ឆា អាគតានំ បឋមភាគោ ន បាបុណាតិ, ទុតិយភាគតោ វស្សគ្គេន ទាតព្ពំ។ ឧបចារសីមំ បវិសិត្វា យត្ថ កត្ថចិ ទិន្នំ ហោតិ, សព្ពសន្និបាតដ្ឋានេយេវ ភាជេតព្ពំ។

យស្មឹ វិហារេ ទស ភិក្ខូ, ទសេវ ច សប្បិកុម្ភា ទិយ្យន្តិ, ឯកេកកុម្ភវសេនេវ ភាជេតព្ពំ។ ឯកោ សប្បិកុម្ភោ ហោតិ, ទស ភិក្ខូហិ ភាជេត្វា គហេតព្ពំ។ សចេ យថាឋិតំយេវ “អម្ហាកំ បាបុណាតី”តិ គណ្ហន្តិ, ទុគ្គហិតំ; គតគតដ្ឋានេ សង្ឃិកមេវ ហោតិ។ កុម្ភំ បន អាវជ្ជេត្វា ថាលកេ ថោកំ សប្បឹ កត្វា “ឥទំ មហាថេរស្ស បាបុណាតិ, អវសេសំ អម្ហាកំ បាបុណាតី”តិ វត្វា តម្បិ កុម្ភេយេវ អាកិរិត្វា យថិច្ឆិតំ គហេត្វា គន្តុំ វដ្ដតិ។ សចេ ថិនំ សប្បិ ហោតិ, លេខំ កត្វា “លេខតោ បរភាគោ មហាថេរស្ស បាបុណាតិ, អវសេសំ អម្ហាក”ន្តិ គហិតម្បិ សុគ្គហិតំ, វុត្តបរិច្ឆេទតោ ឩនាធិកេសុបិ ភិក្ខូសុ ច សប្បិកុម្ភេសុ ច ឯតេនេវុបាយេន ភាជេតព្ពំ។

សចេ បនេកោ ភិក្ខុ, ឯកោបិ កុម្ភោ ហោតិ, យដ្ឋិ បហរិត្វា “អយំ មយ្ហំ បាបុណាតី”តិបិ គហេតុំ វដ្ដតិ។ “អយំ បឋមភាគោ មយ្ហំ បាបុណាតិ, អយំ ទុតិយភាគោ”តិ ឯវំ ថោកំ ថោកម្បិ បាបេតុំ វដ្ដតិ។ ឯស នយោ នវនីតាទីសុបិ។ យស្មិំ បន វិប្បសន្នេ តិលតេលាទិម្ហិ លេខា ន សន្តិដ្ឋតិ, តំ ឧទ្ធរិត្វា ភាជេតព្ពំ។ សិង្គិវេរមរិចាទិភេសជ្ជម្បិ អវសេសបត្តថាលកាទិសមណបរិក្ខារោបិ សព្ពោ វុត្តានុរូបេនេវ នយេន សុដ្ឋុ សល្លក្ខេត្វា ភាជេតព្ពោតិ។

បាឡឹ អដ្ឋកថញ្ចេវ, ឱលោកេត្វា វិចក្ខណោ;
សង្ឃិកេ បច្ចយេ ឯវំ, អប្បមត្តោវ ភាជយេតិ។

ឥតិ សព្ពាការេន បច្ចយភាជនីយកថា និដ្ឋិតា។

សម្មន្និត្វា ឋបិតយាគុភាជកាទីហិ ភាជនីយដ្ឋានំ អាគតមនុស្សានំ អនាបុច្ឆិត្វាវ ឧបឌ្ឍភាគោ ទាតព្ពោ, អសម្មតេហិ បន អបលោកេត្វា ទាតព្ពោ។ សម្មតេន អប្បមត្តកវិស្សជ្ជកេន ភិក្ខុនា ចីវរកម្មំ ករោន្តស្ស “សូចិ ទេហី”តិ វទតោ ឯកា ទីឃា, ឯកា រស្សាតិ ទ្វេ សូចិយោ ទាតព្ពា។ “អរិភត្តំ សង្ឃិកំ ភណ្ឌ”ន្តិ បុច្ឆិតព្ពកិច្ចំ នត្ថិ។ បិប្ផលកត្ថិកស្ស ឯកោ បិប្ផលកោ, អទ្ធានកន្តារំ បដិបជ្ជិតុកាមស្ស ឧបាហនយុគឡំ, កាយពន្ធនត្ថិកស្ស កាយពន្ធនំ, “អំសពទ្ធកោ មេ ជិណ្ណោ”តិ អាគតស្ស អំសពទ្ធកោ, បរិស្សាវនត្ថិកស្ស បរិស្សាវនំ ទាតព្ពំ។ ធម្មករណត្ថិកស្ស ធម្មករណោ។ សចេ បដកោ ន ហោតិ, ធម្មករណោ បដកេន សទ្ធិំ ទាតព្ពោ។ “អាគន្តុកបដ្ដំ អារោបេស្សាមី”តិ យាចន្តស្ស កុសិយា ច អឌ្ឍកុសិយា ច បហោនកំ ទាតព្ពំ។ “មណ្ឌលំ នប្បហោតី”តិ អាគតស្ស មណ្ឌលំ ឯកំ ទាតព្ពំ, អឌ្ឍមណ្ឌលានិ ទ្វេ ទាតព្ពានិ។ ទ្វេ មណ្ឌលានិ យាចន្តស្ស ន ទាតព្ពានិ។ អនុវាតបរិភណ្ឌត្ថិកស្ស ឯកស្ស ចីវរស្ស បហោនកំ ទាតព្ពំ។ សប្បិនវនីតាទិអត្ថិកស្ស គិលានស្ស ឯកំ ភេសជ្ជំ នាឡិមត្តំ កត្វា តតោ តតិយកោដ្ឋាសោ ទាតព្ពោ។ ឯវំ តីណិ ទិវសានិ ទត្វា នាឡិយា បរិបុណ្ណាយ ចតុត្ថទិវសតោ បដ្ឋាយ សង្ឃំ បុច្ឆិត្វា ទាតព្ពំ។ គុឡបិណ្ឌេបិ ឯកទិវសំ តតិយភាគោ ទាតព្ពោ។ ឯវំ តីហិ ទិវសេហិ និដ្ឋិតេ បិណ្ឌេ តតោ បរំ សង្ឃំ បុច្ឆិត្វា ទាតព្ពំ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

បត្តិកភត្តាទិកថា និដ្ឋិតា។

សេនាសនក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. សង្ឃភេទកក្ខន្ធកំ

ឆសក្យបព្ពជ្ជាកថា

៣៣០. សង្ឃភេទកក្ខន្ធកេ **អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា**តិ បាកដា បាកដា។ **សក្យកុមារា** នាម កាឡុទាយិប្បភុតយោ ទស ទូតា សទ្ធឹ បរិវារេហិ អញ្ញេ ច ពហូ ជនា។ **អម្ហាក**ន្តិ អម្ហេសុ; អម្ហាកំ កុលតោតិ វា វុត្តំ ហោតិ។ **ឃរាវាសត្ថំ អនុសាសិស្សាមី**តិ ឃរាវាសេ យំ កត្តព្ពំ, តំ ជានាបេស្សាមិ។ **ឧទកំ និន្នេតព្ព**ន្តិ យថា ឧទកំ សព្ពដ្ឋានេ សមំ ហោតិ, ឯវំ កាតព្ពំ។ **និទ្ទាបេតព្ព**ន្តិ តិណានិ ឧទ្ធរិតព្ពានិ។ **ភុសិកា ឧទ្ធរាបេតព្ពា**តិ សុខុមបលាលមិស្សធញ្ញា បលាលិកា បលាបេតព្ពា។ **ឱបុនាបេតព្ព**ន្តិ សុខុមបលាលំ អបនេតព្ពំ។ **ត្វញ្ញេវ ឃរាវាសត្ថេន ឧបជានាហី**តិ ត្វញ្ញេវ ឃរាវាសត្ថំ ជានាហិ។ **អហំ តយា យថាសុខំ បព្ពជាហី**តិ ឯត្ថ អហំ តយា សទ្ធឹ បព្ពជិស្សាមីតិ សហាយសិនេហេន សហសា វត្តុកាមោ ហុត្វា បុន រជ្ជសិរិលោភេន បរិកឌ្ឍិយមានហទយោ “អហំ តយា”តិ ឯត្តកមេវ វត្វា សេសំ វត្តុំ នាសក្ខីតិ ឯវមត្ថោ វេទិតព្ពោ ។

៣៣១. **និប្បាតិតា**តិ និក្ខមិតា។ **មានស្សិនោ**តិ មានស្សយិនោ; មាននិស្សិតាតិ វុត្តំ ហោតិ។

៣៣២. **យស្សន្តរតោ ន សន្តិ កោបា**តិ តតិយមគ្គេន សមូហតត្តា យស្ស ចិត្តេ កោបា ន សន្តិ។ យស្មា បន **ភវោ**តិ សម្បត្តិ, **វិភវោ**តិ វិបត្តិ; តថា ភវោតិ វុឌ្ឍិ, វិភវោតិ ហានិ; ភវោតិ សស្សតំ, វិភវោតិ ឧច្ឆេទោ; ភវោតិ បុញ្ញំ, វិភវោតិ បាបំ; វិភវោតិ ច អភវោតិ ច អត្ថតោ ឯកមេវ, តស្មា **ឥតិភវាភវតញ្ច វីតិវត្តោ**តិ ឯត្ថ យា ឯសា សម្បត្តិវិបត្តិវុឌ្ឍិហានិសស្សតុច្ឆេទបុញ្ញបាបវសេន ឥតិ អនេកប្បការា ភវាភវតា វុច្ចតិ; ចតូហិបិ មគ្គេហិ យថាសម្ភវំ តេន តេន នយេន តំ ឥតិភវាភវតញ្ច វីតិវត្តោតិ ឯវមត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ **នានុភវន្តី**តិ ន សម្បាបុណន្តិ; តស្ស ទស្សនំ ទេវានម្បិ ទុល្លភន្តិ អធិប្បាយោ។

៣៣៣. **អហិមេខលិកា**តិ អហឹ កដិយំ ពន្ធិត្វា។ **ឧច្ចង្កេ**តិ អង្កេ។

៣៣៤. **សម្មន្នតី**តិ សម្មានេតិ។ **យំ តុមោ ករិស្សតី**តិ យំ សោ ករិស្សតិ។

ឆសក្យបព្ពជ្ជាកថា និដ្ឋិតា។

បកាសនីយកម្មាទិកថា

៣៣៦. **ខេឡាសកស្សា**តិ ឯត្ថ មិច្ឆាជីវេន ឧប្បន្នបច្ចយា អរិយេហិ វន្តព្ពា ខេឡសទិសា, តថារូបេ បច្ចយេ អយំ អជ្ឈោហរតីតិ កត្វា ខេឡាសកោតិ ភគវតា វុត្តោ។

៣៤០. **បត្តទ្វេន កាយេនា**តិ បោត្ថករូបសទិសេន និច្ចលេន កាយេន។

៣៤២. **មយំ ខោ ភណេ រាជញ្ញតកា នាមា**តិ រាជា អម្ហេ ជានាតីតិ រាជញ្ញតកស្ស ភាវេន អត្តានំ ឧក្កំសន្តោ អាហ។ **បហដ្ឋកណ្ណវាលោ**តិ ពន្ធនេ និច្ចលេ កត្វា។

ទុក្ខញ្ហិ កុញ្ជរ នាគមាសទោតិ ភោ កុញ្ជរ ពុទ្ធនាគំ អាសាទនំ វធកចិត្តេន ឧបគមនំ នាម ទុក្ខំ។ **នាគហតស្សា**តិ ពុទ្ធនាគំ ឃាតកស្ស។

បដិកុដិយោវ ឱសក្កីតិ តថាគតាភិមុខោយេវ បិដ្ឋិមេហិ បាទេហិ អវសក្កិ។ **អលក្ខិកោ**តិ ឯត្ថ ន លក្ខេតីតិ អលក្ខិកោ; ន ជានាតីតិ អត្ថោ , អហំ បាបកម្មំ ករោមីតិ ន ជានាតិ។ ន លក្ខិតព្ពោតិ វា អលក្ខិកោ; ន បស្សិតព្ពោតិ អត្ថោ។

៣៤៣. **តិកភោជន**ន្តិ ឯត្ថ តីហិ ជនេហិ ភុញ្ជិតព្ពភោជនំ។ **តំ បញ្ញាបេស្សាមី**តិ តំ អនុជានិស្សាមិ ។ គណភោជនេ បន យថាធម្មោ ការេតព្ពោតិ។ **បញ្ចវត្ថុយាចនកថា** សង្ឃាទិសេសវណ្ណនាយំ វុត្តា។ **កប្ប**ន្តិ អាយុកប្បំ។ **ព្រហ្មំ បុញ្ញ**ន្តិ សេដ្ឋំ បុញ្ញំ។ **កប្បំ សគ្គម្ហី**តិ អាយុកប្បមេវ។

បកាសនីយកម្មាទិកថា និដ្ឋិតា។

សង្ឃភេទកកថា

៣៤៤. អថ ខោ ទេវទត្តោ សង្ឃំ ភិន្ទិត្វាតិ សោ កិរ ឯវំ សលាកំ គាហេត្វា តស្មិំ អាវេណិកំ ឧបោសថំ កត្វា គតោ, តេនេតំ វុត្តំ។

៣៤៥. បិដ្ឋិ មេ អាគិលាយតីតិ ចិរនិសជ្ជាយ វេទនាភិភូតា ពាធតិ។ **តមហំ អាយមិស្សាមី**តិ តំ អហំ បសារេស្សាមិ។ **អាទេសនាបាដិហារិយានុសាសនី** នាម “ឯវម្បិ តេ មនោ, តថាបិ តេ មនោ”តិ ឯវំ បរស្ស ចិត្តំ ជានិត្វា តទនុរូបា ធម្មទេសនា។

៣៤៦. មមានុកុព្ពន្តិ មមានុកិរិយំ កុរុមានោ។ **កបណោ**តិ ទុក្ខិតោ។ **មហាវរាហស្សា**តិ មហានាគស្ស។ **មហីវិកុព្ពតោ**តិ បថវិំ បទាលេន្តស្ស។ **ភិសំ ឃសមានស្សា**តិ ភិសំ ខាទន្តស្ស។ **នទីសុ ជគ្គតោ**តិ ឯត្ថ សោ កិរ ហត្ថិនាគោ សាយន្ហសមយំ តំ នទិនាមកំ បោក្ខរណិំ ឱគាហេត្វា កីឡន្តោ សព្ពរត្តិំ វីតិនាមេសិ, ជាលិកំ ករោតិ, តេន វុត្តំ “នទីសុ ជគ្គតោ”តិ។

៣៤៧. សុតាតិ សោតា។ **អសន្និទ្ធោ ច អក្ខាតី**តិ និស្សន្ទេហោ ហុត្វា អក្ខាតិ អនុសន្ធិវសេន ឃោជេត្វា ឃោជេត្វា។

៣៥០. អបាយេ និព្ពត្តិស្សតីតិ **អាបាយិកោ**។ ឯវំ **នេរយិកោ**។ កប្បំ បស្សតីតិ **កប្បដ្ឋោ**។ តទានិ ពុទ្ធសហស្សេនាបិ តិកិច្ឆិតុំ ន សក្កាតិ **អតេកិច្ឆោ**។

មា ជាតុ កោចិ លោកស្មិន្តិ មា កទាចិបិ កោចិ សត្តោ លោកស្មិំ។ **ឧទបជ្ជថា**តិ ឧបបជ្ជថ ។ **ជលំវ យសសា អដ្ឋា**តិ យសសា ជលន្តោ វិយ ឋិតោ។ **ទេវទត្តោតិ មេ សុតន្តិ** “ព្យត្តោ ទេវទត្តោ”តិ ភគវតា សុតម្បិ អត្ថិ, តទេវ គហេត្វា តទំ វុត្តំ។ **សោ បមាទមនុចិណ្ណោ**តិ ឯត្ថ បមាទំ អនុចិនាតីតិ អនុចិណ្ណោ, បមាទោ អប្បហីនោតិ អត្ថោ។ **អាសជ្ជ នន្តិ** បាបកេន ចិត្តេន បត្វា, វិសោសេត្វាតិ វា អត្ថោ។ **អវីចិនិរយំ បត្តោ**តិ ឥទំ បន អាសិសាយំ អតីតវចនំ។ **ភេស្មា**តិ ភយានកោ។

សង្ឃភេទកកថា និដ្ឋិតា។

ឧបាលិបញ្ហាកថា

៣៥១. ឯកតោ ឧបាលិ ឯកោតិ ធម្មវាទិបក្ខេ ឯកោ។ **ឯកតោ ទ្វេ**តិ អធម្មវាទិបក្ខេ ទ្វេ។ **ចតុត្ថោ អនុស្សាវេតី**តិ សង្ឃំ ភិន្ទិស្សាមីតិ អធម្មវាទិចតុត្ថោ ហុត្វា អនុស្សាវេតិ; អនុនយន្តោ សាវេតិ “ន តុម្ហាកំយេវ នរកភយំ អត្ថិ, អម្ហាកម្បិ អត្ថិ, ន អម្ហាកំ អវីចិមគ្គោ បិហិតោ, ន មយំ អកុសលា ន ភាយាម។ យទិ ហិ អយំ អធម្មោ អវិនយោ អសត្ថុសាសនំ វា ភវេយ្យ, ន មយំ គណ្ហេយ្យាមា”តិអាទិនា នយេន “អធម្មំ ធម្មោ”តិ ឯវំ អដ្ឋារស ភេទករវត្ថូនិ ពោធេតីតិ អត្ថោ។ **សលាកំ គាហេតី**តិ ឯវំ អនុស្សាវេត្វា បន “ឥទំ គណ្ហថ, ឥទំ រោចេថា”តិ វទន្តោ សលាកំ គាហេតិ។

ឯកតោ ឧបាលិ ទ្វេ ហោន្តីតិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ **ឯវំ ខោ ឧបាលិ សង្ឃរាជិ ចេវ ហោតិ សង្ឃភេទោ ចា**តិ ឯវំ ហោតិ; ន បន ឯត្តាវតា សង្ឃោ ភិន្នោ ហោតិ។

ភិក្ខុ ខោ ឧបាលិ បកតត្តោ សមានសំវាសកោ សមានសីមាយំ ឋិតោ សង្ឃំ ភិន្ទតីតិ ឯត្ថ សិយា ឯវំ “ទេវទត្តោ កថំ បកតត្តោ”តិ។ កថំ តាវ ន បកតត្តោ, រញ្ញោ ឃាតាបិតត្តា រុហិរុប្បាទស្ស ច កតត្តាតិ? តត្ថ វទាម – អាណត្តិយា តាវ វិរទ្ធត្តា រញ្ញោ ឃាតាបនំ នត្ថិ។ “តេន ហិ ត្វំ, កុមារ, បិតរំ ហន្ត្វា រាជា ហោហិ, អហំ ភគវន្តំ ហន្ត្វា ពុទ្ធោ ភវិស្សាមី”តិ ឯវញ្ហិ តស្ស អាណត្តិ។ កុមារោ បន រាជា ហុត្វា បច្ឆា បិតរំ មារេសិ; ឯវំ តាវ អាណត្តិយា វិរទ្ធត្តា រញ្ញោ ឃាតាបនំ នត្ថិ។ រុហិរុប្បាទេ បន កតមត្តេយេវ រុហិរុប្បាទបច្ចយា ភគវតា អភព្ពតា ន វុត្តា, ន ច សក្កា ភគវតោ វចនំ វិនាយេវ តស្ស អភព្ពតា អារោបេតុំ។

“រុហិរុប្បាទកោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ, ឧបសម្បន្នោ នាសេតព្ពោ”តិ –

ឥទំ បន ភគវតា សង្ឃភេទតោ បច្ឆា វុត្តំ, តស្មា បកតត្តោនេវ តេន សង្ឃោ ភិន្នោតិ។

អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេន្តីតិអាទីសុ អដ្ឋារសសុ ភេទករវត្ថូសុ សុត្តន្តបរិយាយេន តាវ ទស កុសលកម្មបថា ធម្មោ, ទស អកុសលកម្មបថា អធម្មោ។ តថា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា, ចត្តារោ សម្មប្បធានា, ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា, បញ្ចិន្ទ្រិយានិ, បញ្ច ពលានិ, សត្ត ពោជ្ឈង្គា, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ សត្តតឹស ពោធិបក្ខិយធម្មា ធម្មោ នាម; តយោ សតិបដ្ឋានា , តយោ សម្មប្បធានា, តយោ ឥទ្ធិបាទា, ឆ ឥន្ទ្រិយានិ, ឆ ពលានិ, អដ្ឋ ពោជ្ឈង្គា, នវង្គិកោ មគ្គោតិ ច ចត្តារោ ឧបាទានា, បញ្ច នីវរណា, សត្ត អនុសយា, អដ្ឋ មិច្ឆត្តាតិ ច អយំ អធម្មោ។

តត្ថ យំកិញ្ចិ ឯកំ អធម្មកោដ្ឋាសំ គហេត្វា “ឥមំ អធម្មំ ធម្មោតិ ករិស្សាម; ឯវំ អម្ហាកំ អាចរិយកុលំ និយ្យានិកំ ភវិស្សតិ, មយញ្ច លោកេ បាកដា ភវិស្សាមា”តិ តំ អធម្មំ “ធម្មោ អយ”ន្តិ កថយន្តា អធម្មំ ធម្មោតិ ទីបេន្តិ នាម។ តថេវ ធម្មកោដ្ឋាសេសុ ច ឯកំ គហេត្វា អយំ អធម្មោតិ កថេន្តា ធម្មំ អធម្មោតិ ទីបេន្តិ នាម។ វិនយបរិយាយេន បន ភូតេន វត្ថុនា ចោទេត្វា សារេត្វា យថាបដិញ្ញាយ កាតព្ពំ កម្មំ ធម្មោ នាម, អភូតេន វត្ថុនា អចោទេត្វា អសារេត្វា អបដិញ្ញាយ កាតព្ពំ កម្មំ អធម្មោ នាម។

សុត្តន្តបរិយាយេន រាគវិនយោ ទោសវិនយោ មោហវិនយោ សំវរោ បហានំ បដិសង្ខាតិ អយំ វិនយោ នាម, រាគាទីនំ អវិនយោ អសំវរោ អប្បហានំ អប្បដិសង្ខាតិ អយំ អវិនយោ នាម។ វិនយបរិយាយេន វត្ថុសម្បត្តិ ញត្តិសម្បត្តិ អនុស្សាវនសម្បត្តិ សីមាសម្បត្តិ បរិសាសម្បត្តីតិ អយំ វិនយោ នាម, វត្ថុវិបត្តិ...បេ.... បរិសាវិបត្តីតិ អយំ អវិនយោ នាម។

សុត្តន្តបរិយាយេន ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា... អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ឥទំ ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេន ; តយោ សតិបដ្ឋានា, តយោ សម្មប្បធានា, តយោ ឥទ្ធិបាទា, ឆ ឥន្ទ្រិយានិ, ឆ ពលានិ, អដ្ឋ ពោជ្ឈង្គា, នវង្គិកោ មគ្គោតិ ឥទំ អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន។ វិនយបរិយាយេន ចត្តារោ បារាជិកា, តេរស សង្ឃាទិសេសា, ទ្វេ អនិយតា, តឹស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយាតិ ឥទំ ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេន; តយោ បារាជិកា, ចុទ្ទស សង្ឃាទិសេសា, តយោ អនិយតា, ឯកត្តឹស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយាតិ ឥទំ អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន។

សុត្តន្តបរិយាយេន ទេវសិកំ ផលសមាបត្តិសមាបជ្ជនំ, មហាករុណាសមាបត្តិសមាបជ្ជនំ, ពុទ្ធចក្ខុនា លោកវោលោកនំ, អដ្ឋុប្បត្តិវសេន សុត្តន្តទេសនា, ជាតកកថាតិ ឥទំ អាចិណ្ណំ; ន ទេវសិកំ ផលសមាបត្តិសមាបជ្ជនំ...បេ.... ន ជាតកកថាតិ ឥទំ អនាចិណ្ណំ។ វិនយបរិយាយេន និមន្តិតស្ស វស្សាវាសំ វសិត្វា អបលោកេត្វា ចារិយបក្កមនំ, បវារេត្វា ចារិយបក្កមនំ, អាគន្តុកេហិ សទ្ធឹ បឋមំ បដិសន្ថារករណន្តិ ឥទំ អាចិណ្ណំ; តស្សេវ អាចិណ្ណស្ស អករណំ អនាចិណ្ណំ នាម។

សុត្តន្តបរិយាយេន ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា...បេ.... អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ឥទំ បញ្ញត្តំ នាម; តយោ សតិបដ្ឋានា...បេ.... នវង្គិកោ មគ្គោតិ ឥទំ អបញ្ញត្តំ នាម។ វិនយបរិយាយេន ចត្តារោ បារាជិកា...បេ.... តឹស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយាតិ ឥទំ បញ្ញត្តំ នាម; តយោ បារាជិកា...បេ.... ឯកត្តឹស និស្សគ្គិយា បាចិត្តិយាតិ ឥទំ អបញ្ញត្តំ នាម។

“អនាបត្តិ អជានន្តស្ស, អថេយ្យចិត្តស្ស, ន មរណាធិប្បាយស្ស, អនុល្លបនាធិប្បាយស្ស, ន មោចនាធិប្បាយស្សា”តិ តត្ថ តត្ថ វុត្តា អនាបត្តិ អនាបត្តិ នាម។ “ជានន្តស្ស, ថេយ្យចិត្តស្សា”តិអាទិនា នយេន វុត្តា អាបត្តិ អាបត្តិ នាម។ បញ្ចាបត្តិក្ខន្ធា លហុកាបត្តិ នាម, ទ្វេ អាបត្តិក្ខន្ធា គរុកាបត្តិ នាម។ ឆ អាបត្តិក្ខន្ធា សាវសេសាបត្តិ នាម, ឯកោ បារាជិកាបត្តិក្ខន្ធោ អនវសេសាបត្តិ នាម។ ទ្វេ អាបត្តិក្ខន្ធា ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ នាម, បញ្ចាបត្តិក្ខន្ធា អទុដ្ឋុល្លាបត្តិ នាម។

បុរិមនយេនេវ បនេត្ថ វុត្តប្បការំ ធម្មំ “អធម្មោ អយ”ន្តិ កថយន្តា “ធម្មំ អធម្មោ”តិ ទីបេន្តិ នាម។ អវិនយំ “វិនយោ អយ”ន្តិ...បេ.... អទុដ្ឋុល្លាបត្តឹ “ទុដ្ឋុល្លាបត្តិ អយ”ន្តិ កថយន្តា “អទុដ្ឋុល្លាបត្តឹ ទុដ្ឋុល្លាបត្តី”តិ ទីបេន្តិ នាម។ ឯវំ “អធម្មំ ធម្មោ”តិ វា...បេ.... “អទុដ្ឋុល្លាបត្តឹ ទុដ្ឋុល្លាបត្តី”តិ វា ទីបេត្វា បក្ខំ លភិត្វា ចតុន្នំ សង្ឃកម្មានំ អញ្ញតរំ សង្ឃកម្មំ ឯកសីមាយំ វិសុំ ករោន្តេហិ សង្ឃោ ភិន្នោ នាម ហោតិ។ តេន វុត្តំ – “តេ ឥមេហិ អដ្ឋារសហិ វត្ថូហិ **អបកស្សន្តី**”តិអាទិ។

តត្ថ **អបកស្សន្តី**តិ បរិសំ អាកឌ្ឍន្តិ, វិជដេន្តិ, ឯកមន្តំ ឧស្សារេន្តិ ច។ **អវបកាសន្តី**តិ អតិ វិយ បកាសេន្តិ យថា វិសំសង្ខាវ ហោន្តិ, ឯវំ ករោន្តិ។ **អាវេនិ**ន្តិ វិសុំ។ **ឯត្តាវតា ខោ ឧបាលិ សង្ឃោ ភិន្នោ ហោតី**តិ ឯវំ អដ្ឋារសសុ ភេទករវត្ថូសុ យំកិញ្ចិ ឯកម្បិ វត្ថុំ ទីបេត្វា តេន តេន ការណេន “ឥមំ គណ្ហថ, ឥមំ រោចេថា”តិ សញ្ញាបេត្វា សលាកំ គាហាបេត្វា វិសុំ សង្ឃកម្មេ កតេ សង្ឃោ ភិន្នោ ហោតិ។ បរិវារេ បន “បញ្ចហិ ឧបាលិ អាការេហិ សង្ឃោ

ភិជ្ជតី’’តិអាទិ វុត្តំ, តស្ស ឥមិនា ឥធ វុត្តេន សង្ឃភេទលក្ខណេន អត្ថតោ នានាករណំ នត្ថិ។ តំ បនស្ស នានាករណាភាវំ តត្ថេវ បកាសយិស្សាម។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ឧបាលិបញ្ហាកថា និដ្ឋិតា។

សង្ឃភេទកក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. វត្តក្ខន្ធកំ

អាគន្តុកវត្តកថា

៣៥៧. វត្តក្ខន្ធកេ **ឥទានិ អារាមំ បវិសិស្សាមី**តិ ឥមិនា ឧបចារសីមសមីបំ ទស្សេតិ; តស្មា ឧបចារសីមំ បត្វា ឧបាហនាឱមុញ្ចនាទិ សព្វំ កាតព្វំ។ **គហេត្វា**តិ ឧបាហនទណ្ឌកេន គហេត្វា។ **បដិក្កមន្តី**តិ សន្និបតន្តិ។ **វិស្សជ្ជេតព្ព**ន្តិ បត្ថរិតព្វំ។ **គោចរោ បុច្ឆិតព្វោ**តិ “គោចរគាមោ អាសន្នេ ឧទាហុ ទូរេ, កាលស្សេវ បិណ្ឌាយ ចរិតព្វំ ឧទាហុ ទិវា”តិ ឯវំ ភិក្ខាចារោ បុច្ឆិតព្វោ។ **អគោចរោ** នាម មិច្ឆាទិដ្ឋិកានំ វា គាមោ បរិច្ឆិន្នភិក្ខោ វា គាមោ; យត្ថ ឯកស្ស វា ទ្វិន្នំ វា ភិក្ខា ទិយ្យតិ, សោបិ បុច្ឆិតព្វោ។ **បានីយំ បុច្ឆិតព្វ**ន្តិ “កឹ ឥមិស្សា បោក្ខរណិយា បានីយំយេវ បិវន្តិ, នហានាទិបរិភោគម្បិ ករោន្តី”តិ ឯវំ បានីយញ្ចេវ បរិភោជនីយញ្ច បុច្ឆិតព្វំ។ កេសុចិ ឋានេសុ វាឡមិគា វា អមនុស្សា វា ហោន្តិ, តស្មា “កំ កាលំ បវិសិតព្វំ, កំ កាលំ និក្ខមិតព្វ”ន្តិ បុច្ឆិតព្វំ។

ពហិ ឋិតេនាតិ ពហិ និក្ខមន្តស្ស អហិនោ វា អមនុស្សស្ស វា មគ្គំ ទត្វា ឋិតេន និល្លោកេតព្វោ។ **សចេ ឧស្សហតិ សោធេតព្វោ**តិ យទិ សក្កោតិ, សព្វោ វិហារោ សោធេតព្វោ។ អសក្កោន្តេន អត្តនោ វសនោកាសោ ជគ្គិតព្វោ។ សព្វំ សោធេតុំ សក្កោន្តស្ស បន ទស្សិតេ វិហារសោធនវត្តេ វិនិច្ឆយោ មហាខន្ធកេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោ។

អាគន្តុកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

អាវាសិកវត្តកថា

៣៥៨. អាវាសិកវត្តេ – **អាសនំ បញ្ញបេតព្ព**ន្តិ ឯវមាទិ សព្វំ វុឌ្ឍតរេ អាគតេ ចីវរកម្មំ វា នវកម្មំ វា ឋបេត្វាបិ កាតព្វំ។ ចេតិយង្គណំ សម្មជ្ជន្តេន សម្មជ្ជនី និក្ខិបិត្វា តស្ស វត្តំ កាតុំ អារភិតព្វំ។ បណ្ឌិតោ ហិ អាគន្តុកោ “សម្មជ្ជាហិ តាវ ចេតិយង្គណ”ន្តិ វក្ខតិ។ គិលានភេសជ្ជំ ករោន្តេន បន សចេ នាតិអាតុរោ គិលានោ ហោតិ, ភេសជ្ជំ អកត្វា វត្តមេវ កាតព្វំ។ មហាគិលានស្ស បន ភេសជ្ជមេវ កាតព្វំ។ បណ្ឌិតោ ហិ អាគន្តុកោ “ករោហិ តាវ ភេសជ្ជ”ន្តិ វក្ខតិ។ បានីយេន បុច្ឆន្តេន សចេ សកឹ អានីតំ បានីយំ សព្វំ បិវតិ , “បុន អានេមី”តិ បុច្ឆិតព្វោយេវ។ អបិច ពីជនេនបិ ពីជិតព្វោ, ពីជន្តេន សកឹ បាទបិដ្ឋិយំ ពីជិត្វា សកឹ មជ្ឈេ សកឹ សីសេ ពីជិតព្វំ, “អលំ ហោតូ”តិ វុត្តេន តតោ មន្ទតរំ ពីជិតព្វំ។ បុន “អល”ន្តិ វុត្តេន តតោ មន្ទតរំ ពីជិតព្វំ។ តតិយវារំ វុត្តេន ពីជនី ឋបេតព្ពា។ បាទាបិស្ស ធោវិតព្ពា, ធោវិត្វា សចេ អត្តនោ តេលំ អត្ថិ, តេន មក្ខេតព្ពា។ នោ ចេ អត្ថិ, តស្ស សន្តកេន មក្ខេតព្ពា។ ឧបាហនាបុញ្ឆនំ បន អត្តនោ រុចិវសេន កាតព្វំ។ តេនេវ ហេត្ថ “សចេ ឧស្សហតី”តិ វុត្តំ។ តស្មា ឧបាហនា អបុញ្ឆន្តស្សាបិ អនាបត្តិ។ “កត្ថ មយ្ហំ សេនាសនំ បាបុណាតី”តិ បុច្ឆិតេន សេនាសនំ បញ្ញបេតព្វំ, “ឯតំ តុម្ហាកំ សេនាសនំ បាបុណាតី”តិ ឯវំ អាចិក្ខិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ បប្ផោដេត្វា ហិ បត្ថរិតុំ បន វដ្ដតិយេវ។

នវកស្ស វត្តេ – **បានីយំ អាចិក្ខិតព្វ**ន្តិ “ឯតំ បានីយំ គហេត្វា បិវាហី”តិ អាចិក្ខិតព្វំ។ បរិភោជនីយេបិ ឯសេវ នយោ។ សេសំ បុរិមសទិសមេវ។ មហាអាវាសេបិ អត្តនោ សន្តិកំ សម្បត្តស្ស អាគន្តុកស្ស វត្តំ អកាតុំ ន លភតិ។

អាវាសិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

គមិកវត្តកថា

៣៦០. គមិកវត្តេសុ **ទារុភណ្ឌ**ន្តិ សេនាសនក្ខន្ធកេ វុត្តំ មញ្ចបីឋាទិ។ **មត្តិកាភណ្ឌម្បិ** រជនភាជនាទិ សព្វំ តត្ថ វុត្តប្បភេទមេវ។ តំ សព្វំ អគ្គិសាលាយ វា អញ្ញតរស្មឹ វា គុត្តដ្ឋានេ បដិសាមេត្វា គន្តព្វំ។ អនោវស្សកេ បព្ភារេបិ ឋបេតុំ វដ្ដតិ។ **សេនាសនំ អាបុច្ឆិតព្វ**ន្តិ ឯត្ថ យំ បាសាណបិដ្ឋិយំ វា បាសាណត្ថម្ភេសុ វា កតសេនាសនំ, យត្ថ ឧបចិកា នារោហន្តិ, តំ អនាបុច្ឆន្តស្សាបិ អនាបត្តិ។ **ចតូសុ បាសាណកេសូ**តិអាទិ ឧបចិកានំ ឧប្បត្តិដ្ឋានេ បណ្ណសាលាទិសេនាសនេ កត្តព្ពាការទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ **អប្បេវ នាម អង្គានិបិ សេសេយ្យុ**ន្តិ អយំ អជ្ឈោកាសេ ឋបិតម្ហិ អានិសំសោ។ ឱវស្សកគេហេ បន តិណេសុ ច មត្តិកាបិណ្ឌេសុ ច ឧបរិ បតន្តេសុ មញ្ចបីឋានំ អង្គានិបិ វិនស្សន្តិ។

គមិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

អនុមោទនវត្តកថា

៣៦២. អនុមោទនវត្តេសុ **ឥទំ អហោសី**តិ សម្បន្ទំ អហោសិ។ **ចតូហិ បញ្ចហី**តិ សង្ឃត្ថេរេន អនុមោទនត្ថាយ និសិន្នេ ហេដ្ឋា បដិបាដិយា ចតូហិ និសីទិតព្វំ។ អនុថេរេ និសិន្នេ មហាថេរេន ច ហេដ្ឋា ចតីហិ និសីទិតព្វំ។ បញ្ចមេ និសិន្នេ ឧបរិ ចតូហិ និសីទិតព្វំ។ សង្ឃត្ថេរេន ហេដ្ឋា ទហរភិក្ខុស្មឹ អជ្ឈិដ្ឋេបិ សង្ឃត្ថេរតោ បដ្ឋាយ ចតូហិ និសីទិតព្វមេវ។ សចេ បន អនុមោទកោ ភិក្ខុ "គច្ឆថ ភន្តេ, អាគមេតព្ពកិច្ចំ នត្ថី"តិ វទតិ, គន្តុំ វដ្ដតិ។ មហាថេរេន "គច្ឆាម អាវុសោ"តិ វុត្តេ "គច្ឆថា"តិ វទតិ, ឯវម្បិ វដ្ដតិ។ "ពហិគាមេ អាគមេស្សាមា"តិ អាភោគំ កត្វាបិ ពហិគាមំ គន្ត្វា អត្តនោ និស្សិតកេ "តុម្ហេ តស្ស អាគមនំ អាគមេថា"តិ វត្វាបិ គន្តុំ វដ្ដតិយេវ។ សចេ បន មនុស្សា អត្តនោ រុចិកេន ឯកេន អនុមោទនំ ការេន្តិ, នេវ តស្ស អនុមោទតោ អាបត្តិ, ន មហាថេរស្ស ភារោ ហោតិ។ ឧបនិសិន្នកថាយមេវ ហិ មនុស្សេសុ កថាបេន្តេសុ មហាថេរោ អាបុច្ឆិតព្ពោ, មហាថេរេន ច អនុមោទនាយ អជ្ឈិដ្ឋោវ អាគមេតព្ពោតិ ឥទមេត្ថ លក្ខណំ។ **វច្ចិតោ**តិ សញ្ជាតវច្ចោ; វច្ចបីឡិតោតិ អធិប្បាយោ។

អនុមោទនវត្តកថា និដ្ឋិតា។

ភត្តគ្គវត្តកថា

៣៦៤. ភត្តគ្គវត្តេ "អន្តោគាមោ វា ហោតុ វិហារោ វា, មនុស្សានំ បរិវេសនដ្ឋានំ គច្ឆន្តេន ចីវរំ បារុបិត្វា កាយពន្ធនំ ពន្ធនមេវ វដ្ដតី"តិ អដ្ឋកថាសុ វុត្តំ។ **ន ថេរេ ភិក្ខូ អនុបខជ្ជា**តិ ថេរេ ភិក្ខូ អតិអល្លីយិត្វា ន និសីទិតព្វំ។ សចេ មហាថេរស្ស និសិន្នាសនេន សមកំ អាសនំ ហោតិ, ពហូសុ អាសនេសុ សតិ ឯកំ ទ្វេ អាសនានិ ឋបេត្វា និសីទិតព្វំ។ ភិក្ខូ គណេត្វា បញ្ញត្តាសនេសុ អនិសីទិត្វា មហាថេរេន និសីទាតិ វុត្តេន និសីទិតព្វំ។ នោ ចេ មហាថេរោ វទតិ, "ឥទំ, ភន្តេ, អាសនំ ឧច្ចំ"ន្តិ វត្តព្វំ។ "និសីទា"តិ វុត្តេ និសីទិតព្វំ។ សចេ បន ឯវំ អាបុច្ឆិតេបិ ន វទតិ, និសីទន្តស្ស អនាបត្តិ; មហាថេរស្សេវ អាបត្តិ។ នវកោ ហិ ឯវរូបេ អាសនេ អនាបុច្ឆា និសីទន្តោ អាបជ្ជតិ, ថេរោ អាបុច្ឆិតេ អននុជានន្តោ។ **ន សង្ឃាដី ឱត្ថរិត្វា**តិ ន សង្ឃាដី អវត្ថរិត្វា និសីទិតព្វំ។

ឧភោហិ ហត្ថេហីតិ បត្តធោវនឧទកំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ទក្ខិណោទកំ បន បុរតោ អាធារកេ បត្តំ ឋបេត្វា គហេតព្វំ។ **សាធុកន្តិ** ឧទកសទ្ទំ អករោន្តេន។

សូបស្ស ឱកាសោតិ យថា សូបស្ស ឱកាសោ ហោតិ; ឯវំ មត្តាយ ឱទនោ គណ្ហិតព្ពោតិ អត្ថោ។ **សមកំ សម្បាទេហី**តិ ឥទំ ន កេវលំ សប្បិអាទីសុយេវ ឱទនេបិ វត្តព្វំ។ សប្បិអាទីសុ បន យំ អប្បំ ហោតិ ឯកស្ស វា ទ្វិន្នំ វា អនុរូបកំ, តំ សព្ពេសំ សមកំ សម្បាទេហីតិ វុត្តេ មនុស្សានំ វិហេសា ហោតិ, តស្មា តាទិសំ សកឹ វា ទ្វិក្ខត្តុំ វា គហេត្វា សេសំ ន គហេតព្វំ។

ន តាវ ថេរេន ភុញ្ជិតព្ពន្តិ ឥទំ យំ បរិច្ឆិន្នភិក្ខុកំ ភត្តគ្គំ, យត្ថ មនុស្សា សព្ពេសំ បាបេត្វា ទាតុកាមា ហោន្តិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ យំ បន មហាភត្តគ្គំ ហោតិ, យត្ថ ឯកស្មឹ បទេសេ ភុញ្ជន្តិ, ឯកស្មឹ បទេសេ ឧទកំ ទិយ្យតិ, តត្ថ យថាសុខំ ភុញ្ជិតព្វំ។

ន តាវ ឧទកន្តិ ឥទំ ហត្ថធោវនឧទកំ សន្ធាយ វុត្តំ។ អន្តរា បិបាសិតេន បន គលេ វិលគ្គាមិសេន វា បានីយំ បិវិត្វា ហត្ថា ន ធោវិតព្ពា។ សចេ មនុស្សា "ធោវថ ភន្តេ បត្តញ្ច ហត្ថេ ចា"តិ វទន្តិ, ភិក្ខូ វា "តុម្ហេ ឧទកំ គណ្ហថា"តិ វទន្តិ, វដ្ដតិ។

និវត្តន្តេនាតិ ភត្តគ្គតោ ឧដ្ឋាយ និវត្តន្តេន សង្ឃេន ឯវំ និវត្តិតព្ពន្តិ ទស្សេតិ។ កថំ? "**នវកេហី**"តិ សព្វំ ទដ្ឋព្វំ។ សម្ពាធេសុ ហិ ឃរេសុ មហាថេរានំ និក្ខមនោកាសោ ន ហោតិ, តស្មា ឯវំ វុត្តំ។ ឯវំ និវត្តន្តេហិ បន នវកេហិ គេហទ្វារេ ឋត្វា ថេរេសុ និក្ខន្តេសុ បដិបាដិយា គន្តព្វំ។ សចេ បន មហាថេរា ធុរេ និសិន្នា ហោន្តិ, នវកា អន្តោគេហេ , ថេរាសនតោ បដ្ឋាយ បដិបាដិយា ឯវ និក្ខមិតព្វំ។ កាយេន កាយំ អឃដ្ដេន្តេន យថាអន្តរេន មនុស្សា គន្តុំ សក្កោន្តិ, ឯវំ វិវរិត្វា បដិបាដិយា គន្តព្វំ។

ភត្តគ្គវត្តកថា និដ្ឋិតា។

បិណ្ឌចារិកវត្តកថា

៣៦៦. បិណ្ឌចារិកវត្តេ – **កម្មំ វា និក្ខិបតី**តិ កប្បាសំ វា សុប្បំ វា មុសលំ វា យំ គហេត្វា កម្មំ ករោន្តិ, ឋិតា វា និសិន្នា វា ហោន្តិ, តំ និក្ខិបតិ ។ **ន ច ភិក្ខាទាយិកាយា**តិ ឥត្ថី វា ហោតុ បុរិសោ វា, ភិក្ខាទានសមយេ មុខំ ន ឧល្លោកេតព្ពំ។

បិណ្ឌចារិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

អារញ្ញិកវត្តកថា

៣៦៨. អារញ្ញិកវត្តេ – **សេនាសនា ឱតរិតព្ព**ន្តិ វសេនដ្ឋានតោ និក្ខមិតព្ពំ។

បត្តំ ថវិកាយ បក្ខិបិត្វាតិ ឯត្ថ សចេ ពហិគាមេ ឧទកំ នត្ថិ, អន្តោគាមេយេវ ភត្តកិច្ចំ កត្វា អថ ពហិគាមេ អត្ថិ, ពហិគាមេ ភត្តកិច្ចំ កត្វា បត្តោ ធោវិត្វា វោទកោ កត្វា ថវិកាយ បក្ខិបិតព្ពោ។

បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេតព្ពន្តិ សចេ ភាជនានិ នប្បហោន្តិ, បានីយមេវ បរិភោជនីយម្បិ កត្វា ឧបដ្ឋាបេតព្ពំ។ ភាជនំ អលភន្តេន វេឡុនាឡិកាយបិ ឧបដ្ឋាបេតព្ពំ។ តម្បិ អលភន្តស្ស យថា សមីបេ ឧទកអាវាដោ ហោតិ, ឯវំ កាតព្ពំ។ អរណិសហិតេ សតិ អគ្គី អកាតុម្បិ វដ្ដតិ ។ យថា ច អារញ្ញិកស្ស, ឯវំ កន្តារប្បដិបន្នស្សាបិ អរណិសហិតំ ឥច្ឆិតព្ពំ។ គណវាសិនោ បន តេន វិនាបិ វដ្ដតិ។ នក្ខត្តានេវ **នក្ខត្តបទានិ**។

អារញ្ញិកវត្តកថា និដ្ឋិតា។

សេនាសនវត្តកថា

៣៦៩. សេនាសនវត្តេ – **ទ្វារំ** នាម យស្មា មហាវឡញ្ជំ, តស្មា តត្ថ អាបុច្ឆនកិច្ចំ នត្ថិ, សេសានិ បន ឧទ្ទេសទានាទីនិ អាបុច្ឆិត្វាវ កាតព្ពានិ។ ទេវសិកម្បិ អាបុច្ឆិតុំ វដ្ដតិ។ អថាបិ “ភន្តេ អាបុច្ឆិតមេវ ហោតូ”តិ វុត្តេ វុឌ្ឍតរោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆតិ, សយមេវ វា “តុំ យថាសុខំ វិហរាហី”តិ វទតិ; ឯវម្បិ វដ្ដតិ។ សភាគស្ស វិស្សាសេនាបិ វដ្ដតិយេវ។ **យេន វុឌ្ឍោ តេន បរិវត្តិតព្ព**ន្តិ វុឌ្ឍាភិមុខេន បរិវត្តិតព្ពំ។ **ភោជនសាលា**ទីសុបិ ឯវមេវ បដិបជ្ជិតព្ពំ។

សេនាសនវត្តកថា និដ្ឋិតា។

ជន្តាឃរវត្តាទិកថា

៣៧១. ជន្តាឃរវត្តេ – **បរិភណ្ឌ**ន្តិ ពហិជគតិ។

៣៧៣. អាចមនវត្តស្មិំ – **សតិ ឧទកេ**តិ ឯត្ថ សចេ ឧទកំ អត្ថិ, បដិច្ឆន្នដ្ឋានំ បន នត្ថិ, ភាជនេន នីហរិត្វា អាចមិតព្ពំ។ ភាជនេ អសតិ បត្តេន នីហរិតព្ពំ។ បត្តេបិ អសតិ អសន្តំ នាម ហោតិ។ “ឥទំ អតិវិវដំ បុរតោ អញ្ញំ ឧទកំ ភវិស្សតី”តិ គតស្ស ឧទកំ អលភន្តស្សេវ ភិក្ខាចារវេលា ហោតិ, កដ្ឋេន វា កេនចិ វា បុញ្ឆិត្វា គន្តព្ពំ, ភុញ្ជិតុម្បិ អនុមោទនម្បិ កាតុំ វដ្ដតិ។ **អាគតបដិបាដិយា**តិ វច្ចកុដិយំ បស្សាវដ្ឋានេ ន្ហានតិត្ថេតិ តីសុបិ អាគតបដិបាដិយេវ បមាណំ។

៣៧៤. វច្ចកុដិវត្តេ – **ន ទន្តកដ្ឋំ ខាទន្តេនា**តិ អយំ វច្ចកុដិយាបិ អវច្ចកុដិយាបិ សព្ពត្ថេវ បដិក្ខេបោ។ **ន ផរុសេន កដ្ឋេនា**តិ ផាលិតកដ្ឋេន វា ខរេន វា គណ្ឋិកេន វា កណ្ដកេន វា សុសិរេន វា បូតិនា វា ន អវលេខិតព្ពំ។ អវលេខនកដ្ឋំ បន អគ្គហេត្វា បវិដ្ឋស្ស អាបត្តិ នត្ថិ។

ន អាចមនសរាវកេតិ សព្ពសាធារណដ្ឋានំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។ តត្រ ហិ អញ្ញេ អញ្ញេ អាគច្ឆន្តិ, តស្មា ឧទកំ ន សេសេតព្ពំ។ យំ បន សង្ឃិកេបិ វិហារេ ឯកទេសេ និពទ្ធគមនត្ថាយ កតំ ឋានំ ហោតិ បុគ្គលិកដ្ឋានំ វា, តស្មិំ វដ្ដតិ។ វិរេចនំ បិវិត្វា បុនប្បុនំ បវិសន្តស្សាបិ វដ្ដតិយេវ។

ឩហតាតិ ឩហទិតា; ពហិ វច្ចមក្ខិតាតិ អត្ថោ។ **ធោវិតព្ពា**តិ ឧទកំ អាហរិត្វា ធោវិតព្ពា។ ឧទកំ អត្ថិ, ភាជនំ នត្ថិ, អសន្តំ នាម ហោតិ។ ភាជនំ អត្ថិ, ឧទកំ នត្ថិ, ឯតម្បិ អសន្តំ។ ឧភយេ បន អសតិ អសន្តមេវ, កដ្ឋេន វា កេនចិ វា បុញ្ឆិត្វា គន្តព្ពំ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ជន្តាឃរវត្តាទិកថា និដ្ឋិតា។

វត្តក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. បាតិមោក្ខដ្ឋបនក្ខន្ធកំ

បាតិមោក្ខុទ្ទេសយាចនកថា

៣៨៣. បាតិមោក្ខដ្ឋបនក្ខន្ធកេ – (**នន្ទិមុខិយា រត្តិយា**តិ អរុណុដ្ឋិតកាលេបិ ហិ នន្ទិមុខា វិយ រត្តិ ខាយតិ។ តេនាហ “នន្ទិមុខិយា រត្តិយា”តិ។ **អន្តោបូតិ**ន្តិ អត្តចិត្តសន្តានេ កិលេសបូតិភាវេន អន្តោបូតី។ **អវស្សុត**ន្តិ កិលេសវស្សនវសេន អវស្សុតំ។ **កសម្ពុកជាត**ន្តិ អាកិណ្ណទោសតាយ សំកិលិដ្ឋជាតំ។) **យាវ ពាហាគហណាបិ នាមា**តិ “អបរិសុទ្ធា អានន្ទ បរិសា”តិ វចនំ សុត្វាយេវ ហិ តេន បក្កមិតព្ពំ សិយា, ឯវំ អបក្កមិត្វា យាវ ពាហាគហណាបិ នាម សោ មោឃបុរិសោ អាគមេស្សតិ, អច្ឆរិយមិទន្តិ ទស្សេតិ។

៣៨៤. **ន អាយតកេនេវ បបាតោ**តិ ន បឋមមេវ គម្ភីរោ; អនុបុព្ពេន គម្ភីរោតិ អត្ថោ។ **ឋិតធម្មោ វេលំ នាតិវត្តតី**តិ វីចីនំ ឱសក្កនកន្ទរំ មរិយាទវេលំ នាតិក្កមតិ។ **តីរំ វាហេតី**តិ តីរតោ អបនេតិ; ឧស្សារេតីតិ អត្ថោ។ **អញ្ញាបដិវេធោ**តិ អរហត្តប្បត្តិ។

៣៨៥. **ឆន្ទមតិវស្សតី**តិ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា បដិច្ឆាទេន្តោ អញ្ញំ នវំ អាបត្តឹ អាបជ្ជតិ ឥទមេតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ **វិវដំ នាតិវស្សតី**តិ អាបត្តឹ អាបជ្ជិត្វា វិវរន្តោ អញ្ញំ នាបជ្ជតិ ឥទមេតំ សន្ធាយ វុត្តំ។

បាតិមោក្ខុទ្ទេសយាចនកថា និដ្ឋិតា។

បាតិមោក្ខសវនារហកថា

៣៨៦. **ឋបិតំ ហោតិ បាតិមោក្ខ**ន្តិ ឯត្ថ បុរេ វា បច្ឆា វា ឋបិតម្បិ អដ្ឋបិតំ ហោតិ, ខេត្តេ ឋបិតមេវ បន ឋបិតំ នាម ហោតិ។ តស្មា “សុណាតុ មេ, ភន្តេ សង្ឃោ, អជ្ជុបោសថោ បន្នរសោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, សង្ឃោ ឧបោសថំ ករេយ្យា”តិ ឯត្ថ យាវ រេ-ការំ ភណតិ, តាវ ឋបេតព្ពំ, ឥទញ្ហិ ខេត្តំ។ យ្យ-ការេ បន វុត្តេ ឋបេន្តេន បច្ឆា ឋបិតំ នាម ហោតិ។ “សុណាតុ មេ”តិ អនារទ្ធេយេវ ឋបេន្តេន បុរេ ឋបិតំ ហោតិ។

បាតិមោក្ខសវនារហកថា និដ្ឋិតា។

ធម្មិកាធម្មិកបាតិមោក្ខដ្ឋបនកថា

៣៨៧. **អមូលិកាយ សីលវិបត្តិយា បាតិមោក្ខំ ឋបេតិ អកតាយា**តិ តេន បុគ្គលេន សា វិបត្តិ កតា វា ហោតុ អកតា វា, បាតិមោក្ខដ្ឋបនកស្ស សញ្ញាអមូលិកវសេន អមូលិកា ហោតិ។ **កតាកតាយា**តិ កតញ្ច អកតញ្ច ឧភយំ គហេត្វា វុត្តំ។

ធម្មិកំ សាមគ្គឹ ន ឧបេតីតិ កម្មំ កោបេតុកាមតាយ សង្ឃស្ស កម្មេ ករិយមានេ នេវ អាគច្ឆតិ, ន ឆន្ទំ ទេតិ, សម្មុខីភូតោវ បដិក្កោសតិ, តេន ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ។ ឥច្ចស្សាបិ សាបត្តិកស្សេវ បាតិមោក្ខំ ឋបិតំ ហោតិ។ **បច្ចាទិយតី**តិ “បុន កាតព្ពំ កម្ម”ន្តិ បច្ចាទិយតិ, តេន ឧក្កោដនកេន បាចិត្តិយំ អាបជ្ជតិ។ ឥច្ចស្សាបិ សាបត្តិកស្សេវ បាតិមោក្ខំ ឋបិតំ ហោតិ។

ធម្មិកាធម្មិកបាតិមោក្ខដ្ឋបនកថា និដ្ឋិតា។

ធម្មិកបាតិមោក្ខដ្ឋបនកថា

៣៨៨. **យេហិ អាការេហិ យេហិ លិង្គេហិ យេហិ និមិត្តេហី**តិ ឯត្ថ មគ្គេនមគ្គបដិបាទនាទីសុ អាការាទិសញ្ញា វេទិតព្ពា។ **តេន ទិដ្ឋេន តេន សុតេន តាយ បរិសង្កាយា**តិ ឯត្ថ ទិដ្ឋញ្ច សុតញ្ច បាឡិយំ អាគតមេវ។ សចេ បន តេហិ ទិដ្ឋសុតេហិ បរិសង្កំ ឧប្បាទេយ្យ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ “តាយ បរិសង្កាយា”តិ។

ធម្មិកបាតិមោក្ខដ្ឋបនកថា និដ្ឋិតា។

អត្តាទានអង្គកថា

៣៩៨. អត្តាទានំ អាទាតុកាមេនាតិ ឯត្ថ សាសនំ សោធេតុកាមោ ភិក្ខុ យំ អធិករណំ អត្តនា អាទិយតិ, តំ អត្តាទានន្តិ វុច្ចតិ។ **អកាលោ ឥមំ អត្តាទានំ អាទាតុ**ន្តិ ឯត្ថ រាជភយំ ចោរភយំ ទុព្ភិក្ខភយំ វស្សារត្តោតិ អយំ អកាលោ, វិបរីតោ កាលោ។

អភូតំ ឥទំ អត្តាទានន្តិ អសន្តមិទំ, មយា អធម្មោ វា ធម្មោតិ, ធម្មោ វា អធម្មោតិ, អវិនយោ វា វិនយោតិ, វិនយោ វា អវិនយោតិ, ទុស្សីលោ វា បុគ្គលោ សីលវាតិ, សីលវា វា ទុស្សីលោតិ គហិតោតិ អត្ថោ; វិបរិយាយេន ភូតំ វេទិតព្ពំ។ **អនត្ថសំហិតំ ឥទំ អត្តាទាន**ន្តិ ឯត្ថ យំ ជីវិតន្តរាយាយ វា ព្រហ្មចរិយន្តរាយាយ វា សំវត្តតិ, ឥទំ អនត្ថសំហិតំ, វិបរីតំ អត្ថសំហិតំ នាម។

ន លភិស្សាមិ សន្ទិដ្ឋេ សម្ភត្តេ ភិក្ខូតិ អប្បេកទា ហិ រាជភយាទីសុ ឯវរូបា អត្តនោ បក្ខស្ស ឧបត្ថម្ភកា ភិក្ខូ លទ្ធុំ ន សក្កា ហោន្តិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ “ន លភិស្សាមី”តិ ។ អប្បេកទា បន ខេមសុភិក្ខាទីសុ លទ្ធុំ សក្កា ហោន្តិ, តំ សន្ធាយ “លភិស្សាមី”តិ វុត្តំ។

ភវិស្សតិ សង្ឃស្ស តតោនិទានំ ភណ្ឌនន្តិ កោសម្ពកានំ វិយ ភណ្ឌនំ កលហោ វិគ្គហោ វិវាទោ សង្ឃភេទោ ច ភវិស្សតីតិ។ **បច្ឆាបិ អវិប្បដិសារករំ ភវិស្សតី**តិ សុភទ្ទំ វុឌ្ឍបព្ពជិតំ និគ្គហេត្វា បញ្ចសតិកសង្គីតិំ ករោន្តស្ស មហាកស្សបត្ថេរស្សេវ, ទសវត្ថុកេ អធិករណេ ទសភិក្ខុសហស្សានិ និគ្គហេត្វា សត្តសតិកសង្គីតិំ ករោន្តស្ស អាយស្មតោ យសស្សេវ, សដ្ឋិភិក្ខុសហស្សានិ និគ្គហេត្វា សហស្សិកសង្គីតិំ ករោន្តស្ស មោគ្គលិបុត្តតិស្សត្ថេរស្សេវ ច បច្ឆា សមនុស្សរណករណំ ហោតិ, សាសនស្ស ច វិគតុបក្កិលេសចន្ទិមសូរិយសស្សិរិកតាយ សំវត្តតិ។

អត្តាទានអង្គកថា និដ្ឋិតា។

ចោទកេនបច្ចវេក្ខិតព្ពធម្មកថា

៣៩៩. អច្ឆិទ្ទេន អប្បដិមំសេនាតិអាទីសុ យេន គហដ្ឋបព្ពជិតេសុ យោ កោចិ បហដោ វា ហោតិ, តិហីនំ គណ្ឌផាលនាទីនិ វេជ្ជកម្មានិ វា កតានិ, តស្ស កាយសមាចារោ ឧបចិកាហិ ខាយិតតាលបណ្ណមិវ ឆិទ្ទោ ច បដិមាសិតុំ យត្ថ កត្ថចិ គហេត្វា អាកឌ្ឍិតុំ សក្កុណេយ្យតាយ សប្បដិមំសោ ច ហោតិ, វិបរីតោ អច្ឆិទ្ទោ អប្បដិមំសោតិ វេទិតព្ពោតិ។ វចីសមាចារេ បន មុសាវាទឱមសវាទបេសុញ្ញអមូលកានុទ្ធំសនាទីហិ ឆិទ្ទោ ច សប្បដិមំសោ ច ហោតិ, វិបរីតោ អច្ឆិទ្ទោ អប្បដិមំសោ។

មេត្តំ នុ ខោ មេ ចិត្តន្តិ បលិពោធេ ឆិន្ទិត្វា កម្មដ្ឋានភាវនានុយោគេន អធិគតំ មេត្តចិត្តំ។ **អនាឃាត**ន្តិ អាឃាតវិរហិតំ, វិក្ខម្ភនវសេន វិហតាឃាតន្តិ អត្ថោ។ **ឥទំ បនាវុសោ កត្ថ វុត្តំ ភគវតា**តិ ឥទំ សិក្ខាបទំ កតរស្មិំ នគរេ វុត្តន្តិ អត្ថោ។

ចោទកេនបច្ចវេក្ខិតព្ពធម្មកថា និដ្ឋិតា។

ចោទកេនឧបដ្ឋាបេតព្ពកថា

៤០០. កាលេន វក្ខាមីតិអាទីសុ ឯកោ ឯកំ ឱកាសំ ការេត្វា ចោទេន្តោ **កាលេន វទតិ** នាម។ សង្ឃមជ្ឈគណមជ្ឈសលាកគ្គយាគុអគ្គវិតក្កមាឡកភិក្ខាចារមគ្គអាសនសាលាទីសុ ឧបដ្ឋាកេហិ បរិវារិតក្ខណេ វា ចោទេន្តោ **អកាលេន វទតិ** នាម។ តច្ឆេន វទន្តោ **ភូតេន វទតិ** នាម។ “អម្ភោ មហល្លក, បរិសាវចរ, បំសុកូលិក, ធម្មកថិក, បតិរូបំ តវ ឥទ”ន្តិ វទន្តោ **ផរុសេន វទតិ** នាម។ ការណនិស្សិតំ បន កត្វា “ភន្តេ មហល្លកត្ថ, បរិសាវចរា, បំសុកូលិកា, ធម្មកថិកត្ថ, បតិរូបំ តុម្ហាកំ ឥទ”ន្តិ វទន្តោ **សណ្ហេន វទតិ** នាម។ ការណនិស្សិតំ កត្វា វទន្តោ **អត្ថសំហិតេន វទតិ** នាម។ **មេត្តចិត្តោ វក្ខាមិ នោ ទោសន្តរោ**តិ មេត្តចិត្តំ ឧបដ្ឋបេត្វា វក្ខាមិ, ន ទុដ្ឋចិត្តោ ហុត្វា។

ចោទកេនឧបដ្ឋាបេតព្ពកថា និដ្ឋិតា។

ចោទកចុទិតកបដិសំយុត្តកថា

៤០១. អជ្ឈត្តំ មនសិករិត្វាតិ អត្តនោ ចិត្តេ ឧប្បាទេត្វា។ **ការុញ្ញតា**តិ ករុណាភាវោ។ ឥមិនា ករុណញ្ច ករុណាបុព្ពភាគញ្ច ទស្សេតិ។ **ហិតេសិតា**តិ ហិតគវេសនតា។ **អនុកម្បិតា**តិ តេន ហិតេន សំយោជនតា។ ទ្វីហិបិ

មេត្តញ្ច មេត្តាបុព្ពភាគញ្ច ទស្សេតិ។ **អាបត្តិវុដ្ឋានតា**តិ អាបត្តិតោ វុដ្ឋាបេត្វា សុទ្ធន្តេ បតិដ្ឋាបនា។ វត្ថុំ ចោទេត្វា សារេត្វា បដិញ្ញំ អារោបេត្វា យថាបដិញ្ញាយ កម្មករណំ **វិនយបុរេក្ខារតា** នាម។ **ឥមេ បញ្ច ធម្មេ**តិ យេ ឯតេ ការុញ្ញតាតិអាទិនា នយេន វុត្តា, ឥមេ បញ្ច ធម្មេ អជ្ឈត្តំ មនសិ ករិត្វា បរោ ចោទេតព្ពោតិ។

សច្ចេ ច អកុប្បេ ចាតិ វចីសច្ចេ ច អកុប្បនតាយ ច។ ចុទិតកេន ហិ សច្ចញ្ច វត្តព្ពំ, កោបោ ច ន កាតព្ពោ។ នេវ អត្តនា កុជ្ឈិតព្ពោ, ន បរោ ឃដ្តេតព្ពោតិ អត្ថោ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ចោទកចុទិតកបដិសំយុត្តកថា និដ្ឋិតា។

បាតិមោក្ខដ្ឋបនក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. ភិក្ខុនិក្ខន្ធកំ

មហាបជាបតិគោតមីវត្ថុកថា

៤០២. ភិក្ខុនិក្ខន្ធកេ – **អលំ គោតមិ មា តេ រុច្ចីតិ** កស្មា បដិក្ខិបតិ, ននុ សព្ពេសម្បិ ពុទ្ធានំ ចតស្សោ បរិសា ហោន្តីតិ? កាមំ ហោន្តិ, កិលមេត្វា បន អនេកក្ខត្តុំ យាចិតេន អនុញ្ញាតំ បព្ពជ្ជំ "ទុក្ខេន លទ្ធា អយំ អម្ហេហី"តិ សម្មា បរិបាលេស្សន្តីតិ ភទ្ទកំ កត្វា អនុជានិតុកាមោ បដិក្ខិបតិ។ **អដ្ឋគរុធម្មកថា** មហាវិភង្គេយេវ កថិតា។

៤០៣. **កុម្ភថេនកេហី**តិ កុម្ភេ ទីបំ ជាលេត្វា តេន អាលោកេន បរឃរេ ភណ្ឌំ វិចិនិត្វា ថេនកចោរេហិ។

សេតដ្ឋិកា នាម រោគជាតីតិ ឯកោ បាណកោ នាឡិមជ្ឈគតំ កណ្ឌំ វិជ្ឈតិ, យេន វិទ្ធត្តា និក្ខន្តម្បិ សាលិសីសំ ខីរំ គហេតុំ ន សក្កោតិ។

មញ្ជិដ្ឋិកា នាម រោគជាតីតិ ឧច្ឆូនំ អន្តោរត្តភាវោ។ **មហតោ តឡាកស្ស បដិកច្ចេវ អាឡិន្តិ** ឥមិនា បន ឯតមត្ថំ ទស្សេតិ – យថា មហតោ តឡាកស្ស អាឡិយា អពទ្ធាយបិ កិញ្ចិ ឧទកំ តិដ្ឋេយ្យ, បឋមមេវ ពទ្ធាយ បន យំ អពទ្ធបច្ចយា ន តិដ្ឋេយ្យ, តម្បិ តិដ្ឋេយ្យ; ឯវមេវ យេ ឥមេ អនុប្បន្នេ វត្ថុស្មិំ បដិកច្ចេវ អវីតិក្កមនត្ថាយ គរុធម្មា បញ្ញត្តា។ តេសុ អបញ្ញត្តេសុបិ មាតុគាមស្ស បព្ពជិតត្តា បញ្ចេវ វស្សសតានិ សទ្ធម្មោ តិដ្ឋេយ្យ។ បដិកច្ចេវ បញ្ញត្តត្តា បន អបរានិបិ បញ្ចវស្សសតានិ ឋស្សតីតិ ឯវំ បឋមំ វុត្តំ វស្សសហស្សមេវ ឋស្សតីតិ។ **វស្សសហស្សន្តិ** ចេតំ បដិសម្ភិទាបភេទប្បត្តខីណាសវវសេនេវ វុត្តំ។ តតោ បន ឧត្តរិម្បិ សុក្ខវិបស្សកខីណាសវវសេន វស្សសហស្សំ, អនាគាមិវសេន វស្សសហស្សំ, សកទាគាមិវសេន វស្សសហស្សំ, សោតាបន្នវសេន វស្សសហស្សន្តិ ឯវំ បញ្ចវស្សសហស្សានិ បដិវេធសទ្ធម្មោ ឋស្សតិ។ បរិយត្តិធម្មោបិ តានិយេវ។ ន ហិ បរិយត្តិយា អសតិ បដិវេធោ អត្ថិ, នាបិ បរិយត្តិយា សតិ បដិវេធោ ន ហោតិ; លិង្គំ បន បរិយត្តិយា អន្តរហិតាយបិ ចិរំ បវត្តិស្សតីតិ។

មហាបជាបតិគោតមីវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

ភិក្ខុនីឧបសម្បទានុជាននកថា

៤០៤. **អនុជានាមិ ភិក្ខវេ ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនិយោ ឧបសម្បាទេតុន្តិ** ឥមាយ អនុបញ្ញត្តិយា ភិក្ខូ បញ្ចសតា សាកិយានិយោ មហាបជាបតិយា សទ្ធិវិហារិនិយោ កត្វា ឧបសម្បាទេសុំ។ ឥតិ តា សព្ពាបិ ឯកតោឧបសម្បន្នា នាម អហេសុំ។ យេ ខោ ត្វំ គោតមីតិ ឥមិនា ឱវាទេន គោតមី អរហត្តំ បត្តា។

៤០៩. **កម្មំ ន ករិយតី**តិ តជ្ជនីយាទិ សត្តវិធម្បិ កម្មំ ន ករិយតិ។ **ខមាបេន្តី**តិ ន បុន ឯវំ ករិស្សាមីតិ ខមាបេន្តិ។

៤១០. **អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូហិ ភិក្ខុនីនំ កម្មំ រោបេត្វា និយ្យាទេតុន្តិ** ឯត្ថ តជ្ជនីយាទីសុ "ឥទំ នាម កម្មំ ឯតិស្សា កាតព្ព"ន្តិ ឯវំ រោបេត្វា "តំ ទានិ តុម្ហេវ ករោថា"តិ និយ្យាទេតព្ពំ។ សចេ បន អញ្ញស្មិំ រោបិតេ អញ្ញំ ករោន្តិ, "តជ្ជនីយកម្មារហស្ស និយស្សកម្មំ ករោតី"តិ ឯត្ថ វុត្តនយេន ការេតព្ពតំ អាបជ្ជន្តិ។

៤១១. **កទ្ទមោទកេនា**តិ ឯត្ថ ន កេវលំ កទ្ទមោទកេន, វិប្បសន្នឧទករជនកទ្ទមាទីសុបិ យេន កេនចិ ឱសិញ្ចន្តស្ស ទុក្កដមេវ។ **អវន្ទិយោ សោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិសង្ឃេន កាតព្ពោ**តិ ភិក្ខុនុបស្សយេ សន្និបតិត្វា "អសុកោ នាម អយ្យោ ភិក្ខុនីនំ អបសាទនីយំ ទស្សេតិ, ឯតស្ស អយ្យស្ស អវន្ទិយករណំ រុច្ចតី"តិ ឯវំ តិក្ខត្តុំ សាវេតព្ពំ។ ឯត្តាវតា អវន្ទិយោ កតោ ហោតិ។ តតោ បដ្ឋាយ យថា សាមណេរេ ទិស្វា ន វន្ទន្តិ; ឯវមេវ ទិស្វាបិ ន វន្ទិតព្ពោ។ តេន ភិក្ខុនា សម្មា វត្តន្តេន ភិក្ខុនុបស្សយំ អាគន្ត្វា វិហារេយេវ សង្ឃំ វា គណំ វា ឯកបុគ្គលំ វា ឧបសង្កមិត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា "ភិក្ខុនិសង្ឃោ មយ្ហំ ខមតូ"តិ ខមាបេតព្ពំ។ តេន ភិក្ខុនា ភិក្ខុនីនំ សន្តិកំ អាគន្ត្វា "ឯសោ ភិក្ខុ តុម្ហេ ខមាបេតី"តិ វត្តព្ពំ។ តតោ បដ្ឋាយ សោ វន្ទិតព្ពោ។ អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារំ បន កម្មវិភង្គេ វក្ខាម។

ឱភាសេន្តីតិ អសទ្ធម្មេន ឱភាសេន្តិ។ **ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ សម្បយោជេន្តី**តិ ភិក្ខុនីហិ សទ្ធិំ បុរិសេ អសទ្ធម្មេន សម្បយោជេន្តិ។ អវន្ទិយករណំ វុត្តនយមេវ។ **អាវរណ**ន្តិ វិហារប្បវេសនេ និវារណំ ។ **ឱវាទំ ឋបេតុ**ន្តិ ឯត្ថ ន ភិក្ខុនុបស្សយំ គន្ត្វា ឋបេតព្ពោ។ ឱវាទត្ថាយ បន អាគតា ភិក្ខុនិយោ វត្តព្ពា "អសុកា នាម ភិក្ខុនី សាបត្តិកា, តស្សា ឱវាទំ ឋបេមិ, មា តាយ សទ្ធិំ ឧបោសថំករិត្ថា"តិ។ កាយវិវរណាទីសុបិ ទណ្ឌកម្មំ វុត្តនយមេវ។

៤១៣. ន ភិក្ខវេ ភិក្ខុនិយា ឱវាទោ ន គន្តព្ពោតិអាទិ ភិក្ខុនិវិភង្គវណ្ណនាយំ វុត្តមេវ។

៤១៦. ផាសុកា នមេន្តីតិ គិហិទារិកាយោ វិយ ឃនបដ្ដកេន កាយពន្ធនេន ផាសុកា នមនត្ថាយ ពន្ធន្តិ។ **ឯកបរិយាកត**ន្តិ ឯកវារំ បរិក្ខិបនកំ។

វិលីវេន បដ្ដេនាតិ សណ្ហេហិ វេឡុវិលីវេហិ កតបដ្ដេន។ **ទុស្សបដ្ដេនា**តិ សេតវត្ថបដ្ដេន។ **ទុស្សវេណិយា**តិ ទុស្សេន កតវេណិយា។ **ទុស្សវដ្ដិយា**តិ ទុស្សេន កតវដ្ដិយា។ **ចោឡបដ្ដា**ទីសុ ចោឡកាសាវំ ចោឡន្តិ វេទិតព្ពំ។

អដ្ឋិល្លេនាតិ គោជង្ឃដ្ឋិកេន។ **ជឃន**ន្តិ កដិប្បទេសោ វុច្ចតិ។ **ហត្ថំ កោដ្ដាបេន្តី**តិ អគ្គពាហំ កោដ្ដាបេត្វា មោរបត្តាទីហិ ចិត្តាលង្ការំ ករោន្តិ។ **ហត្ថកោច្ឆ**ន្តិ បិដ្ឋិហត្ថំ។ **បាទ**ន្តិ ជង្ឃំ។ **បាទកោច្ឆ**ន្តិ បិដ្ឋិបាទំ។

៤១៧. មុខលិម្បនាទីនិ វុត្តនយានេវ។ **អវង្គំ ករោន្តី**តិ អក្ខិ អញ្ចន្តិយោ អវង្គទេសេ អធោមុខំ លេខំ ករោន្តិ។ **វិសេសក**ន្តិ គណ្ឌប្បទេសេ វិចិត្រសណ្ឋានំ វិសេសកំ ករោន្តិ។ **ឱលោកេន្តី**តិ វាតបានំ វិវរិត្វា វីថិំ ឱលោកេន្តិ។ **សាលោកេ តិដ្ឋន្តី**តិ ទ្វារំ វិវរិត្វា ឧបឌ្ឍកាយំ ទស្សេន្តិយោ តិដ្ឋន្តិ។ **នច្ច**ន្តិ នដសមជ្ជំ ការេន្តិ។ **វេសិំ វុដ្ឋាបេន្តី**តិ គណិកំ វុដ្ឋាបេន្តិ។ **បានាគារំ ឋបេន្តី**តិ សុរំ វិក្កិណន្តិ។ **សូនំ ឋបេន្តី**តិ មំសំ វិក្កិណន្តិ។ **អាបណ**ន្តិ នានាភណ្ឌានំ អនេកវិធំ អាបណំ បសារេន្តិ។ **ទាសំ ឧបដ្ឋាបេន្តី**តិ ទាសំ គហេត្វា តេន អត្តនោ វេយ្យាវច្ចំ ការេន្តិ។ ទាសិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ **ហរិតកបក្កិកំ បកិណន្តី**តិ ហរិតកញ្ចេវ បក្កញ្ច បកិណន្តិ; បកិណ្ណកាបណំ បសារេន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។

៤១៨. សព្ពនីលកាទិកថា កថិតាយេវ។

៤១៩. ភិក្ខុនី ចេ, ភិក្ខវេ, កាលំ ករោន្តីតិអាទីសុ អយំ បាឡិមុត្តកវិនិច្ឆយោ – សចេ ហិ បញ្ចសុ សហធម្មិកេសុ យោ កោចិ កាលំ ករោន្តោ "មមច្ចយេន មយ្ហំ បរិក្ខារោ ឧបជ្ឈាយស្ស ហោតុ, អាចរិយស្ស ហោតុ, សទ្ធិវិហារិកស្ស ហោតុ, អន្តេវាសិកស្ស ហោតុ, មាតុ ហោតុ, បិតុ ហោតុ, អញ្ញស្ស វា យស្ស កស្សចិ ហោតូ"តិ វទតិ តេសំ ន ហោតិ, សង្ឃស្សេវ ហោតិ។ ន ហិ បញ្ចន្នំ សហធម្មិកានំ អច្ចយទានំ រុហតិ, គិហីនំ បន រុហតិ។ ភិក្ខុ ហិ ភិក្ខុនិវិហារេ កាលំ ករោតិ, តស្ស បរិក្ខារោ ភិក្ខូនំយេវ ហោតិ។ ភិក្ខុនី ភិក្ខុវិហារេ កាលំ ករោតិ, តស្សា បរិក្ខារោ ភិក្ខុនីនំយេវ ហោតិ។

៤២០. បុរាណមល្លីតិ បុរាណេ គិហិកាលេ មល្លកស្ស ភរិយា។ **បុរិសព្យញ្ជន**ន្តិ បុរិសនិមិត្តំ, ឆិន្នំ វា ហោតុ អច្ឆិន្នំ វា, បដិច្ឆន្នំ វា អប្បដិច្ឆន្នំ វា។ សចេ ឯតស្មិំ ឋានេ បុរិសព្យញ្ជនន្តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា ឧបនិជ្ឈាយតិ, ទុក្កដំ។

៤២១. អត្តនោ បរិភោគត្ថាយ ទិន្នំ នាម យំ "តុម្ហេយេវ បរិភុញ្ជថា"តិ វត្វា ទិន្នំ, តំ អញ្ញស្ស ទទតោ ទុក្កដំ។ អគ្គំ គហេត្វា បន ទាតុំ វដ្ដតិ។ សចេ អសប្បាយំ, សព្ពំ អបនេតុំ វដ្ដតិ។ ចីវរំ ឯកាហំ វា ទ្វីហំ វា បរិភុញ្ជិត្វា ទាតុំ វដ្ដតិ។ បត្តាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

ភិក្ខូនំ សន្និធិំ ភិក្ខុនីហិ បដិគ្គាហាបេត្វាតិ ហិយ្យោ បដិគ្គហេត្វា ឋបិតមំសំ អជ្ជ អញ្ញស្មិំ អនុបសម្បន្នេ អសតិ ភិក្ខូហិ បដិគ្គាហាបេត្វា ភិក្ខុនីហិ បរិភុញ្ជិតព្ពំ។ ភិក្ខូហិ បដិគ្គហិតញ្ហិ ភិក្ខុនីនំ អប្បដិគ្គហិតកដ្ឋានេ តិដ្ឋតិ, ភិក្ខុនីនំ បដិគ្គហិតម្បិ ភិក្ខូសុ ឯសេវ នយោ។

៤២៦. អាសនំ សំកសាយន្តិយោ កាលំ វីតិនាមេសុន្តិ អញ្ញំ វុដ្ឋាបេត្វា អញ្ញំ និសីទាបេន្តិយោ ភោជនកាលំ អតិក្កាមេសុំ។

អដ្ឋន្នំ ភិក្ខុនីនំ យថាវុឌ្ឍន្តិ ឯត្ថ សចេ បុរេ អដ្ឋសុ និសិន្នាសុ តាសំ អព្ភន្តរិមា អញ្ញា អាគច្ឆតិ, សា អត្តនោ នវកំ ឧដ្ឋាបេត្វា និសីទិតុំ លភតិ។ យា បន អដ្ឋហិបិ នវកតរា, សា សចេបិ សង្ឃត្ថេរា ហោតិ, អាគតបដិបាដិយាវ និសីទិតុំ លភតិ។ **អញ្ញត្ថ សព្ពត្ថ យថាវុឌ្ឍំ ន បដិពាហិតព្ព**ន្តិ ឋបេត្វា ភត្តគ្គំ អញ្ញស្មិំ

ចតុបច្ចយភាជនីយដ្ឋានេ “អហំ បុព្ពេ អាគតា”តិ វុឌ្ឍំ បដិពាហិត្វា កិញ្ចិ ន គហេតព្ពំ; យថាវុឌ្ឍមេវ វដ្ដតិ។ **បវារណាកថា** កថិតាយេវ។

៤២៨. ឥត្ថិយុត្តន្តិអាទីហិ សព្ពយានានិ អនុញ្ញាតានិ។ **បាដង្កិន្តិ** បដបោដ្ដលិកំ។

៤៣០. ទូតេន ឧបសម្បទា ទសន្នំ អន្តរាយានំ យេន កេនចិ វដ្ដតិ។ កម្មវាចាបរិយោសានេ សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនុបស្សយេ ឋិតា វា ហោតុ និបន្នា វា ជាគរា វា និទ្ទំ ឱក្កន្តា វា, ឧបសម្បន្នាវ ហោតិ។ តាវទេវ ឆាយាទីនិ អាគតាយ ទូតភិក្ខុនិយា អាចិក្ខិតព្ពានិ។

៤៣១. ឧទោសិតោតិ ភណ្ឌសាលា។ **ន សម្មតី**តិ នប្បហោតិ។ **ឧបស្សយ**ន្តិ ឃរំ។ **នវកម្ម**ន្តិ សង្ឃស្សត្ថាយ ភិក្ខុនិយា នវកម្មម្បិ កាតុំ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។

៤៣២. តស្សា បព្ពជិតាយាតិ តស្សា បព្ពជិតកាលេ។ **យាវ សោ ទារកោ វិញ្ញុតំ បាបុណាតី**តិ យាវ ខាទិតុំ ភុញ្ជិតុំ នហាយិតុញ្ច មណ្ឌិតុញ្ច អត្តនោ ធម្មតាយ សក្កោតីតិ អត្ថោ។

ឋបេត្វា សាគារន្តិ សហគារសេយ្យមត្តំ ឋបេត្វា។ យថា អញ្ញស្មិំ បុរិសេ; ឯវំ ទុតិយិកាយ ភិក្ខុនិយា តស្មិំ ទារកេ បដិបជ្ជិតព្ពន្តិ ទស្សេតិ។ មាតា បន នហាបេតុំ បាយេតុំ ភោជេតុំ មណ្ឌេតុំ ឧរេ កត្វា សយិតុញ្ច លភតិ។

៤៣៤. យទេវ សា វិព្ភន្តាតិ យស្មា សា វិព្ភន្តា អត្តនោ រុចិយា ខន្តិយា ឱទាតានិ វត្ថានិ និវត្ថា, តស្មាយេវ សា អភិក្ខុនី, ន សិក្ខាបច្ចក្ខានេនាតិ ទស្សេតិ។ សា បុន ឧបសម្បទំ ន លភតិ។

សា អាគតា ន ឧបសម្បាទេតព្វាតិ ន កេវលំ ន ឧបសម្បាទេតព្ពា, បព្ពជ្ជម្បិ ន លភតិ។ ឱទាតានិ គហេត្វា វិព្ភន្តា បន បព្ពជ្ជាមត្តំ លភតិ។

អភិវាទនន្តិអាទីសុ បុរិសា បាទេ សម្ពាហន្តា វន្ទន្តិ, កេសេ ឆិន្ទន្តិ, នខេ ឆិន្ទន្តិ, វណបដិកម្មំ ករោន្តិ, តំ សព្ពំ កុក្កុច្ចាយន្តា ន សាទិយន្តីតិ អត្ថោ។ តត្រេកេ អាចរិយា “សចេ ឯកតោ វា ឧភតោ វា អវស្សុតា ហោន្តិ សារត្តា, យថាវត្ថុកមេវ”។ ឯកេ អាចរិយា “នត្ថិ ឯត្ថ អាបត្តី”តិ វទន្តិ។ ឯវំ អាចរិយវាទំ ទស្សេត្វា ឥទំ ឱទិស្ស អនុញ្ញាតំ វដ្ដតីតិ អដ្ឋកថាសុ វុត្តំ។ តំ បមាណំ។ “អនុជានាមិ ភិក្ខវេ សាទិតុ”ន្តិ ហិ វចនេនេវ តំ កប្បិយំ។

៤៣៥. បល្លង្កេន និសីទន្តីតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា និសីទន្តិ។ **អឌ្ឍបល្លង្ក**ន្តិ ឯកំ បាទំ អាភុជិត្វា កតបល្លង្កំ។ **ហេដ្ឋា វិវដេ ឧបរិ បដិច្ឆន្នេ**តិ ឯត្ថ សចេ កូបោ ខតោ ហោតិ, ឧបរិ បន បទរមត្តមេវ សព្ពទិសាសុ បញ្ញាយតិ, ឯវរូបេបិ វដ្ដតិ។

៤៣៦. កុក្កុសំ មត្តិកន្តិ កុណ្ឌកញ្ចេវ មត្តិកញ្ច។ សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ភិក្ខុនីឧបសម្បទានុជាននកថា និដ្ឋិតា។

ភិក្ខុនិក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១. បញ្ចសតិកក្ខន្ធកំ

ខុទ្ទានុខុទ្ទកសិក្ខាបទកថា

៤៤១. បញ្ចសតិកក្ខន្ធកេ – **ចត្តារិ បារាជិកានិ ឋបេត្វា អវសេសានិ ខុទ្ទានុខុទ្ទកានី**តិ ឯវមាទិ ឯកសិក្ខាបទម្បិ អបរិច្ចជិត្វា សព្ពេសំ សង្គហេតព្ពភាវទស្សនត្ថំ បរិយាយេន វុត្តំ។ **ឥទំ វោ សមណាន**ន្តិ ឥទំ សមណានំ។ បទបូរណមត្តេ វោការោ។

៤៤៣. **ឥទម្បិ តេ អាវុសោ អានន្ទ ទុក្កដ**ន្តិ "ឥទំ តយា ទុដ្ឋុ កត"ន្តិ កេវលំ គរហន្តេហិ ថេរេហិ វុត្តំ , ន អាបត្តឹ សន្ធាយ វុត្តំ។ ន ហិ តេ អាបត្តានាបត្តឹ ន ជានន្តិ។ ឥទានេវ ចេតំ អនុស្សាវិតំ – "សង្ឃោ អបញ្ញត្តំ ន បញ្ញបេតិ, បញ្ញត្តំ ន សមុច្ឆិន្ទតី"តិ។ **ទេសេហិ តំ ទុក្កដ**ន្តិ ឥទម្បិ ច "អាម, ភន្តេ, ទុដ្ឋុ មយា កត"ន្តិ ឯវំ បដិជានាហិ, តំ ទុក្កដន្តិ ឥទំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន អាបត្តិទេសនំ។ ថេរោ បន យស្មា អសតិយា ន បុច្ឆិ ន អនាទរេន, តស្មា តត្ថ ទុដ្ឋុកតភាវម្បិ អសល្លក្ខេន្តោ "នាហំ តំ ទុក្កដំ បស្សាមី"តិ វត្វា ថេរេសុ គារវំ ទស្សេន្តោ "អបិចាយស្មន្តានំ សន្ធាយ ទេសេមិ តំ ទុក្កដ"ន្តិ អាហ។ យថា តុម្ហេ វទថ, តថា បដិជានាមីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឯសេវ នយោ អវសេសេសុ ចតូសុ ឋានេសុ។ សេសមេត្ថ យំ វត្តព្ពំ សិយា, តំ និទានវណ្ណនាយមេវ វុត្តំ។

ខុទ្ទានុខុទ្ទកសិក្ខាបទកថា និដ្ឋិតា។

បញ្ចសតិកក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២. សត្តសតិកក្ខន្ធកំ

ទសវត្ថុកថា

៤៤៦. សត្តសតិកក្ខន្ធកេ – **ភិក្ខគ្គេនា**តិ ភិក្ខុអគ្គេន, ភិក្ខូ គណេត្វា តត្តកេ បដិវីសេ ឋបេសុន្តិ អត្ថោ។ **មហិយា**តិ ហិមបាតសមយេ ហិមវលាហកា។

៤៤៧. **អវិជ្ជានិវុដា**តិ អវិជ្ជាបដិច្ឆន្នា ។ **បោសា**តិ បុរិសា។ បិយរូបំ អភិនន្ទន្តិ បត្ថេន្តីតិ **បិយរូបាភិនន្ទិនោ**។ **អវិទ្ទសូ**តិ អវិជានន្តា។ រាគរជេហិ **សរជា**។ មគសទិសាតិ **មគា**។ សហ នេត្តិយាតិ **សនេត្តិកា**។ **វឌ្ឍេន្តិ កដសិ**ន្តិ បុនប្បុនំ កឡេវរំ និក្ខិបមានា ភូមី វឌ្ឍេន្តិ។ ឯវំ វឌ្ឍេន្តាវ ឃោរំ អាទិយន្តិ បុនព្ភវំ។

៤៥៤. **បាបកំ នោ អាវុសោ កត**ន្តិ អាវុសោ អម្ហេហិ បាបកំ កតន្តិ អត្ថោ។

៤៥៥. **កតមេន ត្វំ ភូមិ វិហារេនា**តិ ឯត្ថ **ភូមី**តិ បិយវចនមេតំ។ បិយំ វត្តុកាមោ កិរ អាយស្មា សព្ពកាមី នវកេ ភិក្ខូ ឯវំ អាមន្តេតិ។ **កុល្លកវិហារេនា**តិ ឧត្តានវិហារេន។

៤៥៧. **សាវត្ថិយា សុត្តវិភង្គេ**តិ កថំ សុត្តវិភង្គេ បដិក្ខិត្តំ ហោតិ? តត្រ ហិ “សន្និធិ នាម អជ្ជ បដិគ្គហិតំ អបរជ្ជូ”តិ វត្វា បុន “សន្និធិការកេ អសន្និធិការកសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ អាបត្តី វទន្តេន បដិក្ខិត្តំ ហោតិ។ តត្រេកេ មញ្ញន្តិ “យោ បន ភិក្ខុ សន្និធិការកំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា”តិ ហិ វុត្តំ, ឥទញ្ច លោណំ នាម យាវជីវិកត្តា សន្និធិភាវំ នាបជ្ជតិ។ យម្បិ អលោណកំ អាមិសំ បដិគ្គហេត្វា តេន សទ្ធឹ បរិភុញ្ជតិ, តំ តទហុបដិគ្គហិតមេវ, តស្មា “‘យាវកាលិកេន, ភិក្ខវេ, យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ កាលេ កប្បតិ, វិកាលេ ន កប្បតី’តិ វចនតោ ទុក្កដេនេត្ថ ភវិតព្ព”ន្តិ។ តេ វត្តព្ពា – “តុម្ហាកំ មតេន ទុក្កដេនបិ ន ភវិតព្ពំ, ន ហិ ឯត្ថ យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ, យាវកាលិកមេវ តទហុបដិគ្គហិតំ , ន ច តំ វិកាលេ បរិភុត្តំ។ យទិ វា “វិកាលេ ន កប្បតី”តិ វចនេន តុម្ហេ ទុក្កដំ មញ្ញេថ, យាវជីវិកមិស្សំ យាវកាលិកំ វិកាលេ ភុញ្ជន្តស្ស វិកាលភោជនបាចិត្តិយំ ន ភវេយ្យ។ តស្មា ន ព្យញ្ជនមត្តំ គហេតព្ពំ, អត្ថោ ឧបបរិក្ខិតព្ពោ។

អយញ្ចេត្ថ អត្ថោ – យាវកាលិកេន យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ យទិ សម្ភិន្នរសំ ហោតិ, យាវកាលិកគតិកមេវ ហោតិ។ តស្មា “យោ បន ភិក្ខុ វិកាលេ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា”តិ ឥមិនា សិក្ខាបទេន កាលេ កប្បតិ, វិកាលេ ន កប្បតិ។ ន ឥធ “ន កប្បតី”តិ វចនមត្តេនេត្ថ ទុក្កដំ ហោតិ។ យថេវ យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតំ យាវកាលិកេន សម្ភិន្នរសំ វិកាលេ ន កប្បតិ, វិកាលភោជនបាចិត្តិយាវហំ ហោតិ។ ឯវំ អជ្ជ បដិគ្គហិតម្បិ អបរជ្ជុ យាវកាលិកេន សម្ភិន្នរសំ ន កប្បតិ, សន្និធិភោជនបាចិត្តិយាវហំ ហោតិ។ តំ “សន្និធិកតំ ឥទ”ន្តិ អជានន្តោបិ ន មុច្ចតិ។ វុត្តញ្ចេតំ – “សន្និធិការកេ អសន្និធិការកសញ្ញី ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទតិ វា ភុញ្ជតិ វា អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ។ តស្មា “កត្ថ បដិក្ខិត្ត”ន្តិ ឥមិស្សា បុច្ឆាយ “បរិសុទ្ធមិទំ ព្យាករណំ សាវត្ថិយា សុត្តវិភង្គេ”តិ។

រាជគហេ ឧបោសថសំយុត្តេតិ ឥទំ “ន ភិក្ខវេ ឯកស្មឹ អាវាសេ ទ្វេ ឧបោសថាគារានិ សម្មន្និតព្ពានិ; យោ សម្មន្នេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ឯតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ **វិនយាតិសារេ ទុក្កដ**ន្តិ “ន ភិក្ខវេ ឯកស្មឹ អាវាសេ ទ្វេ ឧបោសថាគារានិ សម្មន្និតព្ពានី”តិ ឯតស្ស វិនយស្ស អតិសារេ ទុក្កដំ។ **ចម្បេយ្យកេ វិនយវត្ថុស្មិ**ន្តិ ឥទំ “អធម្មេន ចេ ភិក្ខវេ វគ្គកម្មំ, អកម្មំ ន ចករណីយ”ន្តិ ឯវមាទី កត្វា ចម្បេយ្យក្ខន្ធកេ អាគតំ វិនយវត្ថុំ សន្ធាយ វុត្តំ។

ឯកច្ចោ កប្បតីតិ ឥទំ ធម្មិកំ អាចិណ្ណំ សន្ធាយ វុត្តំ។ **ឆេទនកេ បាចិត្តិយ**ន្តិ សុត្តវិភង្គេ ហិ “និសីទនំ នាម សទសំ វុច្ចតី”តិ អាគតំ, តស្មា ទ្វិន្នំ សុគតវិទត្ថីនំ ឧបរិ ទសាយេវ វិទត្ថិមត្តា លព្ភតិ។ ទសាយ វិនា តំ បមាណំ ករោន្តស្ស ឥទំ អាគតមេវ ហោតិ – “តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនកំ បាចិត្តិយ”ន្តិ។ តស្មា “កឹ អាបជ្ជតី”តិ បុដ្ឋោ “ឆេទនកេ បាចិត្តិយ”ន្តិ អាហ។ ឆេទនកសិក្ខាបទេ វុត្តបាចិត្តិយំ អាបជ្ជតីតិ អត្ថោ។ សេសំ សព្ពត្ថ ឧត្តានមេវាតិ។

ទសវត្ថុកថា និដ្ឋិតា។

សមន្តបាសាទិកាយ វិនយសំវណ្ណនាយ

សត្តសតិកក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទ្វិវគ្គសង្គហា វុត្តា, ទ្វាវីសតិបភេទនា;
ខន្ធកា សាសនេ បញ្ចក្ខន្ធទុក្ខប្បហាយិនោ។

យា តេសំ វណ្ណនា ឯសា, អន្តរាយំ វិនា យថា;
សិទ្ធា សិជ្ឈន្តុ កល្យាណា, ឯវំ អាសាបិ បាណិនន្តិ។

ចូឡវគ្គ-អដ្ឋកថា និដ្ឋិតា។